लक्ष्मीवेंकटेश्वराय नमः ।

श्रीमदनंतनिगमांतसिद्धांतपरमतत्त्वार्थानंतकल्याणगुणाकरश्रीमन्नारायणस्वरूपस्वभावप्रकाशकोऽपि च यद्दर्शनस्पर्शनलेखनपठनपाठनप्रदानादानरक्षणपूजनश्रवणादिभिः सकलभगवद्भक्तानां कलिकलुषांधकारनिर्हरणप्रचंडभास्करद्युतिः श्रीमत्पूर्वाचार्यैः प्रणीतोऽध्येतृजनानां झटित्यखिलपुरुषार्थप्रदत्वेन वृत्तालंकारादिभिश्चात्यंतसुंदरोयं बृहत्स्तोत्ररत्नाकरः सेतुशीताचलांतर्धरणिमध्यवर्तिनामास्तिकमतावलम्बिसकलसज्जनानामत्यंतोपकाराय श्रीवैकुंठपतेः श्रीमन्नारायणस्य प्रेरणया श्रीकृष्णदासात्मजेन गंगाविष्णुना कल्याणनगर्यामंकित्वा प्रसिद्धिं प्रापितः ।

गंगाविष्णु श्रीकृष्णदास,
लक्ष्मीवेङ्कटेश्वर छापाखाना
कल्याण-मुंबई.

श्रीः

अथ बृहत्स्तोत्ररत्नाकरस्थस्तोत्राणाम्

अनुक्रमणिका.

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
मंगलम्	१
गणेशकवचम्....	१
संकष्टनाशनगणपति-स्तोत्रम्	५
गणेशाष्टकम्	६
एकदंतस्तोत्रम्	८
शिवभुजंगप्रयातस्तो०	१३
शिवपंचाक्षरस्तोत्रम्	१५
उपमन्युकृतशिवस्तोत्रम्	१६
शिवापराधक्षमापनस्तो-त्रम्	१९
रावणकृताशिवतांडवस्तो-त्रम्	२३
द्वादशज्योतिर्लिंगस्तोत्रम्	२६
शिवमानसपूजा	२८
शिवस्तुतिः	२९
पशुपत्यष्टकम्....	३२
लिंगाष्टकम्	३४
शिवकवचम्	३५
शिवमहिमस्तोत्रम्	४६
वेदसाराशिवस्तवः	५४
विश्वनाथाष्टकम्	५६
शिवनामावल्यष्टकम्	५८
प्रदोषस्तोत्राष्टकम्	६०
चंद्रशेखराष्टकम्	६२
दक्षिणामूर्तिस्तोत्रम्	६४
निर्वाणदशकम्	६७
निर्वाणषट्कम्	६९

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
आत्मपंचकम्....	७०
कालभैरवाष्टकम्	७१
असितकृतशिवस्तोत्रम्	७३
हिमालयकृतशिवस्तोत्रम्	७४
शिवाष्टकम्	७६
द्वादशज्योतिर्लिंगानि	७७
दारिद्र्यदहनस्तोत्रम्	७८
कलिकृतशिवस्तो०	८०
चतुःश्लोकिभागवतम्	८१
पांडवगीता	८२
सप्तश्लोकीगीता	९५
कल्किस्तोत्रम्	९६
संकष्टनाशनलक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रम्	९८
ज्वरस्तोत्रम्	१००
आचार्यकृतषट्पदी	१०२
देवकृतगर्भस्तुतिः	१०३
वसुदेवकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम्	१०४

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
बालकृतकृष्णस्तोत्रं	१०६
श्रीमदच्युताष्टकम्	१०७
पांडुरंगाष्टकम्	१०९
विष्णुस्तवराजः	११०
विष्णुपंजरस्तोत्रम्	११४
नारायणस्तोत्रम्	११८
शालिग्रामस्तोत्रम्	१२०
गोपालस्तोत्रम्	१२५
श्रीकृष्णस्तवराजः	१२७
त्रैलोक्यमंगलकवचम्	१२९
कृष्णाष्टकम्	१३५
जगन्नाथाष्टकम्	१३७
मोहिनीकृतकृष्णस्तोत्रम्	१३८
ब्रह्मदेवकृतकृष्णस्तोत्रम्	१४०
श्रीकृष्णस्तोत्रम्	१४२
अच्युताष्टकम्....	१४३
श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्	१४५
मुकुंदमाला	१४९

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
नारायणवर्म	१५३
इंद्रकृतकृष्णस्तोत्रम्	१५९
विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रम्	१६१
गोपालविंशतिः	१६३
भगवन्मानसपूजा	१६७
श्रीबालरक्षा	१७०
विष्णोरष्टाविंशतिनाम-स्तोत्रम्	१७१
हरिस्तुतिः	१७२
हरिनाममाला....	१७९
विष्णुशतनामस्तोत्रम्....	१८२
महालक्ष्म्यष्टकम्	१८४
त्रिपुरसुंदरीस्तोत्रम्	१८५
देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रम्	१८७
आनंदलहरी	१९०
देवकृतलक्ष्मीस्तोत्रम्	१९४
वाराहीनिग्रहाष्टकम्	१९६
वाराह्यनुग्रहाष्टकम्	१९८
ताराष्टकम्	२००

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
शीतलाष्टकम्....	२०३
अन्नपूर्णास्तोत्रम्	२०५
राधाकवचम्....	२०७
तुलसीस्तोत्रम्	२११
तुलसीकवचम्	२१३
सूर्यकवचम्	२१६
आदित्यहृदयम्	२१८
सूर्याष्टकम्	२४३
रामगीता	२४५
रामरक्षास्तोत्रम्	२५६
रामस्तवराजः	२६१
संक्षिप्तमूलरामायणम्....	२७५
ब्रह्मदेवकृतरामस्तुतिः	२८७
रामहृदयम्	२८९
जटायुकृतरामस्तोत्रम्	२९०
श्रीसीतारामाष्टकम्	२९२
रामाष्टकम्	२९५
महादेवकृतरामस्तुतिः....	२९६
अहल्याकृतरामस्तोत्रम्	२९८

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
इंद्रकृतरामस्तोत्रम्	३०२
धन्याष्टकम्	३०३
विज्ञाननौका	३०६
द्वादशपंजरिकास्तोत्रम्	३०७
चर्पटपंजरिकास्तोत्रम्	३०९
हस्तामलकस्तोत्रम्	३१२
पंचरत्नमालिकास्तोत्रम्	३१५
वैराग्यपंचकम्	३१६
गुरुवरप्रार्थनापंचरत्नम्	३१७
आत्मबोधः	३१८
आत्मषट्कस्तोत्रम्	३२७
सिद्धांतबिंदुः....	३२८
मनीषापंचकम्	३३०
वाक्यवृत्तिः	३३२
परापूजा	३३८
हरिहरात्मकस्तोत्रम्	३३९
दत्तात्रेयस्तोत्रम्	३४२
शिवरामाष्टकम्	३४४
शंकराचार्यकृतगुर्वष्टकम्	३४६

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
प्रश्नोत्तरमालिका	३४७
कल्किस्तवः	३५१
प्रातःस्मरणस्तोत्रम्	३५४
अश्वत्थस्तोत्रम्	३५५
नवग्रहस्तोत्रम्	३५९
शनिस्तोत्रम्	३६०
ऋणमोचकमंगलस्तोत्रम्	३६२
श्रीमच्छंकराचार्यकृत-गंगाष्टकम्	३६४
वाल्मीकिकृतगंगाष्टकम्	३६६
कालिदासकृतगंगाष्टकम्	३६८
द्वितीयं कालिदासकृत-गंगाष्टकम्....	३७०
गंगास्तवः	३७२
सत्यज्ञानानंदतीर्थकृत-गंगाष्टकम्	३७५
नर्मदाष्टकम्	३७७
यमुनाष्टकम्	३७९

स्तोत्रनामानि.	पृष्ठम्.
यमुनाष्टकम्	३८०
सरस्वत्यष्टकम्	३८२
पुष्कराष्टकम्....	३८४
मणिकर्णिकाष्टकम्	३८५
प्रयागाष्टकम्....	३८८
काशीपंचकम्....	३९०
संकटानामाष्टकम्	३९१
सत्यव्रतोक्तदामोदरस्तोत्रम्	३९३
श्रीविष्णोः षोडशनामस्तोत्रम्	३९५
अथ दशावतारस्तोत्रम्	३९६
आर्तत्राणपरायणाष्टादशकम्	३९७
पंचमहायुधस्तोत्रम्	४०१
नृसिंहगद्यस्तोत्रम्	४०२
श्रीनृसिंहस्तोत्रम्	४०४
बलरामस्तोत्रम्	४०५
श्रीवेंकटेशमंगलस्तोत्रम्	४०६

अनुक्रमणिका समाप्ता ।

गणपति

सरस्वती

विष्णु

शंकर

सूय

देवी

मत्स्य अवतार
कूर्म
वराह
नारसिंह

वामन
परशुराम
राम
कृष्ण
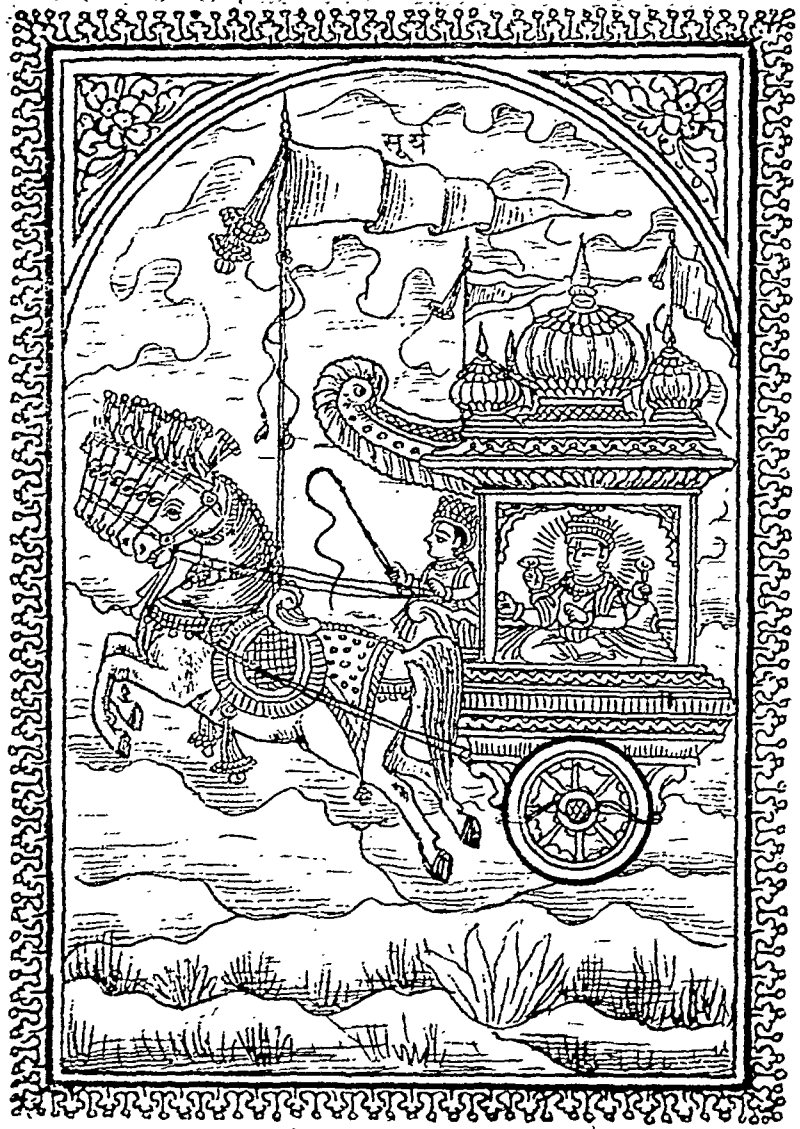
वौद्ध
कल्की
भागीरथी
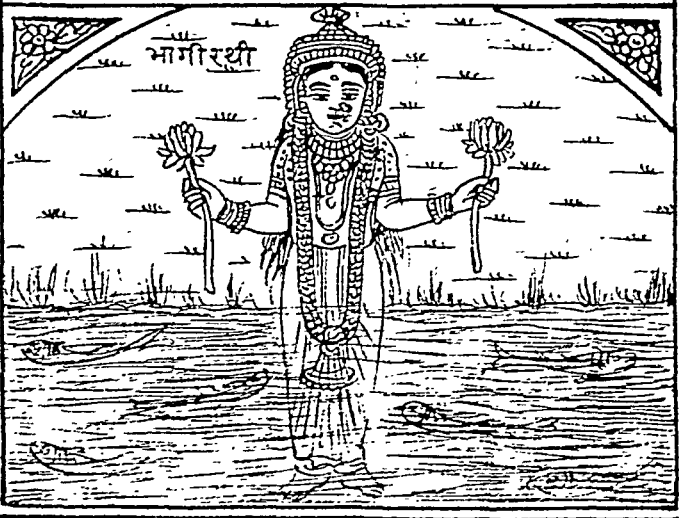
॥ श्रीः ॥

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरः ।

अथ मङ्गलम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीहयग्रीवाय नमः ॥ ॥
शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ॥ प्रसन्न-
वदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ १ ॥ नारायणं
नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ॥ देवीं सरस्वतीं व्यासं
ततो जयमुदीरयेत् ॥ २ ॥ व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः
पौत्रमकल्मषम् ॥ पराशरात्मजं वंदे शुकतातं त-
पोनिधिम् ॥ ३ ॥ व्यासाय विष्णुरूपाय व्यास-
रूपाय विष्णवे ॥ नमो वै ब्रह्मविधये वासिष्ठाय नमो
नमः ॥ ४ ॥ अचतुर्वदनो ब्रह्मा द्विबाहुरपरो हरिः ॥
अभाललोचनः शंभुर्भगवान् बादरायणः ॥ ५ ॥

॥ अथ गणेशकवचप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ गौर्युवाच ॥ ॥ एषोऽतिचप-

लो दैत्यान्बाल्येऽपि नाशयत्यहो ॥ अग्रे किं कर्म कर्तेति न जाने मुनिसत्तम ॥ १ ॥ दैत्या नानाविधा दुष्टाः साधुदेवद्रुहः खलाः ॥ अतोऽस्य कंठे किंचित्त्वं रक्षार्थं बद्धुमर्हसि ॥ २ ॥ मुनिरुवाच ॥ ॥ ध्यायेत्सिंहगतं विनायकममुं दिग्बाहुमाद्ये युगे त्रेतायां तु मयूरवाहनममुं षड्बाहुकं सिद्धिदम् ॥ द्वापारे तु गजाननं युगभुजं रक्तांगरागं विभुं तुर्ये तु द्विभुजं सितांगरुचिरं सर्वार्थदं सर्वदा ॥ ३ ॥ विनायकः शिखां पातु परमात्मा परात्परः ॥ अतिसुंदरकायस्तु मस्तकं सुमहोत्कटः ॥४॥ ललाटं काश्यपः पातु भ्रूयुगं तु महोदरः ॥ नयने भालचंद्रस्तु गजास्यस्त्वोष्ठपल्लवौ ॥ ५ ॥ जिह्वां पातु गणक्रीडश्चिबुकं गिरिजासुतः ॥ वाचं विनायकः पातु दंतान् रक्षतु दुर्मुखः ॥६॥ श्रवणौ पाशपाणिस्तु नासिकां चिंतितार्थदः ॥ गणेशस्तु मुखं कंठं पातु देवो गणंजयः ॥७॥ स्कंधौ पातु गजस्कंधः स्तनौ विघ्नविनाशनः ॥

हृदयं गणनाथस्तु हेरंबो जठरं महान् ॥ ८ ॥ धराधरः पातु पार्श्वौ पृष्ठं विघ्नहरः शुभः ॥ लिंगं गुह्यं सदा पातु वक्रतुंडो महाबलः ॥ ९ ॥ गणक्रीडो जानुजंघे ऊरू मंगलमूर्तिमान् ॥ एकदंतो महाबुद्धिः पादौ गुल्फौ सदाऽवतु ॥ १० ॥ क्षिप्रप्रसादनो बाहू पाणी आशाप्रपूरकः ॥ अंगुलीश्च नखान्पातु पद्महस्तोऽरिनाशनः ॥ ११ ॥ सर्वांगानि मयूरेशो विश्वव्यापी सदाऽवतु ॥ अनुक्तमपि यत्स्थानं धूमकेतुः सदाऽवतु ॥ १२ ॥ आमोदस्त्वग्रतः पातु प्रमोदः पृष्ठतोऽवतु॥ प्राच्यां रक्षतु बुद्धीश आग्नेय्यां सिद्धिदायकः ॥ १३ ॥ दक्षिणस्यामुमापुत्रो नैर्ऋत्यां तु गणेश्वरः ॥ प्रतीच्यां विघ्नहर्ताऽव्याद्वायव्यां गजकर्णकः ॥ १४ ॥ कौबेर्यां निधिपः पायादीशान्यामीशनंदनः ॥ दिवाऽव्यादेकदंतस्तु रात्रौ संध्यासु विघ्नहृत् ॥ १५ ॥ राक्षसासुरवेतालग्रहभूतपिशाचतः ॥ पाशांकुशधरः पातु रजःसत्त्वतमःस्मृतीः ॥ १६ ॥

ज्ञानं धर्मं च लक्ष्मीं च लज्जां कीर्तिं तथा कुलम्॥
वपुर्धनं च धान्यं च गृहदारान्सुतान् सखीन् ॥१७॥
सर्वायुधधरः पौत्रान् मयूरेशोऽवतात्सदा॥कपिलो-
ऽजाविकं पातु गजाश्वान्विकटोऽवतु ॥१८॥ भूर्जपत्रे
लिखित्वेदं यः कंठे धारयेत्सुधीः ॥ न भयं जायते
तस्य यक्षरक्षःपिशाचतः ॥ १९ ॥ त्रिसंध्यं जपते
यस्तु वज्रसारतनुर्भवेत् ॥ यात्राकाले पठेद्यस्तु
निर्विघ्नेन फलं लभेत् ॥ २० ॥ युद्धकाले पठेद्यस्तु
विजयं चाप्नुयाद् ध्रुवम् ॥ मारणोच्चाटनाकर्षस्तंभमो-
हनकर्माणि ॥ २१ ॥ सप्तवारं जपेदेतद्दिनानामेक-
विंशतिम् ॥ तत्तत्फलमवाप्नोति साधको नात्र संश-
यः ॥२२॥ एकविंशतिवारं च पठेत्तावद्दिनानि यः ॥
कारागृहगतं सद्यो राज्ञा वध्यं च मोचयेत् ॥ २३ ॥
राजदर्शनवेलायां पठेदेतत्त्रिवारतः ॥ स राजानं व-
शं नीत्वा प्रकृतीश्च सभां जयेत् ॥२४॥ इदं गणेश-
कवचं कश्यपेन समीरितम् ॥मुद्गलाय च तेनाथ मां-

ऽव्याय महर्षये ॥ २५ ॥ मह्यं स प्राह कृपया कवचं सर्वसिद्धिदम् ॥ न देयं भक्तिहीनाय देयं श्रद्धावते शुभम् ॥ २६ ॥ अनेनास्य कृता रक्षा न बाधाऽस्य भवेत्क्वचित् ॥ राक्षसासुरवेतालदैत्यदानवसंभवा ॥ २७ ॥ इति गणेशपुराणे उत्तरखंडे बालक्रीडायां षडशीतितमेऽध्याये गणेशकवचं संपूर्णम् ॥ १ ॥

॥ अथ संकष्टनाशनगणपतिस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ प्रणम्य शिरसा देवं गौरीपुत्रं विनायकम् ॥ भक्तावासं स्मरेन्नित्यमायुष्कामार्थसिद्धये ॥ १ ॥ प्रथमं वक्रतुंडं च एकदंतं द्वितीयकम्॥तृतीयं कृष्णपिंगाक्षं गजवक्त्रं चतुर्थकम् ॥ २ ॥ लंबोदरं पंचमं च षष्ठं विकटमेव च ॥ सप्तमं विघ्नराजं च धूम्रवर्णं तथाष्टमम् ॥ ३ ॥ नवमं भालचंद्रं च दशमं तु विनायकम् ॥ एकादशं गणपतिं द्वादशं तु गजाननम् ॥ ४ ॥ द्वादशैतानि नामानि त्रिसंध्यं यः पठेन्नरः ॥ न च विघ्नभयं

तस्य सर्वसिद्धिकरं परम् ॥५॥ विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम् ॥ पुत्रार्थी लभते पुत्रान्मोक्षार्थी लभते गतिम् ॥ ६ ॥ जपेद्गणपतिस्तोत्रं षड्भिर्मासैः फलं लभेत् ॥ संवत्सरेण सिद्धिं च लभते नात्र संशयः ॥ ७ ॥ अष्टानां ब्राह्मणानां च लिखित्वा यः समर्पयेत् ॥ तस्य विद्या भवेत्सर्वा गणेशस्य प्रसादतः ॥ ८ ॥ इति श्रीनारदपुराणे संकष्टनाशनं नाम गणेशस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २ ॥ ॥ ॥

॥ अथ गणेशाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सर्वे ऊचुः ॥ यतोऽनंतशक्तेरनंताश्च जीवा यतो निर्गुणादप्रमेया गुणास्ते ॥ यतो भाति सर्वं त्रिधा भेदभिन्नं सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ १ ॥ यतश्चाविरासीज्जगत् सर्वमेतत्तथाब्जासनो विश्वगो विश्वगोप्ता ॥ तथेंद्रादयो देवसंघा मनुष्याः सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ २ ॥ यतो वह्निभानू भवो भूर्जलं च यतः सागराश्चंद्रमा

व्योम वायुः ॥ यतः स्थावरा जंगमा वृक्षसंघाः सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥३॥ यतो दानवाः किन्नरा यक्षसंघा यतश्चारणा वारणाः श्वापदाश्च ॥ यतः पक्षिकीटा यतो वीरुधश्च सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ४ ॥ यतो बुद्धिरज्ञाननाशो मुमुक्षोर्यतः संपदो भक्तसंतोषिकाः स्युः ॥ यतो विघ्ननाशो यतः कार्यसिद्धिः सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ५ ॥ यतः पुत्रसंपद्यतो वाञ्छितार्थो यतोऽभक्तविघ्नास्तथाऽनेकरूपाः ॥ यतः शोकमोहौ यतः काम एव सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥६॥ यतोऽनंतशक्तिः स शेषो बभूव धराधारणेऽनेकरूपे च शक्तः ॥ यतोऽनेकधा स्वर्गलोका हि नाना सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥७॥ यतो वेदवाचोऽतिकुंठा मनोभिः सदा नेति नेतीति यत्ता गृणंति ॥ परब्रह्मरूपं चिदानंदभूतं सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥८॥ श्रीगणेश उवाच ॥ पुनरूचे गणाधीशः स्तोत्रमेतत्प-

ठेन्नरः ॥ त्रिसंध्यं त्रिदिनं तस्य सर्वकार्यं भविष्यति ॥ ९ ॥ यो जपेदष्टदिवसं श्लोकाष्टकमिदं शुभम् ॥ अष्टवारं चतुर्थ्यां तु सोऽष्टसिद्धीरवाप्नुयात् ॥ १० ॥ यः पठेन्मासमात्रं तु दशवारं दिने दिने ॥ स मोचयेद्बंधगतं राजवध्यं न संशयः ॥ ११ ॥ विद्याकामो लभेद्विद्यां पुत्रार्थी पुत्रमाप्नुयात् ॥ वांछितांल्लभते सर्वानेकविंशतिवारतः ॥ १२ ॥ यो जपेत्परया भक्त्या गजाननपरो नरः ॥ एवमुक्त्वा ततो देवश्चांतर्धानं गतः प्रभुः ॥ १३ ॥ इति श्रीगणेशपुराणे उपासनाखंडे श्रीगणेशाष्टकं संपूर्णम् ॥ ३ ॥

॥ अथ एकदंतस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ महासुरं सुशांतं वै दृष्ट्वा विष्णुमुखाः सुराः ॥ भृग्वादयश्च मुनय एकदंतं समाययुः ॥ १ ॥ प्रणम्य तं प्रपूज्यादौ पुनस्तं नेमुरादरात् ॥ तुष्टुवुर्हर्षसंयुक्ता एकदंतं गणेश्वरम् ॥ २ ॥ देवर्षय ऊचुः ॥ ॥ सदात्मरूपं सकलादिभूतममायिनं सोहम-

चिंत्यबोधम् ॥ अनादिमध्यांतविहीनमेकं तमेकदंतं शरणं व्रजामः ॥ ३ ॥ अनंतचिद्रूपमयं गणेशं ह्यभेदभेदादिविहीनमाद्यम् ॥ हृदि प्रकाशस्य धरं स्वधीस्थं तमेकदंतं शरणं व्रजामः ॥४॥ विश्वादिभूतं हृदि योगिनां वै प्रत्यक्षरूपेण विभांतमेकम् ॥ सदा निरालंबसमाधिगम्यं तमेकदंतं० ॥ ५ ॥ स्वबिंबभावेन विलासयुक्तं बिंदुस्वरूपा रचिता स्वमाया ॥ तस्यां स्ववीर्यं प्रददाति यो वै तमेकदंतं० ॥ ६ ॥ त्वदीयवीर्येण समर्थभूता माया तया संरचितं च विश्वम् ॥ नादात्मकं ह्यात्मतया प्रतीतं तमेकदंतं० ॥ ७ ॥ त्वदीयसत्ताधरमेकदंतं गणेशमेकं त्रयबोधितारम् ॥ सेवंत आपुस्तमजं त्रिसंस्थास्तमेकदंतं० ॥८॥ ततस्त्वया प्रेरित एव नादस्तेनेदमेवं रचितं जगद्वै ॥आनंदरूपं समभावसंस्थं तमेकदं० ॥९॥ तदेव विश्वं कृपया तवैव संभूतमाद्यं तमसा विभातम् ॥ अनेकरूपं ह्यजमेकभूतं तमेक० ॥१०॥ ततस्त्वया प्रेरि-

तमेव तेन सृष्टं सुसूक्ष्मं जगदेकसंस्थम् ॥ सत्त्वात्मकं श्वेतमनंतमाद्यं तमेक० ॥ ११ ॥ तदेव रूपं तपसा गणेश संसिद्धिरूपं विविधं बभूव ॥ सदेकरूपं कृपया तवापि तमेक० ॥१२॥ संप्रेरितं तच्च त्वया हृदिस्थं तथा सुसृष्टं जगदंशरूपम् ॥ तेनैव जाग्रन्मयमप्रमेयं तमेक० ॥ १३ ॥ जाग्रत्स्वरूपं रजसा विभातं विलोकितं तत्कृपया यदैव ॥ तदा विभिन्नं भवत्येकरूपं तमेक०॥१४॥एवं च सृष्ट्वा प्रकृतिस्वभावात्तदंतरे त्वं च विभासि नित्यम् ॥ बुद्धिप्रदाता गणनाथ एकस्तमेक०॥१५॥ त्वदाज्ञया भानि ग्रहाश्च सर्वे नक्षत्ररूपाणि विभांति खे वै॥आधारहीनानि त्वया धृतानि तमेक० ॥१६ ॥ त्वदाज्ञया सृष्टिकरो विधाता त्वदाज्ञया पालक एव विष्णुः ॥ त्वदाज्ञया संहरको हरोऽपि तमेक० ॥ १७ ॥ यदाज्ञया भूमिजले च संस्था यदाज्ञयाऽपः प्रवहंति नद्यः ॥सीमां सदा रक्षति वै समुद्रस्तमेक० ॥ १८॥ यदाज्ञया देव-

गणो दिविस्थो ददाति वै कर्मफलानि नित्यम् ॥ यदाज्ञया शैलगणोऽचलो वै तमेक० ॥१९॥यदाज्ञया शेष इलाधरो वै यदाज्ञया मोहप्रदश्च कामः॥यदाज्ञया कालधरोऽर्यमा च तमे ० ॥२०॥ यदाज्ञया वाति विभाति वायुर्यदाज्ञयाऽग्निर्जठरादिसंस्थः ॥ यदाज्ञया वै सचराचरं च तमेक० ॥२१॥ सर्वांतरे संस्थितमेकगूढं यदाज्ञया सर्वमिदं विभाति॥ आद्यंतरूपं ह्रदि बोधकं वै तमेक० ॥२२॥ यं योगिनो योगबलेन साध्यं कुर्वंति तं कः स्तवनेन स्तौति ॥ अतः प्रणामेन सुसिद्धिदोऽस्तु तमेक० ॥२३॥ गृत्समद उवाच ॥ एवं स्तुत्वा च प्रह्लाद देवाः समुनयश्च वै ॥ तूष्णींभावं प्रपद्यैव ननृतुर्हर्षसंयुताः ॥ २४ ॥ स तानुवाच प्रीतात्मा ह्येकदंतः स्तवेन वै ॥ जगाद तान्महाभागान्देवर्षीन्भक्तवत्सलः ॥ २५ ॥ एकदंत उवाच ॥ प्रसन्नोऽस्मि च स्तोत्रेण सुराः सर्षिगणाः किल ॥ वृणुत वरदोऽहं वो दास्यामि मनसीप्सित-

म्॥२६॥ भवत्कृतं मदीयं वै स्तोत्रं प्रीतिप्रदं मम ॥
भविष्यति न संदेहः सर्वसिद्धिप्रदायकम् ॥ २७ ॥
यं यमिच्छति तं तं वै दास्यामि स्तोत्रपाठतः ॥
पुत्रपौत्रादिकं सर्वं लभते धनधान्यकम् ॥ २८ ॥
गजाश्वादिकमत्यंतं राजभोगं लभेद्ध्रुवम् ॥ भुक्तिं
मुक्तिं च योगं वै लभते शांतिदायकम् ॥२९॥ मार-
णोच्चाटनादीनि राज्यबंधादिकं च यत् ॥ पठतां शृ-
ण्वतां नृणां भवेच्च बंधहीनता ॥ ३० ॥ एकविंशति-
वारं च श्लोकांश्चैवैकविंशतिम् ॥ पठते नित्यमेवं च
दिनानि त्वेकविंशतिम् ॥३१॥ न तस्य दुर्लभं किं-
चित्त्रिषु लोकेषु वै भवेत् ॥ असाध्यं साधयेन्मर्त्यः
सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ ३२ ॥ नित्यं यः पठते स्तोत्रं
ब्रह्मभूतः स वै नरः ॥तस्य दर्शनतः सर्वे देवाः पूता भ-
वंति वै ॥३३॥ एवं तस्य वचः श्रुत्वा प्रहृष्टा देवत-
र्षयः ॥ ऊचुः सांजलयः सर्वे भक्तियुक्ता गजाननम्॥
॥ ३४ ॥ इत्येकदन्तस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४ ॥

॥ अथ शिवभुजंगप्रयातस्तोत्रम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ गलद्दानगंडं मिलद्भृंगखंडं चलच्चारुशुंडं जगत्त्राणशौंडम् ॥ लसद्दंतकांडं विपद्भंगचंडं शिवप्रेमपिंडं भजे वक्रतुंडम् ॥ १ ॥ अनाद्यंतमाद्यं परं तत्त्वमर्थं चिदाकारमेकं तुरीयं त्वमेयम् ॥ हरिब्रह्ममृग्यं परब्रह्मरूपं मनोवागतीतं महः शैवमीडे ॥ २ ॥ स्वशक्त्यादिशक्त्यंतसिंहासनस्थं मनोहारिसर्वांगरत्नादिभूषम् ॥ जटाहींदुगंगास्थिशश्यर्कमौलिं परं शक्तिमित्रं नुमः पंचवक्रम् ॥ ३ ॥ शिवेशानतत्पूरुषाघोरवामादिभिर्ब्रह्मभिर्हृन्मुखैः षड्भिरंगैः ॥ अनौपम्यषट्त्रिंशतं तत्त्वविद्यामतीतं परं त्वां कथं वेत्ति को वा ॥४॥ प्रवालप्रवाहप्रभाशोणमर्धं मरुत्वन्मणि श्रीमहःश्याममर्धम् ॥ गुणस्यूतमेकं वपुश्चैकमंतः स्मरामि स्मरापत्ति संपत्तिहेतुम् ॥ ५ ॥ स्वसेवासमायातदेवासुरेंद्रानमन्मौलिमंदारमालाभिषिक्तम् ॥ नमस्यामि शंभो पदांभोरुहं ते

भवांभोधिपोतं भवानीविभाव्यम् ॥ ६ ॥ जगन्नाथ मन्नाथ गौरीसनाथ प्रपन्नानुकंपिन्विपन्नार्तिहारिन् ॥ महःस्तोमभूतेः समस्तैकबंधो नमस्ते नमस्ते पुनस्ते नमोऽस्तु ॥७॥ महादेव देवेश देवादिदेव स्मरारे पुरारे यमारे हरेति ॥ ब्रुवाणः स्मरिष्यामि भक्त्या भवंतं ततो मे दयाशील देव प्रसीद ॥८ ॥ विरूपाक्ष विश्वेश विद्यादिकेश त्रयीमूल शंभो शिव त्र्यंबक त्वम् ॥ प्रसीद स्मर त्राहि पश्याऽव पुष्य क्षमस्वाप्नुहीति क्षपा हि क्षिपामः ॥ ९ ॥ त्वदन्यः शरण्यः प्रपन्नस्य नेति प्रसीद स्मरन्नेव हन्यास्तु दैन्यम् ॥ न चेत्ते भवेद्भक्तवात्सल्यहानिस्ततो मे दयालो दयां सन्निधेहि ॥१०॥अयं दानकालस्त्वहं दानपात्रं भवान्नाथ दाता त्वदन्यं न याचे ॥ भवद्भक्तिमेव स्थिरां देहि मह्यं कृपाशील शंभो कृतार्थोऽस्मि तस्मात् ॥११॥ पशुं वेत्सि चेन्मां त्वमेवाधिरूढः कलंकीति वा मूर्ध्नि धंत्से त्वमेव ॥ द्विजिह्वः पुनस्तेऽपि ते कंठभूषा त्वदंगीकृ-

ताः शर्व सर्वेऽपि धन्याः॥१२॥न शक्नोमि कर्तुं परद्रोहलेशं कथं प्रीयसे त्वं न जाने गिरीश ॥ तदा हि प्रसन्नोऽसि कस्यापि कांतासुतद्रोहिणो वा पितृद्रोहिणो वा ॥१३॥स्तुतिं ध्यानमर्चां यथावद्विधातुं भजन्नप्यजानन्महेशावलंबे ॥ त्रसंतं सुतं त्रातुमग्रे मृकंडोर्यमप्राणनिर्वापणं त्वत्पदाब्जम् ॥१४॥ अकंठे कलंकादनंगे भुजंगादपाणौ कपालादभालेनलाक्षात् ॥ अमौलौ शशांकादवामे कलत्रादहं देव मन्यं न मन्ये न मन्ये ॥१५॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं श्रीशिवभुजंगप्रयातस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९ ॥ ॥ ॥

॥ अथ शिवपंचाक्षरस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ नागेंद्रहाराय त्रिलोचनाय भस्मांगरागाय महेश्वराय ॥ नित्याय शुद्धाय दिगंबराय तस्मै नकाराय नमः शिवाय ॥ १ ॥ मंदाकिनीसलिलचंदनचर्चिताय नंदीश्वरप्रमथनाथमहेश्व-

राय॥मंदारपुष्पबहुपुष्पसुपूजिताय तस्मै मकारा-य नमः शिवाय ॥२॥ शिवाय गौरीवदनाब्जवृंदसू-र्याय दक्षाध्वरनाशकाय ॥ श्रीनीलकंठाय वृषध्वजा-य तस्मै शिकाराय नमः शिवाय ॥ ३ ॥ वसिष्ठकुं-भोद्भवगौतमार्यमुनींद्रदेवार्चितशेखराय ॥ चंद्रार्क-वैश्वानरलोचनाय तस्मै वकाराय नमः शिवाय ॥४॥ यक्षस्वरूपाय जटाधराय पिनाकहस्ताय सनात-नाय॥दिव्याय देवाय दिगंबराय तस्मै यकाराय नमः शिवाय ॥५॥ पंचाक्षरमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्नि-धौ ॥ शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ ६ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवपंचाक्षरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ६ ॥

॥ अथ उपमन्युकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ जय शंकर पार्वतीपते मृड शं-भो शशिखंडमंडन ॥ मदनांतक भक्तवत्सल प्रियकै-लास दयासुधांबुधे ॥१॥सदुपायकथास्वपंडितो हृ-

दये दुःखशरेण खंडितः ॥ शशिखंडशिखंडमंडनं शरणं यामि शरण्यमीश्वरम् ॥ २ ॥ महतः परितः प्रसर्पतस्तमसो दर्शनभेदिनो भिदे ॥ दिननाथ इव स्वतेजसा हृदयव्योम्नि मनागुदेहि नः ॥ ३ ॥ न वयं तव चर्मचक्षुषा पदवीमप्युपवीक्षितुं क्षमाः ॥ कृपयाऽभयदेन चक्षुषा सकलेनेश विलोकयाशु नः ॥ ४ ॥ त्वदनुस्मृतिरेव पावनी स्तुतियुक्ता न हि वक्तुमीश सा॥मधुरं हि पयः स्वभावतो ननु कीदृक्सितशर्करान्वितम् ॥ ५ ॥ सविषोऽप्यमृतायते भवाञ्छवमुंडाभरणोऽपि पावनः॥ भव एव भवांतकः सतां समदृष्टिर्विषमेक्षणोऽपि सन् ॥ ६॥ अपि शूलधरो निरामयो दृढवैराग्यरतोऽपि रागवान् ॥ अपि भैक्ष्यचरो महेश्वरश्चरितं चित्रमिदं हि ते प्रभो ॥७॥ वितरत्यभिवांछितं दृशा परिदृष्टः किल कल्पपादपः॥हृदये भृत एव धीमतो नमतोऽभीष्टफलप्रदो भवान् ॥८॥ सहसैव भुजंगपाशवान्विनिगृह्णाति न यावदंतकः ॥

अभयं कुरु तावदाशु मे गतजीवस्य पुनः किमौषधैः ॥९॥सविषैरिव भीमपन्नगैर्विषयैरेभिरलं परिक्षतम् ॥ अमृतैरिव संभ्रमेण मामभिषिंचाशु दयावलोकनैः ॥ १० ॥ मुनयो बहवोऽद्य धन्यतां गमिताः स्वाभिमतार्थदर्शिनः ॥ करुणाकर येन तेन मामवसन्नं ननु पश्य चक्षुषा ॥ ११ ॥ प्रणमाम्यथ यामि चापरं शरणं कं कृपणाभयप्रदम् ॥ विरहीव विभो प्रियामयं परिपश्यामि भवन्मयं जगत् ॥१२॥ बहवो भवताऽनुकंपिताः किमितीशान न मानुकंपसे ॥ दधता किमु मंदराचलं परमाणुः कमठेन दुर्धरः ॥ ॥ १३ ॥ अशुचिं यदि मानुमन्यसे किमिदं मूर्ध्नि कपालदाम ते ॥ उत शाठ्यमसाधुसंगिनं विषलक्ष्मासि न किं द्विजिह्वधृक् ॥१४॥ क दृशं विदधामि किं करोम्यनुतिष्ठामि कथं भयाकुलः॥क नु तिष्ठसि रक्ष रक्ष मामयि शंभो शरणागतोऽस्मि ते ॥ १५ ॥ विलुठाम्यवनौ किमाकुलः किमुरो हन्मि शिरश्छि-

नह्मि वा ॥ किमु रोदिमि रारटीमि किं कृपणं मां न यदीक्षसे प्रभो ॥१६॥ शिव सर्वग शर्व शर्मद प्रणतो देव दयां कुरुष्व मे॥नम ईश्वर नाथ दिक्पते पुनरेवेश नमो नमोऽस्तु ते ॥ १७॥ शरणं तरुणेंदुशेखरः शरणं मे गिरिराजकन्यका ॥ शरणं पुनरेव तावुभौ शरणं नान्यदुपैमि दैवतम् ॥ १८ ॥ उपमन्युकृतं स्तवोत्तमं जपतः शंभुसमीपवर्तिनः ॥ अभिवांछितभाग्यसंपदः परमायुः प्रददाति शंकरः ॥ १९ ॥ उपमन्युकृतं स्तवोत्तमं प्रजपेद्यस्तु शिवस्य संनिधौ॥ शिवलोकमवाप्य सोऽचिरात्सह तेनैव शिवेन मोदते ॥ २० ॥ इत्युपमन्युकृतं शिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७॥

॥ अथ शिवापराधक्षमापनस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ आदौ कर्मप्रसंगात् कलयति कलुषं मातृकुक्षौ स्थितं मां विण्मूत्रामेध्यमध्ये कथयति नितरां जाठरो जातवेदाः ॥ यद्यद्वै तत्र दुःखं व्यथयति नितरां शक्यते केन वक्तुं क्षंतव्यो मेऽप-

राधः शिव शिव शिव भोः श्रीमहादेव शंभो ॥१॥ बाल्ये दुःखातिरेकान्मललुलितवपुः स्तन्यपाने पिपासा नो शक्यश्चेंद्रियेभ्यो भवगुणजनिता जंतवो मां तुदंति ॥ नानारोगादिदुःखाद्रुदनपरवशः शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव शिव भोः श्रीमहादेव शंभो॥२॥ प्रौढोऽहं यौवनस्थो विषयविषधरैः पंचभिर्मर्मसंधौ दष्टो नष्टो विवेकः सुतधनयुवतिस्वादुसौख्ये निषण्णः ॥ शैवीचिंताविहीनं मम हृदयमहो मानगर्वाधिरूढं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव शिव भोः श्रीमहादेव शंभो॥३॥वार्धक्ये चेंद्रियाणां विगतगतिमतिश्चाधिदैवाधितापैः पापै रोगैर्वियोगैस्त्वनवसितवपुः प्रौढिहीनं च दीनम्॥मिथ्यामोहाभिलाषैर्भ्रमति मम मनो धूर्जटेर्ध्यानशून्यं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ४ ॥ नो शक्यं स्मार्तकर्म प्रतिपदगहनप्रत्यवायाकुलाख्यं श्रौते वार्ता कथं मे द्विजकुलविहिते ब्रह्ममार्गे सुसारे ॥ ज्ञातो ध-

र्मो विचारैः श्रवणमननयोः किं निदिध्यासितव्यं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥५॥ स्नात्वा प्रत्यूषकाले स्नपनविधिविधौ नाहृतं गांगतोयं पूजार्थं वा कदाचिद्बहुतरगहनात्खंडबिल्वीदलानि ॥ नानीता पद्ममाला सरसि विकसिता गंधपुष्पैस्त्वदर्थं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥६॥ दुग्धैर्मध्वाज्ययुक्तैर्दधिसितसहितैः स्नापितं नैव लिंगं नो लिप्तं चंदनाद्यैः कनकविरचितं पूजितं न प्रसूनैः॥ धूपैः कर्पूरदीपैर्विविधरसयुतैर्नैव भक्ष्योपहारैः क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥७॥ ध्यात्वा चित्ते शिवाख्यं प्रचुरतरधनं नैव दत्तं द्विजेभ्यो हव्यं ते लक्षसंख्यैर्हुतवहवदने नार्पितं बीजमंत्रैः॥नो तप्तं गांगतीरे व्रतजपनियमै रुद्रजाप्यैर्न वेदैः क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव ०॥८॥ स्थित्वा स्थाने सरोजे प्रणवमयमरुत्कुंडले सूक्ष्ममार्गे शांते स्वांते प्रलीने प्रकटितविभवे ज्योतिरूपे पराख्ये ॥ लिंगज्ञे ब्रह्मवाक्ये सकल-

तनुगतं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव०॥९॥नग्नो निःसंगशुद्धस्त्रिगुणविरहितो ध्वस्त- मोहांधकारो नासाग्रे न्यस्तदृष्टिर्विदितभवगुणो नै- व दृष्टः कदाचित् ॥ उन्मन्यावस्थया त्वां विगतक- लिमलं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शि० ॥ १० ॥ चंद्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गंगाधरे शंकरे सर्पैर्भूषितकंठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे ॥ दंतित्व- कृतसुंदरांबरधरे त्रैलोक्यसारे हरे मोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं कर्मभिः॥११॥ किंवा- नेन धनेन वाजिकरिभिः प्राप्तेन राज्येन किं किंवा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किम् ॥ ज्ञात्वैतत्क्ष- णभंगुरं सपदि रे त्याज्यं मनो दूरतः स्वात्मार्थं गुरु- वाक्यतो भज भज श्रीपार्वतीवल्लभम् ॥१२॥आयु- र्नश्यति पश्यतां प्रतिदिनं याति क्षयं यौवनं प्रत्या- यांति गताः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः ॥ ल- क्ष्मीस्तोयतरंगभंगचपला विद्युच्चलं जीवितं तस्मा-

त्वां शरणागतं शरणद त्वं रक्ष रक्षाधुना॥१३॥कर-
चरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मा-
नसं वाऽपराधम् ॥ विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्ष-
मस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शंभो ॥१४॥
इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवापराधक्षमाप-
मस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८ ॥ श्रीउमामहेश्वरार्पणमस्तु ॥

॥ अथ रावणकृतशिवतांडवस्तोत्रप्रारम्भः॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटाकटाहसंभ्रमभ्रमन्निलिंप-
निर्झरीविलोलवीचिवल्लरीविराजमानमूर्धनि ॥ ध-
गद्धगद्धगज्ज्वलल्ललाटपट्टपावके किशोरचंद्रशेखरे
रतिः प्रतिक्षणं मम ॥१॥ धराधरेंद्रनंदिनीविलासबं-
धुबंधुरस्फुरद्दिगंतसंततिप्रमोदमानमानसे ॥ कृपा-
कटाक्षधोरणीनिरुद्धदुर्धरापदि क्वचिच्चिदंबरे मनो
विनोदमेतु वस्तुनि ॥२॥ जटाभुजंगपिंगलस्फुरत्फ-
णामणिप्रभाकदंबकुंकुमद्रवप्रलिप्तदिग्वधूमुखे ॥ म-
दांधसिंधुरस्फुरत्त्वगुत्तरीयमेदुरे मनो विनोदमद्भुतं

विभर्तु भूतभर्तरि ॥३॥सहस्रलोचनप्रभृत्यशेषलेख-
शेखरप्रसूनधूलिधोरणी विधूसरांघ्रिपीठभूः ॥ भुजं-
गराजमालया निवद्धजाटजूटकः श्रियै चिराय जा-
यतां चकोरबंधुशेखरः ॥४॥ ललाटचत्वरज्वलद्धनं-
जयस्फुलिंगभानिपीतपंचसायकं नमन्निलिंपनाय-
कम् ॥ सुधामयूखलेखया विराजमानशेखरं महाक-
पालिसंपदे शिरोजटालमस्तु नः ॥ ५ ॥ करालभा-
लपट्टिकाधगद्धगद्धगज्ज्वलद्धनंजयाधरीकृतप्रचण्ड-
पंचसायके ॥ धराधरेंद्रनंदिनीकुचाग्रचित्रपत्रकप्रक-
ल्पनैकशिल्पिनी त्रिलोचने मतिर्मम ॥ ६ ॥ नवीन-
मेघमण्डलीनिरुद्धदुर्धरस्फुरत्कुहूनिशीथिनीतमःप्र-
वंधवंधकंधरः ॥ निलिंपनिर्झरीधरस्तनोतु कृत्तिसिं-
धुरः कलानिधानवंधुरः श्रियं जगद्धुरंधरः॥७॥प्रफु-
ल्लनीलपंकजप्रपंचकालिमच्छटाविडंविकण्ठकन्धरा-
रुचिप्रवंधकंधरम् ॥ स्मरच्छिदं पुरच्छिदं भवच्छिदं
मखच्छिदं गजच्छिदांधकच्छिदं तमंतकच्छिदं

भजे ॥ ८ ॥ अगर्वसर्वमंगलाकलाकदंबमंजरीरस-
प्रवाहमाधुरीविजृंभणामधुव्रतम् ॥ स्मरांतकं पुरांत-
कं भवांतकं मखांतकं गजांतकांधकांतकं तमंत-
कांतकं भजे॥ ९॥ जयत्वदभ्रविभ्रमभ्रमद्भुजंगमस्फु-
रद्धगद्धगद्विनिर्गमत्करालभालहव्यवाट् ॥ धिमि-
द्धिमिद्धिमिध्वनन्मृदङ्गतुङ्गमङ्गलध्वनिक्रमप्रवर्तित-
प्रचंडतांडवः शिवः॥ १०॥ दृषद्विचित्रतल्पयोर्भुजं-
गमौक्तिकस्रजोर्गरिष्ठरत्नलोष्टयोः सुहृद्विपक्षपक्ष-
योः ॥ तृणारविंदचक्षुषोः प्रजामहीमहेंद्रयोः समं
प्रवर्तयन्मनः कदा सदाशिवं भजे ॥११॥ कदा नि-
लिंपनिर्झरीनिकुंजकोटरे वसान्विमुक्तदुर्गतिः सदा
शिरःस्थमंजलिं वहन् ॥ विमुक्तलोललोचनो लला-
मभाललग्नकः शिवेति मंत्रमुच्चरन्कदा सुखी भवा-
म्यहम् ॥१२॥ इमं हि नित्यमेवमुक्तमुत्तमोत्तमं स्त-
वं पठन्स्मरन्ब्रुवन्नरो विशुद्धिमेति संततम् ॥ हरे गु-
रौ सुभक्तिमाशु याति नान्यथा गतिं विमोहनं हि दे-

हिनां सुशंकरस्य चिंतनम् ॥१३॥ पूजावसानसमये दशवक्त्रगीतं यः शंभुपूजनमिदं पठति प्रदोषे ॥ तस्य स्थिरां रथगजेंद्रतुरंगयुक्तां लक्ष्मीं सदैव सुमुखीं प्रददाति शंभुः ॥ १४ ॥ ॥ इति श्रीरावणविरचितं शिवतांडवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९ ॥

अथ द्वादशज्योतिर्लिंगस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सौराष्ट्रदेशे विशदेऽतिरम्ये ज्योतिर्मयं चंद्रकलावतंसम् ॥ भक्तिप्रदानाय कृपावतीर्णं तं सोमनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥ श्रीशैलसंगे विबुधातिसंगे तुलाद्रितुंगेऽपि मुदा वसंतम् ॥ तमर्जुनं मल्लिकपूर्वमेकं नमामि संसारसमुद्रसेतुम् ॥ ॥२॥ अवंतिकायां विहितावतारं मुक्तिप्रदानाय च सज्जनानाम् ॥ अकालमृत्योः परिरक्षणार्थं वंदे महाकालमहासुरेशम् ॥ ३ ॥ कावेरिकानर्मदयोः पवित्रे समागमे सज्जनतारणाय ॥ सदैव मांधातृपुरे वसंतमोंकारमीशं शिवमेकमीडे ॥ ४ ॥ पूर्वोत्तरे

प्रज्वलिकानिधाने सदा वसन्तं गिरिजासमेतम् ॥ सुरासुराराधितपादपद्मं श्रीवैद्यनाथं तमहं नमामि ॥ ५ ॥ याम्ये सदंगे नगरेऽतिरम्ये विभूषितांगं विविधैश्च भोगैः ॥ सद्भक्तिमुक्तिप्रदमीशमेकं श्रीनागनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ महाऽद्रिपार्श्वे च तटे रमंतं संपूज्यमानं सततं मुनींद्रैः ॥ सुरासुरैर्यक्षमहोरगाद्यैः केदारमीशं शिवमेकमीडे॥ ७ ॥सह्याद्रिशीर्षे विमले वसंतं गोदावरीतीरपवित्रदेशे ॥ यद्दर्शनात्पातकमाशु नाशं प्रयाति तं त्र्यंबकमीशमीडे ॥ ॥ ८ ॥ सुताम्रपर्णीजलराशियोगे निबध्य सेतुं विशिखैरसंख्यैः ॥ श्रीरामचंद्रेण समर्पितं तं रामेश्वराख्यं नियतं नमामि ॥ ९ ॥ यं डाकिनीशाकिनिकासमाजे निषेव्यमाणं पिशिताशनैश्च॥सदैव भीमादिपदप्रसिद्धं तं शंकरं भक्तहितं नमामि ॥ १० ॥ सानंदमानंदवने वसंतमानंदकंदं हतपापवृंदम् ॥ वाराणसीनाथमनाथनाथं श्रीविश्वनाथं शरणं प्रपद्ये

॥ ११ ॥ इलापुरे रम्यविशालकेऽस्मिन्समुल्लसंतं च जगद्वरेण्यम् ॥ वंदे महोदारतरस्वभावं घृष्णेश्वराख्यं शरणं प्रपद्ये ॥ १२ ॥ ज्योतिर्मयद्वादशलिंगकानां शिवात्मनां प्रोक्तमिदं क्रमेण ॥ स्तोत्रं पठित्वा मनुजोऽतिभक्त्या फलं तदालोक्य निजं भजेच्च॥१३ ॥ इति श्रीद्वादशज्योतिर्लिंगस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १० ॥

अथ शिवमानसपूजाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ रत्नैः कल्पितमासनं हिमजलैः स्नानं च दिव्यांबरं नानारत्नविभूषितं मृगमदामोदांकितं चंदनम् ॥ जातीचंपकबिल्वपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा दीपं देव दयानिधे पशुपते हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥ १ ॥ सौवर्णे मणिखंडरत्नरचिते पात्रे घृतं पायसं भक्ष्यं पंचविधं पयोदधियुतं रंभाफलं पायसम् ॥ शाकानामयुतं जलं रुचिकरं कर्पूरखंडोज्ज्वलं तांबूलं मनसा मया विरचितं भक्त्या प्रभो स्वीकुरु॥२॥छत्रं चामरयोर्युगं व्यजनकं चाद-

शंकं निर्मलं वीणाभेरिमृदंगकाहलकलागीतं च नृत्यं तथा॥ साष्टांगं प्रणतिः स्तुतिर्बहुविधा एतत्समस्तं मया संकल्पेन समर्पितं तव विभो पूजां गृहाण प्रभो ॥ ३ ॥ आत्मा त्वं गिरिजा मतिः सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं पूजा ते विषयोपभोगरचना निद्रा समाधिस्थितिः ॥ संचारः पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि सर्वा गिरो यद्यत्कर्म करोमि तत्तदखिलं शंभो तवाराधनम् ॥ ४ ॥ करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम्॥ विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शंभो ॥ ५ ॥ ॥ ॥ इति श्रीशिवमानसपूजा समाप्ता ॥ ११ ॥

॥ अथ शिवस्तुतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ स्फुटं स्फटिकसप्रभं स्फुटितहाटकश्रीजटं शशांकदलशेखरं कपिलफुल्लनेत्रत्रयम् ॥ तरक्षुवरकृत्तिमद्भुजगभूषणं भूतिमत् कदा नु

शितिकंठ ते वपुरवेक्षते वीक्षणम् ॥ १ ॥ त्रिलोचन विलोचने लसति ते ललामायिते स्मरो नियमघस्मरो नियमिनामभूद्भस्मसात् ॥ स्वभक्तिलतया वशीकृतवती सतीयं सती स्वभक्तवशतो भवानपि वशी प्रसीद प्रभो ॥ २ ॥ महेश महितोऽसि तत्पुरुष पूरुषाग्र्यो भवानघोर रिपुघोर तेऽनवम वामदेवांजलिः ॥ नमः सपदिजात ते त्वमिति पंचरूपोंचितः प्रपंचचयपंचवृन्मम मनस्तमस्ताडय ॥ ॥ ३ ॥ रसाघनरसानलानिलवियद्विवस्वाद्विधुप्रयष्टृषु निविष्टमित्यज भजामि मूर्त्यष्टकम् ॥ प्रशांतमुत भीषणं भुवनमोहनं चेत्यहो वपूंषि गुणभूषितेहमहमात्मनोहंभिदे ॥ ४ ॥ विमुक्तिपरमाध्वनां तव षडध्वनामास्पदं पदं निगमवेदिनो जगति वामदेवादयः ॥ कथंचिदुपशिक्षिता भगवतैव संविद्रते वयं तु विरसांतराः कथमुमेश तन्मन्महे ॥५॥ कठोरितकुठारया ललितशूलया वाहया रणड्डमरया

स्फुरद्धरिणया सखट्वांगया ॥ चलाभिरचलाभिरप्य-
गणिताभिरुन्नृत्यतश्चतुर्दश जगंति ते जय जयेत्ययु-
र्विस्मयम् ॥ ६ ॥ पुरा त्रिपुररंधनं विविधदैत्यविध्वं-
सनं पराक्रमपरंपरा अपि परा न ते विस्मयः ॥
अमर्षिबलहर्षितक्षुभितवृत्तनेत्रोज्ज्वलज्ज्वलज्ज्व-
लनहेलया शलभितं हि लोकत्रयम् ॥७॥ सहस्रनय-
नो गुहः सहसहस्ररश्मिर्विधुर्बृहस्पतिरुताप्पतिः स-
सुरसिद्धविद्याधराः ॥ भवत्पदपरायणाः श्रियमि-
मां ययुः प्रार्थितां भवान् सुरतरुर्भृशं शिव शिवां
शिवावल्लभ ॥ ८ ॥ तव प्रियतमादतिप्रियतमं सदैवां-
तरं पयस्युपहितं घृतं स्वयमिव श्रियो वल्लभम् ॥ वि-
बुध्य लघुबुद्धयः स्वपरपक्षलक्ष्यायितं पठंति हि
लुठंति ते शठहृदः शुचा शुंठिताः ॥ ९ ॥ निवासः
निलयाचिता तव शिरस्ततिर्मालिका कपालमपि
ते करे त्वमशिवोस्यनंतर्धियाम् ॥ तथापि भवतः प-
दं शिव शिवेत्यदो जल्पतामकिंचन न किंचन वृजि-

नमस्ति भस्मीभवेत् ॥१०॥ त्वमेव किल कामधुक् सकलकाममापूरयन् सदा त्रिनयनो भवान्वहसि चाग्निनेत्रोद्भवम् ॥ विषं विषधरान्दधत्पिबसि तेन चानंदवान्विरुद्धचरितोचिता जगदधीश ते भिक्षुता ॥११॥ नमः शिव शिवाशिवाशिवशिवार्थकृंताशिवं नमो हर हराहराहरहरांतरीं मे दृशम् ॥ नमो भव भवाभवप्रभवभूतये मे भवान्नमो मृड नमो नमो नम उमेश तुभ्यं नमः ॥१२॥ सतां श्रवणपद्धतिं सरतु सन्नतोक्तेत्यसौ शिवस्य करुणांकुरात्प्रतिकृतात् सदा सोचिता ॥ इति प्रथितमानसोव्यथितनाम नारायणः शिवस्तुतिमिमां शिवां लिकुचिसूरिसूनुः सुधीः ॥१३॥इति श्रीमल्लिकुचिसूरिसूनुनारायणपंडिताचार्यविरचिता शिवस्तुतिः संपूर्णा ॥१२॥

॥ अथ पशुपत्यष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ पशुपतींदुपतिं धरणीपतिं भुजगलोकपतिं च सतीपतिम् ॥ प्रणतभक्तजनार्तिहरं प-

रं भजत रे मनुजा गिरिजापतिम्॥ १॥न जनको जननी न च सोदरो न तनयो न च भूरिबलं कुलम्॥अवति कोऽपि न कालवशंगतं भजत रे मनुजा गिरिजापतिम् ॥२॥ मुरजडिंडिमवाद्यविलक्षणं मधुरपंचमनादविशारदम् ॥ प्रमथभूतगणैरपि सेवितं भजत रे मनुजा०॥३॥शरणदं सुखदं शरणान्वितं शिव शिवेति शिवेति नतं नृणाम् ॥ अभयदं करुणावरुणालयं भजत रे मनुजा० ॥ ४ ॥ नरशिरोरचितं मणिकुंडलं भुजगहारमुदं वृषभध्वजम् ॥ चितिरजोधवलीकृतविग्रहं भजत रे म० ॥ ५ ॥ मखविनाशकरं शशिशेखरं सततमध्वरभाजि फलप्रदम् ॥ प्रलयदग्धसुरासुरमानवं भजत रे म० ॥ ६ ॥ मदमपास्य चिरं हृदि संस्थितं मरणजन्मजराभयपीडितम्॥ जगदुदीक्ष्य समीपभयाकुलं भजत रे म०॥७॥हरिविरंचिसुराधिपपूजितं यमजनेशधनेशनमस्कृतम् ॥ त्रिनयनं भुवनत्रितयाधिपं भजत रे म० ॥ ८ ॥ प-

शुपतेरिदमष्टकमद्भुतं विरचितं पृथिवीपतिसूरिणा॥ पठति संशृणुते मनुजः सदा शिवपुरीं वसते लभते मुदम् ॥९॥ इति श्रीपशुपत्यष्टकं संपूर्णम् ॥ १३ ॥

॥ अथ लिंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्ममुरारिसुरार्चितलिंगं निर्मलभासितशोभितलिंगम् ॥ जन्मजदुःखविनाशकलिंगं तत्प्रणमामि सदा शिवलिंगम् ॥ १ ॥ देवमुनिप्रवरार्चितलिंगं कामदहं करुणाकरलिंगम् ॥ रावणदर्पविनाशनलिंगं तत्प्रण० ॥ २ ॥ सर्वसुगंधिसुलेपितलिंगं बुद्धिविवर्द्धनकारणलिंगम् ॥ सिद्धसुरासुरवंदितलिंगं तत्प्र० ॥ ३ ॥ कनकमहामणिभूषितलिंगं फणिपतिवेष्टितशोभितलिंगम् ॥ दक्षसुयज्ञविनाशनलिंगं तत्प्र० ॥ ४ ॥ कुंकुमचंदनलेपितलिंगं पंकजहारसुशोभितलिंगम् ॥ सञ्चितपापविनाशनलिंगं तत्प्र० ॥५॥ देवगणार्चितसेवितलिंगं भावैर्भक्तिभिरेव च लिंगम्॥दिनकरकोटिप्रभाकरलिंगं तत्प्र०

॥ ६ ॥ अष्टदलोपरि वेष्टितलिंगं सर्वसमुद्भवकारणलिंगम् ॥ अष्टदरिद्रविनाशितलिंगं तत्प्र० ॥ ७ ॥ सुरगुरुसुरवरपूजितलिंगं सुरवनपुष्पसदार्चितलिंगम्॥परात्परं परमात्मकलिंगं तत्प्र० ॥८॥लिंगाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ ॥ शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ ९ ॥ ॥ इति श्रीलिंगाष्टकं संपूर्णम् ॥ १४ ॥

॥ अथ शिवकवचप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशिवकवचस्तोत्रमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीसदाशिवरुद्रो देवता ह्रीं शक्तिः रं कीलकं श्रीं ह्रीं क्लीं बीजं श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थे शिवकवचस्तोत्रजपे विनियोगः ॥ अथ न्यासः ॥ ॐनमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ ह्रां सर्वशक्तिधाम्ने ईशानात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐनमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ नं रिं नित्यतृप्तिधाम्ने तत्पुरुषात्मने तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ

नमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐमं रुं अनादि-
शक्तिधाम्ने अघोरात्मने मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐनमो
भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐशिं रैं स्वतंत्रशक्ति-
धाम्ने वामदेवात्मने अनामिकाभ्यां नमः ॥ ॐनमो
भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐवां रौं अलुप्तशक्ति-
धाम्ने सद्योजातात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐन-
मो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐयं रः अनादि-
शक्तिधाम्ने सर्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ एवं
हृदयादि ॥ अथ ध्यानम् ॥ वज्रदंष्ट्रं त्रिनयनं काल-
कंठमरिंदमम् ॥ सहस्रकरमत्युग्रं वंदे शंभुमुमाप-
तिम् ॥ १ ॥ अथापरं सर्वपुराणगुह्यं निःशेषपापौ-
घहरं पवित्रम् ॥ जयप्रदं सर्वविपत्प्रमोचनं वक्ष्यामि
शैवं कवचं हिताय ते ॥ २ ॥ ऋषभ उवाच ॥ न-
मस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरम् ॥ वक्ष्ये
शिवमयं वर्म सर्वरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ शुचौ देशे
समासीनो यथावत्कल्पितासनः ॥ जितेंद्रियो जि-

तप्राणश्चिंतयेच्छिवमव्ययम् ॥ ४ ॥ हृत्पुंडरीकांतरसन्निविष्टं स्वतेजसा व्याप्तनभोवकाशम् ॥ अतींद्रियं सूक्ष्ममनंतमाद्यं ध्यायेत्परानंदमयं महेशम् ॥ ५ ॥ ध्यानावधूताखिलकर्मबंधश्चिरं चिदानंदनिमग्नचेताः ॥ षडक्षरन्याससमाहितात्मा शैवेन कुर्यात्कवचेन रक्षाम् ॥ ६ ॥ मां पातु देवोऽखिलदेवतात्मा संसारकूपे पतितं गभीरे ॥ तन्नाम दिव्यं वरमंत्रमूलं धुनोतु मे सर्वमघं हृदिस्थम् ॥ ७ ॥ सर्वत्र मां रक्षतु विश्वमूर्तिर्ज्योतिर्मयानंदघनश्चिदात्मा ॥ अणोरणीयानुरुशक्तिरेकः स ईश्वरः पातु भयादशेषात् ॥ ८ ॥ यो भूस्वरूपेण बिभर्ति विश्वं पायात्स भूमेर्गिरिशोऽष्टमूर्तिः ॥योऽपां स्वरूपेण नृणां करोति संजीवनं सोऽवतु मां जलेभ्यः ॥ ९ ॥ कल्पावसाने भुवनानि दग्ध्वा सर्वाणि यो नृत्यति भूरिलीलः ॥ स कालरुद्रोऽवतु मां दवाग्नेर्वात्यादिभीतेरखिलाच्च तापात् ॥ १० ॥ प्रदीप्तविद्युत्कनकावभा-

सो विद्यावराभीतिकुठारपाणिः ॥ चतुर्मुखस्तत्पुरुषस्त्रिनेत्रः प्राच्यां स्थितं रक्षतु मामजस्रम् ॥ ११ ॥ कुठारवेदांकुशपाशशूलकपालढक्काक्षगुणान्दधानः ॥ चतुर्मुखो नीलरुचिस्त्रिनेत्रः पायादघोरो दिशि दक्षिणस्याम् ॥ १२ ॥ कुंदेंदुशंखस्फटिकावभासो वेदाक्षमालावरदाभयांकः ॥त्र्यक्षश्चतुर्वक्त्र उरुप्रभावः सद्योऽधिजातोऽवतु मां प्रतीच्याम् ॥ १३ ॥ वराक्षमालाभयटंकहस्तः सरोजकिंजल्कसमानवर्णः ॥ त्रिलोचनश्चारुचतुर्मुखो मां पायादुदीच्यां दिशि वामदेवः ॥ १४ ॥ वेदाभयेष्टांकुशपाशटंककपालढक्काक्षकशूलपाणिः ॥ सितद्युतिः पंचमुखोऽवतान्मामीशान ऊर्ध्वं परमप्रकाशः ॥ १५ ॥ मूर्धानमव्यान्मम चंद्रमौलिर्भालं ममाव्यादथ भालनेत्रः ॥ नेत्रे ममाव्याद्भगनेत्रहारी नासां सदा रक्षतु विश्वनाथः ॥ ॥१६॥पायाच्छ्रुती मे श्रुतिगीतकीर्तिः कपोलमव्यात्सततं कपाली॥वक्त्रं सदा रक्षतु पंचवक्त्रो जिह्वां स-

दा रक्षतु वेदजिह्वः ॥१७॥ कंठं गिरीशोऽवतु नील-
कंठः पाणिद्वयं पातु पिनाकपाणिः॥ दोर्मूलमव्यान्म-
म धर्मबाहुर्वक्षःस्थलं दक्षमखांतकोव्यात् ॥ १८॥
ममोदरं पातु गिरींद्रधन्वा मध्यं ममाव्यान्मदनां-
तकारी॥ हेरंबतातो मम पातु नाभिं पायात्कटिं धू-
र्जटिरीश्वरो मे ॥ १९॥ ऊरुद्वयं पातु कुबेरमित्रो जा-
नुद्वयं मे जगदीश्वरोव्यात् ॥ जंघायुगं पुंगवकेतु-
रव्यात्पादौ ममाव्यात्सुरवंद्यपादः ॥ २० ॥ महेश्व-
रः पातु दिनादियामे मां मध्ययामेवतु वामदेवः ॥
त्रिलोचनः पातु तृतीययामे वृषध्वजः पातु दिनांत्य-
यामे॥२१॥ पायान्निशादौ शशिशेखरो मां गंगा-
धरो रक्षतु मां निशीथे॥ गौरीपतिः पातु शिवाव-
साने मृत्युंजयो रक्षतु सर्वकालम् ॥ २२ ॥ अंतः-
स्थितं रक्षतु शंकरो मां स्थाणुः सदा पातु बहिः-
स्थितं माम्॥ तदंतरे पातु पतिः पशूनां सदाशि-
वो रक्षतु मां समंतात्॥ २३ ॥ तिष्ठंतमव्याद्भुव-

नैकनाथः पायाद्व्रजंतं प्रमथाधिनाथः ॥ वेदांतवेद्यो-वतु मां निषण्णं मामव्ययः पातु शिवः शयानम् ॥ ॥ २४ ॥ मार्गेषु मां रक्षतु नीलकंठः शैलादिदुर्गेषु पुरत्रयारिः ॥ अरण्यवासादिमहाप्रवासे पाया-न्मृगव्याध उदारशक्तिः ॥ २५ ॥ कल्पान्तकाटो-पपटुप्रकोपस्फुटाट्टहासोच्चलिताण्डकोशः ॥ घो-रारिसेनार्णवदुर्निवारमहाभयाद्रक्षतु वीरभद्रः ॥ ॥ २६ ॥ पत्त्यश्वमातंगरथावरूथसहस्रलक्षायुत-कोटिभीषणम् ॥ अक्षौहिणीनां शतमाततायिनां छि-न्द्यान्मृडो घोरकुठारधारया ॥ २७॥ निहंतु दस्यून्प्र-लयानलार्चिर्ज्वलत्त्रिशूलं त्रिपुरांतकस्य ॥ शार्दूल-सिंहर्क्षवृकादिहिंस्रान्संत्रासयत्वीशधनुः पिनाकः ॥ ॥ २८ ॥ दुःस्वप्नदुःशकुनदुर्गतिदौर्मनस्यदुर्भिक्षदु-र्व्यसनदुःसहदुर्यशांसि ॥ उत्पाततापविषभीतिमस-द्ग्रहार्तिं व्याधींश्च नाशयतु मे जगतामधीशः॥२९॥ ॐनमो भगवते सदाशिवाय सकलतत्त्वात्मकाय

सर्वमंत्रस्वरूपाय सर्वयंत्राधिष्ठिताय सर्वतंत्रस्वरू-
पाय सर्वतत्त्वविदूराय ब्रह्मरुद्रावतारिणे नीलकंठा-
य पार्वतीमनोहरप्रियाय सोमसूर्याग्निलोचनाय भ-
स्मोद्धूलितविग्रहाय महामणिमुकुटधारणाय मा-
णिक्यभूषणाय सृष्टिस्थितिप्रलयकालरौद्रावतारा-
य दक्षाध्वरध्वंसकाय महाकालभेदनाय मूलाधारै-
कनिलयाय तत्त्वातीताय गंगाधराय सर्वदेवाधिदे-
वाय षडाश्रयाय वेदांतसाराय त्रिवर्गसाधनाया-
नन्तकोटिब्रह्माण्डनायकायानन्तवासुकितक्षककर्को-
टकशङ्खकुलिकपद्ममहापद्मेत्यष्टमहानागकुलभूष-
णाय प्रणवस्वरूपाय चिदाकाशायाकाशादिस्व-
रूपाय ग्रहनक्षत्रमालिने सकलाय कलंकरहिता-
य सकललोकैककर्त्रे सकललोकैकसंहर्त्रे सकललो-
कैकगुरवे सकललोकैकसाक्षिणे सकलनिगमगुह्या-
य सकलवेदांतपारगाय सकललोकैकवरप्रदाय स-
कललोकैकशंकराय शशांकशेखराय शाश्वतनि-

जावासाय निराभासाय निरामयाय निर्मलाय नि-
र्लोभाय निर्मदाय निश्चिंताय निरहंकाराय निरंकु-
शाय निष्कलंकाय निर्गुणाय निष्कामाय निरुप-
प्लवाय निरवद्याय निरंतराय निष्कारणाय निरा-
तंकाय निष्प्रपंचाय निःसंगाय निर्द्वंद्वाय निराधा-
राय नीरागाय निष्क्रोधाय निर्मलाय निष्पापाय
निर्भयाय निर्विकल्पाय निर्भेदाय निष्क्रियाय नि-
स्तुलाय निःसंशयाय निरंजनाय निरुपमविभवा-
य नित्यशुद्धबुद्धपरिपूर्णसच्चिदानंदाद्वयाय परम-
शांतस्वरूपाय तेजोरूपाय तेजोमयाय जय जय
रुद्र महारौद्र भद्रावतार महाभैरव कालभैरव क-
ल्पांतभैरव कपालमालाधर खट्वांगखड्गचर्मपाशां-
कुशडमरुशूलचापबाणगदाशक्तिभिन्दिपालतोमर-
मुशलमुद्गरपाशपरिघभुशुण्डीशतघ्नीचक्राद्यायुध-
भीषणकर सहस्रमुखदंष्ट्राकरालवदन विकटाट्टहास-
विस्फारितब्रह्मांडमंडल नागेंद्रकुंडल नागेंद्रहार

नागेंद्रवलय नागेंद्रचर्मधर मृत्युंजय त्र्यंबक त्रिपु-
रांतक विश्वरूप विरूपाक्ष विश्वेश्वर वृषभवाहन
विश्वतोमुख सर्वतो रक्ष रक्ष मां ज्वल ज्वल महा-
मृत्युमपमृत्युभयं नाशय नाशय चोरभयमुत्साद-
योत्सादय विषसर्पभयं शमय शमय चोरान्मारय
मारय मम शत्रूनुच्चाटयोच्चाटय त्रिशूलेन विदारय
विदारय कुठारेण भिंधि भिंधि खड्गेन छिंधि छिंधि
खट्वांगेन विपोथय विपोथय मुसलेन निष्पेषय नि-
ष्पेषय बाणैः संताडय संताडय रक्षांसि भीषय भी-
षयाऽशेषभूतानि विद्रावय विद्रावय कूष्मांडवेता-
लमारीगणब्रह्मराक्षसगणान् संत्रासय संत्रासय म-
माभयं कुरु कुरु वित्रस्तं मामाश्वासयाश्वासय
नरकमहाभयान्मामुद्धरोद्धर संजीवय संजीवय क्षुत्तृ-
ड्भ्यां मामाप्याययाप्यायय दुःखातुरं मामानन्द-
यानंदय शिवकवचेन मामाच्छादयाच्छादय मृत्युं-
जय त्र्यंबक सदाशिव नमस्ते नमस्ते ॥ ऋषभ उवा-

च ॥ इत्येतत्कवचं शैवं वरदं व्याहृतं मया ॥ सर्व-
वाधाप्रशमनं रहस्यं सर्वदेहिनाम् ॥ ३० ॥ यः स-
दा धारयेन्मर्त्यः शैवं कवचमुत्तमम् ॥ न तस्य जा-
यते क्वापि भयं शंभोरनुग्रहात् ॥ ३१ ॥ क्षीणायुः प्रा-
प्तमृत्युर्वा महारोगहतोपि वा ॥ सद्यः सुखमवाप्नो-
ति दीर्घमायुश्च विंदति ॥ ३२ ॥ सर्वदारिद्र्यशम-
नं सौमंगल्यविवर्धनम् ॥ यो धत्ते कवचं शैवं स देवै-
रपि पूज्यते ॥ ३३ ॥ महापातकसंघातैर्मुच्यते चो-
पपातकैः ॥ देहांते मुक्तिमाप्नोति शिववर्मानुभा-
वतः ॥ ३४ ॥ त्वमपि श्रद्धया वत्स शैवं कवचमुत्त-
मम् ॥ धारयस्व मया दत्तं सद्यः श्रेयो ह्यवाप्स्य-
सि ॥ ३५ ॥ ॥ सूत उवाच ॥ ॥ इत्युक्त्वा ऋष-
भो योगी तस्मै पार्थिवसूनवे ॥ ददौ शंखं महार-
वं खड्गं चारिनिषूदनम् ॥ ३६ ॥ पुनश्च भस्म संम-
न्त्र्य तदंगं परितोस्पृशत् ॥ गजानां षट्सहस्रस्य
द्विगुणस्य वलं ददौ ॥ ३७ ॥ भस्मप्रभावात्संप्रा

त्रबलैश्वर्यधृतिस्मृतिः ॥ स राजपुत्रः शुशुभे शरद-र्क इव श्रिया ॥ ३८ ॥ तमाह प्रांजलिं भूयः स यो-गी नृपनंदनम् ॥एष खड्गो मया दत्तस्तपोमंत्रानु-भावितः ॥ ३९ ॥ शितधारमिमं खड्गं यस्मै दर्शय-से स्फुटम् ॥ स सद्यो म्रियते शत्रुः साक्षान्मृत्युरपि स्वयम् ॥ ४० ॥ अस्य शंखस्य निर्ह्रादं ये शृण्वं-ति तवाहिताः ॥ ते मूर्च्छिताः पतिष्यंति न्यस्तशस्त्रा विचेतनाः ॥ ४१ ॥ खड्गशंखाविमौ दिव्यौ परसै-न्यविनाशिनौ ॥ आत्मसैन्यस्वपक्षाणां शौर्यतेजो-विवर्धनौ ॥ ४२ ॥ एतयोश्च प्रभावेण शैवेन कवचे-न च ॥ द्विषट्सहस्रनागानां बलेन महतापि च ॥ ॥ ४३ ॥ भस्मधारणसामर्थ्याच्छत्रुसैन्यं विजेष्य-सि ॥ प्राप्य सिंहासनं पित्र्यं गोप्तासि पृथिवीमि-माम् ॥ ४४ ॥ इति भद्रायुषं सम्यगनुशास्य समा-तृकम् ॥ ताभ्यां संपूजितः सोथ योगी स्वैरगतिर्य-यौ ॥ ४५ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे ब्रह्मोत्तरखंडे शि-

ववर्मकथनं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥

॥ अथ शिवमहिमस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥पुष्पदंत उवाच ॥ महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ॥ अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन् ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवादः परिकरः ॥ १ ॥ अतीतः पंथानं तव च महिमा वाङ्मनसयोरतद्व्यावृत्त्या यं चकितमभिधत्ते श्रुतिरपि ॥ स कस्य स्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्य विषयः पदे त्वर्वाचीने पतति न मनः कस्य न वचः ॥ २ ॥ मधुस्फीता वाचः परमममृतं निर्मितवतस्तव ब्रह्मन् किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम् ॥ मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः पुनामीत्यर्थेऽस्मिन्पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्यं यत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्त्रयीवस्तुव्यस्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु ॥ अभव्यानामस्मिन्वरद रमणी-

यामरमणीं विहंतुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जड-
धियः ॥४॥ किमीहः किंकायः स खलु किमुपायस्त्रि-
भुवनं किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति
च ॥ अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यनवसरदुःस्थो हताधियः कु-
तुकोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहाय जगतः ॥ ५ ॥
अजन्मानो लोकाः किमवयववंतोऽपि जगतामधि-
ष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति ॥ अनीशो वा
कुर्याद्भुवनजनने कः परिकरो यतो मंदास्त्वां प्रत्य-
मरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥ त्रयी सांख्यं योगः
पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिद-
मदः पथ्यमिति च ॥ रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिलना-
नापथजुषां नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव
इव ॥ ७ ॥ महोक्षः खट्वांगं परशुरजिनं भस्म फणि-
नः कपालं चेतीयत्तव वरद तंत्रोपकरणम् ॥ सुरा-
स्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भ्रूप्रणिहितां नहि स्वा-
त्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥ ८ ॥ ध्रुवं क-

श्चित्सर्वं सकलमपरस्त्वध्रुवमिदं परो ध्रौव्याध्रौव्ये जगति गदति व्यस्तविषये ॥ समस्तेऽप्येतस्मिन्पुरमथन तैर्विस्मित इव स्तुवञ्जिह्रेमि त्वां न खलु ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्यं यत्नाद्यदुपरि विरिंचो हरिरधः परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कंधवपुषः ॥ ततो भक्तिश्रद्धाभरगुरुगृणद्भ्यां गिरिश यत् स्वयं तस्थे ताभ्यां तव किमनुवृत्तिर्न फलति ॥ ॥ १० ॥ अयत्नादापाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं दशास्यो यद्बाहूनभृत रणकंडूपरवशान् ॥ शिरःपद्मश्रेणीरचितचरणांभोरुहबलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहर विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥ अमुष्य त्वत्सेवासमधिगतसारं भुजवनं बलात्कैलासेपि त्वदधिवसतौ विक्रमयतः ॥ अलभ्या पातालेप्यलसचलितांगुष्टशिरसि प्रतिष्ठा त्वय्यासीद् ध्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥१२॥ यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद परमोच्चैरपि सतीमधश्चक्रे बाणः परिजनविधेयत्रिभुव-

नः ॥ न तच्चित्रं तस्मिन्वरिवसितरि त्वच्चरणयोर्न कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३ ॥ अकांडब्रह्माण्डक्षयचकितदेवासुरकृपाविधेयस्यासीद्यस्त्रिनयन विषं संहृतवतः ॥ स कल्माषः कंठे तव न कुरुते न श्रियमहो विकारोपि श्लाघ्यो भुवनभयभंगव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्था नैव क्चिदपि सदेवासुरनरे निवर्तंते नित्यं जगति जयिनो यस्य विशिखाः ॥ स पश्यन्नीश त्वामितरसुरसाधारणमभूत् स्मरः स्मर्तव्यात्मा नहि वशिषु पथ्यः परिभवः ॥१५॥ मही पादाघाताद्व्रजति सहसा संशयपदं पदं विष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्णग्रहगणम् ॥ मुहुर्द्यौर्दौस्थ्यं यात्यनिभृतजटाताडिततटा जगद्रक्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता ॥ १६ ॥ वियद्व्यापी तारागणगुणितफेनोद्गमरुचिः प्रवाहो वारां यः पृषतलघुदृष्टः शिरसि ते॥जगद्द्वीपाकारं जलधिवलयं तेन कृतमित्यनेनैवोन्नेयं धृतमहिम दिव्यं

तव वपुः ॥ १७ ॥ रथः क्षोणी यंता शतधृतिरगेंद्रो धनुरथो रथांगे चंद्रार्कौ रथचरणपाणिः शर इति ॥ दिधक्षोस्ते कोयं त्रिपुरतृणमाडंबरविधिर्विधेयैः क्रीडंत्यो न खलु परतंत्राः प्रभुधियः ॥ १८ ॥ हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयोर्यदेकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ॥ गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥ १९ ॥ क्रतौ सुप्ते जाग्रत्त्वमसि फलयोगे क्रतुमतां क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ॥ अतस्त्वां संप्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढपरिकरः कर्मसु जनः ॥ ॥ २० ॥ क्रियादक्षो दक्षः क्रतुपतिरधीशस्तनुभृतामृषीणामार्त्विज्यं शरणद सदस्याः सुरगणाः ॥ क्रतुभ्रेषस्त्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय हि मखाः ॥ २१ ॥ प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं स्वां दुहितरं गतं रोहिद्भूतां

रिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा ॥ धनुष्पाणेर्यातं दिवमपि सपत्राकृतममुं त्रसंतं तेऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः ॥ २२ ॥ स्वलावण्याशंसा धृतधनुषमह्नाय तृणवत्पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि ॥ यदि स्त्रैणं देवी यमनिरतदेहार्धघटनादवैति त्वामद्धा बत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २३ ॥ श्मशानेष्वाक्रीडा स्मरहरपिशाचाः सहचराश्चिताभस्मालेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः ॥ अमंगल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं तथापि स्मर्तॄणां वरद परमं मंगलमसि ॥ २४ ॥ मनः प्रत्यक्चित्ते सविधमविधायात्तमरुतः प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलोत्संगितदृशः ॥ यदालोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्यामृतमये दधत्यंतस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत्किल भवान् ॥ २५ ॥ त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवहस्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमु धरणिरात्मा त्वमिति च ॥ परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रति

गिरं न विद्मस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥ ॥ २६ ॥ त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्तीर्णविकृति ॥ तुरीयं ते धाम ध्वनिभिरवरुंधानमणुभिः समस्तव्यस्तं त्वां शरणद गृणात्योमिति पदम् ॥ २७ ॥ भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः सह महांस्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ॥ अमुष्मिन्प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मै धाम्ने प्रणिहितनमस्योऽस्मि भवते ॥ २८ ॥ नमो नेदिष्टाय प्रियदव दविष्टाय च नमो नमः क्षोदिष्टाय स्मरहर महिष्टाय च नमः ॥ नमो वर्षिष्टाय त्रिनयन यविष्टायच नमो नमः सर्वस्मै ते तदिदमिति शर्वाय च नमः ॥ २९ ॥ बहलरजसे विश्वोत्पत्तौ भवाय नमो नमः प्रबलतमसे तत्संहारे हराय नमो नमः ॥ जनसुखकृते सत्त्वोद्रिक्तौ मृडाय नमो नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः

॥३०॥ कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं क्व चेदं क्व च तव गुणसीमोल्लंघिनी शश्वदृद्धिः ॥ इति चकितममंदीकृत्य मां भक्तिराधाद्वरद चरणयोस्ते वाक्यपुष्पोपहारम् ॥ ३१ ॥ असितगिरिसमं स्यात्कज्जलं सिंधुपात्रे सुरतरुवरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ॥ लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं तदपि तव गुणानामीश पारं न याति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनींद्रैरर्चितस्येंदुमौलेर्ग्रथितगुणमहिम्नो निर्गुणस्येश्वरस्य ॥ सकलगणवरिष्ठः पुष्पदंताभिधानो रुचिरमलघुवृत्तैः स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३ ॥ अहरहरनवद्यं धूर्जटेः स्तोत्रमेतत्पठति परमभक्त्या शुद्धचित्तः पुमान्यः ॥ स भवति शिवलोके रुद्रतुल्यस्तथाऽत्र प्रचुरतरधनायुःपुत्रवान्कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशान्नापरो देवो महिम्नो नापरा स्तुतिः ॥ अघोरान्नापरो मंत्रो नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥३५॥ दीक्षादानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः॥महिम्नः स्तव-

पाठस्य कलां नार्हति षोडशीम् ॥ ३६ ॥ कुसुमद-
शननामा सर्वगंधर्वराजः शशिधरवरमौलेर्देवदेव-
स्य दासः॥स गुरुनिजमहिम्नो भ्रष्ट एवास्य रोषात्स्त-
वनमिदमकार्षीद्दिव्यादिव्यं महिम्नः ॥ ३७ ॥ सुरव-
रमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं पठति यदि मनुष्यः प्रां-
जलिर्नान्यचेताः ॥ व्रजति शिवसमीपं किन्नरैः स्तू-
यमानः स्तवनमिदममोघं पुष्पदंतप्रणीतम् ॥ ३८ ॥
श्रीपुष्पदंतमुखपंकजनिर्गतेन स्तोत्रेण किल्बिषहरे-
ण हरप्रियेण ॥ कंठस्थितेन पठितेन समाहितेन
सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥ इत्येषा
वाङ्मयी पूजा श्रीमच्छंकरपादयोः ॥ अर्पिता तेन
मे देवः प्रीयतां च सदाशिवः ॥ ४० ॥ इति श्रीपुष्प-
दंतविरचितं शिवमहिमस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीसां-
बसदाशिवार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥ १६ ॥

अथ वेदसारशिवस्तवप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ पशूनां पतिं पापनाशं

परेशं गजेंद्रस्य कृत्तिं वसानं वरेण्यम् ॥ जटाजूट-मध्ये स्फुरद्गांगवारिं महादेवमेकं स्मरामि स्मरामि ॥ १ ॥ महेशं सुरेशं सुरारातिनाशं विभुं विश्वनाथं विभूत्यंगभूषम् ॥ विरूपाक्षमिंद्वर्कवह्नित्रिनेत्रं सदानंदमीडे प्रभुं पंचवक्त्रम् ॥ २ ॥ गिरीशं गणेशं गले नीलवर्णं गवेंद्राधिरूढं गुणातीतरूपम् ॥ भवं भास्करं भस्मना भूषितांगं भवानीकलत्रं भजे पंचवक्त्रम् ॥ ३ ॥ शिवाकांत शंभो शशांकार्धमौले महेशान शूलिन् जटाजूटधारिन् ॥ त्वमेको जगद्व्यापको विश्वरूप प्रसीद प्रसीद प्रभो पूर्णरूप ॥ ४ ॥ परात्मानमेकं जगद्बीजमाद्यं निरीहं निराकारमोंकारवेद्यम् ॥ यतो जायते पाल्यते येन विश्वं तमीशं भजे लीयते यत्र विश्वम् ॥ ५ ॥ न भूमिर्न चापो न वह्निर्न वायुर्न चाकाशमास्ते न तंद्रा न निद्रा ॥ न ग्रीष्मो न शीतं न देशो न वेषो न यस्यास्ति मूर्तिस्त्रिमूर्तिं तमीडे ॥६॥ अजं शाश्वतं

कारणं कारणानां शिवं केवलं भासकं भासकानाम्॥ तुरीयं तमःपारमाद्यंतहीनं प्रपद्ये परं पावनं द्वैत-हीनम् ॥ ७ ॥ नमस्ते नमस्ते विभो विश्वमूर्ते नम-स्ते नमस्ते चिदानंदमूर्ते ॥ नमस्ते नमस्ते तपो-योगगम्य नमस्ते नमस्ते श्रुतिज्ञानगम्य ॥ ८ ॥ प्र-भो शूलपाणे विभो विश्वनाथ महादेव शंभो महेश त्रिनेत्र ॥ शिवाकांत शांत स्मरारे पुरारे त्वदन्यो वरेण्यो न मान्यो न गण्यः ॥९॥ शंभो महेश करु-णामय शूलपाणे गौरीपते पशुपते पशुपाशनाशिन् ॥ काशीपते करुणया जगदेतदेकस्त्वं हंसि पासि विदधासि महेश्वरोऽसि ॥ १० ॥ त्वत्तो जगद्भवति देव भव स्मरारे त्वय्येव तिष्ठति जगन्मृड विश्वना-थ ॥ त्वय्येव गच्छति लयं जगदेतदीश लिंगात्म-के हर चराचरविश्वरूपिन् ॥११॥ इति श्रीमच्छंक-राचार्यविरचितं वेदसारशिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १७॥

॥ अथ विश्वनाथाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ गंगातरंगरमणीयजटाकला-
पं गौरीनिरंतरविभूषितवामभागम् ॥ नारायणप्रि-
यमनंगमदापहारं वाराणसीपुरपतिं भज विश्वना-
थम् ॥ १ ॥ वाचामगोचरमनेकगुणस्वरूपं वागीश-
विष्णुसुरसेवितपादपीठम् ॥ वामेन विग्रहवरेण
कलत्रवंतं वाराणसीपुरपतिं भज विश्वनाथम् ॥ २ ॥
भूताधिपं भुजगभूषणभूषितांगं व्याघ्राजिनांबरधरं
जटिलं त्रिनेत्रम् ॥ पाशांकुशाभयवरप्रदशूलपाणिं
वाराणसीपुरपतिं भज० ॥ ३ ॥ शीतांशुशोभितकि-
रीटविराजमानं भालेक्षणानलविशोषितपंचबाण-
म् ॥ नागाधिपारचितभासुरकर्णपूरं वाराणसी० ॥
॥ ४ ॥ पंचाननं दुरितमत्तमतंगजानां नागांतकं द-
नुजपुंगवपन्नगानाम् ॥ दावानलं मरणशोकजराट-
वीनां वाराणसीपुरप० ॥ ५ ॥ तेजोमयं सगुणनिर्गु-
णमद्वितीयमानंदकंदमपराजितमप्रमेयम् ॥ ना-
गात्मकं सकलनिष्कलमात्मरूपं वाराणसीपुर० ॥

॥ ६ ॥ आशां विहाय परिहृत्य परस्य निंदां पापे रतिं च सुनिवार्य मनः समाधौ ॥ आदाय हृत्कमलमध्यगतं परेशं वाराणसीपुर० ॥ ७ ॥ रागादिदोषरहितं स्वजनानुरागवैराग्यशांतिनिलयं गिरिजासहायम् ॥ माधुर्यधैर्यसुभगं गरलाभिरामं वाराणसीपुर० ॥ ८ ॥ वाराणसीपुरपतेः स्तवनं शिवस्य व्याख्यातमष्टकमिदं पठते मनुष्यः ॥ विद्यां श्रियं विपुलसौख्यमनंतकीर्तिं संप्राप्य देवविलये लभते च मोक्षम्॥९॥व्यासाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ॥शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते॥१०॥ इति श्रीव्यासकृतं विश्वनाथाष्टकं संपूर्णम् ॥ १८ ॥

॥ अथ शिवनामावल्यष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ हे चंद्रचूड मदनांतक शूलपाणे स्थाणो गिरीश गिरिजेश महेश शंभो ॥ भूतेश भीतिभयसूदन मामनाथं संसारदुःखगहनाज्जगदीश रक्ष ॥ १ ॥ हे पार्वतीहृदयवल्लभ चंद्रमौले

सूताधिप प्रमथनाथ गिरिशजाप ॥ हे वामदेव भव रुद्र पिनाकपाणे संसारदुःखग० ॥ २ ॥ हे नीलकंठ वृषभध्वज पंचवक्र लोकेश शेषवलय प्रमथेश शर्व ॥ हे धूर्जटे पशुपते गिरिजापते मां संसार ० ॥ ३ ॥ हे विश्वनाथ शिव शंकर देवदेव गंगाधर प्रमथनायक नंदिकेश ॥ बाणेश्वरांधकरिपो हर लोकनाथ संसारदुःखग० ॥ ४ ॥ वाराणसीपुरपते मणिकर्णिकेश वीरेश दक्षमखकाल विभो गणेश ॥ सर्वज्ञ सर्वहृदयैकनिवास नाथ संसारदुःखग ० ॥ ५ ॥ श्रीमन्महेश्वर कृपामय हे दयालो हे व्योमकेश शितिकंठ गणाधिनाथ ॥ भस्मांगरागनृकपालकलापमाल संसार ० ॥ ६ ॥ कैलासशैलविनिवास वृषाकपे हे मृत्युंजय त्रिनयन त्रिजगन्निवास ॥ नारायणप्रिय मदापह शक्तिनाथ संसार० ॥ ७ ॥ विश्वेश विश्वभवनाशित विश्वरूप विश्वात्मक त्रिभुवनैकगुणाभिवेश ॥ हे विश्ववंद्य करुणामय दीनबंधो संसार० ॥

॥ ८ ॥ गौरीविलासभुवनाय महेश्वराय पंचानना-
य शरणागतकल्पकाय ॥ सर्वाय सर्वजगतामधिपा-
य तस्मै दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ९ ॥
इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवनामावल्यष्ट-
कं संपूर्णम् ॥ १९ ॥

॥ अथ प्रदोषस्तोत्राष्टकं प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सत्यं ब्रवीमि परलोकहितं ब्र-
वीमि सारं ब्रवीम्युपनिषद्धृदयं ब्रवीमि ॥ संसारमु-
ल्बणमसारमवाप्य जंतोः सारोऽयमीश्वरपदांबुरुह-
स्य सेवा ॥ १ ॥ ये नार्चयंति गिरिशं समये प्रदोषे
ये नार्चितं शिवमपि प्रणमंति चान्ये ॥ ये तत्कथां
श्रुतिपुटैर्न पिबंति मूढास्ते जन्मजन्मसु भवंति न-
रा दरिद्राः ॥ २ ॥ ये वै प्रदोषसमये परमेश्वरस्य
कुर्वंत्यनन्यमनसोंघ्रिसरोजपूजाम् ॥ नित्यं प्रवृ-
द्धधनधान्यकलत्रपुत्रसौभाग्यसंपदधिकास्त इहैव
लोके ॥ ३ ॥ कैलासशैलभुवने त्रिजगज्जनित्रीं गौ-

रीं निवेश्य कनकांचितरत्नपीठे ॥ नृत्यं विधातुमभिवांछति शूलपाणौ देवाः प्रदोषसमये नु भजंति सर्वे ॥४॥ वाग्देवी धृतवल्लकी शतमखो वेणुं दधत्पद्मजस्तालोन्निद्रकरो रमा भगवती गेयप्रयोगान्विता ॥ विष्णुः सांद्रमृदंगवादनपटुर्देवाः समंतात्स्थिताः सेवंते तमनु प्रदोषसमये देवं मृडानीपतिम् ॥ ॥ ५ ॥ गंधर्वयक्षपतगोरगसिद्धसाध्यविद्याधरामरवराप्सरसां गणाश्च ॥ येऽन्ये त्रिलोकनिलयाः सहभूतवर्गाः प्राप्ते प्रदोषसमये हरपार्श्वसंस्थाः ॥ ६॥ अतः प्रदोषे शिव एक एव पूज्योऽथ नान्ये हरिपद्मजाद्याः ॥ तस्मिन्महेशे विधिनेज्यमाने सर्वे प्रसीदंति सुराधिनाथाः ॥ ७ ॥ एष ते तनयः पूर्वजन्मनि ब्राह्मणोत्तमः ॥ प्रतिग्रहैर्वयो नित्यं न दानाद्यैः सुकर्मभिः ॥ ८ ॥ अतो दारिद्र्यमापन्नः पुत्रस्ते द्विजभामिनि ॥ तद्दोषपरिहारार्थं शरणं यातु शंकरम् ॥९॥ इति श्रीस्कंदपुराणे प्रदोषस्तोत्राष्टकं संपूर्णम् ॥२०॥

॥ अथ चंद्रशेखराष्टकप्रारम्भः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखर पाहि माम् ॥ चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखर रक्ष माम् ॥ १ ॥ रत्नसानुशरासनं रजताद्रिशृंगनिकेतनं सिंजिनीकृतपन्नगेश्वरमच्युताननसायकम् ॥ क्षिप्रदग्धपुरत्रयं त्रिदिवालयैरभिवंदितं चंद्रशेखरमाश्रये मम किं करिष्यति वै यमः ॥२॥ पंचपादपपुष्पगंधपदांबुजद्वयशोभितं भाललोचनजातपावकदग्धमन्मथविग्रहम् ॥ भस्मदिग्धकलेवरं भवनाशनं भवमव्ययं चंद्रशेखर चं० ॥ ३ ॥ मत्तवारणमुख्यचर्मकृतोत्तरीयमनोहरं पंकजासनपद्मलोचनपूजितांघ्रिसरोरुहम् ॥ देवसिंधुतरंगसीकरसिक्तशुभ्रजटाधरं चंद्रशेखर० ॥ ४ ॥ यक्षराजसखं भगाक्षहरं भुजंगविभूषणं शैलराजसुतापरिष्कृतचारुवामकलेवरम् ॥ क्ष्वेडनीलगलं परश्वधधारिणं मृगधारिणं चंद्रशेखर० ॥ ५ ॥ कुंडलीकृतकुंडलेश्वरकुंड-

ळं वृषवाहनं नारदादिमुनीश्वरस्तुतिवैभवं भुवनेश्वरम् ॥ अन्धकांधकमाश्रितामरपादपं शमनांतकं चंद्रशेखर० ॥६॥ भेषजं भवरोगिणामखिलापदामपहारिणं दक्षयज्ञविनाशनं त्रिगुणात्मकं त्रिविलोचनम् ॥ भुक्तिमुक्तिफलप्रदं सकलाघसंघनिबर्हणं चंद्रशेखर० ॥ ७ ॥ भक्तवत्सलमार्चितं निधिमक्षयं हरिदंबरं सर्वभूतपतिं परात्परमप्रमेयमनुत्तमम् ॥ सोमवारिनभूहुताशनसोमपानिलखाकृतिं चंद्रशेखर० ॥ ८ ॥ विश्वसृष्टिविधायिनं पुनरेव पालनतत्परं संहरंतमपि प्रपंचमशेषलोकनिवासिनम् ॥ क्रीडयंतमहर्निशं गणनाथयूथसमन्वितं चंद्रशेखर० ॥९॥ मृत्युभीतमृकंडसूनुकृतस्तवं शिवसन्निधौ यत्र कुत्र च यः पठेन्नहि तस्य मृत्युभयं भवेत् ॥ पूर्णमायुररोगितामखिलार्थसंपदमादरं चंद्रशेखर एव तस्य ददाति मुक्तिमयत्नतः ॥ १० ॥ इति श्रीचंद्रशेखराष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २१ ॥ ॥

अथ दक्षिणामूर्तिस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ विश्वं दर्पणदृश्यमाननगरी-तुल्यं निजांतर्गतं पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया ॥ यः साक्षी कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाव्ययं तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्री-दक्षिणामूर्तये॥१॥ बीजस्यांतरितांकुरो जगदिदं प्राङ्निर्विकल्पं पुनर्मायाकल्पितदेशकालकलनावैचित्र्यचित्रीकृतम् ॥ मायावीव विजृम्भयत्यपि महा-योगीव यः स्वेच्छया तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्री-दक्षिणामूर्तये ॥२॥ यस्यैव स्फुरणं सदात्मकमसत्क-ल्पार्थकं भासते साक्षात्तत्त्वमसीति वेदवचसा यो बोधयत्याश्रितान् ॥ यत्साक्षात्करणाद्भवेन्न पुनरावृत्तिर्भवांभोनिधौ तस्मै श्रीगुरुमूर्तये० ॥३॥नानाच्छिद्रघटोदरस्थितमहादीपप्रभाभास्वरं ज्ञानं यस्य तु चक्षुरादिकरणद्वारा बहिः स्पंदते ॥ जानामीति तमेव भांतमनुभात्येतत्समस्तं जगत्तस्मै श्रीगुरु० ॥ ४ ॥

देहं प्राणमपींद्रियाण्यपि चलां बुद्धिं च शून्यं विदुः स्त्रीबालांधजडोपमास्त्वहमिति भ्रांता भृशं वादिनः ॥ मायाशक्तिविलासकल्पितमहाव्यामोहसंहारिणे तस्मै श्रीगुरु० ॥ ५ ॥ राहुग्रस्तदिवाकरेंदुसदृशी माया समाच्छादनात्सन्मात्रः करणोपसंहरणतो योऽभूत्सुषुप्तः पुमान् ॥ प्रागस्वाप्समिति प्रबोधसमये यः प्रत्यभिज्ञायते तस्मै श्रीगुरु० ॥ ६ ॥ बाल्यादिष्वपि जाग्रदादिषु तथा सर्वास्ववस्थास्वपि व्यावृत्तास्वनुवर्तमानमहमित्यंतः स्फुरंतं सदा ॥ स्वात्मानं प्रकटीकरोति भजतां यो मुद्रया भद्रया तस्मै श्रीगुरु० ॥७॥ विश्वं पश्यति कार्यकारणतया स्वस्वामिसंबंधतः शिष्याचार्यतया तथैव पितृपुत्राद्यात्मना भेदतः ॥ स्वप्ने जाग्रति वा य एव पुरुषो मायापरिभ्रामितस्तस्मै श्रीगु०॥८॥ भूरंभांस्यनलोनिलोंबरमहर्नाथो हिमांशुः पुमानित्याभाति चराचरात्मकमिदं यस्यैव मूर्त्यष्टकम्॥नान्यत्किंचन विद्य-

ते विमृशतां यस्मात्परस्माद्विभोस्तस्मै श्री० ॥९॥
सर्वात्मत्वमिति स्फुटीकृतमिदं यस्मादमुष्मिंस्तवे
तेनास्य श्रवणात्तथार्थमननाद्ध्यानाच्च संकीर्तनात् ॥
सर्वात्मत्वमहाविभूतिसहितं स्यादीश्वरत्वं स्वतः सि-
द्ध्येत्तत्पुनरष्टधा परिणतं चैश्वर्यमव्याहतम् ॥१०॥
वटविटपिसमीपे भूमिभागे निषण्णं सकलमुनिज-
नानां ज्ञानदातारमारात् ॥ त्रिभुवनगुरुमीशं दक्षि-
णामूर्तिदेवं जननमरणदुःखच्छेददक्षं नमामि ॥११॥
चित्रं वटतरोर्मूले वृद्धाः शिष्या गुरुर्युवा ॥ गुरोस्तु
मौनं व्याख्यानं शिष्यास्तु च्छिन्नसंशयाः ॥ १२ ॥
ॐ नमः प्रणवार्थाय शुद्धज्ञानैकमूर्तये ॥ निर्मलाय
प्रशांताय दक्षिणामूर्तये नमः ॥१३॥ निधये सर्ववि-
द्यानां भिषजे भवरोगिणाम् ॥ गुरवे सर्वलोकानां द-
क्षिणामूर्तये नमः ॥ १४ ॥ मौनव्याख्याप्रकटितपर-
ब्रह्मतत्त्वं युवानं वर्षिष्ठांतेवसदृषिगणैरावृतं ब्रह्म-
निष्ठैः ॥आचार्येंद्रं करकलितचिन्मुद्रमानंदरूपं स्वा-

त्मारामं मुदितवदनं दक्षिणामूर्तिमीडे ॥ १९ ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचा-
र्यविरचितं दक्षिणामूर्तिस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥ २२ ॥

॥ अथ निर्वाणदशकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न
खं नेंद्रियं वा न तेषां समूहः ॥ अनैकांतिकत्वा-
त्सुषुप्त्येकसिद्धस्तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहम्॥
॥ १ ॥ न वर्णा न वर्णाश्रमाचारधर्मा न मे धारणा
ध्यानयोगादयोऽपि ॥ अनात्माश्रयोहं ममाध्यास-
हानात्तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोऽहम् ॥ २ ॥ न
माता पिता वा न देवा न लोका न वेदा न यज्ञा
न तीर्थं ब्रुवंति ॥ सुषुप्तौ निरस्तातिशून्यात्मकत्वा-
त्तदेकोऽवशि० ॥ ३॥ न सांख्यं न शैवं न तत्पांच-
रात्रं न जैनं न मीमांसकादेर्मतं वा ॥ विशिष्टानु-
भूत्या विशुद्धात्मकत्वात्तदेकोऽवशि० ॥ ४॥ न शु-
क्लं न कृष्णं न रक्तं न पीतं न पीनं न कुब्जं न ह्र

स्वं न दीर्घम् ॥ अरूपं तथा ज्योतिराकारकत्वात्तदेकोऽवशि० ॥ ५ ॥ न जाग्रन्न मे स्वप्नको वा सुषुप्तिर्न विश्वो न वा तैजसः प्राज्ञको वा ॥ अविद्यात्मकत्वात्त्रयाणां तुरीयं तदेकोऽवशि० ॥ ६ ॥ न शास्ता न शास्त्रं न शिष्यो न शिक्षा न च त्वं न चाहं न चायं प्रपंचः ॥ स्वरूपावबोधाद्विकल्पासहिष्णुस्तदेकोऽवशि० ॥७॥ न चोर्ध्वं न चाधो न चांतर्न बाह्यं न मध्यं न तिर्यङ् न पूर्वापरा दिक् ॥ वियद्व्यापकत्वादखंडैकरूपस्तदेकोऽवशि० ॥८॥ अपि व्यापकत्वाद्धितत्वात् प्रयोगात् स्वतः सिद्धभावादनन्याश्रयत्वात् ॥ जगत्तुच्छमेतत्समस्तं तदन्यस्तदेकोऽवशि० ॥ ९ ॥ न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कुतः स्यान्न चाकेवलत्वं न वा केवलत्वम् ॥ न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात्कथं सर्ववेदांतसिद्धं ब्रवीमि ॥ ॥ १० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणदशकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २३ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ निर्वाणषट्कप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि नाहं न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ॥ न च व्योम भूमिर्न तेजो न वायुश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥१॥ न च प्राणसंज्ञो न वै पंचवायुर्न वा सप्तधातुर्न वा पंचकोशः ॥ न वाक्पाणिपादं न चोपस्थपायुश्चिदानंदरूपः शिवो० ॥ २ ॥ न मे द्वेषरागौ न मे लोभमोहौ मदो नैव मे नैव मात्सर्यभावः ॥ न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षश्चिदानंद० ॥ ३ ॥ न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं न मंत्रो न तीर्थं न वेदा न यज्ञाः ॥ अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता चिदानंद० ॥ ४ ॥ न मृत्युर्न शंका न मे जातिभेदः पिता नैव मे नैव माता च जन्म॥न बंधुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्यश्चिदानंद० ॥ ५ ॥ अहं निर्विकल्पो निराकाररूपो विभुत्वाच्च सर्वत्र सर्वेंद्रियाणाम् ॥ न-चासंगतं नैव मुक्तिर्न मेयश्चिदानंद० ॥६॥ इति श्री-

मच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणषट्कं संपूर्णम् ॥२४॥

॥ अथात्मपंचकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नाहं देहो नेंद्रियाण्यंतरंगं नाहंकारः प्राणवर्गो न बुद्धिः ॥ दारापत्यक्षेत्रवित्तादिदूरः साक्षी नित्यः प्रत्यगात्मा शिवोऽहम् ॥१॥ रज्ज्वज्ञानाद्भाति रज्जुर्यथाऽहिः स्वात्माज्ञानादात्मनो जीवभावः ॥ आप्तोक्त्या हि भ्रांतिनाशे स रज्जुर्जीवो नाहं देशिकोक्त्या शिवोहम् ॥२॥ आभातीदं विश्वमात्मन्यसत्यं सत्यज्ञानानंदरूपे विमोहात् ॥ निद्रामोहात्स्वप्नवत्तन्न सत्यं शुद्धः पूर्णो नित्य एकः शिवोहम् ॥ ३ ॥ मत्तो नान्यत्किंचिदत्रास्ति विश्वं सत्यं वाह्यं वस्तु मायोपक्लृप्तम् ॥ आदर्शांतर्भासमानस्य तुल्यं मय्यद्वैते भाति तस्माच्छिवोऽहम् ॥४॥ नाहं जातो न प्रवृद्धो न नष्टो देहस्योक्ताः प्राकृताः सर्वधर्माः ॥ कर्तृत्वादिश्चिन्मयस्यास्ति नाहंकारस्यैव ह्यात्मनो मे शिवोऽहम् ॥ ५ ॥ नाहं जातो जन्ममृत्यू

कुतो मे नाहं प्राणः क्षुत्पिपासे कुतो मे ॥ नाहं चित्तं शोकमोहौ कुतो मे नाहं कर्ता बंधमोक्षौ कुतो मे॥६॥ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं आत्मपंचकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २८ ॥

॥ अथ कालभैरवाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवराजसेव्यमानपावनांघ्रिपंकजं व्यालयज्ञसूत्रमिंदुशेखरं कृपाकरम् ॥ नारदादियोगिवृंदवंदितं दिगंबरं काशिकापुराधिनाथकालभैरवं भजे ॥ १ ॥ भानुकोटिभास्वरं भवाब्धितारकं परं नीलकंठमीप्सितार्थदायकं त्रिलोचनम् ॥ कालकालमंबुजाक्षमक्षशूलमक्षरं काशिकापुराधिनाथकालभैरवं भजे ॥२॥ शूलटंकपाशदंडपाणिमादिकारणं श्यामकायमादिदेवमक्षरं निरामयम् ॥ भीमविक्रमं प्रभुं विचित्रतांडवप्रियं काशिकापुराधिनाथका० ॥३॥ भुक्तिमुक्तिदायकं प्रशस्तचारुविग्रहं भक्तवत्सलं स्थितं समस्तलोकविग्रहम् ॥ निक्वणन्म-

नोज्ज्वलहेमकिंकिणीलसत्कटिं काशिकापुराधि० ॥ ४ ॥
धर्मसेतुपालकं त्वधर्ममार्गनाशकं कर्मपाशमोचकं
सुशर्मदायकं विभुम् ॥ स्वर्णवर्णशेषपाशशोभितां-
गमंडलं काशिकापुराधि० ॥ ५ ॥ रत्नपादुकाप्रभा-
भिरामपादयुग्मकं नित्यमद्वितीयमिष्टदैवतं निरंज-
नम् ॥ मृत्युदर्पनाशनं करालदंष्ट्रमोक्षणं काशिका-
पुराधिनाथ० ॥ ६ ॥ अट्टहासभिन्नपद्मजांडकोशसं-
ततिं दृष्टिपातनष्टपापजालमुग्रशासनम् ॥ अष्टसि-
द्धिदायकं कपालमालिकंधरं काशिकापुराधिना०
॥ ७ ॥ भूतसंघनायकं विशालकीर्तिदायकं काशि-
वासलोकपुण्यपापशोधकं विभुम् ॥ नीतिमार्गको-
विदं पुरातनं जगत्पतिं काशिकापुरा० ॥ ८ ॥ का-
लभैरवाष्टकं पठंति ये मनोहरं ज्ञानमुक्तिसाधनं वि-
चित्रपुण्यवर्धनम्॥शोकमोहदैन्यलोभकोपतापनाशनं
ते प्रयांति कालभैरवांघ्रिसन्निधिं ध्रुवम्॥९॥इति श्री-
मच्छंकराचार्यविरचितं कालभैरवाष्टकं संपूर्णम्॥२६

॥ अथ असितकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ असित उवाच ॥ जगद्गुरो नमस्तुभ्यं शिवाय शिवदाय च ॥ योगींद्राणां च योगींद्र गुरूणां गुरवे नमः ॥१॥ मृत्योर्मृत्युस्वरूपेण मृत्युसंसारखंडन ॥ मृत्योरीश मृत्युबीज मृत्युंजय नमोस्तु ते ॥ २ ॥ कालरूपं कलयतां कालकालेशकारण ॥ कालादतीतकालस्थ कालकाल नमोस्तु ते ॥ ३ ॥ गुणातीत गुणाधार गुणबीज गुणात्मक ॥ गुणीश गुणिनां बीज गुणिनां गुरवे नमः ॥ ॥ ४ ॥ ब्रह्मस्वरूप ब्रह्मज्ञ ब्रह्मभावे च तत्पर ॥ ब्रह्मबीजस्वरूपेण ब्रह्मबीज नमोस्तु ते ॥ ५ ॥ इति स्तुत्वा शिवं नत्वा पुरस्तस्थौ मुनीश्वरः ॥ दीनवत्साश्रुनेत्रश्च पुलकांचितविग्रहः ॥ ६ ॥ असितेन कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यः पठेत् ॥ वर्षमेकं हविष्याशी शंकरस्य महात्मनः ॥ ७ ॥ स लभेद्वैष्णवं पुत्रं ज्ञानिनं चिरजीविनम् ॥ भवेद्धनाढ्योऽदुःखी च

मूको भवति पंडितः ॥ ८ ॥ अभार्यो लभते भार्यां सुशीलां च पतिव्रताम् ॥ इह लोके सुखं भुक्त्वा यात्यंते शिवसन्निधिम् ॥ ९ ॥ इदं स्तोत्रं पुरा दत्तं ब्रह्मणा च प्रचेतसे ॥ प्रचेतसा स्वपुत्रायासिताय दत्तमुत्तमम् ॥१०॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे असितकृतं शिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥२७॥

॥ अथ हिमालयकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ हिमालय उवाच ॥ त्वं ब्रह्मा सृष्टिकर्ता च त्वं विष्णुः परिपालकः ॥ त्वं शिवः शिवदोऽनंतः सर्वसंहारकारकः ॥ १ ॥ त्वमीश्वरो गुणातीतो ज्योतीरूपः सनातनः ॥ प्राकृतः प्रकृतीशश्च प्राकृतः प्रकृतेः परः ॥२॥ नानारूपविधाता त्वं भक्तानां ध्यानहेतवे ॥ येषु रूपेषु यत्प्रीतिस्तत्तद्रूपं बिभर्षि च ॥ ३ ॥ सूर्यस्त्वं सृष्टिजनक आधारः सर्वतेजसाम् ॥ सोमस्त्वं सस्यपाता च सततं शीतरश्मिना ॥ ४ ॥ वायुस्त्वं वरुणस्त्वं च विद्वांश्च वि-

दुषां गुरुः ॥ मृत्युंजयो मृत्युमृत्युः कालकालो यमांतकः ॥ ५ ॥ वेदस्त्वं वेदकर्ता च वेदवेदांगपारगः ॥ विदुषां जनकस्त्वं च विद्वांश्च विदुषां गुरुः ॥ ॥६॥मंत्रस्त्वं हि जपस्त्वं हि तपस्त्वं तत्फलप्रदः ॥ वाक् त्वं रागाधिदेवी त्वं तत्कर्ता तद्गुरुः स्वयम् ॥ ७॥ अहो सरस्वतीबीजं कस्त्वां स्तोतुमिहेश्वरः॥ इत्येवमुक्त्वा शैलेंद्रस्तस्थौ धृत्वा पदांबुजम् ॥ ॥ ८ ॥ तत्रोवास तमोबोध्य चावरुह्य वृषाच्छिवः ॥ स्तोत्रमेतन्महापुण्यं त्रिसंध्यं यः पठेन्नरः ॥ ९ ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यो भयेभ्यश्च भवार्णवे ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं मासमेकं पठेद्यदि ॥ १० ॥ भार्याहीनो लभेद्भार्यां सुशीलां सुमनोहराम् ॥ चिरकालगतं वस्तु लभते सहसा ध्रुवम् ॥ ११ ॥ राज्यभ्रष्टो लभेद्राज्यं शंकरस्य प्रसादतः ॥ कारागारे श्मशाने च शत्रुग्रस्तेऽतिसंकटे ॥ १२ ॥ गभीरेतिजलाकीर्णे भग्नपोते विषादने ॥ रणमध्ये महाभीते हिंस्रजंतु-

समन्विते ॥ सर्वतो मुच्यते स्तुत्वा शंकरस्य प्रसादतः॥ १३ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे हिमालयकृतं श्रीशिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २८ ॥ ॥ ॥छ॥ ॥

॥ अथ शिवाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रभुं प्राणनाथं विभुं विश्वनाथं जगन्नाथनाथं सदानंदभाजाम् ॥ भवद्भव्यभूतेश्वरं भूतनाथं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ १ ॥ गले रुंडमालं तनौ सर्पजालं महाकालकालं गणेशाधिपालम् ॥ जटाजूटगंगोत्तरंगैर्विशालं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ २ ॥ मुदामाकरं मंडनं मंडयंतं महामंडलं भस्मभूषाधरं तम् ॥ अनादिं ह्यपारं महामोहमारं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ३ ॥ तटाधोनिवासं महाट्टाट्टहासं महापापनाशं सदा सुप्रकाशम् ॥ गिरीशं गणेशं सुरेशं महेशं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ४ ॥ गिरींद्रात्मजासंग्रहीतार्धदे-

हं गिरौ संस्थितं सर्वदासन्नगेहम् ॥ परब्रह्म ब्रह्मादिभिर्वंद्यमानं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ५ ॥ कपालं त्रिशूलं कराभ्यां दधानं पदांभोजनम्राय कामं ददानम् ॥ बलीवर्दयानं सुराणां प्रधानं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ६ ॥ शरच्चंद्रगात्रं गणानंदपात्रं त्रिनेत्रं पवित्रं धनेशस्य मित्रम् ॥ अपर्णाकलत्रं चरित्रं विचित्रं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ७ ॥ हरं सर्पहारं चिताभूविहारं भवं वेदसारं सदा निर्विकारम् ॥ श्मशाने वसंतं मनोजं दहंतं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥८॥ स्तवं यः प्रभाते नरः शूलपाणेः पठेत्सर्वदा भर्गभावानुरक्तः ॥ सुपुत्रं धनं धान्यमित्रं कलत्रं विचित्रः समासाद्य मोक्षं प्रयाति ॥ ९ ॥ इति श्रीशिवाष्टकं संपूर्णम् ॥ २९ ॥ ॥ छ ॥

॥ द्वादशज्योतिर्लिंगानि ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सौराष्ट्रे सोमनाथं च श्रीशैले मल्लिकार्जुनम् ॥ उज्जयिन्यां महाकालमोंकारममले

श्वरम् ॥ १ ॥ परल्यां वैद्यनाथं च डाकिन्यां भीम-शंकरम् ॥ सेतुबंधे तु रामेशं नागेशं दारुकावने ॥२॥ वाराणस्यां तु विश्वेशं त्र्यंबकं गौतमीतटे ॥ हिमाल-ये तु केदारं घुसृणेशं शिवालये ॥३॥ एतानि ज्योति-र्लिंगानि सायं प्रातः पठेन्नरः॥सप्तजन्मकृतं पापं स्मर-णेन विनश्यति॥४॥इति द्वादशज्योतिर्लिंगानि॥३०॥

अथ दारिद्र्यदहनस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वेश्वराय नरकार्णवतारणा-य कर्णामृताय शशिशेखरधारणाय ॥ कर्पूरकांति-धवलाय जटाधराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवा-य ॥ १ ॥ गौरीप्रियाय रजनीशकलाधराय का-लांतकाय भुजगाधिपकंकणाय ॥ गंगाधराय गज-राजविमर्दनाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ २ ॥ भक्तिप्रियाय भवरोगभयापहाय उग्राय दु-र्गभवसागरतारणाय ॥ ज्योतिर्मयाय गुणनामसु-नृत्यकाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ३ ॥

चर्मांबराय भवभस्मविलेपनाय भालेक्षणाय मणिकुंडलमंडिताय ॥ मंजीरपादयुगलाय जटाधराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ४ ॥ पंचाननाय फणिराजविभूषणाय हेमांशुकाय भुवनत्रयमंडिताय ॥ आनंदभूमिवरदाय तमोमयाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥५॥ भानुप्रियाय भवसागरतारणाय कालांतकाय कमलासनपूजिताय ॥ नेत्रत्रयाय शुभलक्षणलक्षिताय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ६ ॥ रामप्रियाय रघुनाथवरप्रदाय नामप्रियाय नरकार्णवतारणाय ॥ पुण्येषु पुण्यभरिताय सुरार्चिताय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ७ ॥ मुक्तेश्वराय फलदाय गणेश्वराय गीतप्रियाय वृषभेश्वरधारणाय ॥ मातंगचर्मवसनाय महेश्वराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ८ ॥ वसिष्ठेन कृतं स्तोत्रं सर्वरोगनिवारणम् ॥ सर्वसंपत्करं शीघ्रं पुत्रपौत्रादिवर्धनम्

॥ ९ ॥ त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यं स हि स्वर्गमवाप्नुया-त् ॥ १० ॥ इति श्रीवसिष्ठविरचितं दारिद्र्यदहन-स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३१ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ कल्किकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ गौरीनाथं विश्वनाथं शरण्यं भूतावासं वासुकीकंठभूषम् ॥ त्र्यक्षं पंचास्यादिदेवं पुराणं वन्दे सांद्रानंदसंदोहदक्षम् ॥ १ ॥ योगा-धीशं कामनाशं करालं गंगासंगक्लिन्नमूर्धानमीश-म् ॥ जटाजूटाटोपनिक्षिप्तभावं महाकालं चंद्रभालं नमामि ॥ २ ॥ श्मशानस्थं भूतवेतालसंगं नाना-शस्त्रैः खड्गशूलादिभिश्च ॥ व्यग्रात्युग्रा बाहवो लो-कनाशे यस्य क्रोधोद्भूतलोकोऽस्तमेति ॥ ३ ॥ यो भूतादिः पंचभूतैः सिसृक्षुस्तन्मात्रात्मा कालकर्म-स्वभावैः ॥ प्रहृत्येदं प्राप्य जीवत्वमीशो ब्रह्मानंदो रमते तं नमामि ॥ ४ ॥ स्थितौ विष्णुः सर्वजिष्णुः सुरात्मा लोकान्साधून्धर्मसेतून्बिभर्ति ॥ ब्रह्माद्यंशो

योभिमानी गुणात्मा शब्दाद्यङ्गैस्तं परेशं नमामि ॥ ५ ॥ यस्याज्ञया वायवो वान्ति लोके ज्वलत्यग्निः सविता याति तप्यन् ॥ शीतांशुः खे तारकासंग्रहश्च प्रवर्तते तं परेशं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ यस्य श्वासात्सर्वधात्री धरित्री देवो वर्षत्यंबु कालः प्रमाता ॥ मेरुर्मध्ये भुवनानां च भर्ता तमीशानं विश्वरूपं नमामि ॥ ७ ॥ इति श्रीकाल्किपुराणे कल्किकृतशिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३२ ॥ ॥ ॥

॥ अथ चतुःश्लोकिभागवतप्रारंभः॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ज्ञानं परमगुह्यं मे यद्विज्ञानसमन्वितम् ॥सरहस्यं तदंगं च गृहाण गदितं मया ॥१॥ यावानहं यथा भावो यद्रूपगुणकर्मकः ॥ तथैव तत्त्वविज्ञानमस्तु ते मदनुग्रहात् ॥ २ ॥ अहमेवासमेवाग्रे नान्यद्यत्सदसत्परम् ॥ पश्चादहं यदेतच्च योवऽशिष्येत सोऽस्म्यहम् ॥ ३॥ ऋतेऽर्थं यत्प्रतीयेत न प्रतीयेत चात्मनि ॥ तद्विद्यादा-

त्मनो मायां यथा भासो यथा तमः ॥ ४ ॥ यथा महांति भूतानि भूतेषूच्चावचेष्वनु ॥ प्रविष्टान्यप्रविष्टानि तथा तेषु न तेष्वहम् ॥ ५ ॥ एतावदेव जिज्ञास्यं तत्त्वजिज्ञासुनाऽऽत्मनः ॥ अन्वयव्यतिरेकाभ्यां यत्स्यात्सर्वत्र सर्वदा ॥ ६॥ एतन्मतं समातिष्ठ परमेण समाधिना ॥ भवान्कल्पविकल्पेषु न विमुह्यति कर्हिचित् ॥ ७ ॥ इति श्रीमद्भागवते महापुराणेष्टादशसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां द्वितीयस्कंधे भगवद्ब्रह्मसंवादे चतुःश्लोकिभागवतं समाप्तम्॥२३

॥ अथ पांडवगीताप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ पांडव उवाच ॥ प्रह्लादनारदपराशरपुण्डरीकव्यासांबरीषशुकशौनकभीष्मदाल्भ्यान् ॥रुक्मांगदार्जुनवासिष्ठविभीषणादीन्पुण्यानिमान्परमभागवतान्स्मरामि॥१॥ लोमहर्षण उवाच ॥ धर्मो विवर्धति युधिष्ठिरकीर्तनेन पापं प्रणश्यति वृकोदरकीर्तनेन ॥ शत्रुर्विनश्यति धनंजयकीर्तनेन

माद्रीसुतौ कथयतां न भवंति रोगाः ॥ २ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ ॥ ये मानवा विगतरागपरावरज्ञा नारायणं सुरगुरुं सततं स्मरंति ॥ ध्यानेन तेन हतकिल्बिषचेतनास्ते मातुः पयोधररसं न पुनः पिबंति ॥ ३ ॥ ॥ ॥ इंद्र उवाच ॥ नारायणो नाम नरो नराणां प्रसिद्धचोरः कथितः पृथिव्याम् ॥ अनेकजन्मार्जितपापसंचयं हरत्यशेषं स्मरतां सदैव ॥ ४ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ मेघश्यामं पीतकौशेयवासं श्रीवत्सांकं कौस्तुभोद्भासितांगम् ॥ पुण्योपेतं पुंडरीकायताक्षं विष्णुं वंदे सर्वलोकैकनाथम् ॥ ५ ॥ भीमसेन उवाच ॥ ॥ जलौघमग्ना सचराचरा धरा विषाणकोट्याखिलविश्वमूर्तिना ॥ समुद्धृता येन वराहरूपिणा स मे स्वयंभूर्भगवान्प्रसीदताम् ॥ ६ ॥ अर्जुन उवाच ॥ अचिंत्यमव्यक्तमनंतमव्ययं विभुं प्रभुं भावितविश्वभावनम् ॥ त्रैलोक्यविस्तारविचारकारकं हरिं प्रपन्नोऽस्मि गतिं महात्मनाम् ॥

॥ ७ ॥ नकुल उवाच ॥ ॥ यदि गमनमधस्तात्का-
लपाशानुबद्धो यदि च कुलविहीने जायते पक्षि-
कीटे ॥ कृमिशतमपि गत्वा जायते चांतरात्मा म-
म भवतु हृदिस्थे केशवे भक्तिरेका ॥ ८ ॥ सहदेव
उवाच ॥ तस्य यज्ञवराहस्य विष्णोरतुलतेजसः ॥
प्रणामं ये प्रकुर्वंति तेषामपि नमो नमः ॥९॥ कुंत्यु-
वाच ॥ स्वकर्मफलनिर्दिष्टां यां यां योनिं व्रजाम्यह-
म्॥तस्यां तस्यां हृषीकेश त्वयि भक्तिर्दृढाऽस्तु मे
॥ १० ॥ माद्र्युवाच ॥ ॥ कृष्णे रताः कृष्णमनु-
स्मरंति रात्रौ च कृष्णं पुनरुत्थिता ये ॥ ते भिन्न-
देहाः प्रविशंति कृष्णं हविर्यथा मंत्रहुतं हुताशे ॥
॥ ११ ॥ द्रुपद उवाच ॥ ॥ कीटेषु पक्षिषु मृगेषु
सरीसृपेषु रक्षःपिशाचमनुजेष्वपि यत्र यत्र ॥ जा-
तस्य मे भवतु केशव त्वत्प्रसादात्त्वय्येव भक्तिरच-
लाऽव्यभिचारिणी च ॥ १२ ॥ सुभद्रोवाच॥एकोपि
कृष्णस्य कृतः प्रणामो दशाश्वमेधावभृथेन तुल्यः॥

दशाश्वमेधी पुनरेति जन्म कृष्णप्रणामी न पुनर्भवाय ॥१३॥ अभिमन्युरुवाच ॥ गोविंद गोविंद हरे मुरारे गोविंद गोविंद रथांगपाणे ॥ गोविंद गोविंद मुकुंद कृष्ण गोविंद गोविंद नमो नमस्ते॥१४॥ धृष्टद्युम्न उवाच ॥ श्रीराम नारायण वासुदेव गोविंद वैकुंठ मुकुंद कृष्ण ॥ श्रीकेशवानंत•नृसिंह विष्णो मां त्राहि संसारभुजंगदष्टम्॥१५॥ सात्यकिरुवाच ॥ अप्रमेय हरे विष्णो कृष्ण दामोदराच्युत ॥ गोविंदानंद सर्वेश वासुदेव नमोऽस्तु ते॥१६॥उद्धव उवाच॥ वासुदेवं परित्यज्य येऽन्यं देवमुपासते॥तृषिता जाह्नवीतीरे कूपं वांछंति दुर्भगाः ॥१७॥ धौम्य उवाच ॥अपां समीपे शयनासनस्थं दिवा च रात्रौ च यथाधिगच्छताम् ॥ यद्यस्ति किंचित्सुकृतं कृतं मया जनार्दनस्तेन कृतेन तुष्यतु ॥ १८ ॥ संजय उवाच ॥ आर्ता विषण्णाः शिथिलाश्च भीता घोरेषु व्याघ्रादिषु वर्तमानाः ॥संकीर्त्य नारायणशब्दमात्रं विमुक्त-

दुःखाः सुखिनो भवंति ॥ १९ अक्रूर उवाच ॥ अहं तु नारायणदासदासदासस्य दासस्य च दासदासः ॥ अन्येभ्य ईशो जगतो नराणां तस्मादहं चान्यतरोऽस्मि लोके ॥ २० ॥विदुर उवाच॥वासुदेवस्य ये भक्ताः शांतास्तद्गतमानसाः ॥ तेषां दासस्य दासोऽहं भवे जन्मनि जन्मनि ॥ २१ ॥ भीष्म उवाच ॥ विपरीतेषु कालेषु परिक्षीणेषु बंधुषु ॥ त्राहि मां कृपया कृष्ण शरणागतवत्सल ॥ २२ ॥ द्रोणाचार्य उवाच ॥ ये ये हताश्चक्रधरेण राजंस्त्रैलोक्यनाथेन जनार्दनेन ॥ ते ते गता विष्णुपुरीं प्रयाताः क्रोधोऽपि देवस्य वरेण तुल्यः ॥ २३ ॥ कृपाचार्य उवाच ॥ मज्जन्मनः फलमिदं मधुकैटभारे मत्प्रार्थनीयमदनुग्रह एष एव ॥ त्वद्भृत्यभृत्यपरिचारकभृत्यभृत्यभृत्यस्य भृत्य इति मां स्मर लोकनाथ ॥२४॥ ॥ अश्वत्थामोवाच ॥ ॥ गोविंद केशव जनार्दन वासुदेव विश्वेश विश्व मधुसूदन विश्वनाथ ॥ श्रीप-

द्मनाभ पुरुषोत्तम पुष्कराक्ष नारायणाच्युत नृसिंह नमो नमस्ते ॥ २५ ॥ कर्ण उवाच ॥ ॥ नान्यं वदामि न शृणोमि न चिंतयामि नान्यं स्मरामि न भजामि न चाश्रयामि ॥ भक्त्या त्वदीयचरणांबुजमंतरेण श्रीश्रीनिवास पुरुषोत्तम देहि दास्यम् ॥२६॥ ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ नमो नमः कारणवामनाय नारायणायामितविक्रमाय ॥ श्रीशार्ङ्गचक्राब्जगदाधराय नमोऽस्तु तस्मै पुरुषोत्तमाय ॥२७॥ ॥ गांधार्युवाच ॥ ॥ त्वमेव माता च पिता त्वमेव त्वमेव बंधुश्च सखा त्वमेव ॥ त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव त्वमेव सर्वं मम देवदेव ॥ २८ ॥ ॥ द्रौपद्युवाच ॥ ॥ यज्ञेशाच्युत गोविंद माधवानंत केशव ॥कृष्ण विष्णो हृषीकेश वासुदेव नमोस्तु ते ॥ २९॥ जयद्रथ उवाच ॥ नमः कृष्णाय देवाय ब्रह्मणेऽनंतमूर्तये ॥ योगेश्वराय योगाय त्वामहं शरणं गतः ॥ ३० ॥ विकर्ण उवाच ॥ कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनंदनाय च ॥

नंदगोपकुमाराय गोविंदाय नमो नमः ॥ ३१ ॥ सोमदत्त उवाच ॥ नमः परमकल्याण नमस्ते विश्वभावन ॥ वासुदेवाय शांताय यदूनां पतये नमः ॥३२॥ विराट उवाच ॥ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च॥जगद्धिताय कृष्णाय गोविंदाय नमो नमः ॥ ३३ ॥ शल्य उवाच ॥ अतसीपुष्पसंकाशं पीतवाससमच्युतम् ॥ ये नमस्यंति गोविंदं न तेषां विद्यते भयम् ॥ ३४ ॥ बलभद्र उवाच॥कृष्ण कृष्ण कृपालुस्त्वमगतीनां गतिर्भव ॥ संसारार्णवमग्नानां प्रसीद पुरुषोत्तम ॥३५॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ कृष्ण कृष्णेति कृष्णेति यो मां स्मरति नित्यशः ॥ जलं भित्त्वा यथा पद्मं नरकादुद्धराम्यहम् ॥३६॥ सत्यं ब्रवीमि मनुजाः स्वयमूर्ध्वबाहुर्यो मां मुकुंद नरसिंह जनार्दनेति॥ जीवो जपत्यनुदिनं मरणे रणे वा पाषाणकाष्ठसदृशाय ददाम्यभीष्टम् ॥ ३७॥ सूत उवाच ॥ तत्रैव गंगा यमुना च वेणी गोदावरी सिंधुसरस्वती च ॥

सर्वाणि तीर्थानि वसंति तत्र यत्राच्युतोदारकथा-
प्रसंगः ॥ ३८ ॥ यम उवाच ॥ नरके पच्यमानं तु य-
मेन परिभाषितम् ॥ किं त्वया नार्चितो देवः केशवः
क्लेशनाशनः ॥ ३९ ॥ नारद उवाच ॥ जन्मांतरसह-
स्रेण तपोध्यानसमाधिभिः ॥ नराणां क्षीणपापानां
कृष्णे भक्तिः प्रजायते ॥४०॥ प्रह्लाद उवाच ॥ नाथ
योनिसहस्रेषु येषु येषु व्रजाम्यहम् ॥ तेषु तेष्वचला
भक्तिरच्युतास्तु सदा त्वयि ॥ ४१ ॥ या प्रीतिरवि-
वेकानां विषयेष्वनपायिनी ॥ त्वामनुस्मरतः सा मे
हृदयान्मापसर्पतु ॥ ४२ ॥ विश्वामित्र उवाच ॥ किं
तस्य दानैः किं तीर्थैः किं तपोभिः किमध्वरैः ॥ यो
नित्यं ध्यायते देवं नराणां मनसि स्थितम् ॥ ४३ ॥
जमदग्निरुवाच ॥ नित्योत्सवस्तदा तेषां नित्यश्री-
र्नित्यमंगलम् ॥ येषां हृदिस्थो भगवान्मंगलायत-
नं हरिः ॥४४॥ भरद्वाज उवाच ॥ लाभस्तेषां जय-
स्तेषां कुतस्तेषां पराजयः॥ येषामिंदीवरश्यामो हृ-

दयस्थो जनार्दनः ॥ ४५ ॥ गौतम उवाच ॥ गोकोटिदानं ग्रहणेषु काशीप्रयागगंगाऽयुतकल्पवासः ॥ यज्ञायुतं मेरुसुवर्णदानं गोविंदनाम्ना न कदापि तुल्यम् ॥ ४६ ॥ अत्रिरुवाच ॥ गोविंदेति सदा स्नानं गोविंदेति सदा जपः ॥ गोविंदेति सदा ध्यानं सदा गोविंदकीर्तनम् ॥ ४७॥ अक्षरं हि परं ब्रह्म गोविंदेत्यक्षरत्रयम् ॥ तस्मादुच्चारितं येन ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥४८॥ श्रीशुक उवाच ॥ अच्युतः कल्पवृक्षोऽसावनंतः कामधेनवः ॥ चिंतामणिश्च गोविंदो हरिनाम विचिंतयेत् ॥ ४९ ॥ हरिरुवाच ॥ जयति जयति देवो देवकीनंदनोऽयं जयति जयति कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः ॥ जयति जयति मेघश्यामलः कोमलांगो जयति जयति पृथ्वीभारनाशो मुकुंदः ॥ ॥ ५० ॥ पिप्पलायन उवाच ॥ श्रीमन्नृसिंहविभवे गरुडध्वजाय तापत्रयोपशमनाय भवौषधाय ॥ कृष्णाय वृश्चिकजलाग्निभुजंगरोगक्लेशव्ययाय हरये

गुरवे नमस्ते ॥ ८१ ॥ ॥ आविर्होत्र उवाच ॥ कृष्ण त्वदीयपदपंकजपंजरांते अद्यैव मे विशतु मानसराजहंसः ॥ प्राणप्रयाणसमये कफवातपित्तैः कंठावरोधनविधौ स्मरणं कुतस्ते ॥ ८२ ॥ विदुर उवाच ॥ हरेर्नामैव नामैव नामैव मम जीवनम् ॥ कलौ नास्त्येव नास्त्येव नास्त्येव गतिरन्यथा॥८३॥ ॥ वसिष्ठ उवाच ॥ कृष्णेति मंगलं नाम यस्य वाचि प्रवर्तते ॥ भस्मीभवंति तस्याशु महापातककोटयः ॥ ८४ ॥ अरुंधत्युवाच ॥ ॥ कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने ॥ प्रणतक्लेशनाशाय गोविंदाय नमो नमः ॥ ८५॥ कश्यप उवाच ॥ ॥ कृष्णानुस्मरणादेव पापसंघातपंजरः ॥ शतधा भेदमाप्नोति गिरिर्वज्रहतो यथा ॥ ८६ ॥ दुर्योधन उवाच ॥ ॥ जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्तिर्जानामि पापं न च मे निवृत्तिः ॥ केनापि देवेन हृदि स्थितेन यथा नियुक्तोऽस्मि तथा करोमि ॥ ८७ ॥ यत्र स्वगु-

णदोषेण क्षम्यतां मधुसूदनः ॥ अहमेवमहं हंतुं म-
म दोषो न विद्यते ॥५८॥ भृगुरुवाच ॥ नामैव त-
व गोविंद कलौ त्वत्तः शताधिकम् ॥ ददात्युच्चार-
णान्मुक्तिं विना अष्टांगयोगतः ॥ ५९ ॥ लोमह-
र्षण उवाच ॥ ॥ नमामि नारायणपादपंकजं क-
रोमि नारायणपूजनं सदा ॥ वदामि नारायणना-
म निर्मलं स्मरामि नारायणतत्त्वमव्ययम् ॥ ६० ॥
शौनक उवाच ॥ ॥ स्मृत्वा सकलकल्याणभाजनं
यत्र जायते ॥ पुरुषं तमजं नित्यं व्रजामि शरणं
हरिम् ॥ ६१ ॥ गर्ग उवाच ॥ ॥ नारायणेति
मंत्रोऽस्ति वागस्ति वशवर्तिनी ॥ तथापि नरके घोरे
पततीत्येतदद्भुतम् ॥ ६२ ॥ दाल्भ्य उवाच ॥ ॥
किं तस्य बहुभिर्मंत्रैर्भक्तिर्यस्य जनार्दने ॥ नमो ना-
रायणायेति मन्त्रः सर्वार्थसाधकः ॥ ६३ ॥ वैशंपा-
यन उवाच ॥ ॥ यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो
धनुर्धरः ॥ तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम

॥ ६४ ॥ अंगिरा उवाच ॥ हरिर्हरति पापानि दुष्टचित्तैरपि स्मृतः ॥ अनिच्छयाऽपि संस्पृष्टो दहत्येव हि पावकः ॥ ६५ ॥ पराशर उवाच ॥ ॥ सकृदुच्चरितं येन हरिरित्यक्षरद्वयम् ॥ बद्धः परिकरस्तेन मोक्षाय गमनं प्रति ॥ ६६ ॥ पौलस्त्य उवाच ॥ हे जिह्वे रससारज्ञे सर्वदा मधुरप्रिये ॥ नारायणाख्यपीयूषं पिब जिह्वे निरंतरम् ॥ ६७ ॥ व्यास उवाच ॥ सत्यं सत्यं पुनः सत्यं भुजमुत्थाय चोच्यते ॥ न वेदाच्च परं शास्त्रं न देवः केशवात्परः ॥६८॥ धन्वंतरिरुवाच ॥ अच्युतानंतगोविंदनामोच्चारणभेषजात् ॥ नश्यंति सकला रोगाः सत्यं सत्यं वदाम्यहम्॥६९॥ मार्कंडेय उवाच ॥ सा हानिस्तन्महच्छिद्रं सा चांधजडमूढता ॥ यन्मुहूर्तं क्षणं वापि वासुदेवं न चिंतयेत् ॥७०॥ अगस्त्य उवाच ॥ ॥ निमिषं निमिषार्धं वा प्राणिनां विष्णुचिंतनम् ॥ क्रतुकोटिसहस्राणां ध्यानमेकं विशिष्यते ॥ ७१ ॥ म-

नसा कर्मणा वाचा ये स्मरंति जनार्दनम् ॥ तत्र तत्र कुरुक्षेत्रं प्रयागो नैमिषं वनम् ॥ ७२ ॥ श्रीशुक उवाच ॥ आलोड्य सर्वशास्त्राणि विचार्यैवं पुनः पुनः ॥ इदमेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा ॥ ॥ ७३ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ शरीरं च नवच्छिद्रं व्याधिग्रस्तं कलेवरम् ॥ औषधं जाह्नवीतोयं वैद्यो नारायणो हरिः ॥ ७४ ॥ शौनक उवाच ॥ ॥ भोजनाच्छादने चिंतां वृथा कुर्वंति वैष्णवाः ॥ योसौ विश्वंभरो देवः स भक्तान् किमुपेक्षते ॥ ७५ ॥ एवं ब्रह्मादयो देवा ऋषयश्च तपोधनाः ॥ कीर्तयंति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं विभुम् ॥ ७६ ॥ सनत्कुमार उवाच ॥ ॥ यस्य हस्ते गदा चक्रं गरुडो यस्य वाहनम् ॥ शंखः करतले यस्य स मे विष्णुः प्रसीदतु ॥ ७७ ॥ इदं पवित्रमायुष्यं पुण्यं पापप्रणाशनम् ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय वैष्णवं स्तोत्रमुत्तमम् ॥ ७८ ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥ धर्मा-

र्थकाममोक्षार्थं पांडवैः परिकीर्तितम् ॥ ७९ ॥ आ-
काशात्पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम् ॥ सर्वदे-
वनमस्कारः केशवं प्रति गच्छति ॥ ८० ॥ इति
श्रीपांडवकृतप्रपन्नगीता संपूर्णा ॥ ३३ ॥

॥ अथ सप्तश्लोकीगीताप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म व्याहर-
न्मामनुस्मरन् ॥ यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति प-
रमां गतिम्॥ १ ॥स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या ज-
गत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च ॥ रक्षांसि भीतानि दिशो
द्रवंति सर्वे नमस्यंति च सिद्धसंघाः ॥ २ ॥ सर्वतः-
पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् ॥ सर्वतःश्रुति-
मल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति ॥ ३ ॥ कविं पुराणम-
नुशासितारमणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः ॥ सर्वस्य धा-
तारमचिंत्यरूपमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥ ४ ॥
ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् ॥ छंदांसि
यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥ ५ ॥ सर्वस्य

चाहं त्हृदि सन्निविष्टो मत्तः स्मृतिर्ज्ञानमपोहनं च ॥ वेदैश्च सर्वैरहमेव वेद्यो वेदांतकृद्वेदविदेव चाहम् ॥६॥ मन्मना भव मद्भक्तो मद्याजी मां नमस्कुरु ॥ मामेवैष्यसि युक्त्वैवमात्मानं मत्परायणः ॥ ७ ॥ इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सप्तश्लोकी गीता समाप्ता ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ३४ ॥ ॥ ॥

॥ अथ कल्किस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सुशांतोवाच ॥ जय हरेमराधीशसेवितं तव पदांबुजं भूरिभूषणम् ॥ कुरु ममाग्रतः साधु संस्कृतं त्यज महामते मोहमात्मनः ॥१॥ तव वपुर्जगद्रूपसंपदा विरचितं सतां मानसे स्थितम् ॥ रतिपतेर्मनोमोहदायकं कुरु विचेष्टिते कामलंपटम् ॥ २ ॥ तव यशो जगच्छोकनाशनं मृदुकथामृतं प्रीतिदायकम् ॥ स्मितसुधोक्षितं चंद्रवन्मुखं तव करोज्ज्वलं लोकमंगलम् ॥३॥ मम पतिस्त्वयं

सर्वदुर्जयो यदि तवाप्रियं कर्मणाऽऽचरेत् ॥ जहि तदात्मनः शत्रुमुद्यतं कुरु कृपां न चेदीदृगीश्वरः ॥ ४ ॥ महदहंयुतं पंचमात्रया प्रकृतिजायया निर्मितं वपुः ॥ तव निरीक्षणाल्लीलया जगत्स्थितिलयोदयं ब्रह्मकल्पितम् ॥ ५ ॥ भूवियन्मरुद्वारितेजसां राशिभिः शरीरेंद्रियाश्रितैः ॥ त्रिगुणया स्वया मायया विभो कुरु कृपां भवत्सेवनार्थिनाम् ॥ ॥ ६ ॥ तव गुणालयं नाम पावनं कलिमलापहं कीर्तयंति ये ॥ भवभयक्षयं तापतापिता मुहुरहो जनाः संसरंति नो ॥ ७ ॥ तव जन्म सतां मानवर्धनं जिनकुलक्षयं देवपालकम् ॥ कृतयुगार्पकं धर्मपूरकं कलिकुलांतकं शं तनोतु मे ॥ ८ ॥ मम गृहं पतिं पुत्रनप्तृकं गजरथैर्ध्वजैश्चामरैर्धनैः ॥ मणिवरासनं सत्कृतिं विना तव पदाब्जयोः शोभयंति किम् ॥ ॥ ९ ॥ तव जगद्वपुः सुंदरस्मितं मुखमनिंदितं सुंदरारवम् ॥ यदि न मे प्रियं वल्गु चेष्टितं परिकरो-

त्यहो मृत्युरस्त्विह ॥ १० ॥ हयचर भयहर कर-हर शरण खरतरवरशरदशबलदमन ॥ जय हतप-रभर भववरनशन शशधरशतसमरसभरमदन ॥ ॥ ११ ॥ इति श्रीकल्किपुराणे सुशांताकृतं कल्किस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३८ ॥ ॥ ॥

॥ अथ संकष्टनाशनलक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमत्पयोनिधिनिकेतनचक्र-पाणे भोगींद्र भोगमणिरंजित पुण्यमूर्ते ॥ योगीश शाश्वत शरण्य भवाब्धिपोत लक्ष्मीनृसिंह मम देहि करावलंबम् ॥ १ ॥ ब्रह्मेंद्ररुद्रमरुदर्ककिरीटको-टिसंघट्टितांघ्रिकमलामलकांतिकांत ॥ लक्ष्मीलस-त्कुचसरोरुहराजहंस लक्ष्मीनृसिंह मम देहि करा-वलंबम् ॥ २ ॥ संसारघोरगहने चरतो मुरारे मारो-ग्रभीकरमृगप्रवरार्दितस्य ॥ आर्तस्य मत्सरनिदाघ-निपीडितस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ३ ॥ संसारकूपम-तिघोरमगाधमूलं संप्राप्य दुःखशतसर्पसमाकुल-

स्य ॥ दीनस्य देव कृपणापदमागतस्य लक्ष्मीनृसिं-
ह० ॥ ४ ॥ संसारसागरविशालकरालकालनक्रग्रह-
ग्रसननिग्रहविग्रहस्य ॥ व्यग्रस्य रागरसनोर्मिनिपी-
डितस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ५ ॥ संसारवृक्षमघबीज-
मनंत कर्मशाखाशतं करणपत्रमनंगपुष्पम् ॥ आरु-
ह्य दुःखफलितं पततो दयालो लक्ष्मीनृसिंह म०
॥ ६ ॥ संसारसर्पघनवक्त्रभयोग्रतीव्रदंष्ट्राकरालवि-
षदग्धविनष्टमूर्तेः ॥ नागारिवाहन सुधाब्धिनिवास
शौरे लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ७ ॥ संसारदावदहनातु-
रभीकरोरुज्वालावलीभिरतिदग्धतनूरुहस्य ॥ त्व-
त्पादपद्मसरसीशरणागतस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ८ ॥
संसारजालपतितस्य जगन्निवास सर्वेंद्रियार्थबडि-
शार्थझषोपमस्य ॥ प्रोत्खंडितप्रचुरतालुकमस्तक-
स्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ९ ॥ संसारभीकरकरींद्रकला-
भिघातनिष्पिष्टमर्मवपुषः सकलार्तिनाश ॥ प्राण-
प्रयाणभवभीतिसमाकुलस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ १० ॥

अंधस्य मे हृतविवेकमहाधनस्य चोरैः प्रभो बलिभिरिंद्रियनामधेयैः ॥ मोहांधकूपकुहरे विनिपातितस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ११ ॥ लक्ष्मीपते कमलनाभ सुरेश विष्णो वैकुंठ कृष्ण मधुसूदन पुष्कराक्ष॥ ब्रह्मण्य केशव जनार्दन वासुदेव देवेश देहि कृपणस्य करावलंबम् ॥ १२ ॥ यन्माययोर्जितवपुः प्रचुरप्रवाहमग्नार्थमत्र निवहोरुकरावलंबम् ॥ लक्ष्मीनृसिंहचरणाब्जमधुव्रतेन स्तोत्रं कृतं सुखकरं भुवि शंकरेण ॥ १३ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं संकटनाशनं लक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३६ ॥ ॥

॥ अथ ज्वरस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ विद्राविते भूतगणे ज्वरस्तु त्रिशिरास्त्रिपात् ॥ अभ्यपद्यत दाशार्हं दहन्निव दिशो दश ॥ अथ नारायणो देवस्तं दृष्ट्वा व्यसृजज्ज्वरम् ॥ १ ॥ माहेश्वरो वैष्णवश्च युयुधाते ज्वरावुभौ ॥

माहेश्वरः समाक्रंदन्वैष्णवेन बलार्दितः ॥ २ ॥ अलब्ध्वाऽभयमन्यत्र भीतो माहेश्वरो ज्वरः ॥ शरणार्थी हृषीकेशं तुष्टाव प्रयतांजलिः ॥ ३ ॥ ज्वर उवाच ॥ ॥ नमामि त्वानंतशक्तिं परेशं सर्वात्मानं केवलं ज्ञप्तिमात्रम् ॥ विश्वोत्पत्तिस्थानसंरोधहेतुं यत्तद् ब्रह्म ब्रह्मलिंगं प्रशांतम् ॥ ४ ॥ कालो दैवं कर्म जीवः स्वभावो द्रव्यं क्षेत्रं प्राण आत्मा विकारः ॥ तत्संघातो बीजरोहप्रवाहस्त्वन्मायैषा तन्निषेधं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ नानाभावैर्लीलयैवोपपन्नैर्देवान्साधून् लोकसेतून्बिभर्षि ॥ हंस्युन्मार्गान्हिंसया वर्तमानान् जन्मैतत्ते भारहाराय भूमेः ॥६॥ ततोऽहं ते तेजसा दुःसहेन शीतोग्रेणात्युल्बणेन ज्वरेण ॥ तावत्तापो देहिनां तेऽङ्घ्रिमूलं नो सेवेरन्यावदाशानुबद्धाः॥७॥श्रीभगवानुवाच॥ त्रिशिरस्ते प्रसन्नोऽस्मि व्येतु ते मज्ज्वराद्भयम् ॥ यो नौ स्मरति संवादं तस्य त्वन्न भवेद्भयम् ॥८॥इत्युक्तोऽच्युतमानम्य गतो

माहेश्वरो ज्वरः ॥ बाणस्तु रथमारूढः प्रागाद्योत्स्यन् जनार्दनम् ॥९॥ इति श्रीज्वरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥३७॥

॥ अथाचार्यकृतषट्पदीप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अविनयमपनय विष्णो दमय मनः शमय विषयमृगतृष्णाम् ॥ भूतदयां विस्तारय तारय संसारसागरतः ॥ १ ॥ दिव्यधुनीमकरंदे परिमलपरिभोगसच्चिदानंदे ॥ श्रीपतिपदारविंदे भवभयखेदच्छिदे वंदे ॥ २ ॥ सत्यपि भेदापगमे नाथ तवाहं न मामकीनस्त्वम् ॥ सामुद्रो हि तरंगः क्वच न समुद्रो न तारंगः ॥ ३ ॥ उद्धृतनगनगभिदनुज दनुजकुलामित्र मित्रशशिदृष्टे ॥ दृष्टे भवति प्रभवति न भवति किं भवतिरस्कारः ॥ ४॥ मत्स्यादिभिरवतारैरवतारवताऽवता सदा वसुधाम् ॥ परमेश्वर परिपाल्यो भवता भवतापभीतोऽहम् ॥ ५ ॥ दामोदर गुणमंदिर सुंदरवदनारविंद गोविंद ॥ भवजलधिमथनमंदर परमं दरमपनय त्वं

मे॥६॥ नारायण करुणामय शरणं करवाणि तावकौ चरणौ॥इति षट्पदी मदीये वदनसरोजे सदा वसतु ॥ ७ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं षट्पदीस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३८ ॥

॥ अथ देवकृतगर्भस्तुतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवा ऊचुः ॥ जगद्योनिरयोनिस्त्वमनंतोऽव्यय एव च ॥ ज्योतिःस्वरूपो ह्यनशः सगुणो निर्गुणो महान् ॥ १ ॥ भक्तानुरोधात्साकारो निराकारो निरंकुशः ॥ निर्व्यूहो निखिलाधारो निःशंको निरुपद्रवः ॥ २ ॥ निरुपाधिश्च निर्लिप्तो निरीहो निधनांतकः ॥ स्वात्मारामः पूर्णकामोऽनिमिषो नित्य एव च ॥ ३ ॥ स्वेच्छामयः सर्वहेतुः सर्वः सर्वगुणाश्रयः ॥ सर्वदो दुःखदो दुर्गो दुर्जनांतक एव च ॥ ४ ॥ सुभगो दुर्भगो वाग्मी दुराराध्यो दुरत्ययः ॥ वेदहेतुश्च वेदाश्च वेदांगो वेदविद्विभुः ॥ ५ ॥ इत्येवमुक्त्वा देवाश्च प्रणेमुश्च मुहुर्मु-

हुः ॥ हर्षाश्रुलोचनाः सर्वे ववृषुः कुसुमानि च॥ ६॥ द्विचत्वारिंशन्नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ दृढां भक्तिं हरेर्दास्यं लभते वांछितं फलम् ॥ ७ ॥ इत्येवं स्तवनं कृत्वा देवास्ते स्वालयं ययुः ॥ बभूव जलवृष्टिश्च निश्चेष्टा मथुरा पुरी ॥ ८ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे देवकृतगर्भस्तुतिः संपूर्णा ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ३९ ॥

॥ अथ वसुदेवकृतश्रीकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ वसुदेव उवाच ॥ त्वामतींद्रियमव्यक्तमक्षरं निर्गुणं विभुम् ॥ ध्यानासाध्यं च सर्वेषां परमात्मानमीश्वरम् ॥ १ ॥ स्वेच्छामयं सर्वरूपं स्वेच्छारूपधरं परम् ॥ निर्लिप्तं परमं ब्रह्म बीजरूपं सनातनम् ॥२॥स्थूलात्स्थूलतरं प्राप्तमतिसूक्ष्ममदर्शनम् ॥ स्थितं सर्वशरीरेषु साक्षिरूपमदृश्यकम् ॥ ३ ॥ शरीरवंतं सगुणमशरीरं गुणोत्करम् ॥ प्रकृतिः प्रकृतीशं च प्राकृतं प्रकृतेः परम् ॥४॥ स-

वेशं सर्वरूपं च सर्वांतकरमव्ययम् ॥ सर्वाधारं निराधारं निर्व्यूहं स्तौमि किं विभुम् ॥५॥ अनंतः स्तवनेऽशक्तोऽशक्ता देवी सरस्वती॥यं वा स्तोतुमशक्तश्च पंचवक्त्रः षडाननः ॥ ६ ॥ चतुर्मुखो वेदकर्ता यं स्तोतुमक्षमः सदा ॥ गणेशो न समर्थश्च योगींद्राणां गुरोर्गुरुः ॥ ७ ॥ ऋषयो देवताश्चैव मुनींद्रमनुमानवाः ॥ स्वप्ने तेषामदृश्यं च त्वामेवं किं स्तुवंति ते ॥ ८ ॥ श्रुतयः स्तवनेऽशक्ताः किं स्तुवंति विपश्चितः ॥ विहायैवं शरीरं च बालो भवितुमर्हसि ॥ ॥ ९ ॥ वसुदेवकृतं स्तोत्रं त्रिसंध्यं यः पठेन्नरः ॥ भक्तिं दास्यमवाप्नोति श्रीकृष्णचरणांबुजे ॥ १० ॥विशिष्टपुत्रं लभते हरिदासं गुणान्वितम् ॥ संकटं निस्तरेत्तूर्णं शत्रुभीत्या प्रमुच्यते ॥ ११ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे वसुदेवकृतं कृष्णस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४० ॥ ॥

॥ अथ बालकृतकृष्णस्तोत्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ बाला ऊचुः ॥ यथा संरक्षितं ब्रह्मन्सर्वापत्स्वेव नः कुलम्॥तथा रक्षां कुरु पुनर्दावाग्नेर्मधुसूदन ॥ १ ॥ त्वमिष्टदेवताऽस्माकं त्वमेव कुलदेवता ॥ स्रष्टा पाता च संहर्ता जगतां च जगत्पते ॥ २ ॥ वह्निर्वा वरुणो वापि चंद्रो वा सूर्य एव च ॥ यमः कुबेरः पवन ईशानाद्याश्च देवताः ॥ ॥ ३ ॥ ब्रह्मेशशेषधर्मेंद्रा मुनींद्रा मनवः स्मृताः ॥ मानवाश्च तथा दैत्या यक्षराक्षसकिन्नराः ॥ ४ ॥ ये ये चराचराश्चैव सर्वे तव विभूतयः ॥ आविर्भावस्तिरोभावः सर्वेषां च तवेच्छया ॥ ५ ॥ अभयं देहि गोविंद वह्निसंहरणं कुरु ॥ वयं त्वां शरणं यामो रक्ष नः शरणागतान् ॥ ६ ॥ इत्येवमुक्त्वा ते सर्वे तस्थुर्ध्यात्वा पदांबुजम् ॥ दूरीभूतस्तु दावाग्निः श्रीकृष्णामृतदृष्टितः ॥ ७ ॥ दूरीभूते च दावाग्नौ ननृतुस्ते मुदान्विताः ॥ सर्वापदः प्रणश्यंति हरि-

स्मरणमात्रतः ॥ ८ ॥ इदं स्तोत्रं महापुण्यं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ वह्नितो न भवेत्तस्य भयं जन्मनि जन्मनि ॥ ९ ॥ शत्रुग्रस्ते च दावाग्नौ विपत्तौ प्राणसंकटे ॥ स्तोत्रमेतत्पठित्वा तु मुच्यते नात्र संशयः ॥ १० ॥ शत्रुसैन्यं क्षयं याति सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ इह लोके हरेर्भक्तिमंते दास्यं लभेद्ध्रुवम् ॥ ११ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे बालकृतं श्रीकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४१ ॥

॥ श्रीमदच्युताष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥अच्युताच्युत हरे परमात्मन्राम कृष्ण पुरुषोत्तम विष्णो ॥ वासुदेव भगवन्ननिरुद्ध श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥१॥ विश्वमंगल विभो जगदीश नंदनंदन नृसिंह नरेंद्र ॥ मुक्तिदायक मुकुंद मुरारे श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥२॥ रामचंद्र रघुनायक देव दीननाथ दुरितक्षयकारिन्॥यादवेंद्र यदुभूषण यज्ञ श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥

॥ ३ ॥ देवकीतनय दुःखदवाग्ने राधिकारमण रम्य सुमूर्ते ॥ दुःखमोचन दयार्णव नाथ श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥ ४ ॥ गोपिकावदनचंद्रचकोर नित्य निर्गुण निरंजन जिष्णो॥पूर्णरूप जय शंकर शर्व श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥५॥ गोकुलेश गिरिधारणधीर यामुनाच्छतटखेलनवीर ॥ नारदादिमुनिवंदितपाद श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥६॥ द्वारकाधिप दुरंतगुणाब्धे प्राणनाथ परिपूर्ण भवारे ॥ ज्ञानगम्य गुणसागर ब्रह्मन् श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥७॥ दुष्टनिर्दलन देव दयालो पद्मनाभ धरणीधर धीमन् ॥रावणांतक रमेश मुरारे श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥८॥ अच्युताष्टकमिदं रमणीयं निर्मितं भवभयं विनिहंतुम् ॥ यः पठेद्विषयवृत्तिनिवृत्तिर्जन्मदुःखमखिलं स जहाति ॥ ९ ॥ इति श्रीशंकराचार्यविरचितमच्युताष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४२ ॥

॥ अथ पांडुरंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ महायोगपीठे तटे भीमरथ्या वरं पुंडरीकाय दातुं मुनींद्रैः ॥ समागत्य तिष्ठंतमानंदकंदं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥१॥ तडिद्वाससं नीलमेघावभासं रमामंदिरं सुंदरं चित्प्रकाशम् ॥ वरं त्विष्टिकायां समन्यस्तपादं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥२॥ प्रमाणं भवाब्धेरिदं मामकानां नितंबः कराभ्यां धृतो येन तस्मात् ॥ विधातुर्वसत्यै धृतो नाभिकोशः परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥३॥ स्फुरत्कौस्तुभालंकृतं कंठदेशे श्रिया जुष्टकेयूरकं श्रीनिवासम् ॥ शिवं शांतमीड्यं वरं लोकपालं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥४॥ शरच्चंद्रबिंबाननं चारुहासं लसत्कुंडलाक्रांतगंडस्थलांगम् ॥ जपारागबिंबाधरं कंजनेत्रं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥५॥ किरीटोज्ज्वलत्सर्वदिक्प्रांतभागं सुरैरर्चितं दिव्यरत्नैरनर्घ्यैः ॥ त्रिभंगाकृतिं बर्हमाल्यावतंसं परब्रह्म-

लिंगं भजे पांडुरंगम् ॥६॥ विभुं वेणुनादं चरंतं दुरंतं स्वयं लीलया गोपवेषं दधानम् ॥ गवां बृंदकानंददं चारुहासं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥७॥ अजं रुक्मिणीप्राणसंजीवनं तं परं धाम कैवल्यमेकं तुरीयम् ॥ प्रसन्नं प्रपन्नार्तिहं देवदेवं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम्॥८॥स्तवं पांडुरंगस्य वै पुण्यदं ये पठंत्येकचित्तेन भक्त्या च नित्यम् ॥ भवांभोनिधिं तेऽपि तीर्त्वाऽतकाले हरेरालयं शाश्वतं प्राप्नुवंति ॥९॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं श्रीपांडुरंगाष्टकं संपूर्णम् ॥ ४३ ॥

॥ अथ विष्णुस्तवराजप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ पद्मोवाच ॥ योगेन सिद्धविबुधैः परिभाव्यमानं लक्ष्म्यालयं तुलसिकाचितभक्तभृंगम् ॥ प्रोत्तुंगरक्तनखरांगुलिपत्रचित्रं गंगारसं हरिपदांबुजमाश्रयेऽहम् ॥१॥ गुम्फन्मणिप्रचयघट्टितराजहंससिंजत्सुनूपुरयुतं पदपद्मवृंतम् ॥ पीतांबरा-

चलविलोलचलत्पताकं स्वर्णत्रिवक्रवलयं च हरेः स्मरामि ॥२॥ जंघे सुपर्णगलनीलमणिप्रवृद्धे शोभास्पदारुणमणिद्युतिचंचुमध्ये ॥ आरक्तपादतललंबनशोभमाने लोकेक्षणोत्सवकरे च हरेः स्मरामि॥३॥ ते जानुनी मखपतेर्भुजमूलसंगरंगोत्सवावृततडिद्वसने विचित्रे ॥ चंचत्पतत्रिमुखनिर्गतसामगीतविस्तारितात्मयशसी च हरेः स्मरामि ॥ ४ ॥ विष्णोः कटिं विधिकृतांतमनोजभूमिं जीवांडकोशगणसंगदुकूलमध्याम् ॥ नानागुणप्रकृतिपीतविचित्रवस्त्रां ध्याये निबद्धवसनां खगपृष्ठसंस्थाम् ॥ ५ ॥ शातोदरं भगवतस्त्रिवलिप्रकाशमावर्तनाभिविकसद्विधिजन्मपद्मम् ॥ नाडीनदीगणरसोत्थसितांत्रसिंधुं ध्यायेऽण्डकोशनिलयं तनुलोमरेखम् ॥ ६॥ वक्षः पयोधितनयाकुचकुंकुमेन हारेण कौस्तुभमणिप्रभया विभातम् ॥ श्रीवत्सलक्ष्महरिचंदनजप्रसूनमालाचितं भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ ७ ॥ बाहू सुवेषस-

दनौ वलयांगदादिशोभास्पदौ दुरितदैत्यविनाशदक्षौ ॥ तौ दक्षिणौ भगवतश्च गदासुनाभतेजोर्जितौ सुललितौ मनसा स्मरामि ॥ ८ ॥ वामौ भुजौ मुररिपोर्धृतपद्मशंखौ श्यामौ करींद्रकरवन्मणिभूषणाढ्यौ ॥ रक्तांगुलिप्रचयचुंबितजानुमध्यौ पद्मालयाप्रियकरौ रुचिरौ स्मरामि ॥ ९ ॥ कंठं मृणालममलं सुखपंकजस्य लेखात्रयेण वनमालिकया निवीतम् ॥ किंवा विमुक्तिवशमंत्रकसत्फलस्य वृंतं चिरं भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ १० ॥ वक्त्रांबुजं दशनहासविकासरम्यं रक्ताधरोष्ठवरकोमलवाक्सुधाढ्यम् ॥ सन्मानसोद्भवचलेक्षणपत्रचित्रं लोकाभिराममम्लं च हरेः स्मरामि ॥ ११ ॥ सूरात्मजावसथगंधविदं सुनासं भ्रूपल्लवं स्थितिलयोदयकर्मदक्षम् ॥ कामोत्सवं च कमलाहृदयप्रकाशं संचिंतयामि हरिवर्णविलासदक्षम् ॥ १२ ॥ कर्णौ लसन्मकरकुंडलगंडलोलौ नानादिशां च नभसश्च विकासगेहम् ॥ लोला-

लकप्रचयचुंबनकुंचिताग्रौ लग्नौ हरेर्मणिकिरीटत-
टे स्मरामि ॥ १३ ॥ भालं विचित्रतिलकं प्रियचा-
रुगंधगोरोचनारचनया ललनाक्षिसख्यम् ॥ ब्रह्मैक-
धाम मणिकांतकिरीटजुष्टं ध्याये मनोनयनहारक-
मीश्वरस्य ॥ १४ ॥ श्रीवासुदेवचिकुरं कुटिलं निब-
द्धं नानासुगंधिकुसुमैः स्वजनादरेण ॥ दीर्घं रमाहृ-
दयगं शमलं धुनंतं ध्यायेऽम्बुवाहरुचिरं हृदयाब्ज
मध्ये ॥ १५ ॥ मेघाकारं सोमसूर्यप्रकाशं सुभ्रून्नार
शक्रचापैकमानम् ॥ लोकातीतं पुंडरीकायताक्षं वि
द्युच्चैलं चाश्रयेऽहं त्वपूर्वम् ॥ १६ ॥ दीनं हीनं सेव
या दैवगत्या पापैस्तापैः पूरितं मे शरीरम्॥लोभाक्रां
तं शोकमोहादिविद्धं कृपादृष्ट्या पाहि मां वासुदे
॥१७॥ ये भक्त्याद्यां ध्यायमानां मनोज्ञां व्यक्तिं वि
ष्णोः षोडशश्लोकपुष्पैः ॥ स्तुत्वा नत्वा पूजयेत
विधिज्ञाः शुद्धा मुक्ता ब्रह्मसौख्यं प्रयान्ति ॥ १८

शस्यमायुष्यं स्वर्ग्यं स्वस्त्ययनं परम् ॥ १९ ॥ पठंति ये महाभागास्ते मुच्यंतेंऽहसोऽखिलात् ॥ धर्म्मार्थकाममोक्षाणां परत्रेह फलप्रदम् ॥२० ॥ इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये पद्माप्रोक्तो विष्णुस्तवराजः संपूर्णः ॥ ४४ ॥

॥ अथ विष्णुपंजरस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ अस्य श्रीविष्णुपंजरस्तोत्रमंत्रस्य ॥ नारद ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीविष्णुः परमात्मा देवता ॥ अहं बीजम् ॥ सोहं शक्तिः ॥ ॐ ह्रीं कीलकम् ॥ मम सर्वदेहरक्षणार्थं जपे विनियोगः॥ नारदऋषये नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप्छंदसे नमः मुखे ॥ श्रीविष्णुपरमात्मदेवतायै नमः हृदये ॥ अहंबीजाय नमः गुह्ये ॥ सोहं शक्तये नमः पादयोः ॥ ॐ ह्रीं कीलकाय नमः पादाग्रे ॥ ॐ ह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः इति मंत्रः ॥ ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रूं

मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इति करन्यासः॥ॐ ह्रां हृदयाय नमः॥ ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रूं शिखायै वषट् ॥ ॐ ह्रैं कवचाय हुम् ॥ ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ह्रः अस्त्राय फट् ॥ इति अंगन्यासः ॥ अर्हंबीजादिमंत्रत्रयेण प्राणायामं कुर्यात् ॥ अथ ध्यानम् ॥ परं परस्मात्प्रकृतेरनादिमेकं निविष्टं बहुधा गुहायाम् ॥ सर्वालयं सर्वचराचरस्थं नमामि विष्णुं जगदेकनाथम्॥ १ ॥ ॐ विष्णुपंजरकं दिव्यं सर्वदुष्टनिवारणम् ॥ उग्रतेजो महावीर्यं सर्वशत्रुनिकृंतनम् ॥ २ ॥ त्रिपुरं दहमानस्य हरस्य ब्रह्मणोदितम् ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि आत्मरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ पादौ रक्षतु गोविंदो जंघे चैव त्रिविक्रमः ॥ ऊरू मे केशवः पातु कटिं चैव जनार्दनः ॥ ४ ॥ नाभिं चैवाच्युतः पातु गुह्यं चैव तु वा-

मनः ॥ उदरं पद्मनाभश्च पृष्ठं चैव तु माधवः ॥ ५ ॥ वामपार्श्वं तथा विष्णुर्दक्षिणं मधुसूदनः ॥ बाहू वै वासुदेवश्च हृदि दामोदरस्तथा ॥६॥ कंठं रक्षतु वाराहः कृष्णश्च मुखमंडलम् ॥ माधवः कर्णमूले तु हृषीकेशश्च नासिके ॥ ७ ॥ नेत्रे नारायणो रक्षेल्ललाटं गरुडध्वजः ॥ कपोलौ केशवो रक्षेद्वैकुंठः सर्वतोदिशम् ॥ ८ ॥ श्रीवत्सांकश्च सर्वेषामंगानां रक्षको भवेत् ॥ पूर्वस्यां पुंडरीकाक्षमाग्नेय्यां श्रीधरस्तथा ॥ ९॥ दक्षिणे नरसिंहश्च नैर्ऋत्यां माधवोऽवतु ॥ पुरुषोत्तमो मे वारुण्यां वायव्यां च जनार्दनः ॥ १० ॥ गदाधरस्तु कौबेर्यामीशान्यां पातु केशवः ॥ आकाशे च गदा पातु पाताले च सुदर्शनम् ॥ ११ ॥ सन्नद्धः सर्वगात्रेषु प्रविष्टो विष्णुपंजरः ॥ विष्णुपंजरविष्टोऽहं विचरामि महीतले ॥१२॥ राजद्वारेऽपथे घोरे संग्रामे शत्रुसंकटे ॥ नदीषु च रणे चैव चोरव्याघ्रभयेषु च॥१३॥डाकिनीप्रे-

तभूतेषु भयं तस्य न जायते॥रक्ष रक्ष महादेव रक्ष रक्ष जनेश्वर ॥१४॥ रक्षंतु देवताः सर्वा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ जले रक्षतु वाराहः स्थले रक्षतु वामनः ॥ १५ ॥ अटव्यां नारसिंहश्च सर्वतः पातु केशवः ॥ दिवा रक्षतु मां सूर्यो रात्रौ रक्षतु चंद्रमाः ॥ १६ ॥ पंथानं दुर्गमं रक्षेत्सर्वमेव जनार्दनः॥ रोगविघ्नहतश्चैव ब्रह्महा गुरुतल्पगः ॥१७॥ स्त्रीहत्या बालघाती च सुरापी वृषलीपतिः ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यो यः पठेन्नात्र संशयः ॥१८॥ अपुत्रो लभते पुत्रं धनार्थी लभते धनम् ॥ विद्यार्थी लभते विद्यां मोक्षार्थी लभते गतिम् ॥१९॥ आपदो हरते नित्यं विष्णुस्तोत्रार्थसंपदा ॥ यस्त्विदं पठते स्तोत्रं विष्णुपंजरमुत्तमम् ॥ २० ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ गोसहस्रफलं तस्य वाजपेयशतस्य च ॥ २१ ॥ अश्वमेधसहस्रस्य फलं प्राप्नोति मानवः ॥ सर्वकामं लभेदस्य पठनान्नात्र संशयः ॥ २२ ॥ ज-

ले विष्णुः स्थले विष्णुर्विष्णुः पर्वतमस्तके ॥ ज्वालामालाकुले विष्णुः सर्वं विष्णुमयं जगत् ॥ २३ ॥ इति श्रीब्रह्मांडपुराणे इंद्रनारदसंवादे श्रीविष्णुपंजरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४९ ॥

॥ अथ नारायणस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारायण नारायण जय गोविंद हरे॥नारायण नारायण जय गोपाल हरे ॥ध्रु०॥ करुणापारावारा वरुणालयगंभीरा ॥ नारायण० ॥ १ ॥ घननीरदसंकाशा कृतकलिकल्मषनाशा॥नारायण० ॥ २ ॥ यमुनातीरविहारा धृतकौस्तुभमणिहारा ॥ नारायण० ॥ ३ ॥ पीतांबरपरिधाना सुरकल्याणनिधाना ॥ नारायण० ॥ ४ ॥ मंजुलगुंजाभूषा मायामानुषवेषा ॥ नारायण० ॥ ५ ॥ राधाधरमधुरसिका रजनीकरकुलतिलका ॥ नारायण० ॥ ६ ॥ मुरलीगानविनोदा वेदस्तुतभूपादा ॥ नारायण० ॥ ७ ॥ बर्हिनिबर्हापीडा नटनाटकफणिक्रीडा ॥ नारायण०

॥ ८ ॥ वारिजभूषाभरणा राधारुक्मिणीरमणा ॥ नारायण० ॥ ९ ॥ जलरुहदलनिभनेत्रा जगदारंभकसूत्रा ॥ नारायण नारायण० ॥ १० ॥ पातकरजनीसंहर करुणालय मामुद्धर ॥ नारायण० ॥ ॥ ११ ॥ अघबकक्षय कंसारे केशव कृष्ण मुरारे ॥ नारायण० ॥ १२॥ हाटकनिभपीतांबर अभयं कुरु मे मावर ॥ नारायण० ॥ १३ ॥ दशरथराजकुमारा दानवमदसंहारा ॥ नारायण० ॥ १४ ॥ गोवर्धनगिरिरमणा गोपीमानसहरणा ॥ नारायण० ॥ ॥ १५ ॥ शरयूतीरविहारा सज्जनऋषिमंदारा ॥ नारायण० ॥ १६ ॥ विश्वामित्रमखत्रा विविधपरासुचरित्रा ॥ नारायण० ॥ १७ ॥ ध्वजवज्रांकुशपादा धरणीसुतसहमोदा ॥ नारायण० ॥ १८ ॥ जनकसुताप्रतिपाला जय जय संसृतिलीला ॥ नारायण० ॥ १९ ॥ दशरथवाग्धृतिभारा दंडकवनसंचारा ॥ नारायण० ॥ २० ॥ मुष्टिकचाणूरसंहारा मु-

निमानसविहारा ॥ नारायण० ॥ २१ ॥ वालीनिग्रहशौर्या वरसुग्रीवहितार्या ॥ नारायण० ॥ २२ ॥ मा मुरलीकर धीवर पालय पालय श्रीधर ॥ नारायण० ॥ २३ ॥ जलनिधिबंधनधीरा रावणकंठविदारा ॥ नारायण० ॥ २४ ॥ ताटीमददलनाढ्या नटगुणविविधधनाढ्या ॥ नारायण० ॥ २५ ॥ गौतमपत्नीपूजन करुणाघनावलोकन ॥ नारायण० ॥ २६ ॥ संभ्रमसीताहारा साकेतपुरविहारा ॥ नारायण० ॥ २७ ॥ अचलोद्धृतिचंचत्कर भक्तानुग्रहतत्पर ॥ नारायण० ॥ २८ ॥ नैगमगानविनोदा रक्षःसुतप्रह्लादा ॥ नारायण० ॥ २९ ॥ भारतियतिवरशंकर नामामृतमखिलांतर ॥ नारायण नारायण जय गोपाल हरे ॥ ३० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं नारायणस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४६ ॥

॥ अथ शालिग्रामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशालिग्रामस्तोत्रमंत्र-

स्य ॥ श्रीभगवान् ऋषिः ॥ नारायणो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीशालिग्रामस्तोत्रमंत्रजपे विनियोगः ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ श्रीदेवदेव देवेश देवतार्चनमुत्तमम् ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥ १ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ गंडक्यां चोत्तरे तीरे गिरिराजस्य दक्षिणे ॥ दशयोजनविस्तीर्णा महाक्षेत्रवसुंधरा ॥ २ ॥ शालिग्रामो भवेद्देवो देवी द्वारावती भवेत् ॥ उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः ॥ ३ ॥ शालिग्रामशिला यत्र [illegible] द्वारावती शिला ॥ उभयोः संगमः यत्र मुक्तिस्त[illegible] संशयः ॥४॥ आजन्मकृतपापानां प्रायश्चित्तं य इच्छति ॥ शालिग्रामशिलावारि पापहारि नमोस्तु ते ॥ ॥ ५ ॥ अकालमृत्युहरणं सर्वव्याधिविनाशनम् ॥ विष्णोः पादोदकं पीत्वा शिरसा धारयाम्यहम् ॥६॥ शंखमध्ये स्थितं तोयं भ्रामितं केशवोपरि ॥ अंगलग्नं मनुष्याणां ब्रह्महत्यादिकं दहेत् ॥७॥ स्नानो-

दकं पिबेन्नित्यं चक्रांकितशिलोद्भवम् ॥ प्रक्षाल्य इति तत्तोयं ब्रह्महत्यां व्यपोहति ॥ ८ ॥ अग्निष्टोमसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥ सम्यक् फलमवाप्नोति विष्णोर्नैवेद्यभक्षणात् ॥ ९ ॥ नैवेद्ययुक्तां तुलसीं च मिश्रितां विशेषतः पादजलेन विष्णोः ॥ योऽश्नाति नित्यं पुरतो मुरारेः प्राप्नोति यज्ञायुतकोटिपुण्यम् ॥ ॥ १० ॥ खंडिताः स्फुटिता भिन्ना अग्निदग्धास्तथैव च ॥ शालिग्रामशिला यत्र तत्र दोषो न विद्यते ॥ ॥ ११ ॥ [illegible] मंत्रः पूजनं नैव न तीर्थं नच भावना ॥ न [illegible]नोपचारश्च शालिग्रामशिलार्चने ॥ १२ ॥ ब्रह्महत्यादिकं पापं मनोवाक्कायसंभवम् ॥ शीघ्रं नश्यति तत्सर्वं शालिग्रामशिलार्चनात् ॥ १३ ॥ नानावर्णामयं चैव नानाभोगेन वेष्टितम् ॥ तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥१४॥ नारायणोद्भवो देवश्चक्रमध्ये च कर्मणा ॥ तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥१५॥ कृष्णे शिलातले यत्र

सूक्ष्मं चक्रं सुदृश्यते॥ सौभाग्यं संततिं धत्ते सर्वसौ-
ख्यं ददाति च ॥ १६ ॥ वासुदेवस्य चिह्नानि दृष्ट्वा
पापैः प्रमुच्यते॥ श्रीधरस्तु करे वामे हरिवर्णस्तु दृ-
श्यते ॥ १७॥ वाराहरूपिणं देवं कूर्मांगैरपि चिह्नि-
तम्॥गोपदं तत्र दृश्येत वाराहं वामनं तथा॥ १८॥
पीतवर्णस्तु देवानां रक्तवर्णं भयावहम् ॥ नरसिंहो
भवेद्देवो मोक्षदं च प्रकीर्तितम् ॥ १९ ॥ शंखचक्र-
गदाकूर्माः शंखो यत्र प्रदृश्यते ॥ शंखवर्णस्य दे-
वानां वामे देवस्य लक्षणम् ॥ २० ॥ दा[illegible]दरं तथा
स्थूलं मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितम् ॥ पूर्णद्वारेण [illegible]णां
पीतरेखा च दृश्यते ॥ २१ ॥ छत्राकारे भवेद्राज्यं
वर्तुले च महाश्रियः ॥ चपटे च महद्दुःखं शूलाग्रे तु
रणं ध्रुवम् ॥ २२ ॥ ललाटे शेषभागस्तु शिरोपरि
सुकांचनम् ॥ चक्रकांचनवर्णानां वामदेवस्य लक्ष-
णम् ॥ २३ ॥ वामपार्श्वे च वै चक्रे कृष्णवर्णस्तु पिं-
गलम् ॥ लक्ष्मीनृसिंहदेवानां पृथग्वर्णस्तु दृश्यते

॥ २४ ॥ लंबोष्ठे च दरिद्रं स्यात्पिंगले हानिरेव च ॥ लग्नचक्रे भवेद्व्याधिर्विदारे मरणं ध्रुवम् ॥ २५ ॥पादोदकं च निर्माल्यं मस्तके धारयेत्सदा ॥ विष्णोर्दृष्टं भक्षितव्यं तुलसीदलमिश्रितम् ॥२६॥ कल्पकोटिसहस्राणि वैकुंठे वसते सदा ॥ शालिग्रामशिलाबिंदुर्हत्याकोटिविनाशनः ॥ २७ ॥ तस्मात्संपूजयेद्ध्यात्वा पूजितं चापि सर्वदा ॥ शालिग्रामशिलास्तोत्रं यः पठेच्च द्विजोत्तमः ॥२८॥ स गच्छेत्परमं स्थानं यत्र लोकेश्वरो हरिः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ २९ ॥ दशावतारो देवानां पृथग्वर्णस्तु दृश्यते ॥ ईप्सितं लभते राज्यं विष्णुपूजामनुक्रमात् ॥ ३० ॥ कोट्यो हि ब्रह्महत्यानामगम्यागम्यकोटयः ॥ ताः सर्वा नाशमायांति विष्णुनैवेद्यभक्षणात् ॥३१॥ विष्णोः पादोदकं पीत्वा कोटिजन्माघनाशनम् ॥ तस्मादष्टगुणं पापं भूमौ बिंदुनिपातनात् ॥ ३२ ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे

गंडकीशिलामाहात्म्ये श्रीकृष्णयुधिष्ठिरसंवादे शा-
लिग्रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४७ ॥

॥ अथ गोपालस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनारद उवाच ॥ नवीननीर-
दश्यामं नीलेंदीवरलोचनम् ॥ बल्लवीनंदनं वंदे कृ-
ष्णं गोपालरूपिणम् ॥ १ ॥ स्फुरद्बर्हदलोद्बद्धनील-
कुंचितमूर्धजम् ॥ कदंबकुसुमोद्बद्धवनमालाविभूषि-
तम् ॥ २ ॥ गंडमंडलसंसर्गिचलत्कुंचितकुंतलम् ॥
स्थूलमुक्ताफलोदारहारोद्द्योतितवक्षसम् ॥ ३ ॥ हे-
मांगदतुलाकोटिकिरीटोज्ज्वलविग्रहम् ॥ मंदमारु-
तसंक्षोभचलितांबरसंचयम् ॥ ४ ॥ रुचिरौष्ठपुटन्य-
स्तवंशीमधुरनिःस्वनैः ॥ लसद्गोपालिकाचेतो मोह-
यंतं पुनः पुनः ॥ ५ ॥ बल्लवीवदनांभोजमधुपानमधु-
व्रतम् ॥ क्षोभयंतं मनस्तासां सस्मेरापांगवीक्षणैः
॥ ६ ॥ यौवनोद्भिन्नदेहाभिः संसक्ताभिः परस्परम् ॥
विचित्रांबरभूषाभिर्गोपनारीभिरावृतम् ॥ ७ ॥

प्रभिन्नांजनकालिंदीजलकेलिकलोत्सुकम् ॥ योधयं-
तं क्वचिद्गोपान् व्याहरंतं गवां गणम् ॥ ८ ॥ कालिं-
दीजलसंसर्गिशीतलानिलसेविते ॥ कदंबपादपच्छा-
ये स्थितं वृंदावने क्वचित् ॥ ९ ॥ रत्नभूधरसंलग्नर-
त्नासनपरिग्रहम् ॥ कल्पपादपमध्यस्थहेममंडपि-
कागतम् ॥१०॥ वसंतकुसुमामोदसुरभीकृतदिङ्मु-
खे ॥ गोवर्धनगिरौ रम्ये स्थितं रासरसोत्सुकम्॥११॥
सव्यहस्ततलन्यस्तागिरिवर्यातपत्रकम् ॥ खंडिता-
खंडलोन्मुक्तमुक्तासारघनाघनम् ॥ १२ ॥ वेणुवाद्य-
महाह्लासकृतहुंकारनिःस्वनैः ॥ सरसैरुन्मुखैः शश्व-
द्गोकुलैरभिवीक्षितम् ॥ १३ ॥ कृष्णमेवानुगायद्भि-
स्तच्चेष्टावशवर्तिभिः ॥ दंडपाशोद्यतकरैर्गोपालैरुप-
शोभितम् ॥ १४ ॥ नारदाद्यैर्मुनिश्रेष्ठैर्वेदवेदांगपा-
रगैः ॥ प्रीतिसुस्निग्धया वाचा स्तूयमानं परात्परम्
॥ १५ ॥ य एनं चिंतयेद्देवं भक्त्या संस्तौति
मानवः ॥ त्रिसंध्यं तस्य तुष्टोऽसौ ददाति वरमीप्सि-

तम् ॥ १६ ॥ राजवल्लभतामोति भवेत्सर्वजनप्रियः ॥ अचलां श्रियमाप्नोति स वाग्मी जायते ध्रुवम् ॥१७॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे गोपालस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ४८ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ अथ श्रीकृष्णस्तवराजप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि स्तोत्रं परमदुर्लभम् ॥ यज्ज्ञात्वा न पुनर्गच्छेन्नरो निरययातनाम् ॥१॥ नारदाय च यत्प्रोक्तं ब्रह्मपुत्रेण धीमता ॥ सनत्कुमारेण पुरा योगीन्द्रगुरुवर्त्मना ॥ २ ॥ श्रीनारद उवाच ॥ प्रसीद भगवन्मह्यमज्ञानात्कुण्ठितात्मने ॥ तवांघ्रिपंकजरजोरागिणीं भक्तिमुत्तमाम् ॥ ३ ॥ अज प्रसीद भगवन्नमितद्युतिपंजर ॥ अप्रमेय प्रसीदास्मद्दुःखहन्पुरुषोत्तम ॥ ४ ॥ स्वसंवेद्य प्रसीदास्मदानंदात्मन्ननामय ॥ अचिन्त्यसार विश्वात्मन्प्रसीद परमेश्वर ॥५॥ प्रसीद तुंग तुंगानां प्रसीद शिव शोभन ॥ प्रसीद गु-

णगंभीर गंभीराणां महाद्युते ॥६॥ प्रसीद व्यक्त वि-स्तीर्ण विस्तीर्णानामगोचर ॥ प्रसीदार्द्रार्द्रजातीनां प्रसीदान्तान्तदायिनाम् ॥ ७ ॥ गुरोर्गरीयः सर्वेश प्र-सीदानंत देहिनाम् ॥जय माधव मायात्मन् जय शा-श्वत शंखभृत् ॥८॥ जय शंखधर श्रीमन् जय नंदक-नंदन ॥ जय चक्रगदापाणे जय देव जनार्दन ॥ ९॥ जय रत्नवराबद्धकिरीटाक्रांतमस्तक ॥ जय पक्षि-पतिच्छायानिरुद्धार्ककरारुण ॥ १० ॥ नमस्ते न-रकाराते नमस्ते मधुसूदन ॥ नमस्ते ललितापांग नमस्तेकरकांतक ॥ ११ ॥ नमः पापहरेशान नमः सर्वभयापह॥ नमः संभूतसर्वात्मन्नमः संभृतकौस्तुभ ॥ १२ ॥ नमस्ते नयनातीत नमस्ते भयहारक ॥ नमो विभिन्नवेषाय नमः श्रुतिपथातिग ॥ १३ ॥ नमस्त्रिमूर्तिभेदेन सर्गस्थित्यंतहेतवे ॥ विष्णवे त्रि-दशारातिजिष्णवे परमात्मने ॥१४ ॥ चक्राभिन्नारि-चक्राय चक्रिणे चक्रवल्लभ ॥ विश्वाय विश्ववंद्याय

विश्वभूतानुवर्तिने ॥ १५ ॥ नमोऽस्तु योगिध्ये-
यात्मन्नमोस्त्वध्यात्मरूपिणे ॥ भक्तिप्रदाय भक्तानां
नमस्ते भक्तिदायिने ॥ १६ ॥ पूजनं हवनं चेज्या
ध्यानं पश्चान्नमस्क्रिया ॥ देवेश कर्म सर्वं मे भवेदा-
राधनं तव ॥ १७ ॥ इति हवनजपार्चाभेदतो विष्णु-
पूजानियतहृदयकर्मा यस्तु मन्त्री चिराय ॥ स खलु
सकलकामान् प्राप्य कृष्णांतरात्मा जननमृतिविमु-
क्तोऽत्युत्तमां भक्तिमेति॥ १८ ॥ गोगोपगोपिकावीतं
गोपालं गोषु गोप्रदम्॥गोपैरीड्यं गोस[illegible]र्नौमि गो-
कुलनायकम् ॥ १९ ॥ प्रीणयेदनया स्तु[illegible]ना-
थं जगन्मयम् ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणामाप्तये पुरुषो-
त्तमम् ॥ २० ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृत-
सारे श्रीकृष्णस्तवराजः संपूर्णः ॥ ४९ ॥

॥ अथ त्रैलोक्यमंगलकवचप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ भगवन्तसर्वध-
र्मज्ञ कवचं यत्प्रकाशितम् ॥ त्रैलोक्यमंगलं नाम

कृपया कथय प्रभो ॥ १ ॥ सनत्कुमार उवाच ॥ शृणु वक्ष्यामि विप्रेंद्र कवचं परमाद्भुतम् ॥ नारायणेन कथितं कृपया ब्रह्मणे पुरा ॥ २ ॥ ब्रह्मणा कथितं मह्यं परं स्नेहाद्ददामि ते ॥ अतिगुह्यतरं तत्त्वं ब्रह्ममंत्रौघविग्रहम् ॥ ३ ॥ यद्धृत्वा पठनाद्ब्रह्मा सृष्टिं वितनुते ध्रुवम् ॥ यद्धृत्वा पठनात्पाति महालक्ष्मीर्जगत्त्रयम् ॥ ४ ॥ पठनाद्धारणाच्छंभुः संहर्त्ता सर्वमंत्रवित् ॥ त्रैलोक्यजननी दुर्गा महिषादिमहासुरान् ॥ ५ ॥ [illegible]ताञ्जघानेव पठनाद्धारणाद्यतः ॥ एवमिन्द्रा[illegible] सर्वे सर्वैश्वर्यमवाप्नुयुः ॥ ६ ॥ इदं कवचमत्यंतगुप्तं कुत्रापि नो वदेत् ॥ शिष्याय भक्तियुक्ताय साधकाय प्रकाशयेत् ॥७॥ शठाय परशिष्याय दत्त्वा मृत्युमवाप्नुयात् ॥ त्रैलोक्यमंगलस्यास्य कवचस्य प्रजापतिः ॥ ८ ॥ ऋषिश्छंदश्च गायत्री देवो नारायणः स्वयम् ॥ धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ ९ ॥ प्रणवो मे शिरः पातु नमो नारा-

यणाय च ॥ भालं मे नेत्रयुगुलमष्टार्णो भुक्तिमुक्ति-
दः ॥ १० ॥ क्लीं पायाच्छ्रोत्रयुग्मं चैकाक्षरः सर्वमो-
हनः॥ क्लीं कृष्णाय सदा घ्राणं गोविंदायेति जिह्वि-
काम् ॥ ११ ॥ गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहाननं म-
म॥ अष्टादशाक्षरो मंत्रः कंठं पातु दशाक्षरः॥ १२॥
गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहा भुजद्वयम् ॥ क्लीं ग्लौं
क्लीं श्यामलांगाय नमः स्कंधौ दशाक्षरः ॥ १३ ॥
क्लीं कृष्णः क्लीं करौ पायात् क्लीं कृष्णायांगतोऽवतु
॥ हृदयं भुवनेशानः क्लीं कृष्णाय क्लीं स्तनौ मम ॥
॥ १४ ॥ गोपालायाग्निजायांतं कुक्षियुग्मं [illegible]-
तु ॥ क्लीं कृष्णाय सदा पातु पार्श्वयुग्ममनुत्तमः ॥
॥१५॥ कृष्णगोविंदकौ पातु स्मराद्यो ङेयुतो मनुः॥
अष्टाक्षरः पातु नाभिं कृष्णेति द्व्यक्षरोऽवतु ॥१६॥
पृष्ठं क्लीं कृष्णकं गह्लं क्लीं कृष्णाय द्विठान्तकः ॥
सक्थिनी सततं पातु श्रीं ह्रीं क्लीं कृष्णठद्वयम्॥१७॥
ऊरू सप्ताक्षरः पायात् त्रयोदशाक्षरोऽवतु ॥ श्रीं ह्रीं

क्लीं पदतो गोपीजनवल्लभदन्ततः ॥१८॥ भाय स्वा-
हेति पायु वै क्लीं ह्रीं श्रीं सदशार्णकः ॥ जानुनी च
सदा पातु ह्रीं श्रीं क्लीं च दशाक्षरः ॥ १९॥ त्रयो-
दशाक्षरः पातु जंघे चक्राद्युदायुधः ॥ अष्टादशाक्ष-
रो ह्रीं श्रीं पूर्वको विंशदर्णकः ॥२०॥ सर्वांगं मे सदा
पातु द्वारकानायको बली ॥ नमो भगवते पश्चाद्वा-
सुदेवाय तत्परम् ॥२१॥ ताराद्यो द्वादशार्णोऽयं प्रा-
च्यां मां सर्वदावतु॥श्रीं ह्रीं क्लीं च दशार्णस्तु क्लीं ह्रीं
श्रीं षोडशार्णकः॥२२॥ गदाद्युदायुधो विष्णुर्मामा-
ग्नेयदिशेऽवतु॥ह्रीं श्रीं दशाक्षरो मंत्रो दक्षिणे मां स-
दावतु॥ २३॥ तारो नमो भगवते रुक्मिणीवल्लभा-
य च ॥ स्वाहेति षोडशार्णोयं नैर्ऋत्यां दिशि रक्ष-
तु ॥ २४ ॥ क्लीं हृषीकपदेशाय नमो वां वारुणो-
ऽवतु ॥ अष्टादशार्णः कामान्तो वायव्ये मां सदावतु
॥ २५ ॥ श्रीं मायाकामकृष्णाय गोविंदाय द्वि-
ठो मनुः॥द्वादशार्णात्मको विष्णुरुत्तरे मां सदावतु

॥ २६ ॥ वाग्भयं कामकृष्णाय ह्रीं गोविंदाय त-
त्परम् ॥ श्रीं गोपीजनवल्लभांते भाय स्वाहा हस्तौ
ततः ॥ २७ ॥ द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रो मामैशान्ये स-
दावतु ॥ कालियस्य फणामध्ये दिव्यं नृत्यं करो-
ति तम् ॥ २८ ॥ नमामि देवकीपुत्रं नृत्यराजानम-
च्युतम् ॥ द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रोऽप्यसौ मां सर्वदावतु
॥ २९ ॥ कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि ॥
तन्नोऽनंगः प्रचोदयादेषा मां पातु चोर्वतः ॥३०॥
इति ते कथितं विप्र ब्रह्ममंत्रौघविग्रहम् ॥ त्रैलो-
क्यमंगलं नाम कवचं ब्रह्मरूपकम् ॥ ३१ ॥ ब्रह्म-
णा कथितं पूर्वं नारायणमुखाच्छ्युतम्॥ तव स्नेहान्म-
याऽऽख्यातं प्रवक्तव्यं न कस्यचित् ॥ ३२ ॥ गुरुं
प्रणम्य विधिवत्कवचं प्रपठेत्ततः ॥ सकृद् द्विस्त्रि-
र्यथाज्ञानं स हि सर्वतपोमयः ॥ ३३ ॥ मंत्रेषु सक-
लेष्वेव देशिको नात्र संशयः ॥ शतमष्टोत्तरं चास्य
पुरश्चर्याविधिः स्मृतः ॥ ३४ ॥ हवनादि दशांशेन

कृत्वा तत्साधयेत्स्वयम् ॥ यदि स्यात् सिद्धकवचो विष्णुरेव भवेत् स्वयम् ॥ ३५ ॥ मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य पुरश्चर्याविधानतः ॥ स्पर्धामुद्धूय सततं लक्ष्मीर्वाणी वसेत्ततः ॥३६॥पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा मूलेनैव पठेत्सकृत् ॥ दशवर्षसहस्राणि पूजायाः फलमाप्नुयात् ॥ ३७ ॥ भूर्जे विलिख्य गुलिकां स्वर्णस्थां धारयेद्यदि ॥ कंठे वा दक्षिणे बाहौ सोऽपि विष्णुर्न संशयः ॥ ३८ ॥ अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥ महादानानि यान्येव प्रादक्षिण्यं भुवेस्त[illegible] ३९ ॥ कलां नार्हंति तान्येव सकृदुच्चारणात्ततः ॥ कवचस्य प्रसादेन जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ॥ ४० ॥ त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥ इदं कवचमज्ञात्वा यजेद्यः पुरुषोत्तमम् ॥ शतलक्षप्रजप्तोऽपि न मंत्रस्तस्य सिध्यति ॥ ४१ ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे त्रैलोक्यमंगलं नाम कवचं संपूर्णम् ॥ ५० ॥

॥ अथ कृष्णाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रियाश्लिष्टो विष्णुः स्थिरच-
रगुरुर्वेदविषयो धियां साक्षी शुद्धो हरिरसुरहंताब्ज-
नयनः ॥ गदी शंखी चक्री विमलवनमाली स्थिर-
रुचिः शरण्यो लोकेशो मम भवतु कृष्णोऽक्षिविष-
यः ॥ १ ॥ यतः सर्वं जातं वियदखिलमुख्यं जगदि-
दं स्थितौ निःशेषं योऽवति निजसुखांशेन मधु-
हा॥ लये सर्वं स्वस्मिन् हरति कलया यस्तु स विभुः
शरण्यो लोकेशो मम भवतु कृष्णोऽक्षिविषयः ॥२॥
असूनायम्यादौ यमनियममुख्यः सुक[illegible]
दं चित्तं हृदि विलयमानीय सकलम् ॥ यमीड्यं
पश्यंति प्रवरमतयो मायिनमसौ शरण्यो लोकेशो
मम० ॥ ३ ॥ पृथिव्यां तिष्ठन्यो यमयति महीं वेद
न धरा यमित्यादौ वेदो वदति जगतामीशममल-
म् ॥ नियंतारं ध्येयं मुनिसुरनृणां मोक्षदमसौ श-
रण्यो लोकेशो मम० ॥ ४ ॥ महेंद्रादिर्देवो जयति

दितिजान् यस्य बलतो न कस्य स्वातंत्र्यं क्वचिद-
पि कृतौ यत्कृतिमृते ॥ कवित्वादेर्गर्वं परिहरति यो-
सौ विजयिनः शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ५ ॥ विना
यस्य ध्यानं व्रजति पशुतां सूकरमुखां विना यस्य
ज्ञानं जनिमृतिभयं याति जनता ॥ विना यस्य स्मृ-
त्या कृमिशतज[illegible] याति स विभुः शरण्यो लोके-
शो मम० ॥ ६ ॥ नरातंकोत्तंकः शरणशरणो भ्रांति-
हरणो घनश्यामो वामो व्रजशिशुवयस्योऽर्जुनस-
खः ॥ स्वयंभूर्भूतानां जनक उचिताचारसुखदः
श[illegible]केशो मम० ॥ ७ ॥ यदा धर्मग्लानिर्भ-
वति जगतां क्षोभकरणी तदा लोकस्वामी प्रकटित-
वपुः सेतुधृगजः ॥ सतां धाता स्वच्छो निगमगुणगी-
तो व्रजपतिः शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ८ ॥ इति हरिर-
खिलात्माराधितः शंकरेण श्रुतिविशदगुणोऽसौ मा-
तृमोक्षार्थमाद्यः ॥ यतिवरनिकटे श्रीयुक्त आविर्बभू-
व स्वगुणवृत उदारः शंखचक्राब्जहस्तः ॥ ९ ॥ इति

श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं कृष्णाष्टकं संपूर्णम् ॥ ८१ ॥

॥ अथ जगन्नाथाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदाचित्कालिंदीतटविपिनसं-
गीतकरवो मुदाभीरीनारीवदनकमलास्वादमधुपः
॥ रमाशंभुब्रह्मामरपतिगणेशार्चितपदो जगन्नाथः
स्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥ १ ॥ भुजे सव्ये
वेणुं शिरसि शिखिपिच्छं कटितटे दुकूलं नेत्रांते
सहचरकटाक्षं विदधते ॥ सदा श्रीमद्वृंदावनवसति-
लीलापरिचयो जगन्नाथः स्वामी० ॥ २ ॥ महांभो-
धेस्तीरे कनकरुचिरे नीलशिखरे वसन्प्रासादांतः स-
हजबलभद्रेण बलिना ॥ सुभद्रामध्यस्थः सकल-
सुरसेवावसरदो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ३ ॥ कथा-
पारावारः सजलजलदश्रेणिरुचिरो रमावाणीराम-
स्फुरदमलपद्मेक्षणमुखैः ॥ सुरेंद्रैराराध्यः श्रुतिगण-
शिखागीतचरितो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ४ ॥ रथा-
रूढो गच्छन्पथि मिलितभूदेवपटलैः स्तुतिप्रादु-

भीवं प्रतिपदमुपाकर्ण्य सदयः ॥ दयासिंधुर्बंधुः सकलजगतां सिंधुसुतया जगन्नाथः स्वामी० ॥ ५ ॥ परब्रह्मापीडः कुवलयदलोत्फुल्लनयनो निवासी नीलाद्रौ निहितचरणोऽनन्तशिरसि ॥ रसानंदो राधासरसवपुरालिंगनसुखो जगन्नाथः स्वा० ॥ ६ ॥ न वै प्रार्थ्यं राज्यं न चै कनकतां भोगविभवं न याचेऽहं रम्यां निखिलजनकाम्यां वरवधूम् ॥ सदा काले काले प्रमथपतिना गीतचरितो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ॥ ७ ॥ हर त्वं संसारं द्रुततरमसारं सुरपते हर त्वं पापानां विततिमपरां यादवपते ॥ अहो दीनानाथं निहितमचलं निश्चितपदं जगन्नाथः स्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥ ८ ॥ इति श्रीजगन्नाथाष्टकं संपूर्णम् ॥ ५२ ॥

॥ अथ मोहिनीकृतश्रीकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मोहिन्युवाच ॥ सर्वेंद्रियाणां प्रवरं विष्णोरंशं च मानसम् ॥ तदेव कर्मणां बीजं

तदुद्भव नमोऽस्तु ते ॥१॥ स्वयमात्मा हि भगवान् ज्ञानरूपो महेश्वरः ॥ नमो ब्रह्मन् जगत्स्रष्टस्तदुद्भव नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥ सर्वाजित जगज्जेतर्जीवजीव मनोहर ॥ रतिबीज रतिस्वामिन् रतिप्रिय नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥ शश्वद्योषिदधिष्ठान योषित्प्राणाधिकप्रिय ॥ योषिद्वाहन योषास्त्र योषिद्बंधो नमोऽस्तु ते ॥४॥पतिसाध्यकराशेषरूपाधार गुणाश्रय ॥ सुगंधिवातसचिव मधुमित्र नमोऽस्तु ते ॥५॥ शश्वद्योनिकृताधार स्त्रीसंदर्शनवर्धन ॥ विदग्धानां विरहिणां प्राणांतक नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥ अकृपा येषु तेऽनर्थं तेषां ज्ञानविनाशनम् ॥ अनूहरूपभक्तेषु कृपासिंधो नमोऽस्तु ते ॥ ७ ॥तपस्विनां च तपसां विघ्नबीजावलीलया ॥ मनः सकामं मुक्तानां कर्तुं शक्त नमोऽस्तु ते ॥ ८ ॥ तपःसाध्यास्तथाराध्याः सदैवं पांचभौतिकाः ॥ पंचेंद्रियकृताधार पंचबाण नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ मोहिनीत्येवमुक्त्वा तु मनसा

सा विधेः पुरः ॥ विरराम नम्रवक्त्रा बभूव ध्यानतत्परा ॥१०॥ उक्तं माध्यंदिने कांते स्तोत्रमेतन्मनोहरम्॥पुरा दुर्वाससा दत्तं मोहिन्यै गंधमादने॥११॥ स्तोत्रमेतन्महापुण्यं कामी भक्त्या यदा पठेत् ॥ अभीष्टं लभते नूनं निष्कलंको भवेद् ध्रुवम् ॥१२॥ चेष्टां न कुरुते [illegible]ः कदाचिदपि तं प्रियम्॥भवेदरोगी श्रीयुक्तः कामदेवसमप्रभः ॥ वनितां लभते साध्वीं पत्नीं त्रैलोक्यमोहिनीम् ॥ १३ ॥ इति श्रीमोहिनीकृतं कृष्णस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ५३ ॥

॥ अथ ब्रह्मदेवकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ रक्ष रक्ष हरे मां च निमग्नं कामसागरे ॥ दुष्कीर्तिजलपूर्णे च दुष्पारे वहुसंकटे ॥ १ ॥ भक्तिविस्मृतिबीजे च विपत्सोपानदुस्तरे ॥ अतीव निर्मलज्ञानचक्षुःप्रच्छन्नकारणे ॥ २ ॥जन्मोर्मिसंगसहिते योषिन्नक्रौघसंकुले ॥रतिस्रोतःसमायुक्ते गंभीरे घोर एव च ॥ ३ ॥ प्रथ-

मामृतरूपे च परिणामविषालये ॥ यमालयप्रवेशाय मुक्तिद्वारातिविस्तृते ॥ ४ ॥ बुद्धया तरण्या विज्ञानैरुद्धरास्मानतः स्वयम् ॥ स्वयं च त्वं कर्णधारः प्रसीद मधुसूदन ॥ ५ ॥ मद्विधाः कतिचिन्नाथ नियोज्या भवकर्मणि ॥ संति विश्वेशविधयो हे विश्वेश्वर माधव ॥ ६ ॥ न कर्मक्षेत्रमेवेदं ब्रह्मलोकोयमीप्सितः ॥ तथापि नः स्पृहा कामे त्वद्भक्तिव्यवधायके ॥ ७ ॥ हे नाथ करुणासिंधो दीनबंधो कृपां कुरु ॥ त्वं महेश महाज्ञाता दुःस्वप्नं मां न दर्शय ॥ ८ ॥ इत्युक्त्वा जगतां धाता विरराम सनातनः ॥ ध्यायं ध्यायं मत्पदाब्जं शश्वत्सस्मार मामिति ॥ ९ ॥ ब्रह्मणा च कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यः पठेत् ॥ स चैवाकर्णविषये न निमग्नो भवेद्ध्रुवम् ॥ १० ॥ मम मायां विनिर्जित्य स ज्ञानं लभते ध्रुवम् ॥ इह लोके भक्तियुक्तो मद्भक्तप्रवरो भवेत् ॥ ११ ॥ इति श्रीब्रह्मदेवकृतं कृष्णस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८४ ॥ ॥

॥ अथ श्रीकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

वंदे नवघनश्यामं पीतकौशेयवाससम् ॥ सानंदं सुं-
दरं शुद्धं श्रीकृष्णं प्रकृतेः परम् ॥१॥राधेशं राधि-
काप्राणवल्लभं वल्लवीसुतम् ॥ राधासेवितपादाब्जं
राधावक्षःस्थलस्थितम् ॥ २ ॥ राधानुगं राधिकेष्टं
राधापहृतमानसम् ॥ राधाधारं भवाधारं सर्वाधारं
नमामि तम् ॥ ३ ॥ राधाहृत्पद्ममध्ये च वसंतं सत-
तं शुभम् ॥ राधासहचरं शश्वद् राधाज्ञापरिपालक-
म् ॥ ४ ॥ ध्यायंते योगिनो योमात् सिद्धाः सिद्धे-
श्वराश्च यम् ॥ तं ध्याये सततं शुद्धं भगवंतं सनात-
नम् ॥ ५ ॥सेवंते सततं संतो ब्रह्मेशशेषसंज्ञकाः ॥
सेवंते निर्गुणं ब्रह्म भगवंतं सनातनम् ॥ ६ ॥ निर्लि-
प्तं च निरीहं च परमात्मानमीश्वरम् ॥ नित्यं सत्यं
च परमं भगवंतं सनातनम् ॥ ७ ॥ यं सृष्टेरादिभूतं
च सर्वबीजं परात्परम् ॥ योगिनस्तं प्रपद्यंते भगवंतं
सनातनम् ॥ ८ ॥ बीजं नानावताराणां सर्वकारण-

कारणम्॥वेदावेद्यं वेदबीजं वेदकारणकारणम् ॥ योगिनस्तं प्रपद्यंते भगवंतं सनातनम् ॥ ९ ॥ इत्येवमुक्त्वा गंधर्वः पपात धरणीतले ॥ ननाम दंडवद्भूमौ देवदेवं परात्परम् ॥ १० ॥ इति तेन कृतं स्तोत्रं यः पठेत्प्रयतः शुचिः ॥ इहैव जीवन्मुक्तश्च परं याति परां गतिम् ॥ [illegible] ॥ [illegible]क्तिं हरेर्दास्यं गोलोके च निरामयः॥पार्षदप्रवरत्वं [illegible] लभते नात्र संशयः ॥ १२ ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे श्रीकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ५५ ॥ ॥ छ ॥

॥ अथाच्युताष्टकं प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अच्युतं केशवं रामनारायणं कृष्णदामोदरं वासुदेवं हरिम् ॥ श्रीधरं माधवं गोपिकावल्लभं जानकीनायकं रामचंद्रं भजे ॥ १॥ अच्युतं केशवं सत्यभामाधवं माधवं श्रीधरं राधिकाऽऽराधितम् ॥ इंदिरामंदिरं चेतसा सुंदरं देवकीनंदनं नंदनं संदधे ॥२॥ विष्णवे जिष्णवे शंखिने च-

क्रिणे रुक्मिणीरागिणे जानकीजानये ॥ बल्लवीवल्लभायार्चितायात्मने कंसविध्वंसिने वंशिने ते नमः ॥ ३ ॥ कृष्ण गोविंद हे राम नारायण श्रीपते वासुदेवाजित श्रीनिधे ॥ अच्युतानंत हे माधवाधोक्षज द्वारकानायक द्रौपदीरक्षक ॥ ४ ॥ राक्षसक्षोभितः सीतया शोभितो [illegible]भूपुण्यताकारणम् ॥ लक्ष्मणेनान्वितो वानरैः सेवितोऽगस्त्यसंपूजितो राघवः पातु माम् ॥ ५ ॥ धेनुकारिष्टकोनिष्टकृद्द्वेषिणां केशिहा कंसहृद्वंशिकावादकः ॥ पूतनाकोपकः सूरजा[illegible]नो बालगोपालकः पातु मां सर्वदा ॥ ६ ॥ विद्युदुद्योतवान्प्रस्फुरद्वाससं प्रावृडंभोदवत्प्रोल्लसद्विग्रहम् ॥ वन्यया मालया शोभितोरःस्थलं लोहितांघ्रिद्वयं वारिजाक्षं भजे ॥ ७ ॥ कुंचितैः कुंतलैर्भ्राजमानाननं रत्नमौलिं लसत्कुंडलं गंडयोः ॥ हारकेयूरकं कंकणप्रोज्ज्वलं किंकिणीमंजुलं श्यामलं तं भजे ॥ ८ ॥ अच्युतस्याष्टकं यः पठेदिष्टदं प्रेमतः प्र-

त्यहं पूरुषः सस्पृहम् ॥ वृत्ततः सुंदरं कर्तृविश्वंभरं तस्य वश्यो हरिर्जायते सत्वरम् ॥ ९ ॥ इति श्रीशंकराचार्यविरचितं अच्युताष्टकं संपूर्णम् ॥ ५६ ॥

॥ अथ श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनाम्नः श्रीशेष ऋषिः ॥ अनुष्टुप् [illegible] ॥ श्रीकृष्णो देवता ॥ श्रीकृष्णप्रीत्यर्थे श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामजपे० ॥ शेष उ० ॥ श्रीकृष्णः कमलानाथो वासुदेवः सनातनः ॥ वासुदेवात्मजः पुण्यो लीलामानुषविग्रहः ॥ १ ॥ श्रीवत्सकौस्तुभधरो यशोदावत्सलो हरिः ॥ चतुर्भुजात्तचक्रासिगदाशंखांबुजायुधः ॥ २ ॥ देवकीनंदनः श्रीशो नंदगोपप्रियात्मजः ॥ यमुनावेगसंहारी बलभद्रप्रियानुजः ॥ ३ ॥ पूतनाजीवितहरः शकटासुरभंजनः ॥ नंदव्रजजनानंदी सच्चिदानंदविग्रहः ॥ ४ ॥ नवनीतनवाहारी मुचुकुंदप्रसादकः ॥ षोडशस्त्रीसहस्रेशस्त्रिभंगो मधुराकृतिः ॥५॥ शुकवागमृताब्धी-

न्दुर्गोविंदो गोविदां पतिः ॥ वत्सपालनसंचारी धे-
नुकासुरभंजनः ॥ ६ ॥ तृणीकृततृणावर्तो यमला-
र्जुनभंजनः ॥ उत्तालतालभेत्ता च तमालश्यामला-
कृतिः ॥ ७ ॥ गोपगोपीश्वरो योगी सूर्यकोटिसम-
प्रभः ॥ इलापतिः परंज्योतिर्यादवेंद्रो यदूद्वहः ॥
॥ ८ ॥ वनमाली पीतवासाः पारिजातापहारकः ॥
गोवर्द्धनाचलोद्धर्त्ता गोपालः सर्वपालकः ॥ ९ ॥
अजो निरंजनः कामजनकः कंजलोचनः ॥ मधुहा
मथुरानाथो द्वारकानायको बली ॥१०॥ वृंदावना-
न्तसंचारी तुलसीदामभूषणः ॥ स्यमंतकमणेर्हर्त्ता
नरनारायणात्मकः ॥ ११ ॥ कुब्जाकृष्णांबरधरो
मायी परमपूरुषः ॥ मुष्टिकासुरचाणूरमहायुद्धवि-
शारदः ॥ १२ ॥ संसारवैरी कंसारिर्मुरारिर्नरकांत-
कः ॥ अनादिर्ब्रह्मचारी च कृष्णाव्यसनकर्षकः ॥
॥ १३॥ शिशुपालशिरश्छेत्ता दुर्योधनकुलांतकृत्॥
विदुराक्रूरवरदो विश्वरूपप्रदर्शकः ॥१४॥ सत्यवा-

कृ सत्यसंकल्पः सत्यभामारतो जयी ॥ सुभद्रापूर्वजो विष्णुर्भीष्ममुक्तिप्रदायकः ॥ १५ ॥ जगद्गुरुर्जगन्नाथो वेणुवाद्यविशारदः ॥ वृषभासुरविध्वंसी बाणासुरबलांतकृत् ॥ १६ ॥ युधिष्ठिरप्रतिष्ठाता बर्हिबर्हावतंसकः ॥ पार्थसारथिरव्यक्तो गीतामृतमहोदधिः ॥ १७ ॥ [illegible] ॥ [illegible] माणिक्यरंजितश्रीपदांबुजः ॥ दामोदरो यज्ञभोक्ता दानवेंद्रविनाशनः ॥ १८ ॥ नारायणः परब्रह्म पन्नगाशनवाहनः ॥ जलक्रीडासमासक्तगोपीवस्त्रापहारकः ॥१९॥ पुण्यश्लोकस्तीर्थकरो वेदवेद्यो दयानिधिः ॥ सर्वतीर्थात्मकः सर्वग्रहरूपी परात्परः ॥ २० ॥ इत्येवं कृष्णदेवस्य नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ॥ कृष्णेन कृष्णभक्तेन श्रुत्वा गीतामृतं पुरा ॥ २१॥ स्तोत्रं कृष्णप्रियकरं कृतं तस्मान्मया पुरा ॥ कृष्णनामामृतं नाम परमानंददायकम् ॥ २२ ॥ अनुपद्रवदुःखघ्नं परमायुष्यवर्धनम् ॥ दानं श्रुतं तपस्याथ यत्कृतं

त्विह जन्मनि ॥ २३ ॥ पठतां शृण्वतां चैव कोटि-
कोटिगुणं भवेत् ॥ पुत्रप्रदमपुत्राणामगतीनां गति-
प्रदम् ॥ २४ ॥ धनावहं दरिद्राणां जयेच्छूनां जया-
वहम् ॥ शिशूनां गोकुलानां च पुष्टिदं पुष्टिवर्धन-
म् ॥ २५ ॥ वातग्रहज्वरादीनां शमनं शांतिमुक्ति-
दम् ॥ समस्तकामदं [illegible] कोटिजन्माघनाशनम् ॥
॥ २६ ॥ अस्ति कृष्णस्मरणदं भवतापभयापहम् ॥
कृष्णाय यादवेंद्राय ज्ञानमुद्राय योगिने ॥ नाथाय
रुक्मिणीशाय नमो वेदांतवेदिने ॥ २७ ॥ इमं मं-
त्रं महादेव जपन्नेव दिवानिशम् ॥ सर्वग्रहानुग्रह-
भाक् सर्वप्रियतमो भवेत् ॥ २८ ॥ पुत्रपौत्रैः परि-
वृतः सर्वसिद्धिसमृद्धिमान् ॥ निर्विश्य भोगानन्ते-
ऽपि कृष्णसायुज्यमाप्नुयात् ॥२९॥ इति श्रीनारदपं-
चरात्रे ज्ञानामृतसारे उमामहेश्वरसंवादे धरणीशेष-
संवादे श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥८७॥

॥ अथ मुकुंदमालाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ वंदे मुकुंदमरविंददलायताक्षं कुंदेंदुशंखदशनं शिशुगोपवेषम् ॥ इंद्रादिदेवगणवंदितपादपीठं वृंदावनालयमहं वसुदेवसूनुम् ॥ १ ॥ श्रीवल्लभेति वरदेति दयापरेति भक्तिप्रियेति भवलुंठनकोविदेति ॥ नाथेति नागशयनेति जगन्निवासेत्यालापितं प्रतिदिनं कुरु मां मुकुंद ॥ २ ॥ जयतु जयतु देवो देवकीनंदनोऽयं जयतु जयतु कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः ॥ जयतु जयतु मेघश्यामलः कोमलांगो जयतु जयतु पृथ्वीभारनाशो मुकुंदः ॥ ३ ॥ मुकुंद मूर्ध्ना प्रणिपत्य याचे भवंतमेकांतमियंतमर्थम् ॥ अविस्मृतिस्त्वच्चरणारविंदे भवे भवे मेऽस्तु तव प्रसादात् ॥ ४ ॥ श्रीगोविंदपदांभोजमधुनो महदद्भुतम् ॥ तत्पायिनो न मुंचंति मुंचंति पदपायिनः ॥ ५ ॥ नाहं वंदे तव चरणयोर्द्वंद्वमद्वंद्वहेतोः कुंभीपाकं गुरुमपि हरे नारकं नापनेतुम् ॥ र-

म्यारामामृदुतनुलतानंदनेनापि रंतुं भावे भावे हृदयभवने भावयेयं भवंतम् ॥६॥ नास्था धर्मे न च मुनिचये नैव कामोपभोगे यद्भव्यं तद्भवतु भगवन्पूर्वकर्मानुरूपम् ॥ एतत्प्रार्थ्यं मम बहु मतं जन्मजन्मांतरेऽपि त्वत्पादांभोरुहयुगगता निश्चला भक्तिरस्तु ॥ ७ ॥ दिवि वा भुवि वा ममास्तु वासो नरके वा नरकांतक प्रकामम् ॥ अवधीरितशारदारविंदौ चरणौ ते मरणे विचिंतयामि ॥ ८ ॥ सरसिजनयने सशंखचक्रे मुरभिदि मा विरमेह चित्त रंतुम् ॥ सुखतरमपरं न जातु जाने हरिचरणस्मरणामृतेन तुल्यम् ॥९॥ मा भैर्मंद मनो विचिंत्य बहुधा यामीश्चिरं यातना नैवामी प्रभवंति पापरिपवः स्वामी ननु श्रीधरः ॥ आलस्यं व्यपनीय भक्तिसुलभं ध्यायस्व नारायणं लोकस्य व्यसनापनोदनकरो दासस्य किं न क्षमः ॥१०॥ भवजलधिगतानां द्वंद्ववाताहतानां सुतदुहितृकलत्रत्राणभाराकृतानाम् ॥ विष-

मविषयतोये मज्जतामप्लवानां भवति शरणमेको विष्णुपोतो नराणाम् ॥ ११ ॥ रजसि निपतितानां मोहजालावृतानां जननमरणदोलादुर्गसंसर्गगानाम् ॥ शरणमशरणानामेक एवातुराणां कुशलमेऽभियुक्तश्चक्रपाणिर्नराणाम् ॥ १२ ॥ अपराधसहस्रसंकुलं पतितं भीमभवार्णवोदरे ॥ अगतिं शरणागतं हरे कृपया केवलमात्मसात्कुरु ॥ १३ ॥ मा मे स्त्रीत्वं मा च मे स्यात्कुभावो मा मूर्खत्वं मा कुदेशेषु जन्म ॥ मिथ्यादृष्टिर्मा च मे स्यात्कदाचिज्जातौ जातौ विष्णुभक्तो भवेयम् ॥ १४ ॥ कायेन वाचा मनसेंद्रियैश्च बुद्ध्यात्मना वानुसृतस्वभावात् ॥ करोमि यद्यत्सकलं परस्मै नारायणायैव समर्पयामि ॥ १५ ॥ यत्कृतं यत्करिष्यामि तत्सर्वं न मया कृतम् ॥ त्वया कृतं तु फलभुक्त्वमेव मधुसूदन ॥ १६ ॥ भवजलधिमगाधं दुस्तरं निस्तरेयं कथमहमिति चेतो मा स्म गाः कातरत्वम् ॥ सरसिजदृशि

देवे तारकी भक्तिरेका नरकभिदि निषण्णा तारयिष्यत्यवश्यम् ॥ १७ ॥ तृष्णातोये मदनपवनोद्धूतमोहोर्मिमाले दारावर्ते तनयसहजग्राहसंघाकुले च ॥ संसाराख्ये महति जलधौ मज्जतां नस्त्रिधामन् पादाम्भोजे वरद भवतो भक्तिभावं प्रदेहि ॥ १८ ॥ पृथ्वीरेणुरणुः पयांसि कणिकाः फल्गुः स्फुलिंगो लघुस्तेजो निःश्वसनं मरुत्तनुतरं रंध्रं सुसूक्ष्मं नभः॥ क्षुद्रा रुद्रपितामहप्रभृतयः कीटाः समस्ताः सुरा दृष्टा यत्र स तारको विजयते श्रीपादधूलीकणः ॥ १९ ॥ आम्नायाभ्यसनान्यरण्यरुदितं कृच्छ्रव्रतान्यन्वहं मेदश्छेदपदानि पूर्तविधयः सर्वं हुतं भस्मनि ॥ तीर्थानामवगाहनानि च गजस्नानं विना यत्पदद्वंद्वांभोरुहसंस्तुतिं विजयते देवः स नारायणः ॥ २० ॥ आनंद गोविंद मुकुंद राम नारायणानंत निरामयेति ॥ वक्तुं समर्थोऽपि न वक्ति कश्चिदहो जनानां व्यसनानि मोक्षे ॥२१॥ क्षीरसागरत-

रंगसीकरासारतारकितचारुमूर्तये ॥ भोगिभोगशयनीयशायिने माधवाय मधुविद्विषे नमः ॥ २२ ॥ इति श्रीकुलशेखरेण राज्ञा विरचिता मुकुंदमाला संपूर्णा ॥ ५८ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ नारायणवर्मप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ [illegible] ॥ येन गुप्तः सहस्राक्षः सवाहान् रिपुसैनिकान् ॥ क्रीडन्निव विनिर्जित्य त्रिलोक्या बुभुजे श्रियम् ॥ १ ॥ भगवंस्तन्ममाख्याहि वर्म नारायणात्मकम् ॥ यथाऽऽततायिनः शत्रून् येन गुप्तोऽजयन्मृधे ॥२॥ श्रीशुक उवाच ॥ वृतः पुरोहितस्त्वाष्ट्रो महेंद्रायानुपृच्छते ॥ नारायणाख्यं वर्माह तदिहैकमनाः शृणु ॥ ३ ॥ विश्वरूप उवाच ॥ धौतांघ्रिपाणिराचम्य सपवित्र उदङ्मुखः॥ कृतस्वांगकरन्यासो मंत्राभ्यां वाग्यतः शुचिः ॥ ४ ॥ नारायणमयं वर्म सन्नह्येद्भय आगते ॥ दैवभूतात्मकर्मभ्यो नारायणमयः पुमान् ॥ ५ ॥ पादयोर्जानुनो-

रूर्वोरुदरे हृद्यथोरसि ॥ मुखे शिरस्यानुपूर्व्यादों-
कारादीनि विन्यसेत् ॥ ६ ॥ ॐनमो नारायणायेति
विपर्ययमथापि वा ॥ करन्यासं ततः कुर्याद्द्वाद-
शाक्षरविद्यया ॥ ७ ॥ प्रणवादियकारांतमंगुल्यंगु-
ष्टपर्वसु ॥ न्यसेद्धृदय ओंकारं विकारमनु मूर्ध[illegible]
॥ ८ ॥ षकारं तु[illegible]कारं शिखया न्यसे-
त् ॥ वेकारं नेत्रयोर्युंज्यान्नकारं सर्वसंधिषु ॥ ९ ॥
मकारमस्त्रमुद्दिश्य मंत्रमूर्तिर्भवेद्बुधः ॥ सविसर्गं फ-
डंतं तत्सर्वदिक्षु विनिर्दिशेत् ॥ १० ॥ ॐविष्णवे न-
मः ॥ इत्यात्मानं परं ध्यायेद्ध्येयं षट्शक्तिभिर्युत-
म् ॥ विद्यातेजस्तपोमूर्तिमिमं मंत्रमुदाहरेत् ॥११॥
ॐहरिर्विदध्यान्मम सर्वरक्षां न्यस्तांघ्रिपद्मः पतगें-
द्रपृष्टे ॥ दरारिचर्मासिगदेषुचापपाशान्दधानोऽष्टगु-
णोष्टबाहुः ॥ १२ ॥ जलेषु मां रक्षतु मत्स्यमूर्तिर्या-
दोगणेभ्यो वरुणस्य पाशात् ॥ स्थलेषु मायावटुवा-
मनोऽव्यात्त्रिविक्रमः खेऽवतु विश्वरूपः ॥ १३ ॥ दु-

गैष्वटव्याजिमुखादिषु प्रभुः पायान्नृसिंहोऽसुरयूथपारिः ॥ विमुंचतो यस्य महाट्टहासं दिशो विनेदुर्न्यपतंश्च गर्भाः ॥ १४ ॥ रक्षत्वसौ माध्वनि यज्ञकल्पः स्वदंष्ट्रयोन्नीतधरो वराहः ॥ रामोऽद्रिकूटेष्वथ विप्रवासे सलक्ष्मणोऽव्याद्भरताग्रजो माम् ॥१५॥ मामुग्रधर्मादखिल[illegible] पातु नरश्च हासात् ॥ दत्तस्त्वयोगादथ योगनाथः पायाद्गुणेशः कपिलः कर्मबंधात् ॥ १६ ॥ सनत्कुमारोवतु कामदेवाद्धयाननो मां पथि देवहेलनात् ॥ देवर्षिवर्यः पुरुषार्चनांतरात्कूर्मो हरिर्मां निरयादशेषात् ॥१७॥ धन्वंतरिर्भगवान्पात्वपथ्याद्द्वंद्वाद्भयादृषभो निर्जितात्मा ॥ यक्षश्च लोकादवताज्जनांताद्बलोगणात्क्रोधवशादहींद्रः ॥ १८ ॥ द्वैपायनो भगवानप्रबोधाद्बुद्धस्तु पाषंडगणात्प्रमादात्॥ कल्किः कलेः कालमलात्प्रपातु धर्मावनायोरुकृतावतारः ॥ १९ ॥ मां केशवो गदया प्रातरव्याद्गोविंद आसंगवमात्तवेणुः

॥ नारायणः प्राह्ण उदात्तशक्तिर्मध्यंदिने विष्णुररीं-
द्रपाणिः ॥ २० ॥ देवोऽपराह्णे मधुहोग्रधन्वा सायं
त्रिधामाऽवतु माधवो माम्॥दोषैर्हृषीकेश उतार्धरा-
त्रे निशीथ एकोऽवतु पद्मनाभः ॥ २१ ॥ श्रीवत्स-
धामाऽपररात्र ईशः प्रत्यूष ईशोऽसिधरो [illegible]
दामोदरोऽव्याद[illegible] विश्वेश्वरो भगवा-
न्कालमूर्तिः ॥ २२ ॥ चक्रं युगांतानलतिग्मनेमि
भ्रमत्समंताद्भगवत्प्रयुक्तम् ॥ दंदग्धि दंदग्ध्यरिसैन्य-
माशु कक्षं यथा वातसखो हुताशः ॥ २३ ॥ गदेश-
निस्पर्शनविस्फुलिंगे निष्पिंढि निष्पिंढ्यजितप्रि-
यासि ॥ कूष्मांडवैनायकयक्षरक्षोभूतग्रहांश्चूर्णय चू-
र्णयारीन् ॥ २४ ॥ त्वं यातुधानप्रमथप्रेतमातृपिशा-
चविप्रग्रहघोरदृष्टीन् ॥दरेंद्र विद्रावय कृष्णपूरितो
भीमस्वनोऽरेर्हृदयानि कंपयन्॥ २५ ॥ त्वं तिग्म-
धारासिवरारिसैन्यमीशप्रयुक्तो मम छिंधि छिंधि ॥
चक्षूंषि चर्मन् शतचन्द्र छादय द्विषामघोनां हर पाप-

चक्षुषाम् ॥२६॥ यन्नो भयं ग्रहेभ्योऽभूत्केतुभ्यो नृभ्य एव च॥ सरीसृपेभ्यो दंष्ट्रिभ्यो भूतेभ्योऽघेभ्य एव च॥२७॥सर्वाण्येतानि भगवन्नामरूपास्त्रकीर्तनात् ॥ प्रयांतु संक्षयं सद्यो येन्ये श्रेयःप्रतीपकाः॥२८॥गरुडो भगवांस्तोत्रस्तोमश्छंदोमयः प्रभुः ॥ रक्षत्वशेषकृच्छ्रेभ्यो विष्वक्सेनः स्वनामभिः ॥२९॥ सर्वापद्भ्यो हरेर्नामरूपयानायुधानिनः ॥ बुद्धींद्रियमनःप्राणान् पान्तु पार्षदभूषणाः ॥ ३० ॥ यथा हि भगवानेव वस्तुतः सदसच्च यत् ॥ सत्येनानेन नः सर्वे यांतु नाशमुपद्रवाः ॥३१॥ यथैकात्म्यानुभावानां विकल्परहितः स्वयम् ॥ भूषणायुधलिंगाख्या धत्ते शक्तीः स्वमायया ॥ ३२ ॥ तेनैव सत्यमानेन सर्वज्ञो भगवान्हरिः ॥ पातु सर्वैः स्वरूपैर्नः सदा सर्वत्र सर्वगः ॥ ३३ ॥ विदिक्षु दिक्षूर्ध्वमधः समंतादंतर्बहिर्भगवान्नारसिंहः ॥ प्रहापयँल्लोकभयं स्वनेन स्वतेजसा ग्रस्तसमस्ततेजाः ॥ ३४ ॥ मघवन्निदमाख्यातं वर्म

नारायणात्मकम् ॥ विजेष्यस्यंजसा येन दंशितोऽसु-
रयूथपान् ॥ ३५ ॥ एतद्धारयमाणस्तु यं यं पश्यति
चक्षुषा ॥ पदा वा संस्पृशेत्सद्यः साध्वसात्स विमु-
च्यते ॥३६॥ न कुताश्चिद्भयं तस्य विद्यां धारयतो
भवेत् ॥ राजदस्युग्रहादिभ्यो व्याघ्रादिभ्यश्च क-
र्हिचित् ॥ ३७ ॥ इमां विद्यां पुरा कश्चित्कौशिको धा-
रयन् द्विजः ॥ योगधारणया स्वांगं जहौ स मरुध-
न्वनि ॥ ३८ ॥ तस्योपरि विमानेन गंधर्वपतिरेक-
दा ॥ ययौ चित्ररथः स्त्रीभिर्वृतो यत्र द्विजक्षयः ॥
॥ ३९ ॥ गगनान्न्यपतत्सद्यः सविमानो ह्यवाक्शि-
राः ॥ स वालखिल्यवचनादस्थीन्यादाय विस्मितः
॥ ४० ॥ प्रास्य प्राचीसरस्वत्यां स्नात्वा धाम स्वम-
न्वगात् ॥ य इदं शृणुयात्काले यो धारयति चादृतः ॥
तं नमस्यंति भूतानि मुच्यते सर्वतो भयात् ॥४१॥
श्रीशुक उवाच ॥ एतां विद्यामधिगतो विश्वरूपाच्छ-
तक्रतुः ॥ त्रैलोक्यलक्ष्मीं बुभुजे विनिर्जित्य मृधे-

ऽसुरान् ॥ ४२ ॥ इति श्रीमद्भागवते महापुराणेऽष्टा-
दशसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां षष्ठस्कंधे
नारायणवर्मकथनं नामाष्टमोऽध्यायः ॥ ८९ ॥

॥ अथ इंद्रकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्री[illegible]णेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ अक्षरं परमं ब्र-
ह्म ज्योतीरूप सन[illegible] ॥ [illegible]तं निराकारं स्वे-
च्छामयमनंतकम् ॥ १ ॥ भक्तध्यानाय सेवायै ना-
नारूपधरं वरम् ॥ शुक्लरक्तपीतश्यामं युगानुक्रमणे-
न च ॥२॥ शुक्लतेजःस्वरूपं च सत्ये सत्यस्वरूपि-
णम्॥त्रेतायां कुंकुमाकारं ज्वलंतं ब्रह्मतेजसा ॥ ३ ॥
द्वापरे पीतवर्णं च शोभितं पीतवाससा ॥ कृष्णवर्णं
कलौ कृष्णं परिपूर्णतमं प्रभुम् ॥ ४ ॥ नवधाराधरो-
त्कृष्टश्यामसुंदरविग्रहम् ॥ नंदैकनंदनं वंदे यशोदा-
नंदनं प्रभुम् ॥ ५ ॥ गोपिकाचेतनहरं राधाप्राणाधि-
कं परम् ॥ विनोदमुरलीशब्दं कुर्वंतं कौतुकेन च ॥
॥ ६ ॥ रूपेणाप्रतिमेनैव रत्नभूषणभूषितम्॥ कंद-

पंकोटिसौंदर्यं बिभ्रतं शांतमीश्वरम् ॥ ७ ॥ क्रीडंतं राधया सार्धं वृंदारण्ये च कुत्राचित्॥ कुत्राचिन्निर्जनेऽरण्ये राधावक्षःस्थलस्थितम् ॥ ८ ॥ जलक्रीडां प्रकुर्वंतं राधिकासह कुत्राचित्॥राधिकाकवरीभारं कुर्वंतं कुत्राचिद्वने ॥ ९ ॥ कुत्राचिद्राधिकापादे द[illegible]तमलक्तकम् ॥ [illegible] गृह्णंत कुत्राचिन्मुदा ॥ १० ॥ पश्यंतं कुत्राचिद्राधां पश्यंतीं वक्रचक्षुषा ॥ दत्तवंतं च राधायै कृत्वा मालां च कुत्राचित् ॥ ॥११॥ कुत्राचिद्राधया सार्धं गच्छंतं रासमंडलम् ॥ राधादत्तां गले मालां धृतवंतं च कुत्राचित् ॥ १२ ॥ सार्धं गोपालिकाभिश्च विहरंतं च कुत्राचित् ॥ राधां गृहीत्वा गच्छंतं तां विहाय च कुत्राचित् ॥ १३ ॥ विप्रपत्नीदत्तमन्नं भुक्तवंतं च कुत्राचित ॥ भुक्तवंतं तालफलं बालकैः सह कुत्राचित् ॥ १४ ॥ वस्त्रं गोपालिकानां च हरंतं कुत्राचिन्मुदा ॥ गवां गणं व्याहरंतं कुत्राचिद्बालकैः सह ॥ १५ ॥ कालीयमूर्ध्नि पा-

त् ॥ १३ ॥ स्फुरन्नानारत्नस्फटिकमयभित्तिप्रतिफलत्त्वदाकारं चञ्चच्छशधरविलौसौधशिखरम् ॥ मुकुंदब्रह्मेंद्रप्रभृतिपरिवारं विजयते तवागारं रम्यं त्रिभुवनमहाराजगृहिणि ॥ १४ ॥ निवासः कैलासे विधिशतमखाद्याः स्तुतिकराः कुटुंबं त्रैलोक्यं कृतकरपुटः सिद्धिनिकरः ॥ महेशः प्राणेशस्तदवनिधराधीशतनये न ते सौभाग्यस्य क्वचिदपि मनागस्ति तुलना ॥ १५॥ वृषो वृद्धो यानं विषमशनमाशा निवसनं श्मशानं क्रीडाभूर्भुजगनिवहो भूषणविधिः ॥ समग्रा सामग्री जगति विदितैव स्मररिपोर्यदेतस्यैश्वर्यं तव जननि सौभाग्यमहिमा ॥ ॥१६ ॥ अशेषब्रह्मांडप्रलयविधिनैसर्गिकमतिः श्मशानेष्वासीनः कृतभसितलेपः पशुपतिः ॥ दधौ कंठे हालाहलमखिलभूगोलकृपया भवत्याः संगत्याः फलमिति च कल्याणि कलये ॥ १७॥ त्वदीयं सौंदर्यं निरतिशयमालोक्य परया भियैवासीद्गं-

गा जलमयतनुः शैलतनये ॥ तदेतस्यास्ताम्यद्वद-
नकमलं वीक्ष्य कृपया प्रतिष्ठामातेने निजशिरसि
वासेन गिरिशः ॥ १८ ॥ विशालश्रीखंडद्रवमृगम-
दाकीर्णघुसृणप्रसूनव्यामिश्रं भगवति नवाभ्यंगस-
लिलम् ॥ समादाय स्रष्टा चलितपदपांसून्निजकरैः
समाधत्ते सृष्टिं विबुधपुरपंकेरुहदृशाम् ॥१९ ॥ वसं-
ते सानंदे कुसुमितलताभिः परिवृते स्फुरन्नानाप-
द्मे सरसि कलहंसालिसुभगे ॥ सखीभिः खेलंतीं
मलयपवनांदोलितजले स्मरेद्यस्त्वां तस्य ज्वरज-
नितपीडाऽपसरति ॥ २० ॥ इति श्रीमत्परमहंसप-
रिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचिताऽऽनंदल-
हरी संपूर्णा ॥ ७२ ॥

॥ अथ देवकृतलक्ष्मीस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ क्षमस्व भगवत्यंब क्षमाशीले
परात्परे ॥ शुद्धसत्त्वस्वरूपे च कोपादिपरिवर्जिते
॥ १ ॥ उपमे सर्वसाध्वीनां देवीनां देवपूजिते ॥

त्वया विना जगत्सर्वं मृततुल्यं च निष्फलम् ॥ २ ॥ सर्वसंपत्स्वरूपा त्वं सर्वेषां सर्वरूपिणी ॥ रासेश्वर्यधिदेवी त्वं त्वत्कलाः सर्वयोषितः ॥३॥ कैलासे पार्वती त्वं च क्षीरोदे सिंधुकन्यका ॥ स्वर्गे च स्वर्गलक्ष्मीस्त्वं मर्त्यलक्ष्मीश्च भूतले ॥४॥ वैकुंठे च महालक्ष्मीर्देवदेवी सरस्वती ॥ गंगा च तुलसी त्वं च सावित्री ब्रह्मलोकतः ॥ ५ ॥ कृष्णप्राणाधिदेवी त्वं गोलोके राधिका स्वयम् ॥ रासे रासेश्वरी त्वं च वृंदावनवने वने ॥ ६ ॥ कृष्णाप्रिया त्वं भांडीरे चंद्रा चंदनकानने ॥ विरजा चंपकवने शतशृंगे च सुंदरी ॥ ७ ॥ पद्मावती पद्मवने मालती मालतीवने ॥ कुंददंती कुंदवने सुशीला केतकीवने ॥ ८ ॥ कदंबमाला त्वं देवी कदंबकाननेऽपि च ॥ राजलक्ष्मी राजगेहे गृहलक्ष्मीर्गृहे गृहे ॥ ९ ॥ इत्युक्त्वा देवताः सर्वे मुनयो मनवस्तथा ॥ रुरुदुर्नम्रवदनाः शुष्ककंठोष्ठतालुकाः ॥ १० ॥ इति लक्ष्मीस्तवं पुण्यं सर्व-

देवैः कृतं शुभम् ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय स वै सर्वं लभेद्ध्रुवम् ॥ ११ ॥ अभार्यो लभते भार्यां विनीतां च सुतां सतीम् ॥ सुशीलां सुंदरीं रम्यामतिसुप्रियवादिनीम् ॥ १२ ॥ पुत्रपौत्रवतीं शुद्धां कुलजां कोमलां वरां ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं वैष्णवं चिरजीविनम् ॥१३॥ परमैश्वर्ययुक्तं च विद्यावंतं यशस्विनम् ॥ भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्यं भ्रष्टश्रीर्लभते श्रियम् ॥ ॥१४॥ हतबंधुर्लभेद्बंधुं धनभ्रष्टो धनं लभेत् ॥ कीर्तिहीनो लभेत्कीर्तिं प्रतिष्ठां च लभेद् ध्रुवम्॥१५॥ सर्वमंगलदं स्तोत्रं शोकसंतापनाशनम् ॥ हर्षानंदकरं शश्वद्धर्ममोक्षसुहृत्प्रदम् ॥ १६ ॥ इति श्रीदेवकृतलक्ष्मीस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७३ ॥

॥ अथ वाराहीनिग्रहाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवी क्रोडमुखि त्वदंघ्रिकमलद्वंद्वानुरक्तात्मने मह्यं द्रुह्यति यो महेशि मनसा कायेन वाचा नरः ॥ तस्याशु त्वदयोग्रनिष्ठुरहलाघात-

प्रभूतव्यथापर्यस्यन्मनसो भवंतु वपुषः प्राणाः प्रयाणोन्मुखाः ॥ १ ॥ देवि त्वत्पदपद्मभक्तिविभवप्रक्षीणदुष्कर्मणि प्रादुर्भूतनृशंसभावमलिनां वृत्तिं विधत्ते मयि ॥ यो देही भुवने तदीयहृदयान्निर्गत्वरैर्लोहितैः सद्यः पूरयसे कराब्जचषकं वाञ्छाफलैर्मामपि ॥ २ ॥ चंडोच्चुंडविदीर्णदुष्टहृदयप्रोद्भिन्नरक्तच्छटाहालापानमदाट्टहासनिनदाटोपप्रतापोत्कटम् ॥ मातर्मत्परिपंथिनामपहृतैः प्राणैस्त्वदंघ्रिद्वयं ध्यानोद्दामरवैर्भवोदयवशात्संतर्पयामि क्षणात् ॥ ३ ॥ श्यामां तामरसाननांघ्रिनयनां सोमार्धचूडां जगत्त्राणव्यग्रहलायुधाग्रमुसलां संत्रासमुद्रावतीम् ॥ ये त्वां रक्तकपालिनीं हरवरारोहे वराहाननां भावैः संदधते कथं क्षणमपि प्राणंति तेषां द्विषः ॥ ४ ॥ विश्वाधीश्वरवल्लभे विजयसे या त्वं नियंत्र्यात्मिका भूतांता पुरुषायुषावधिकरी पाकप्रदा कर्मणाम् ॥ त्वां याचे भवतीं किमप्यवितथं को मद्विरोधी

जनस्तस्यायुर्मम [illegible]छिताबाधि भवेन्मातस्तवैवाज्ञया ॥५॥मातः सम्यगुपासितुं जडमतिस्त्वां नैव शक्नोम्यहं यद्यप्यन्वितदैशिकांघ्रिकमलानुक्रोशपात्रस्य मे॥जंतुः कश्चन चिंतयत्यकुशलं यस्तस्य तद्वैशसं भूयाद्दे[illegible]नो मम च ते श्रेयः पदासंगिनः ॥ ६ ॥ वाराहि व्यथमानमानसगलत्सौख्यं तदाशावलिं सीदंतं यमपाकृताध्यवसितं प्राप्ताखिलोत्पादितम् ॥ क्रंदद्बंधुजनैः कलंकितकुलं कंठव्रणोद्यत्कृमिं पश्यामि प्रतिपक्षमाशु पतितं भ्रांतं लुठंतं मुहुः ॥७॥ वाराहि त्वमशेषजंतुषु पुनः प्राणात्मिका स्पंदसे शक्तिव्याप्तचराचरा खलु यतस्त्वामेतदभ्यर्थये ॥ त्वत्पादांबुजसंगिनो मम सकृत्पापं चिकीर्षंति ये तेषां मा कुरु शंकरप्रियतमे देहांतरावस्थितिम् ॥८॥इति श्रीवाराहीनिग्रहाष्टकम् ॥७४॥

॥ अथ वाराह्यनुग्रहाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ईश्वर उवाच ॥ मातर्जगद्रच-

ननाटकसूत्रधारः सद्रूपमाकल[illegible]तुं परमार्थतोयम्
॥ईशोप्यनीश्वरपदं समुपैति तादृ[illegible]न स्तवं किमि-
व तावकमादधातु ॥ १ ॥ नामानि किं तु गृणतस्त-
व लोकतुंडे नाडंबरं स्पृशति दंडध[illegible]रस्य दंडः॥यल्ले-
शलंबितभवांबुधिनिर्यतो यत्त्वन्नाम[illegible]तिरियं ननु
न स्तुतिस्ते ॥ २ ॥ त्वच्चिंतनादरसमुल्लसदप्रमेया-
नंदोदयात्समुदितः स्फुटरोमहर्षः ॥ मातर्नमामि सु-
दिनानि सदेत्यमुं त्वामभ्यर्थयेऽर्थमिति पूरयताद्द-
यालो ॥ ३ ॥ इंद्रेंदुमौलिविधिकेशवमौलिरत्नरोचि-
श्चयोज्ज्वलितपादसरोजयुग्मे ॥ चेतो मतौ मम स-
दा प्रतिबिंबिता त्वं भूया भवानि विदधातु सदोरु-
हारे॥ ४ ॥ लीलोद्धृतक्षितितलस्य वराहमूर्तेर्वाराहि
मूर्तिरखिलार्थकरी त्वमेव ॥ प्रालेयरश्मिसुकलोल्ल-
सितावतंसा त्वं देवि वामतनुभागहरा हरस्य ॥ ५ ॥
त्वामेव तप्तकनकोज्ज्वलकांतिमंतर्ये चिंतयन्ति युव-
तीतनुमागलांताम् ॥ चक्रायुधत्रिनयनांबरपोतृव-

क्ता तेषां पदांबुजयुगं प्रणमंति देवाः ॥ ६ ॥ त्वत्सेवनस्खलितपापचयस्य मातर्मोक्षोऽपि यत्र न सतां गणनामुपैति ॥ देवासुरोरगनृपालनमस्य पादस्तत्र श्रियः पटुगिरः कियदेवमस्तु ॥ ७ ॥ किं दुष्करं त्वयि मनो[illegible]यां किं दुर्लभं त्वयि विधानवदर्चितायाम् ॥ किं दुष्करं त्वयि सकृत्स्मृतिमागतायां किं दुर्जयं त्वयि कृतस्तुतिवादपुंसाम् ॥ ८ ॥ इति श्रीवाराह्यनुग्रहाष्टकं संपूर्णम् ॥ ७९ ॥

॥ अथ ताराष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मातर्नीलसरस्वति प्रणमतां सौभाग्यसंपत्प्रदे प्रत्यालीढपदस्थिते शिवहृदि स्मेराननांभोरुहे॥ फुल्लेंदीवरलोचनत्रययुते कर्त्रीं कपालोत्पले खड्गं चादधती त्वमेव शरणं त्वामीश्वरीमाश्रये ॥१॥ वाचामीश्वरि भक्तकल्पलतिके सर्वार्थसिद्धिप्रदे गद्यप्राकृतपद्यजातरचना सर्वत्र सिद्धिप्रदे ॥ नीलेंदीवरलोचनत्रययुते कारुण्यवारांनिधे सौ-

भाग्यामृतवर्षणेन कृपया सिंच [illegible]वमस्मादृशम् ॥
॥ २ ॥ सर्वे गर्वसमूहपूरिततनो [illegible]सर्पादिवेषोज्ज्वले
व्याघ्रत्वक्परिवीतसुंदरकटिव्याधूत[illegible]टांकिते ॥ स-
द्यःकृत्तगलद्रजःपरिमिलन्मुण्डद्वयी[illegible]धंजग्रंथिश्रेणि-
नृमुंडदामललिते भीमे भयं ना[illegible]ज्ञा। मायानं-
गविकाररूपललनाबिन्द्वर्धचंद्रात्मिके हुंफट्कारम-
यि त्वमेव शरणं मंत्रात्मिके मादृशः ॥ मूर्तिस्ते ज-
ननि त्रिधामघटिता स्थूलाऽतिसूक्ष्मा परा वेदानां
न हि गोचरा कथमपि प्राप्तां नुतामाश्रये ॥ ४ ॥
त्वत्पादांबुजसेवया सुकृतिनो गच्छंति सायुज्यतां
तस्य स्त्री परमेश्वरी त्रिनयनब्रह्मादिसाम्यात्मनः ॥
संसारांबुधिमज्जने पटुतनून्देवेंद्रमुख्यान्सुरान्मात-
स्त्वत्पदसेवने हि विमुखो यो मंदधीः सेवते ॥ ५ ॥
मातस्त्वत्पदपंकजद्वयरजोमुद्रांककोटीरिणस्ते दे-
वा जयसंगरे विजयिनो निःशंकमंके गताः ॥ देवोऽहं
भुवने न मे सम इति स्पर्धां वहंतः परे तत्तुल्यं नि-

यतं यथाऽसुभरम[illegible] नाशं व्रजंति स्वयम् ॥ ६ ॥ त्व-
न्नामस्मरणात्पला[illegible]नपरा द्रष्टुं च शक्ता न ते भूतप्रे-
तपिशाचराक्षसग[illegible]णा यक्षाश्च नागाधिपाः ॥ दैत्या
दानवपुंगवाश्च [illegible]चरा व्याघ्रादिका जंतवो डाकि-
न्यः कुपिता[illegible]नुजं मातः क्षणं भूतले ॥७॥
लक्ष्मीः सिद्धगणाश्च पादुकमुखाः सिद्धास्तथा वारि-
णः स्तंभश्चापि रणांगणे गजघटास्तंभस्तथा मोहन-
म् ॥ मातस्त्वत्पदसेवया खलु नृणां सिध्यंति ते ते गु-
णाः कांतिः कांतमनोभवस्य भवति क्षुद्रोऽपि वाच-
स्पतिः ॥ ८ ॥ ताराष्टकमिदं रम्यं भक्तिमान् यः प-
ठेन्नरः ॥ प्रातर्मध्याह्नकाले च सायाह्ने नियतः शुचिः
॥९॥ लभते कवितां दिव्यां सर्वशास्त्रार्थविद्भवेत् ॥
लक्ष्मीमनश्वरां प्राप्य भुक्त्वा भोगान् यथेप्सितान्
॥१०॥ कीर्तिं कांतिं च नैरुज्यं सर्वेषां प्रियतां व्र-
जेत् ॥ विख्यातिं चापि लोकेषु प्राप्यांते मोक्षमाप्नु-
यात् ॥११॥ इति नीलतंत्रे ताराष्टकं संपूर्णम् ॥७६॥

॥ अथ शीतलाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशीतलास्तोत्रस्य महादेव ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ शीतला देवता ॥ लक्ष्मीर्बीजम् ॥ भवानी शक्तिः ॥ सर्वविस्फोटकनिवृत्तये जपे विनियोगः ॥ ई[illegible] ॥ वंदेऽहं शीतलां देवीं रासभस्थां दिगंबराम् ॥ मार्जनीकलशोपेतां शूर्पालंकृतमस्तकाम् ॥ १ ॥ वंदेहं शीतलां देवीं सर्वरोगभयापहाम् ॥ यामासाद्य निवर्तेत विस्फोटकभयं महत् ॥२॥ शीतले शीतले चेति यो ब्रूयाद्दाहपीडितः ॥ विस्फोटकभयं घोरं क्षिप्रं तस्य प्रणश्यति॥३॥यस्त्वामुदकमध्ये तु धृत्वा पूजयते नरः ॥ विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जायते ॥४॥ शीतलेश्वरदग्धस्य पूतिगंधयुतस्य च ॥ प्रनष्टचक्षुषः पुंसस्त्वामाहुर्जीवनौषधम् ॥५॥ शीतले तनुजान् रोगान्नृणां हरसि दुस्त्यजान् ॥ विस्फोटकविजीर्णानां त्वमेकाऽमृतवर्षिणि ॥६॥ गलगंडग्रहा रोगा ये

चान्ये दारुणा नृपाम् ॥ त्वदनुध्यानमात्रेण शीत-
ले यांति संक्षयम् ॥ ७ ॥ न मंत्रं नौषधं तस्य पाप-
रोगस्य विद्यते ॥ त्वामेकां शीतले धात्रीं नान्यां प-
श्यामि देवताम् ॥ ८ ॥ मृणालतंतुसदृशीं नाभिहृ-
न्मध्यसंस्थितां [illegible] यस्त्वां संचिंतयेद्देवि तस्य मृ-
त्युर्न जायते ॥ ९ ॥ अष्टकं शीतलादेव्या यो नरः
प्रपठेत्सदा ॥ विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जा-
यते ॥ १० श्रोतव्यं पठितव्यं च श्रद्धाभक्तिसम-
न्वितैः ॥ उपसर्गविनाशाय परं स्वस्त्ययनं महत्
॥ ११ ॥ शीतले त्वं जगन्माता शीतले त्वं जगत्पि-
ता ॥ शीतले त्वं जगद्धात्री शीतलायै नमो नमः
॥ १२ ॥ रासभो गर्दभश्चैव खरो वैशाखनंदनः ॥
शीतलावाहनश्चैव दूर्वाकंदनिकृंतनः ॥ १३ ॥ एता-
नि खरनामानि शीतलाग्रे तु यः पठेत् ॥ तस्य गेहे
शिशूनां च शीतलारुङ् न जायते ॥ १४ ॥ शीत-
लाष्टकमेवेदं न देयं यस्य कस्य चित् ॥ दातव्यं च

सदा तस्मै श्रद्धाभक्तियुताय वै ॥ ७६ ॥ इति श्री-
स्कंदपुराणे शीतलाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७७ ॥

॥ अथ अन्नपूर्णास्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नित्यानंदकरी वराभयकरी सौं-
दर्यरत्नाकरी निर्धूताखिलघोरपापनिकरी प्रत्यक्ष-
माहेश्वरी ॥ प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुरा-
धीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलंबनकरी मातान्नपूर्णे-
श्वरी ॥१॥ नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमांबराडं-
बरी मुक्ताहारविलंबमानविलसद्वक्षोजकुंभांतरी ॥
काश्मीरागुरुवासिता रुचिकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि कृपा० ॥ २ ॥ योगानंदकरी रिपुक्षय-
करी धर्मार्थनिष्ठाकरी चंद्रार्कानलभासमानलहरी
त्रैलोक्यरक्षाकरी ॥ सर्वैश्वर्यसमस्तवांछितकरी
काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥ ३ ॥ कैला-
साचलकंदरालयकरी गौरी उमा शंकरी कौमारी
निगमार्थगोचरकरी ओंकारबीजाक्षरी ॥ मोक्षद्वार-

कपाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥ ४ ॥ दृश्यादृश्यप्रभूतवाहनकरी ब्रह्मांडभांडोदरी लीलानाटकसूत्रभेदनकरी विज्ञानदीपांकुरी ॥ श्रीविश्वेशमनःप्रसादनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां [illegible]पावलंबनकरी मातान्नपूर्णेश्वरी ॥ ५ ॥ उर्वी सर्वजनेश्वरी भगवती मातान्नपूर्णेश्वरी वेणीनीलसमानकुंतलहरी नित्यान्नदानेश्वरी ॥ सर्वानंदकरी दशाशुभकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥ ६ ॥ आदीक्षांतसमस्तवर्णनकरी शंभोस्त्रिभावाकरी काश्मीरा त्रिजलेश्वरी त्रिलहरी नित्यांकुरा शर्वरी॥कामाकांक्षकरी जनोदयकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥ ७ ॥ देवी सर्वविचित्ररत्नरचिता दाक्षायणी सुंदरी वामस्वादुपयोधरप्रियकरी सौभाग्यमाहेश्वरी ॥ भक्ताभीष्टकरी दशाशुभकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥ ८ ॥ चंद्रार्कानलकोटिकोटिसदृशा

चंद्रांशुबिंबाधरी चंद्रार्काग्निसमानकुंतलधरी चंद्रार्कवर्णेश्वरी ॥ मालापुस्तकपाशसांकुशधरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥९॥ क्षत्रत्राणकरी महाऽभयकरी माता कृपासागरी साक्षान्मोक्षकरी सदा शिवकरी विश्वेश्वरश्रीधरी ॥ द[illegible]करी निरामयकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपा० ॥१०॥ अन्नपूर्णे सदापूर्णे शंकरप्राणवल्लभे ॥ ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं भिक्षां देहि च पार्वति ॥ ११ ॥ माता च पार्वती देवी पिता देवो महेश्वरः ॥ बांधवाः शिवभक्ताश्च स्वदेशो भुवनत्रयम् ॥१२॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं अन्नपूर्णाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥७८॥

॥ अथ राधाकवचप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ पार्वत्युवाच ॥ कैलासवासिन् भगवन् भक्तानुग्रहकारक ॥ राधिकाकवचं पुण्यं कथयस्व मम प्रभो ॥ १ ॥ यद्यस्ति करुणा नाथ त्राहि मां दुःखतो भयात् ॥ त्वमेव शरणं नाथ शूलपा-

णे पिनाकधृक् ॥ २ ॥ शिव उवाच ॥ शृणुष्व गिरिजे तुभ्यं कवचं पूर्वसूचितम् ॥ सर्वरक्षाकरं पुण्यं सर्वहत्याहरं परम् ॥ ३ ॥ हरिभक्तिप्रदं साक्षाद् भुक्तिमुक्तिप्रसाधनम् ॥ त्रैलोक्याकर्षणं देवि हरिसान्निध्यकारकम् ॥ ४ ॥ सर्वत्र जयदं देवि सर्वशत्रुभयावहम् ॥ सर्वेषां चैव भूतानां मनोवृत्तिहरं परम् ॥ ५ ॥ चतुर्धामुक्तिजनकं सदानंदकरं परम् ॥ राजसूयाश्वमेधानां यज्ञानां फलदायकम् ॥ ६ ॥ इदं कवचमज्ञात्वा राधामंत्रं च यो जपेत् ॥ स नाप्नोति फलं तस्य विघ्नास्तस्य पदे पदे ॥ ७ ॥ ऋषिरस्य महादेवोऽनुष्टुप् छंदश्च कीर्तितम् ॥ राधास्य देवता प्रोक्ता रांबीजं कीलकं स्मृतम् ॥ ८ ॥ धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ श्रीराधा मे शिरः पातु ललाटं राधिका तथा ॥ ९ ॥ श्रीमती नेत्रयुगलं कर्णौ गोपेंद्रनंदिनी ॥ हरिप्रिया नासिकां च भ्रूयुगं शशिशोभना ॥ १० ॥ ओष्ठं पातु कृपा देवी अ-

धरं गोपिका तथा ॥ वृषभानुसुता दन्तांश्चिबुकं गोपनंदिनी ॥ ११ ॥ चंद्रावली पातु गण्डं जिह्वां कृष्णप्रिया तथा ॥ कंठं पातु हरिप्राणा हृदयं विजया तथा ॥ १२ ॥ बाहू द्वौ चंद्रवदना उदरं सुबलस्वसा ॥ कटिं योगान्विता पातु [illegible] सौभाद्रिकाना ॥ १३ ॥ पादौ चंद्रमुखी पातु गुल्फौ गोपालवल्लभा ॥ नखान् विधुमुखी देवी गोपी पादतलं तथा ॥ १४ ॥ शुभप्रदा पातु पृष्ठं कक्षौ श्रीकांतवल्लभा ॥ जानुदेशं जया पातु हरिणी पातु सर्वतः ॥ १५ ॥ वाक्यं वाणी सदा पातु धनागारं धनेश्वरी ॥ पूर्वां दिशं कृष्णरता कृष्णप्राणा च पश्चिमाम् ॥ १६ ॥ उत्तरां हरिता पातु दक्षिणां वृषभानुजा ॥ चंद्रावली नैशमेव दिवा क्ष्वेडितमेखला ॥ १७ ॥ सौभाग्यदा मध्यदिने सायाह्ने कामरूपिणी ॥ रौद्री प्रातः पातु मां हि गोपिनी रजनीक्षये ॥ १८ ॥ हेतुदा संगवे पातु केतुमाला दिवार्धके ॥ शेषाऽपरा-

ह्नसमये शमिता सर्वसंधिषु ॥ १९ ॥ योगिनी भोगसमये रतौ रतिप्र[illegible] सदा ॥ कामेशी कौतुके नित्यं योगे रत्नावली मम ॥ २० ॥ सर्वदा सर्वकार्येषु राधिका कृष्णमा[illegible]सा ॥ इत्येतत्कथितं देवि कवचं परमाद्भुत[illegible] ॥ सर्वरक्षाकरं नाम महारक्षाकरं परम् ॥ प्रातर्मध्याह्नसमये सायाह्ने प्रपठेद्यदि ॥ २२ ॥ सर्वार्थसिद्धिस्तस्य स्याद्यद्यन्मनसि वर्तते ॥ राजद्वारे सभायां च संग्रामे शत्रुसंकटे॥ २३ ॥ प्राणार्थनाशसमये यः पठेत्प्रयतो नरः॥तस्य सिद्धिर्भवेद्देवि न भयं विद्यते क्वचित् ॥ २४ ॥ आराधिता राधिका च तेन सत्यं न संशयः ॥ गंगास्नानाद्धरेर्नामग्रहणाद्यत्फलं लभेत् ॥ २५ ॥ तत्फलं तस्य भवति यः पठेत्प्रयतः शुचिः ॥ हरिद्रारोचनाचंद्रमंडितं हरिचंदनम् ॥ २६ ॥ कृत्वा लिखित्वा भूर्जे च धारयेन्मस्तके भुजे ॥ कंठे वा देवदेवेशि स हरिर्नात्र संशयः॥२७॥कवचस्य प्रसादेन ब्रह्मा

सृष्टिं स्थितिं हरिः ॥ संहारं नियतं चाहं करोमि कुरुते तथा ॥ २८ ॥ वैष्णवाय विशुद्धाय विरागगुणशालिने ॥ दद्यात्कवचमव्यग्रमन्यथा नाशमाप्नुयात् ॥ २९ ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे राधाकवचं समाप्तम् ॥ ७१ ॥

॥ अथ तुलसीस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ जगद्धात्रि नमस्तुभ्यं विष्णोश्च प्रियवल्लभे ॥ यतो ब्रह्मादयो देवाः सृष्टिस्थित्यंतकारिणः ॥ १ ॥ नमस्तुलसि कल्याणि नमो विष्णुप्रिये शुभे ॥ नमो मोक्षप्रदे देवि नमः संपत्प्रदायिके ॥ २ ॥ तुलसी पातु मां नित्यं सर्वापद्भ्योऽपि सर्वदा ॥ कीर्तितापि स्मृता वापि पवित्रयति मानवम् ॥ ३ ॥ नमामि शिरसा देवीं तुलसीं विलसत्तनुम् ॥ यां दृष्ट्वा पापिनो मर्त्या मुच्यंते तत्र किल्बिषात् ॥ ४ ॥ तुलस्या रक्षितं सर्वं जगदेतच्चराचरम् ॥ या विनिर्हंति पापानि दृष्टा वा पापिभि-

नरैः ॥ ५ ॥ नमस्तुलस्यतितरां यस्यै बद्ध्वा बलिं कलौ ॥ कलयंति सुखं सर्वं स्त्रियो वैश्यास्तथापरे ॥ ६ ॥ तुलस्या नापरं किंचिद्दैवतं जगतीतले ॥ यया पवित्रितो लोको विष्णुसंगेन वैष्णवः ॥ ७ ॥ तुलस्याः प[illegible]ोः शिरस्यारोपितं कलौ ॥ आरोपयति सर्वाणि श्रेयांसि वरमस्तके ॥ ८ ॥ तुलस्यां सकला देवा वसंति सततं यतः ॥ अतस्तामर्चयेल्लोके सर्वान्देवान्समर्चयन् ॥ ९ ॥ नमस्तुलसि सर्वज्ञे पुरुषोत्तमवल्लभे ॥ पाहि मां सर्वपापेभ्यः सर्वसंपत्प्रदायिके ॥ १० ॥ इति स्तोत्रं पुरा गीतं पुण्डरीकेण धीमता ॥ विष्णुमर्चयता नित्यं शोभनैस्तुलसीदलैः ॥ ११ ॥ तुलसी श्रीमहालक्ष्मीर्विद्याविद्या यशस्विनी ॥ धर्म्या धर्मानना देवी देवदेवमनःप्रिया ॥ १२ ॥ लक्ष्मीः प्रियसखी देवी द्यौर्भूमिरचला चला ॥ षोडशैतानि नामानि तुलस्याः कीर्तयेन्नरः ॥ १३ ॥ लभते सुतरां भक्तिमंते वि-

ष्णुपदं भवेत् ॥ तुलसी भूर्महालक्ष्मीः पद्मिनी श्रीहरिप्रिया ॥ १४ ॥ तुलसि श्रीसखि शुभे पापहारिणि पुण्यदे ॥ नमस्ते नारदनुते नारायणमनःप्रिये ॥१५॥ इति श्रीपुंडरीककृतं तुलसीस्तोत्रं सं०॥८०॥

॥ अथ तुलसीकवच[illegible]॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीतुलसीकवचस्तोत्रमंत्रस्य॥ श्रीमहादेव ऋषिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीतुलसी देवता ॥ मनईप्सितकामनासिद्ध्यर्थं जपे विनियोगः ॥ तुलसि श्रीमहादेवि नमः पंकजधारिणि ॥ शिरो मे तुलसी पातु भालं पातु यशस्विनी ॥ १ ॥ दृशौ मे पद्मनयना श्रीसखी श्रवणे मम ॥ घ्राणं पातु सुगंधा मे मुखं च सुमुखी मम ॥ २ ॥ जिह्वां मे पातु शुभदा कंठं विद्यामयी मम ॥ स्कन्धौ कल्हारिणी पातु हृदयं विष्णुवल्लभा ॥३॥ पुण्यदा मे पातु मध्यं नाभिं सौभाग्यदायिनी ॥ कटिं कुंडलिनी पातु ऊरू नारदवंदिता ॥ ४ ॥ जन-

नी जानुनी पातु जंघे सकलवंदिता ॥ नारायणप्रि-
या पादौ सर्वांगं सर्वरक्षिणी ॥ ५ ॥ संकटे विषमे
दुर्गे भये वादे [illegible]हाहवे ॥ नित्यं हि सन्ध्ययोः पा-
तु तुलसी सर्वत[illegible] सदा ॥ ६ ॥ इतीदं परमं गुह्यं तुल-
स्याः कवच[illegible] ॥ मर्त्यानाममृतार्थाय भीताना-
मभयाय च ॥ ७ ॥ मोक्षाय च मुमुक्षूणां ध्यायिनां
ध्यानयोगकृत् ॥ ८ ॥ वशाय वश्यकामानां विद्या-
यै वेदवादिनाम् ॥ द्रविणाय दरिद्राणां पापिनां
पापशांतये ॥ ९ ॥ अन्नाय क्षुधितानां च स्वर्गाय
स्वर्गमिच्छताम् ॥ पशव्यं पशुकामानां पुत्रदं पुत्र-
कांक्षिणाम् ॥ १० ॥ राज्याय भ्रष्टराज्यानामशांता-
नां च शांतये ॥ भक्त्यर्थं विष्णुभक्तानां विष्णौ
सर्वांतरात्मनि ॥ ११ ॥ जाप्यं त्रिवर्गसिद्ध्यर्थं गृ-
हस्थेन विशेषतः ॥ उद्यंतं चंडकिरणमुपस्थाय कृ-
तांजलिः ॥ १२ ॥ तुलसीकानने तिष्ठन्नासीनो वा
जपेदिदम् ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति तथैव मम स-

न्निधिम् ॥ १३ ॥ मम प्रियकरं नित्यं हरिभक्तिविवर्धनम् ॥ या स्यान्मृतप्रजा नारी तस्या अंगं प्रमार्जयेत् ॥ १४ ॥ सा पुत्रं लभते दीर्घजीवनं चाप्यरोगिणम् ॥ वंध्याया मार्जयेदंगं कुशैर्मंत्रेण साधकः॥ ॥ १५ ॥ [illegible] संवत्सरादेव ग[illegible]मनोहरम् ॥ अश्वत्थे राजवश्यार्थी जपेदग्नेः सुरूपभाक् ॥ ॥ १६ ॥ पलाशमूले विद्यार्थी तेजोर्थ्यभिमुखो रवेः ॥ कन्यार्थी चण्डिकागेहे शत्रुहत्यै गृहे मम ॥ ॥ १७ ॥ श्रीकामो विष्णुगेहे च उद्याने स्त्री वशा भवेत् ॥ किमत्र बहुनोक्तेन शृणु सैन्येश तत्त्वतः ॥१८॥ यं यं काममभिध्यायेत्तं तं प्राप्नोत्यसंशयम्॥ मम गेहगतस्त्वं तु तारकस्य वधेच्छया ॥ १९ ॥ जपन् स्तोत्रं च कवचं तुलसीगतमानसः ॥ मंडलात्तारकं हंता भविष्यसि न संशयः ॥२०॥ ॥ इति श्रीब्रह्मांडपुराणे तुलसीमाहात्म्ये तुलसीकवचं नाम द्वितीयोऽध्यायः ॥ ८१ ॥ श्रीतुलस्यर्पणमस्तु ॥

॥ अथ सूर्यकवचप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसूर्य उवाच ॥ सांब सांब महाबाहो शृणु मे कवचं शुभम् ॥ त्रैलोक्यमंगलं नाम कवचं परमाद्भुतम् ॥ १ ॥ यज्ज्ञात्वा मंत्रवित्सम्यक् फलं [illegible] निश्चितम्॥ यद्धृत्वा च महादेवो गणानामधिपोऽभवत् ॥ २ ॥ पठनाद्धारणाद्विष्णुः सर्वेषां पालकः सदा ॥ एवमिंद्रादयः सर्वे सर्वैश्वर्यमवाप्नुयुः ॥३॥ कवचस्य ऋषिर्ब्रह्मा छंदोऽनुष्टुबुदाहृतम्॥ श्रीसूर्यो देवता चात्र सर्वदेवनमस्कृतः ॥४॥यशआरोग्यमोक्षेषु विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ प्रणवो मे शिरः पातु घृणिर्मे पातु भालकम् ॥ ५ ॥ सूर्योऽव्यान्नयनद्वंद्वमादित्यः कर्णयुग्मकम् ॥ अष्टाक्षरो महामंत्रः सर्वाभीष्टफलप्रदः ॥ ६ ॥ ह्रीं बीजं मे मुखं पातु हृदयं भुवनेश्वरी॥ चंद्रबिंबं विंशदाद्यं पातु मे गुह्यदेशकम् ॥ ७ ॥ अक्षरोऽसौ महामंत्रः सर्वतंत्रेषु गोपितः ॥ शिवो वह्निसमायुक्तो वामा-

क्षीबिंदुभूषितः ॥ ८ ॥ एकाक्षरो महामंत्रः श्रीसूर्यस्य प्रकीर्तितः ॥ गुह्याद्गुह्यतरो मंत्रो वांछाचिंतामणिः स्मृतः ॥ ९ ॥ शीर्षादिपादपर्यंतं सदा पातु मनूत्तमः ॥ इति ते कथितं दिव्यं त्रिषु लोकेषु दुर्लभम् ॥ १० ॥ श्रीप्रदं कांतिदं ब्रह्मणे पुत्रारोग्यविवर्धनम् ॥ कुष्ठादिरोगशमनं महाव्याधिविनाशनम् ॥ ११ ॥ त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यमरोगी बलवान्भवेत् ॥ बहुना किमिहोक्तेन यद्यन्मनसि वर्तते ॥ १२ ॥ तत्तत्सर्वं भवेत्तस्य कवचस्य च धारणात् ॥ भूतप्रेतपिशाचाश्च यक्षगंधर्वराक्षसाः ॥ १३ ॥ ब्रह्मराक्षसवेताला न द्रष्टुमपि तं क्षमाः ॥ दूरादेव पलायंते तस्य संकीर्तनादपि ॥ १४ ॥ भूर्जपत्रे समालिख्य रोचनागुरुकुंकुमैः ॥ रविवारे च संक्रांत्यां सप्तम्यां च विशेषतः ॥ १५ ॥ धारयेत्साधकश्रेष्ठः श्रीसूर्यस्य प्रियो भवेत् ॥ त्रिलोहमध्यगं कृत्वा धारयेद्दक्षिणे करे॥ १६ ॥ शिखायामथ वा कंठे सोपि सूर्यो न

॥ इति ते कथितं सांब त्रैलोक्यमंगलाभिधम् ॥ १७ ॥ कवचं दुर्लभं लोके तव स्नेहात्प्रकाशितम् ॥ आज्ञात्वा कवचं दिव्यं यो जपेत्सूर्यमुत्तमम् ॥ १८ ॥ सिद्धिर्न जायते तस्य कल्पकोटिशतैरपि ॥ १९ ॥ इति श्रीब्रह्मयामलके त्रैलोक्यमंगलं नाम श्रीसूर्यकवचं संपूर्णम् ॥ ८२ ॥

॥ अथ आदित्यहृदयप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ शतानीक उवाच ॥ कथमादित्यमुद्यंतमुपतिष्ठेद्द्विजोत्तम ॥ एतन्मे ब्रूहि विप्रेंद्र प्रपद्ये शरणं तव ॥ १ ॥ सुमंतुरुवाच ॥ इदमेव पुरा पृष्टः शंखचक्रगदाधरः ॥ प्रणम्य शिरसा देवमर्जुनेन महात्मना ॥ २ ॥ कुरुक्षेत्रे महाराज प्रवृत्ते भारते रणे ॥ कृष्णनाथं समासाद्य प्रार्थयित्वाब्रवीदिदम् ॥ ३ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं च धर्मशास्त्राणां गुह्याद्गुह्यतरं तथा ॥ मया कृष्ण परिज्ञातं वाङ्मयं सचराचरम् ॥ ४ ॥ सूर्यस्तुतिमयं न्यासं वक्तुमर्हसि

माधव॥भक्त्या पृच्छामि देवेश कथयस्व प्रसादतः
॥५॥ सूर्यभक्तिं करिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् ॥
तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसादेन यादव ॥ ६ ॥
श्रीभगवानुवाच ॥ रुद्रादिदैवतैः सर्वैः पृष्टेन कथितं
मया ॥ वक्ष्येहं सूर्यविन्यासं शृणु पाण्डव यत्नतः ॥
॥ ७ ॥ अस्माकं यत्त्वया पृष्टमेकचित्तो भवार्जुन ॥
तदहं संप्रवक्ष्यामि आदिमध्यावसानकम् ॥ ८ ॥
अर्जुन उवाच ॥ नारायण सुरश्रेष्ठ पृच्छामि त्वां म-
हायशः ॥ कथमादित्यमुद्यंतमुपातिष्ठेत्सनातनम् ॥
॥ ९ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधु पार्थ महाबाहो बु-
द्धिमानसि पांडव॥ यन्मां पृच्छस्युपस्थानं तत्पवि-
त्रं विभावसोः ॥ १० ॥ सर्वमंगलमांगल्यं सर्वपाप-
प्रणाशनम् ॥ सर्वरोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥
॥ ११ ॥ अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् ॥
वर्धनं धनपुत्राणामादित्यहृदयं शृणु ॥ १२ ॥
यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ त्रिषु

लोकेषु विख्यातं निःश्रेयसकरं परम् ॥ १३ ॥ देव-
देवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्यनेक-
रूपाणि नश्यंति स्मरणादपि ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्व-
प्रयत्नेन सूर्यमावाहयेत्सदा ॥ आदित्यहृदयं नित्यं
जाप्यं तच्छृणु [illegible] ॥ १५ ॥ यज्जपान्मुच्यते जं-
तुर्दारिद्र्यादाशु दुस्तरात् ॥ लभते च महासिद्धिं कु-
ष्ठव्याधिविनाशिनीम् ॥ १६ ॥ अस्मिन्मंत्रे ऋषि-
श्छंदो देवता शक्तिरेव च ॥ सर्वमेव महाबाहो क-
थयामि तवाग्रतः ॥ १७ ॥ मया ते गोपितं न्यासं
सर्वशास्त्रप्रबोधितम् ॥ अथ ते कथयिष्यामि उत्त-
मं मंत्रमेव च॥१८॥ ॐअस्य श्रीआदित्यहृदयस्तो-
त्रमंत्रस्य श्रीकृष्ण ऋषिः ॥ श्रीसूर्यात्मा त्रिभुवनेश्व-
रो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ हरितहयरथं दिवाकरं
घृणिरिति बीजम् ॥ ॐनमो भगवते जितवैश्वान-
रजातवेदस इति शक्तिः ॥ ॐनमो भगवते आदि-
त्याय नम इति कीलकम् ॥ ॐअग्निगर्भदेवता इ-

ति मंत्रः ॥ ॐनमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ श्रीसूर्यनारायणप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ॥ अथ न्यासः ॥ ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ॐ ह्रूं मध्यमाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः॥ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः॥ॐ ह्रां हृदयाय नमः॥ ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा॥ॐ ह्रूं शिखायै वषट् ॥ ॐ ह्रैं कवचाय हुम्॥ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट्॥ॐ ह्रः अस्त्राय फट् ॥ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः इति दिग्बंधः ॥ अथ ध्यानम् ॥ भास्वद्रत्नाढ्यमौलिः स्फुरदधररुचा रंजितश्चारुकेशो भास्वान्यो दिव्यतेजाः करकमलयुतः स्वर्णवर्णः प्रभाभिः ॥ विश्वाकाशावकाशग्रहपतिशिखरे भाति यश्चोदयाद्रौ सर्वानंदप्रदाता हरिहरनमितः पातु मां विश्वचक्षुः ॥ १ ॥ पूर्वमष्टदलं पद्मं प्रणवादिप्रतिष्ठितम् ॥ मायाबीजं दलाष्टाग्रे यंत्रमुद्धारयेदिति ॥ २ ॥ आदित्यं भास्करं भानुं

रविं सूर्यं दिवाकरम् ॥ मार्तंडं तपनं चेति दलेष्व-
ष्टसु योजयेत् ॥ ३ ॥ दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा वि-
भूतिर्विमला तथा ॥ अमोघा विद्युता चेति मध्ये
श्रीः सर्वतोमुखी ॥ ४ ॥ सर्वज्ञः सर्वगश्चैव सर्वका-
रणदेवता ॥ स[illegible] सर्वहृदयं [illegible]
॥ ५ सर्वात्मा सर्वकर्ता च सृष्टिजीवनपालकः ॥
हितः स्वर्गापवर्गश्च भास्करेश नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥
नमो नमस्तेऽस्तु सदा विभावसो सर्वात्मने सप्तह-
याय भानवे ॥ अनंतशक्तिर्मणिभूषणेन ददस्व भु-
क्तिं मम मुक्तिमव्ययाम् ॥ ७ ॥ इति प्रार्थना ॥ अ-
र्कं तु मूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे तु रविं न्यसेत् ॥ विन्य-
सेन्नेत्रयोः सूर्यं कर्णयोश्च दिवाकरम् ॥ ८ ॥ नासि-
कायां न्यसेद्भानुं मुखे वै भास्करं न्यसेत् ॥ पर्जन्य-
मोष्टयोश्चैव तीक्ष्णं जिह्वांतरे न्यसेत् ॥ ९ ॥ सुवर्ण-
रेतसं कंठे स्कंधयोस्तिग्मतेजसम् ॥ बाह्वोस्तु पूषणं
चैव मित्रं वै पृष्ठतो न्यसेत् ॥ १० ॥ वरुणं दक्षिणे

दाब्जं दत्तवंतं च कुत्रचित् ॥ विनोदमुरलीशब्दं कु-
र्वंतं कुत्रचिन्मुदा ॥ १६ ॥ गायंतं रम्यसंगीतं कुत्र-
चिद्बालकैः सह ॥ स्तुत्वा शक्रः स्तवेंद्रेण प्रणनाम
हरिं भिया ॥ १७ ॥ पुरा दत्तेन गुरुणा रणे वृत्रासु-
रेण ॥ कृष्णेन दत्तं कृपया ब्रह्मणे च तपस्यते ॥
॥ १८ ॥ एकादशाक्षरो [illegible] कवचं सर्वलक्षणम् ॥
दत्तमेतत्कुमाराय पुष्करे ब्रह्मणा पुरा ॥ १९ ॥ तेन
चांगिरसे दत्तं गुरवेऽगिरसा मुने ॥ इदमिंद्रकृतं स्तो-
त्रं नित्यं भक्त्या च यः पठेत् ॥२०॥ इह प्राप्य दृ-
ढां भक्तिमंते दास्यं लभेद्ध्रुवम् ॥ जन्ममृत्युजराव्या-
धिशोकेभ्यो मुच्यते नरः ॥२१॥ नहि पश्यति स्व-
प्नेपि यमदूतं यमालयम् ॥२२॥इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महा-
पुराणे कृष्णजन्मखंडे इंद्रकृतं कृष्णस्तोत्रं सं०॥६०॥

॥ अथ विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ विप्रपत्न्य ऊचुः ॥ त्वं ब्रह्म प-
रमं धाम निरीहो निरहंकृतिः ॥ निर्गुणश्च निराका-

रः साकारः सगुणः स्वयम् ॥ १ ॥ साक्षिरूपश्च निर्लिप्तः परमात्मा निराकृतिः ॥ प्रकृतिः पुरुषस्त्वं च कारणं च तयोः परम् ॥ २ ॥ सृष्टिस्थित्यंतविषये ये च देवास्त्रयः स्मृताः ॥ ते त्वदंशाः सर्वबीजा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ ३ ॥ यस्य लोम्नां च विवरे [illegible] खिलं विश्वमीश्वरे [illegible] [illegible]रं महाविष्णुस्त्वं तस्य जनको विभो ॥ ४ ॥ तेजस्त्वं चापि तेजस्वी ज्ञानं ज्ञानी च तत्परः ॥ वेदेऽनिर्वचनीयस्त्वं कस्त्वां स्तोतुमिहेश्वरः ॥५॥ महदादिसृष्टिसूत्रं पंचतन्मात्रमेव च ॥ बीजं त्वं सर्वशक्तीनां सर्वशक्तिस्वरूपकः ॥६॥सर्वशक्तीश्वरः सर्वः सर्वशक्त्याश्रयः सदा ॥ त्वमनीहः स्वयंज्योतिः सर्वानंदः सनातनः ॥ ७॥ अहो आकारहीनस्त्वं सर्वविग्रहवानपि ॥ सर्वेन्द्रियाणां विषयं जानासि नेंद्रियी भवान् ॥ ८ ॥ सरस्वती जडीभूता यत्स्तोत्रे यन्निरूपणे ॥ जडीभूतो महेशश्च शेषो धर्मो विधिः स्वयम् ॥ ९ ॥ पार्वती कमला रा-

धा सावित्री वेदसूरपि ॥ वेदश्च जडतां याति के वा शक्ता विपश्चितः ॥ १० ॥ वयं किं स्तवनं कुर्मः स्त्रियः प्राणेश्वरेश्वर ॥ प्रसन्नो भव नो देव दीनबंधो कृपां कुरु ॥ ११ ॥ इति पेतुश्च ता विप्रपत्न्यस्तच्चरणांबुजे ॥ अभयं प्रददौ ताभ्यः प्रसन्नवदनेक्षणः ॥ १२ ॥ विप्रपत्नीकृतं [illegible] काले च यः पठेत् ॥ स गतिं विप्रपत्नीनां लभते नात्र संशयः ॥ १३ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे कृष्णजन्मखंडे विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ६१ ॥

॥ अथ गोपालविंशतिप्रारंभः ॥

श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ श्रीमान् वेंकटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ॥ वेदांताचार्यवर्यो मे संनिधत्तां सदा हृदि ॥ १ ॥ वंदे वृंदावनचरं वल्लवीजनवल्लभम् ॥ जयंतीसंभवं धाम वैजयंतीविभूषणम् ॥ ॥ २ ॥ वाचं निजांकरसिकां प्रसमीक्षमाणो वक्रारविंदविनिवेशितपांचजन्यः ॥ वर्णत्रिकोणरुचिरे

वरपुंडरीके बद्धासनो जयति बल्लवचक्रवर्ती ॥ ३ ॥ आघ्रायगंधरुचिरस्फुरिताधरोष्ठमास्नाविलेक्षणमनुक्षणमंदहासम् ॥ गोपालडिंभवपुषं कुहनाजनन्याः प्राणस्तनंधयमवैमि परं पुमांसम् ॥ ४ ॥ आविर्भवत्यनिभृताभरणं पुरस्तादाकुंचितैकचरणं नि- हितान्यपादम् ॥ दत्तो चि.मुकुरेण निबद्धतालं नाथस्य नंदभवने नवनीतनाटचम् ॥५ ॥ कुंदप्रसूनविशदैर्दशनैश्चतुर्भिः संदश्य मातुरनिशं कुचचूचुकाग्रम् ॥ नंदस्य वक्रमवलोकयतो मुरारेर्मंदस्मितं मम मनीषितमातनोतु ॥ ६ ॥ हर्तुं कुंभे विनिहितकरः स्वादु हैयंगवीनं दृष्ट्वा दामग्रहणचटुलां मातरं जातरोषाम् ॥ पायादीषत्प्रचलितपदो नापगच्छन्न तिष्ठन्मिथ्यागोपः सपदि नयने मीलयन् विश्वगोप्ता ॥ ७ ॥ व्रजयोषिदपांगवेदनीयं मथुराभाग्यमनन्यभोग्यमीडे ॥ वसुदेववधूस्तनंधयं तत् किमपि ब्रह्म किशोरभावदृश्यम् ॥ ८ ॥ परिवर्ति-

त्तकंधरं भयेन स्मितफुल्लाधरपल्लवं स्मरामि ॥ विट-
पित्वनिरासकं कयोश्चिद्विपुलोलूखलकर्षकं कुमारम्
॥ ९ ॥ निकटेषु निशामयामि नित्यं निगमांतैरधु-
नापि मृग्यमाणम् ॥ यमलार्जुनदृष्टबालकेलिं य-
[illegible]पक्षिकयौवतं युवानम् ॥ १० ॥ पदवीमद-
वीयसीं विमुक्तेरटवी[illegible]यतीम ॥ अरु-
णाधरसाभिलाषवंशां करुणां कारणमानुषं भजा-
मि ॥ ११ ॥ अनिमेषनिषेवणीयमक्ष्णोरजहद्यौव-
नमाविरस्तु चित्ते ॥ कलहायितकुंतलं कलापैः क-
रुणोन्मादकविग्रहं मनो मे ॥ १२ ॥ अनुयायिम-
नोज्ञवंशनालैरवतु स्पर्शितवल्लवीविमोघैः ॥ अन-
घस्मितशीतलैरसौ मामनुकंपासरिदंबुजैरपांगैः ॥
॥ १३ ॥ अधराहितचारुवंशनाला मुकुटालंबिम-
यूरपिच्छमालाः ॥ हरिनीलशिलाविहंगलीलाः प्र-
तिभास्वंतु ममांतिमप्रयाणे ॥ १४ ॥ अखिलानव-
लोकयामि कालान्महिलाधीनभुजांतरस्य यूनः ॥

अभिलाषपदं व्रजांगनानामभिलापक्रमदूरमाभिरूप्यम् ॥ १५ ॥ वहसे महिताय मौलिना विनतेनांजलिमंजनत्विषे ॥ कलयामि विमुग्धवल्लवीवलयाभाषितमंजुवेणवे ॥ १६ ॥ जयतु ललितकृत्यं शिक्षको वल्लवीनां शिथिलमलयसिजा[illegible] लैर्हस्ततालैः ॥ [illegible] [illegible]रिक्षांगोपवेषस्य विष्णोरधरमणिसुधाया वंशवान्वंशनालः ॥ १७ ॥ चित्राकल्पश्रवसि कलयँल्लांगलीकर्णपूरं बर्होत्तंसस्फुरितचिकुरो बंधुजीवं दधानः ॥ गुंजां बद्धामुरसि ललितां धारयन् हारयष्टिं गोपस्त्रीणां जयति कितवः कोपि कौमारहारी ॥ १८ ॥ लीलायष्टिं करकिसलये दक्षिणे न्यस्य धन्यामंसे देव्याः पुलकनिबिडे सन्निविष्टान्यबाहुः ॥ मेघश्यामो जयति ललितं मेखलादत्तवेणुर्गुंजापीडस्फुरितचिकुरो गोपकन्याभुजंगः ॥ १९ ॥ प्रत्यालीढस्मृतिमधिगतां प्राप्तगाढांगपालीं पश्चादीषन्मिलितनयनां प्रेयसीं

प्रेक्षमाणः ॥ भस्त्रां यंत्रप्रणिहितकरो भक्तजीवातुर-
व्याद्वारिक्रीडानिबिडवसनो बल्लवीवल्लभो नः ॥२०॥
वासो हृत्वा दिनकरसुतासंन्निधौ बल्लवीनां लीला-
स्मेरो जयति ललितामास्थितः कुंदशाखाम् ॥ स-
व्रीडाभिस्तदनुवसनं ताभिरभ्यर्थ्यमानः कामी क-
श्चित्करकमलयोरंजलिं याचमानः ॥ २१ ॥ इत्य-
नन्यमनसा विनिर्मितां वेंकटेशकविना स्तुतिं प-
ठन् ॥ दिव्यवेणुरसिकैः समीक्षते दैवतं किमपि
यौवतप्रियम् ॥ २२ ॥ इति गोपालविंशतिः सं-
पूर्णा ॥ ६२ ॥ ॥ ॥

॥ अथ भगवन्मानसपूजाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ हृदंभोजे कृष्णः सजलजलद-
श्यामलतनुः सरोजाक्षः स्रग्वी मुकुटकटकाद्याभर-
णवान्॥शरद्राकानाथप्रतिमवदनः श्रीमुरलिकां व-
हन्ध्येयो गोपीगणपरिवृतः कुंकुमाचितः ॥ १ ॥ प-
योंऽभोधेर्द्वीपान्मम हृदयमायाहि भगवन्मणिव्रा-

तभ्राजत्कनकवरपीठं भज हरे ॥ सुचिह्नौ ते पादौ यदुकुलज नेनेज्मि सुजलैर्गृहाणेदं दूर्वाफलजलवदर्घ्यं मुररिपो ॥ २ ॥ त्वमाचामोपेंद्र त्रिदशसरिदंभोतिशिशिरं भजस्वेमं पंचामृतरचितमाप्लावमघहन् ॥ द्युनद्याः कालिंद्या अपि कनककुंभस्थितमिदं जलं तेन स्नानं कुरु कुरु कुरुष्वाचमनकम् ॥ ३ ॥ तडिद्वर्णे वस्त्रे भज विजयकांताधिहरण प्रलंबारिभ्रातर्मृदुलमुपवीतं कुरु गले॥ललाटे पाटीरं मृगमदयुतं धारय हरे गृहाणेदं माल्यं शतदलतुलस्यादिरचितम् ॥ ४ ॥ दशांगं धूपं सद्वरदचरणाग्रेऽर्पितमये मुखं दीपेनेंदुप्रभवरजसा देव कलये ॥ इमौ पाणी वाणीपतिनुत सकर्पूररजसा विशोध्याग्रे दत्तं सलिलमिदमाचाम नृहरे ॥ ५ ॥ सदा तृप्तान्नं षड्रसवदखिलव्यंजनयुतं सुवर्णामत्रे गोघृतचषकयुक्ते स्थितमिदम् ॥ यशोदासूनो तत्परमदययाऽशान सखिभिः प्रसादं वांछद्भिः सह तदनु नीरं पिब

विभो ॥ ६ ॥ सचंद्रं तांबूलं मुखरुचिकरं भक्षय हरे फलं स्वादु प्रीत्या परिमलवदास्वादय चिरम् ॥ सपर्यापर्याप्त्यै कनकमणिजातं स्थितमिदं प्रदीपैरारार्तिं जलधितनयाश्लिष्ट रचये ॥ ७ ॥ विजातीयैः पत्रैरतिसुरभिभिर्बिल्वतुलसीयुतैश्चेमं पुष्पांजलिमजित ते मूर्ध्नि निदधे ॥ तव प्रादक्षिण्यक्रमणमघविध्वंसि रचितं चतुर्वारं विष्णो जनिपथगतिश्रांतविदुषा ॥ ८ ॥ नमस्कारोऽष्टांगः सकलदुरितध्वंसनपटुः कृतं नृत्यं गीतं स्तुतिरपि रमाकांत त इयम् ॥ तव प्रीत्यै भूयादहमपि च दासस्तव विभो कृतं छिद्रं पूर्णं कुरु कुरु नमस्तेऽस्तु भगवन् ॥ ९ ॥ सदा सेव्यः कृष्णः सजलघननीलः करतले दधानो दध्यन्नं तदनु नवनीतं मुरलिकाम् ॥ कदाचित्कांतानां कुचकलशपत्रालिरचनासमासक्तः स्निग्धैः सह शिशुविहारं विरचयन् ॥ १० ॥ मणिकर्णीच्छया जातमिदं मानसपूजनम् ॥ यः कुर्वीतो-

षसि प्राज्ञस्तस्य कृष्णः प्रसीदति॥११॥ इति श्रीम-
च्छंकराचार्यकृतं भगवन्मानसपूजनं समाप्तम्॥६३॥

॥ अथ श्रीबालरक्षाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ अव्याद्-
जोंघ्रिमणिमांस्तव जान्वथोरू यज्ञोऽच्युतः कटि-
टं जठरं हयास्यः॥ हृत्केशवस्त्वदुर ईश इनस्तु कंठं
विष्णुर्भुजं मुखमुरुक्रम ईश्वरः कम् ॥१॥ चक्र्यग्रतः
सहगदो हरिरस्तु पश्चात्त्वत्पार्श्वयोर्धनुरसी मधुहा
जनश्च॥कोणेषु शंख उरुगाय उपर्युपेंद्रस्तार्क्ष्यः क्षि-
तौ हलधरः पुरुषः समंतात्॥२॥इंद्रियाणि हृषीकेशः
प्राणान्नारायणोऽवतु॥ श्वेतद्वीपपतिश्चित्तं मनो योगे-
श्वरोऽवतु॥३ ॥पृश्निगर्भश्च ते बुद्धिमात्मानं भगवा-
न्परः॥क्रीडंतं पातु गोविंदः शयानं पातु माधवः॥४॥
व्रजंतमव्याद्वैकुंठ आसीनं त्वां श्रियः पतिः ॥ भुंजानं
यज्ञभुक्पातु सर्वग्रहभयंकरः ॥५ ॥ डाकिन्यो यातु-
धान्यश्च कूष्मांडा येऽर्भकग्रहाः ॥ भूतप्रेतपिशाचा-

श्च यक्षरक्षोविनायकाः ॥६॥ कोटरा रेवती ज्येष्ठा पूतना मातृकादयः ॥ उन्मादा ये ह्यपस्मारा देहप्राणेंद्रियद्रुहः ॥ ७ ॥ स्वप्नदृष्टा महोत्पाता वृद्धबालग्रहाश्च ये ॥ सर्वे नश्यंतु ते विष्णोर्नामग्रहणभीरवः ॥८॥ इति श्रीमद्भागवते दशमस्कंधे गोपीकृतबालरक्षा समाप्ता ॥ ६४ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

॥ अथ विष्णोरष्टाविंशतिनामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अर्जुन उवाच ॥ किं तु नामसहस्राणि जपंते च पुनः पुनः॥ यानि नामानि दिव्यानि तानि चाचक्ष्व केशव ॥ १ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ मत्स्यं कूर्मं वराहं च वामनं च जनार्दनम् ॥ गोविंदं पुंडरीकाक्षं माधवं मधुसूदनम् ॥ २ ॥ पद्मनाभं सहस्राक्षं वनमालिं हलायुधम् ॥ गोवर्धनं हृषीकेशं वैकुंठं पुरुषोत्तमम् ॥ ३ ॥ विश्वरूपं वासुदेवं रामं नारायणं हरिम् ॥ दामोदरं श्रीधरं च वेदांगं गरुडध्वजम् ॥ ४ ॥ अनंतं कृष्णगोपालं जपतो ना-

स्ति पातकम् ॥ गवां कोटिप्रदानस्य अश्वमेधशतस्य च ॥ ५ ॥ कन्यादानसहस्राणां फलं प्राप्नोति मानवः ॥ अमायां वा पौर्णमास्यामेकादश्यां तथैव च ॥ ६ ॥ संध्याकाले स्मरेन्नित्यं प्रातःकाले तथैव च ॥ मध्याह्ने च जपन्नित्यं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ७ ॥ इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विष्णोरष्टाविंशतिनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥६५॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

॥ अथ हरिस्तुतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥ स्तोष्ये भक्त्या विष्णुमनादिं जगदादिं यस्मिन्नेतत्संसृतिचक्रं भ्रमतीत्थम् ॥ यस्मिन् दृष्टे नश्यति तत्संसृतिचक्रं तं संसारध्वांतविनाशं हरिमीडे ॥ १ ॥ यस्यैकांशादित्थमशेषं जगदेतत्प्रादुर्भूतं येन पिनद्धं पुनरित्थम् ॥ येन व्याप्तं येन विबुद्धं सुखदुःखस्तं संसारध्वांतविनाशं हरिमीडे ॥ २ ॥ सर्वज्ञो यो यश्च हि सर्वः सकलो यो यश्चानंदोऽनंतगुणो यो गुणधामा ॥ यश्चाव्यक्तो व्यस्त-

समस्तः सदसद्यस्तं संसारध्वां० ॥ ३॥ यस्मादन्य-न्नास्त्यपि नैनं परमार्थं दृश्यादन्यो निर्विषयज्ञान-मयत्वात् ॥ ज्ञातृज्ञानज्ञेयविहीनोपि सदाज्ञस्तं संसार० ॥ ४ ॥ आचार्येभ्यो लब्धसुसूक्ष्माच्युतत-त्त्वाद्वैराग्येणाभ्यासबलाच्चैव द्रढिम्ना ॥ भक्त्यैकाग्र-ध्यानपरा यं विदुरीशं तं संसार० ॥ ५ ॥ प्राणा-नायम्योमिति चित्तं हृदि रुद्ध्वा नान्यत्स्मृत्वा त-त्पुनरत्रैव विलाप्य ॥ क्षीणे चित्ते भाद्दशिरस्मीति विदुर्यं तं संसार० ॥ ६ ॥ यं ब्रह्माख्यं देवमनन्यं प-रिपूर्णं हृत्स्थं भक्तैर्लभ्यमजं सूक्ष्ममतर्क्यम् ॥ ध्या-त्वात्मस्थं ब्रह्मविदो यं विदुरीशं तं संसार०॥७॥मा-त्रातीतं स्वात्मविकाशात्मविबोधं ज्ञेयातीतं ज्ञान-मयं हृद्युपलभ्यम् ॥ भावग्राह्यानंदमनन्यं च विदुर्यं तं संसार० ॥ ८ ॥ यद्यद्वेद्यं वस्तु सतत्त्वं विषयाख्यं तत्तद्ब्रह्मैवेति विदित्वा तदहं च ॥ ध्यायंत्येवं यं स-नकाद्या मुनयोऽजं तं संसार०॥ ९ ॥ यद्यद्वेद्यं तत्त-

दहं नेति विहाय स्वात्मज्योतिर्ज्ञानमयानंदमवा-
प्य ॥ तस्मिन्नस्मीत्यात्मविदो यं विदुरीशं तं सं-
सार० ॥ १० ॥ हित्वा हित्वा दृश्यमशेषं सविक-
ल्पं मत्वा शिष्टं भादृशिमात्रं गगनाभम् ॥ त्यक्त्वा
देहं यं प्रविशंत्यच्युतभक्तास्तं संसार० ॥ १[illegible]
सर्वत्रास्ते सर्वशरीरी न च सर्वः सर्वं वेत्त्येवेह न
यं वेत्ति च सर्वः ॥ सर्वत्रांतर्यामितयेत्थं यमयन्य-
स्तं संसार० ॥ १२ ॥ सर्वं दृष्ट्वा स्वात्मनि युक्त्या
जगदेतद् दृष्ट्वात्मानं चैवमजं सर्वजनेषु ॥ सर्वात्मै-
कोऽस्मीति विदुर्यं जनहृत्स्थं तं संसार० ॥ १३ ॥
सर्वत्रैकः पश्यति जिघ्रत्यथ भुंक्ते स्प्रष्टा श्रोता बु-
ध्यति चेत्याहुरिमं यम् ॥ साक्षी चास्ते कर्तृषु प-
श्यन्निति चान्ये तं संसार०॥१४॥ पश्यन् शृण्वन्नत्र
विजानन् रसयन् सन् जिघ्रन् बिभ्रद्देहमिमं जीवतये-
त्थम् ॥ इत्यात्मानं यं विदुरीशं विषयज्ञं तं संसार०॥
॥ १५ ॥ जाग्रद्दृष्ट्वा स्थूलपदार्थानथ मायां दृष्ट्वा

स्वप्नेऽथापि सुषुप्तौ सुखनिद्राम् ॥ इत्यात्मानं वी-
क्ष्य मुदास्ते च तुरीये तं संसार० ॥ १६ ॥ पश्यन्
शुद्धोप्यक्षर एको गुणभेदान्नानाकारान् स्फाटिक-
वद्भाति विचित्रः ॥ भिन्नश्छिन्नश्चायमजः कर्मफलै-
र्दृष्टं संसार० ॥ १७ ॥ ब्रह्मा विष्णू रुद्रहुताशौ र-
विचंद्राविंद्रो वायुर्यज्ञ इतीत्थं परिकल्प्यैं ॥ एकं
संतं यं बहुधाहुर्मतिभेदात्तं संसार० ॥ १८ ॥ स-
त्यं ज्ञानं शुद्धमनंतं व्यतिरिक्तं शांतं गूढं निष्कल-
मानंदमनन्यम् ॥ इत्याहादौ यं वरुणोऽसौ भृग-
वेऽजं तं संसार० ॥ १९ ॥ कोशानेतान्पंच रसा-
दीनतिहाय ब्रह्मास्मीति स्वात्मनि निश्चित्य हृ-
दिस्थः ॥ पित्रादिष्टो वेद भृगुर्यं यजुरंते तं संसा-
र० ॥ २० ॥ येनाविष्टो यस्य च शक्त्या यदधीनः
क्षेत्रज्ञोऽयं कारयिता जंतुषु कर्तुः ॥ कर्ता भोक्ता-
त्मात्र हि चिच्छक्त्याधिरूढस्तं संसार० ॥२१॥ सृ-
ष्ट्वा सर्वं स्वात्मतयैवेत्थमतर्क्यं व्याप्याथांतः कृत्स्न-

सिदं सृष्टमशेषम् ॥ सच्च त्यच्चाभूत् परमात्मा स य
एकस्तं संसार० ॥ २२ ॥ वेदांतैश्चाध्यात्मिकशास्त्रै-
श्च पुराणैः शास्त्रैश्चान्यैः सात्वततंत्रैश्च यमीशम् ॥
दृष्ट्वाथांतश्चेतसि बुद्ध्वा विविशुर्यं तं संसार० ॥२३॥
श्रद्धाभक्तिध्यानशमाद्यैर्यतमानैर्ज्ञातुं शक्यो
इहैवाशु य ईशः ॥ दुर्विज्ञेयो जन्मशतैश्चापि विना
तैस्तं संसार० ॥ २४ ॥ यस्यातर्क्यं स्वात्मविभूतेः
परमार्थं सर्वं खल्वित्यत्र निरुक्तं श्रुतिविद्भिः ॥ त-
ज्जादित्वादब्धितरंगाभमभिन्नं तं संसार० ॥ २५ ॥
दृष्ट्वा गीतास्वक्षरतत्त्वं विधिनाजं भक्त्या गुर्व्या ल-
भ्य हृदिस्थं दृशिमात्रम् ॥ ध्यात्वा तस्मिन्नस्म्य-
हमित्यत्र विदुर्यं तं संसार० ॥ २६ ॥ क्षेत्रज्ञत्वं प्रा-
प्य विभुः पंचमुखैर्यो भुंक्तेऽजस्रं भोग्यपदार्थान्
प्रकृतिस्थः ॥ क्षेत्रे क्षेत्रेऽप्स्विदुवदेको बहुधाऽऽस्ते
तं संसार० ॥ २७ ॥ युक्त्यालोड्य व्यासवचांस्यत्र
हि लभ्यः क्षेत्रक्षेत्रज्ञांतरविद्भिः पुरुषाख्यः ॥ योऽ-

हं सोऽसौ सोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं संसार०॥२८॥ एकीकृत्यानेकशरीरस्थमिमं ज्ञं यं विज्ञायेहैव स एवाशु भवंति॥ यस्मिँल्लीना नेह पुनर्जन्म लभंते तं संसार०॥२९॥ द्वंद्वैकत्वं यच्च मधुब्राह्मणवाक्यैः कृत्वा शक्रोपासनमासाद्य विभूत्या॥ योऽसौ सोहं सोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं संसार०॥३०॥ योऽयं देवे चेष्टयितांतःकरणस्थः सूर्ये चासौ तापयिता सोऽस्म्यहमेव॥ इत्यात्मैक्योपासनया यं विदुरीशं तं संसार०॥३१॥ विज्ञानांशो यस्य सतः शक्त्यधिरूढो बुद्धिर्बुध्यत्यत्र बहिर्बोध्यपदार्थान्॥ नैवांतःस्थं बुध्यति यं बोधयितारं तं सं०॥३२॥ कोऽयं देहे देव इतीत्थं सुविचार्यं ज्ञाता श्रोतानंदयिता चैष हि देवः॥ इत्यालोच्य ज्ञांश इहास्मीति विदुर्यं तं संसार०॥३३॥ को ह्येवान्यादात्मनि न स्यादयमेष ह्येवानंदः प्राणिति चापानिति चेति॥ इत्यस्तित्वं वक्त्युपपत्त्या श्रुतिरेषा तं संसा-

र० ॥ ३४ ॥ प्राणो वाहं वाक् श्रवणादीनि मनो वा बुद्धिर्वाहं व्यस्त उताहोऽपि समस्तः ॥ इत्यालोच्य ज्ञप्तिरिहास्मीति विदुर्यं तं संसार० ॥ ३५ ॥ नाहं प्राणो नैव शरीरं न मनोऽहं नाहं बुद्धिर्नाहमहंकारधियौ च ॥ योत्र ज्ञांशः सोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं संसार० ॥ ३६ ॥ सत्तामात्रं केवलविज्ञानमजं सत्सूक्ष्मं नित्यं तत्त्वमसीत्यात्मसुताय ॥ साम्नामंते प्राह पिता यं विभुमाद्यं तं संसार० ॥ ३७ ॥ मूर्तामूर्ते पूर्वमपोह्याथ समाधौ दृश्यं सर्वं नेति च नेतीति विहाय ॥ चैतन्यांशे स्वात्मनि संतं च विदुर्यं तं संसार० ॥ ३८ ॥ ओतं प्रोतं यत्र च सर्वं गगनांतं योऽस्थूलानण्वादिषु सिद्धोऽक्षरसंज्ञः ॥ ज्ञातातोऽन्यो नेत्युपलभ्यो न च वेद्यस्तं संसा० ॥ ३९॥ तावत्सर्वं सत्यमिवाभाति यथैतद्यावत्सोऽस्मीत्यात्मनि यो ज्ञो न हि दृष्टः ॥ दृष्टे तस्मिन् सर्वमसत्यं भवतीदं तं संसार० ॥ ४० ॥ रागामुक्तं लोह-

युतं हेम यथाग्नौ योगाष्टांगैरुज्ज्वलितज्ञानमयाग्नौ ॥ दग्ध्वात्मानं ज्ञं परिशिष्टं च विदुर्यं तं संसार० ॥ ४१ ॥ यं विज्ञानज्योतिषमाद्यं सुविभातं हृद्यर्कैन्द्वग्न्योकसमीड्यं तडिदाभम् ॥ भक्त्याराध्येहैव विशंत्यात्मनि संतं तं संसार० ॥ ४२ ॥ पायाद्भक्तं स्वात्मनि संतं पुरुषं यो भक्त्या स्तौतीत्यांगिरसं विष्णुरिमं माम् ॥ इत्यात्मानं स्वात्मनि संहृत्य सदैकस्तं संसार० ॥ ४३ ॥ इत्थं स्तोत्रं भक्तजनेड्यं भवभीतिध्वांतार्काभं भगवत्पादीयमिदं यः ॥ विष्णोर्लोकं पठति शृणोति व्रजति ज्ञो ज्ञानं ज्ञेयं स्वात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥ ४४ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचिता हरिस्तुतिः समाप्ता ॥ ६६ ॥

॥ अथ हरिनाममालास्तोत्रप्रारंभः ॥

ॐ तत्सत् ॥ गोविंदं गोकुलानंदं गोपालं गोपिवल्लभम् ॥ गोवर्धनोद्धरं धीरं तं वंदे गोमतीप्रि-

यम् ॥ १ ॥ नारायणं निराकारं नरवीरं नरोत्तमम् ॥ नृसिंहं नागनाथं च तं वंदे नरकान्तकम् ॥ २ ॥ पीताम्बरं पद्मनाभं पद्माक्षं पुरुषोत्तमम् ॥ पवित्रं परमानंदं तं वंदे परमेश्वरम् ॥ ३ ॥ राघवं रामचंद्रं च रावणारिं रमापतिम् ॥ राजीवलोचनं रामं तं वंदे रघुनन्दनम् ॥ ४ ॥ वामनं विश्वरूपं च वासुदेवं च विठ्ठलम् ॥ विश्वेश्वरं विष्णुव्यासं तं वंदे वेदवल्लभम् ॥ ५ ॥ दामोदरं दिव्यसिंहं दयालुं दीननायकम् ॥ दैत्यारिं देवदेवेशं तं वंदे देवकीसुतम् ॥ ६ ॥ मुरारिं माधवं मत्स्यं मुकुंदं मुष्टिमर्दनम् ॥ मुंजकेशं महाबाहुं तं वंदे मधुसूदनम् ॥७॥ केशवं कमलाकान्तं कामेशं कौस्तुभप्रियम् ॥ कौमोदकीधरं कृष्णं तं वंदे कौरवांतकम्॥८॥भूधरं भुवनानंदं भूतेशं भूतनायकम् ॥ भावनैकं भुजंगेशं तं वंदे भवनाशनम् ॥ ९ ॥ जनार्दनं जगन्नाथं जगज्जाड्यविनाशकम् ॥ जामदग्निं वरं ज्योतिस्तं वंदे जलशायिनम् ॥ १० ॥

चतुर्भुजं चिदानंदं चाणूरमल्लमर्दनं ॥ चराचरगतं देवं तं वंदे चक्रपाणिनं ॥ ११ ॥ श्रियः करं श्रियो नाथं श्रीधरं श्रीवरप्रदं ॥ श्रीवत्सलधरं सौम्यं तं वंदे श्रीसुरेश्वरं ॥ १२ ॥ योगीश्वरं यज्ञपतिं यशोदानंददायकं ॥ यमुनाजलकल्लोलं तं वंदे यदुनायकं ॥ १३ ॥ शालिग्रामशिलाशुद्धं शंखचक्रोपशोभितं ॥ सुरासुरसदासेव्यं तं वंदे साधुवल्लभं ॥ १४॥ त्रिविक्रमं तपोमूर्तिं त्रिविधाघौघनाशनम्॥ त्रिस्थलं तीर्थराजेंद्रं तं वंदे तुलसीप्रियम् ॥ १५ ॥ अनंतमादिपुरुषमच्युतं च वरप्रदं ॥ आनंदं च सदानंदं तं वंदे चाघनाशनं ॥ १६॥ लीलया धृतभूभारं लोकसत्त्वैकवंदितं ॥ लोकेश्वरं च श्रीकांतं तं वंदे लक्ष्मणप्रियं ॥ १७॥ हरिं च हरिणाक्षं च हरिनाथं हरिप्रियं ॥ हलायुधसहायं च तं वंदे हनुमत्पतिं ॥ १८ ॥ हरिनामकृता माला पवित्रा पापनाशिनी ॥ बलिराजेंद्रेण चोक्ता कंठे धार्या प्र-

यत्नतः ॥ १९ ॥ इति श्रीशंकराचार्यविरचितं हरिनाममालास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ६७ ॥

अथ विष्णुशतनामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ ॐ वासुदेवं हृषीकेशं वामनं जलशायिनं ॥ जनार्दनं हरिं कृष्णं श्रीवक्षं गरुडध्वजं ॥ १ ॥ वाराहं पुण्डरीकाक्षं नृसिंहं नरकान्तकं ॥ अव्यक्तं शाश्वतं विष्णुमनंतमजमव्ययम् ॥ २ ॥ नारायणं गदाध्यक्षं गोविंदं कीर्तिभाजनं ॥ गोवर्द्धनोद्धरं देवं भूधरं भुवनेश्वरं ॥ ॥३॥ वेत्तारं यज्ञपुरुषं यज्ञेशं यज्ञवाहकं ॥ चक्रपाणिं गदापाणिं शंखपाणिं नरोत्तमं ॥ ४ ॥ वैकुंठं दुष्टदमनं भूगर्भं पीतवाससं ॥ त्रिविक्रमं त्रिकालज्ञं त्रिमूर्तिं नंदकेश्वरं ॥ ५ ॥ रामं रामं हयग्रीवं भीमं रौद्रं भवोद्भवं ॥ श्रीपतिं श्रीधरं श्रीशं मंगलं मंगलायुधं ॥६॥ दामोदरं दमोपेतं केशवं केशिसूदनं ॥ वरेण्यं वरदं विष्णुमानंदं वसुदेवजं ॥ ७ ॥ हिरण्यरेत-

सं दीप्तं पुराणं पुरुषोत्तमं ॥ सकलं निष्कलं शुद्धं निर्गुणं गुणशाश्वतम् ॥८ ॥ हिरण्यतनुसंकाशं सूर्यायुतसमप्रभं ॥ मेघश्यामं चतुर्बाहुं कुशलं कमलेक्षणं ॥ ९ ॥ ज्योतीरूपमरूपं च स्वरूपं रूपसंस्थितं॥सर्वज्ञं सर्वरूपस्थं सर्वेशं सर्वतोमुखं ॥ १०॥ ज्ञानं कूटस्थमचलं ज्ञानदं परमं प्रभुं ॥ योगीशं योगनिष्णातं योगिनं योगरूपिणं ॥ ११ ॥ ईश्वरं सर्वभूतानां वंदे भूतमयं प्रभुं ॥ इति नामशतं दिव्यं वैष्णवं खलु पापहम् ॥ १२ ॥ व्यासेन कथितं पूर्वं सर्वपापप्रणाशनं ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय स भवेद्वैष्णवो नरः ॥ १३ ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥ चांद्रायणसहस्राणि कन्यादानशतानि च ॥ १४ ॥ गवां लक्षसहस्राणि मुक्तिभागी भवेन्नरः ॥ अश्वमेधायुतं पुण्यं फलं प्राप्नोति मानवः ॥ १५ ॥ इति श्रीविष्णुपुराणे विष्णुशतनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ६८ ॥

अथ महालक्ष्म्यष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ नमस्तेऽस्तु महामाये श्रीपीठे सुरपूजिते ॥ शंकचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते॥१॥नमस्ते गरुडारूढे कोलासुरभयंकरि ॥ सर्वपापहरे देवि महालक्ष्मि० ॥ २ ॥ सर्वज्ञे सर्ववरदे सर्वदुष्टभयंकरि ॥ सर्वदुःखहरे देवि महाल०॥३ ॥ सिद्धिबुद्धिप्रदे देवि भुक्तिमुक्तिप्रदायिनि ॥ मंत्रमूर्ते सदा देवि महाल० ॥ ४ ॥ आद्यंतरहिते देवि आद्यशक्ति महेश्वरि ॥ योगजे योगसंभूते महालक्ष्मि० ॥ ५ ॥ स्थूलसूक्ष्ममहारौद्रे महाशक्ति महोदरे ॥ महापापहरे देवि महालक्ष्मि० ॥६॥ पद्मासनास्थिते देवि परब्रह्मस्वरूपिणि ॥ परमेशि जगन्मातर्महालक्ष्मि० ॥७ ॥ श्वेतांबरधरे देवि नानाऽलंकारभूषिते ॥ जगत्स्थिते जगन्मातर्महालक्ष्मि नमो०॥८॥ महालक्ष्म्यष्टकस्तोत्रं यः पठेद्भक्तिमान्नरः ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति राज्यं प्राप्नोति सर्वदा

॥ ९ ॥ एककालं पठेन्नित्यं महापापविनाशनम् ॥ द्विकालं यः पठेन्नित्यं धनधान्यसमन्वितः ॥ १० ॥ त्रिकालं यः पठेन्नित्यं महाशत्रुविनाशनम् ॥ महालक्ष्मीर्भवेन्नित्यं प्रसन्ना वरदा शुभा ॥ ११ ॥ इतींद्रकृतः श्रीमहालक्ष्म्यष्टकस्तवः संपूर्णः ॥ ६९ ॥

॥ अथ त्रिपुरसुंदरीस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदंबवनचारिणीं मुनिकदंबकादंबिनीं नितंबजितभूधरां सुरनितंबिनीसेविताम् ॥ नवांबुरुहलोचनामभिनवांबुदश्यामलां त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ १ ॥ कदंबवनवासिनीं कनकवल्लकीधारिणीं महार्हमणिहारिणीं मुखसमुल्लसद्वारुणीम् ॥ दयाविभवकारिणीं विशदलोचनीं चारिणीं त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ २ ॥ कदंबवनशालया कुचभरोल्लसन्मालया कुचोपमितशैलया गुरुकृपालसद्वेलया ॥ मदारुणकपोलया मधुरगीतवाचालया कयापि घन-

नीलया क्वचिता वयं लीलया ॥ ३ ॥ कदंबवनमध्यगां कनकमंडलोपस्थितां षडंबुरुहवासिनीं सततसिद्धिसौदामिनीम् ॥ विडंबितजपारुचिं विकचचंद्रचूडामणिं त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ ४ ॥ कुचांचितविपंचिकां कुटिलकुंतलालंकृतां कुशेशयनिवासिनीं कुटिलचित्तविद्वेषिणीम् ॥ मदारुणविलोचनां मनसिजारिसंमोहिनीं मतंगमुनिकन्यकां मधुरभाषिणीमाश्रये ॥ ५ ॥ स्मरेत्प्रथमपुष्पिणीं रुधिरबिंदुनीलांबरां गृहीतमधुपात्रिकां मधुविघूर्णनेत्रांचलाम्॥ घनस्तनभरोन्नतां गलितचूलिकां श्यामलां त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ ६ ॥ सकुंकुमविलेपनामलकचुंबिकस्तूरिकां समंदहसितेक्षणां सशरचापपाशांकुशाम् ॥ अशेषजनमोहिनीमरुणमाल्यभूषांबरां जपाकुसुमभासुरां जपविधौ स्मराम्यंबिकाम् ॥७॥ पुरंदरपुरंध्रिकां चिकुरबंधसैरंध्रिकां पितामहपतिव्रतां पटुप-

टीरचर्चारताम् ॥ मुकुंदरमणीं मणीलसदलंक्रिया-
कारिणीं भजामि भुवनांबिकां सुरवधूटिकाचेटि-
काम् ॥ ८ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचा-
र्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं त्रिपुरसुन्दरीस्तोत्रं
संपूर्णम् ॥ ७० ॥ ॥

॥ अथ देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ न मंत्रं नो यंत्रं तदपि न च
जाने स्तुतिमहो न चाह्वानं ध्यानं सपदि च न जा-
ने स्तुतिकथाः ॥ न जाने मुद्रास्ते तदपि च न जा-
नेपि लपनं परं जाने मातस्त्वदनुसरणं क्लेशहरण-
म् ॥ १ ॥ विधेरज्ञानेन द्रविणविरहेणालसतया विधे-
याशक्यत्वात्तव चरणयोर्याच्युतिरभूत् ॥ तदेतत्क्षं-
तव्यं जननि सकलोद्धारिणि शिवे कुपुत्रो जायेत
क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ २ ॥ पृथिव्यां पुत्रा-
स्ते जननि बहवः संति सरलाः परं तेषां मध्ये वि-
रलतरलोऽहं तव सुतः ॥ मदीयोऽयं त्यागः समुचि-

तमिदं नो तव शिवे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ ३ ॥ जगन्मातर्मातस्तव चरणसेवा न रचिता न वा दत्तं देवि द्रविणमतिभूयस्तव मया ॥ तथापि त्वं स्नेहं मयि निरुपमं यत्प्रकुरुषे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥४॥ परित्यक्त्वा देवान्विविधविधिसेवाकुलतया मया पंचाशीतेरधिकमपनीते तु वयसि ॥ इदानीं चेन्मातस्तव यदि कृपा नापि भविता निरालंबो लंबोदरजननि कं यामि शरणम् ॥ ५ ॥ श्वपाको जल्पाको भवति मधुपाकोपमगिरा निरांतको रंको विहरति चिरं कोटिकनकैः ॥ तवापर्णे कर्णे विशति मनुवर्णे फलमिदं जनः को जानीते जननि जपनीयं जपविधौ ॥ ६ ॥ चिताभस्मालेपो गरलमशनं दिक्पटधरो जटाधारी कंठे भुजगपतिहारी पशुपतिः ॥ कपाली भूतेशो भजति जगदीशैकपदवीं भवानि त्वत्पाणिग्रहणपरिपाटीफलमिदम् ॥ ७ ॥

न मोक्षस्याकांक्षा न च विभववांछापि च न मे न विज्ञानापेक्षा शशिमुखि सुखेच्छापि न पुनः ॥ अतस्त्वां संयाचे जननि जननं यातु मम वै मृडानी रुद्राणी शिव शिव भवानीति जपतः ॥ ८ ॥ नाराधितासि विधिना विविधोपचारैः किं रूक्षचिंतनपरैर्न कृतं वचोभिः ॥ श्यामे त्वमेव यदि किंचन मय्यनाथे धत्से कृपामुचितमंब परं तवैव ॥९॥ आपत्सु मग्नः स्मरणं त्वदीयं करोमि दुर्गे करुणार्णवेशि ॥ नैतच्छठत्वं मम भावयेथाः क्षुधातृषार्ता जननीं स्मरंति ॥१०॥ जगदंब विचित्रमत्र किं परिपूर्णा करुणाऽस्ति चेन्मयि ॥ अपराधपरंपरावृतं नहि माता समुपेक्षते सुतम् ॥ ११ ॥ मत्समः पातकी नास्ति पापघ्नी त्वत्समा न हि॥एवं ज्ञात्वा महादेवि यथा योग्यं तथा कुरु ॥१२॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७१ ॥

॥ अथानंदलहरी प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ भवानि स्तोतुं त्वां प्रभवति चतुर्भिर्न वदनैः प्रजानामीशानस्त्रिपुरमथनः पंचभिरपि॥न षड्भिः सेनानीर्दशशतमुखैरप्यहिपतिस्तदान्येषां केषां कथय कथमस्मिन्नवसरः॥१॥ घृतक्षीरद्राक्षामधुमधुरिमा कैरपि पदैर्विशिष्यानाख्येयो भवति रसनामात्रविषयः ॥ तथा ते सौंदर्यं परमशिवदृङ्मात्रविषयः कथंकारं ब्रूमः सकलनिगमागोचरगुणे ॥ २ ॥ मुखे ते तांबूलं नयनयुगुले कज्जलकला ललाटे काश्मीरं विलसति गले मौक्तिकलता ॥ स्फुरत्कांची शाटी पृथुकटितटे हाटकमयी भजामस्त्वां गौरीं नगपतिकिशोरीमविरतम् ॥ ३ ॥ विराजन्मंदारद्रुमकुसुमहारस्तनतटी नदद्वीणानादश्रवणविलसत्कुंडलगुणा ॥ नतांगी मातंगी रुचिरगतिभंगी भगवती सती शंभोरंभोरुहचटुलचक्षुर्विजयते ॥ ४ ॥ नवीनार्कभ्राजन्मणिकनकभूषापरि-

करैर्वृतांगी सारंगी रुचिरनयनांगीकृतशिवा ॥ तडित्पीता पीतांबरललितमंजीरसुभगा ममाऽपर्णा पूर्णा निरवधिसुखैरस्तु सुमुखी ॥ ५ ॥ हिमाद्रेः संभूता सुललितकरैः पल्लवयुता सुपुष्पा मुक्ताभिर्भ्रमरकलिता चालकभरैः ॥ कृतस्थाणुस्थाना कुचफलनता सूक्तिसरसा रुजां हंत्री गंत्री विलसति चिदानंदलतिका ॥ ६ ॥ सपर्णामाकीर्णां कतिपयगुणैः सादरमिह श्रयंत्यन्ये वल्लीं मम तु मतिरेवं विलसति ॥ अपर्णैका सेव्या जगति सकलैर्यत्परिवृतः पुराणोऽपि स्थाणुः फलति किल कैवल्यपदवीम् ॥ ७ ॥ विधात्री धर्माणां त्वमसि सकलाम्नायजननी त्वमर्थानां मूलं धनदनमनीयांघ्रिकमले ॥ त्वमादिः कामानां जननि कृतकंदर्पविजये सतां मुक्तेर्बीजं त्वमसि परमब्रह्ममहिषी ॥ ८ ॥ प्रभूता भक्तिस्ते यदपि न ममालोलमनसस्त्वया तु श्रीमत्या सदयमवलोक्योऽहमधुना ॥ पयोदः पानीयं

दिशति मधुरं चाण्डिकमुखे भृशं शंके कैर्वा विधिभिर-
नुनीता मम मतिः ॥ ९ ॥ कृपापांगालोकं वितर
तरसा साधुचरिते न ते युक्तोपेक्षा मयि शरणदी-
क्षामुपगते ॥ न चेदिष्टं दद्यादनुपदमहो कल्पलति-
का विशेषः सामान्यैः कथमितरवल्लीपरिकरैः ॥१०॥
महांतं विश्वासं तव चरणपंकेरुहयुगे निधायान्य-
त्रैवाश्रितमिह मया दैवतमुमे ॥ तथाऽपि त्वच्चेतो
यदि मयि न जायेत समयं निरालंबो लंबोदरज-
ननि कं यामि शरणम् ॥ ११ ॥ अयःस्पर्शे लग्नं
सपदि लभते हेमपदवीं यथा रथ्यापाथः शुचि भ-
वति गंगौघमिलितम् ॥ तथा तत्तत्पापैरतिमलिन-
मंतर्मम यदि त्वयि प्रेम्णा सक्तं कथमिव न जाये-
त विमलम् ॥ १२ ॥ त्वदन्यस्मादिच्छाविषयफल-
लाभेन नियमस्त्वमर्थानामिच्छाधिकमपि समर्था
वितरणे ॥ इति प्राहुः प्राञ्चः कमलभवनाद्यास्त्व-
यि मनस्त्वदासक्तं नक्तं दिवमुचितमीशानि कुरु त-

हस्ते त्वष्टारं वामतः करे ॥ हस्तावुष्णकरः पातु हृ-
दयं पातु भानुमान् ॥११॥ उदरे तु यमं विद्यादादि-
त्यं नाभिमंडले ॥ कट्यां तु विन्यसेद्धंसं रुद्रमूर्वो-
स्तु विन्यसेत् ॥ १२ ॥ जान्वोस्तु गोपतिं न्यस्य स-
वितारं तु जंघयोः ॥ पादयोश्च [illegible]वंतं गुल्फयो-
श्च दिवाकरम् ॥ १३ ॥ बाह्यतस्तु तमोध्वंसं भगम-
भ्यंतरे न्यसेत् ॥ सर्वांगेषु सहस्रांशुं दिग्विदिक्षु भ-
गं न्यसेत् ॥ १४ ॥ इति दिग्बंधः ॥ एष आदित्य-
विन्यासो देवानामपि दुर्लभः ॥ इमं भक्त्या न्यसे-
त्पार्थ स याति परमां गतिम् ॥ १५ ॥ कामक्रोधकृ-
तात्पापान्मुच्यते नात्र संशयः ॥ सर्पादपि भयं नै-
व संग्रामेषु पथिष्वपि ॥ १६ ॥ रिपुसंघट्टकालेषु त-
था चोरसमागमे ॥ त्रिसंध्यं जपतो न्यासं महापा-
तकनाशनम् ॥ १७ ॥ विस्फोटकसमुत्पन्नं तीव्रज्व-
रसमुद्भवम् ॥ शिरोरोगं नेत्ररोगं सर्वव्याधिविनाश-
नम् ॥ १८ ॥ कुष्ठव्याधिस्तथा दद्रुरोगाश्च विविधा-

श्च ये ॥ जपमानस्य नश्यंति शृणु भक्त्या तदर्जुन ॥ १९ ॥ आदित्यो मंत्रसंयुक्त आदित्यो भुवनेश्वरः ॥ आदित्यान्नापरो देवो ह्यादित्यः परमेश्वरः ॥ ॥२० ॥आदित्यमर्चयेद् ब्रह्मा शिव आदित्यमर्चयेत् ॥ यदादि[illegible]कं तेजो मम [illegible] ॥ २१ ॥ आदित्यं मंत्रसंयुक्तमादित्यं भुवनेश्वरम् ॥ आदित्यं ये प्रपश्यंति मां पश्यंति न संशयः ॥२२ ॥ त्रिसंध्यमर्चयेत्सूर्यं स्मरेद्भक्त्या तु यो नरः ॥ न स पश्यति दारिद्र्यं जन्मजन्मनि चार्जुन ॥ २३ ॥ एतत्ते कथितं पार्थ आदित्यहृदयं मया ॥ शृण्वन्मुक्तश्च पापेभ्यः सूर्यलोके महीयते ॥ २४ ॥ नमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् ॥२५ ॥ सुवर्णस्फटिको भानुः स्फुरितो विश्वतापनः ॥ रविर्विश्वो महातेजाः सुवर्णः सुप्रबोधकः ॥ २६ ॥ हिरण्यगर्भस्त्रिशिरास्तपनो भास्करो रविः ॥मार्तंडो गोपतिः

श्रीमान्कृतज्ञश्च प्रतापवान् ॥ २७ ॥ तमिस्रहा भगो हंसो नासत्यश्च तमोनुदः॥ शुद्धो विरोचनः केशी सहस्रांशुर्महाप्रभुः ॥ २८ ॥ विवस्वान्पूषणो मृत्युर्मिहिरो जामदग्न्यजित् ॥ घर्मरश्मिः पतंगश्च शरण्योऽमित्रहा तपः ॥२९॥ दुर्वि[illegible]गतिः शूरस्तेजोराशिर्महायशाः॥शंभुश्चित्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः ॥३०॥ अंशमानुत्तमो देव ऋग्यजुःसाम एव च ॥ हरिदश्वस्तमोदारः सप्तसप्तिर्मरीचिमान् ॥ ३१ ॥ अग्निगर्भोदितेः पुत्रः शंभुस्तिमिरनाशनः ॥पूषा विश्वंभरो मित्रः सुवर्णः सुप्रतापवान् ॥ ३२ ॥ आतपी मंडली भास्वांस्तपनः सर्वतापनः ॥ कृतविश्वो महातेजाः सर्वरत्नमयोद्भवः ॥ ३३ ॥ अक्षरश्च क्षरश्चैव प्रभाकरविभाकरौ ॥ चंद्रश्चंद्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः॥ ३४ ॥ अंगारको गदोऽगस्ती रक्तांगश्चांगवर्धनः॥ बुधो बुद्धासनो बुद्धिर्बुद्धात्मा बुद्धिवर्धनः ॥ ३५ ॥ बृहद्भानुर्बृहद्भासो बृह-

ामा बृहस्पतिः॥ शुक्रस्त्वं शुक्ररेतास्त्वं शुक्रांगः
ाुक्रभूषणः ॥ ३६ ॥ शनिमान् शनिरूपस्त्वं शनैः
ोच्छसि सर्वदा ॥ अनादिरादिरादित्यस्तेजोराशिर्म-
हातपाः ॥ ३७ ॥ अनादिरादिरूपस्त्वमादित्यो
दिक्पतिर्यमः ॥ ...तुमान् ... स्वर्भानु-
र्भानुदीप्तिमान् ॥ ३८ ॥ धूमकेतुर्महाकेतुः सर्वके-
तुरनुत्तमः ॥ तिमिरावरणः शंभुः स्रष्टा मार्तंड
एव च ॥ ३९ ॥ नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमाय नमो
नमः ॥ नमोत्तराय गिरये दक्षिणाय नमो नमः ॥
॥ ४० ॥ नमो नमः सहस्रांशो ह्यादित्याय नमो
नमः ॥ नमः पद्मप्रबोधाय नमस्ते द्वादशात्मने ॥
॥ ४१ ॥ नमो विश्वप्रबोधाय नमो भ्राजिष्णुजि-
ष्णवे ॥ ज्योतिषे च नमस्तुभ्यं ज्ञानार्काय नमो
नमः ॥ ४२ ॥ प्रदीप्ताय प्रगल्भाय युगांताय नमो
नमः ॥ नमस्ते होतृपतये पृथिवीपतये नमः ॥
॥ ४३॥ नमोंकार वषट्कार सर्वयज्ञ नमोऽस्तु ते ॥

ऋग्वेदाय यजुर्वेद सामवेद नमोऽस्तु ते ॥ ४४ ॥ न-
मो हाटकवर्णाय भास्कराय नमो नमः ॥ जयाय
जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ४५ ॥ दिव्याय दि-
व्यरूपाय ग्रहाणां पतये नमः ॥ नमस्ते शुचये नि-
त्यं नमः पुरुषात्मने ॥ ४६ ॥ नमस्त्रैलोक्यना-
थाय भूतानां पतये नमः ॥ नमः कैवल्यनाथाय नम-
स्ते दिव्यचक्षुषे ॥ ४७ ॥ त्वं ज्योतिस्त्वं द्युतिर्ब्रह्मा
त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा
वायुरग्निस्त्वमेव च ॥ ४८ ॥ योजनानां सहस्रे
द्वे द्वे शते द्वे च योजने ॥ एकेन निमिषार्धेन क्रम-
माण नमोस्तु ते ॥ ४९ ॥ नवयोजनलक्षाणि
सहस्राद्विशतानि च ॥ यावद्घटीप्रमाणेन क्रममाण
नमोऽस्तु ते ॥ ५० ॥ अग्रतश्च नमस्तुभ्यं पृष्ठतश्च
सदा नमः ॥ पार्श्वतश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते चास्तु
सर्वदा ॥ ५१ ॥ नमः सुरारिहंत्रे च सोमसूर्याग्नि-
चक्षुषे ॥ नमो दिव्याय व्योमाय सर्वतंत्रमया-

य च ॥ ५२ ॥ नमो वेदांतवेद्याय सर्वकर्मादिसाक्षिणे ॥ नमो हरितवर्णाय सुवर्णाय नमो नमः ॥५३ ॥ अरुणो माघमासे तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा ॥ चैत्रमासे तु वेदांगो भानुर्वैशाखतापनः ॥ ५४ ॥ ज्येष्ठमासे तपेदिंद्र [illegible]ाढे तपते र[illegible] श्रावणे मासि यमो भाद्रपदे तथा ॥ ५५ ॥ इषे सुवर्णरेताश्च कार्तिके च दिवाकरः॥ मार्गशीर्षे तपेन्मित्रः पौषे विष्णुः सनातनः ॥ ५६ ॥ पुरुषस्त्वधिके मासे मासाधिक्ये तु कल्पयेत् ॥ इत्येते द्वादशादित्याः काश्यपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ ५७ ॥ उग्ररूपा महात्मानस्तपंते विश्वरूपिणः ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रस्फुटा हेतवो नृप ॥ ५८ ॥ सर्वपापहरं चैवमादित्यं संप्रपूजयेत् ॥ एकधा दशधा चैव शतधा च सहस्रधा ॥ ५९ ॥ तपंते विश्वरूपेण सृजंति संहरंति च ॥ एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः ॥ ६० ॥ महेंद्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च ॥ न-

क्षत्रग्रहताराणामधिपो विश्वतापनः ॥ ६१ ॥ वायुरग्निर्धनाध्यक्षो भूतकर्ता स्वयं प्रभुः ॥ एष देवो हि देवानां सर्वमाप्यायते जगत् ॥ ६२ ॥ एष कर्ता हि भूतानां संहर्ता रक्षकस्तथा ॥ एष लोकानुलोकाश्च सरितश्च सागराः ॥ ६३ ॥ एष पातालसप्तस्था दैत्यदानवराक्षसाः ॥ एष धाता विधाता च बीजं क्षेत्रं प्रजापतिः ॥ ६४ ॥ एक एव प्रजा नित्यं संवर्धयति रश्मिभिः ॥ एष यज्ञः स्वधा स्वाहा ह्रीः श्रीश्च पुरुषोत्तमः ॥ ६५ ॥ एष भूतात्मको देवः सूक्ष्मो व्यक्तः सनातनः ॥ ईश्वरः सर्वभूतानां परमेष्ठी प्रजापतिः ॥ ६६ ॥ कालात्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा विश्वतोमुखः ॥ जन्ममृत्युजराव्याधिसंसारभयनाशनः ॥ ६७ ॥ दारिद्र्यव्यसनध्वंसी श्रीमान्देवो दिवाकरः ॥ विकर्तनो विवस्वांश्च मार्तंडो भास्करो रविः ॥ ६८ ॥ लोकप्रकाशकः श्रीमाँल्लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः ॥ लोकसाक्षी त्रिलोकेशः कर्ता हर्ता तामिस्रहा ॥ ६९ ॥

तपनस्तापनश्चैव शुचिः सप्ताश्ववाहनः ॥ गभस्ति-
हस्तो ब्रह्मण्यः सर्वदेवनमस्कृतः ॥ ७० ॥ आयुरा-
रोग्यमैश्वर्यं नरा नार्यश्च मंदिरे ॥ यस्य प्रसादात्सं-
तुष्टिरादित्यहृदयं जपेत् ॥ ७१ ॥ इत्येतैर्नामभिः
पार्थ आदित्यं [illegible] नित्यशः ॥ [illegible]-
तेय तस्य रोगभयं नहि ॥ ७२ ॥ पातकान्मुच्यते
पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः ॥ एकसंध्यं द्विसंध्यं
वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ७३ ॥ त्रिसंध्यं जपमा-
नस्तु पश्येच्च परमं पदम् ॥ यदह्नात्कुरुते पापं त-
दह्नात्प्रतिमुच्यते ॥ ७४ ॥ यद्रात्र्यात्कुरुते पापं
तद्रात्र्यात्प्रतिमुच्यते ॥ दद्रुस्फोटककुष्ठानि मंड-
लानि विषूचिका ॥ ७५ ॥ सर्वव्याधिमहारोगभूत-
बाधास्तथैव च ॥ डाकिनी शाकिनी चैव महारोग-
भयं कुतः ॥७६॥ ये चान्ये दुष्टरोगाश्च ज्वरातीसार-
कादयः ॥ जपमानस्य नश्यंति जीवेच्च शरदां शतम्
॥ ७७ ॥ संवत्सरेण मरणं यदा तस्य ध्रुवं भवेत् ॥

अशीर्षी पश्यति च्छायामहोरात्रं धनंजय ॥ ७८ ॥
यस्त्विदं पठते भक्त्या भानोर्वारे महात्मनः ॥ प्रा-
तःस्नाने कृते पार्थ एकाग्रकृतमानसः ॥ ७९ ॥ सु-
वर्णचक्षुर्भवति न चांधस्तु प्रजापते ॥ पुत्रवान्धन-
संपन्नो जायते [illegible] सुखी ॥ [illegible] ॥ सर्वसिद्धि-
मवाप्नोति सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ आदित्यहृदयं पु-
ण्यं सूर्यनामाविभूषितम् ॥ ८१ ॥ श्रुत्वा च निखि-
लं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतः परतरं नास्ति
सिद्धिकामस्य पांडव ॥ ८२ ॥ एतज्जपस्व कौंतेय
येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ आदित्यहृदयं नित्यं यः
पठेत्सुसमाहितः ॥ ८३ ॥ भ्रूणहा मुच्यते पापात्कृ-
तघ्नो ब्रह्मघातकः ॥ गोघ्नः सुरापो दुर्भोजी दुष्प्रति-
ग्रहकारकः ॥ ८४ ॥ पातकानि च सर्वाणि दहत्ये-
व न संशयः ॥ य इदं शृणुयान्नित्यं जपेद्वाऽपि स-
माहितः ॥ ८५ ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा मर्त्यलोके म-
हीयते ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात्

॥८६॥ कुरोगी मुच्यते रोगाद्भक्त्या यः पठते सदा ॥ यस्त्वादित्यदिने पार्थ नाभिमात्रजले स्थितः ॥८७॥ उदयाचलमारूढं भास्करं प्रणतः स्थितः ॥ जपते मानवो भक्त्या शृणुयाद्वापि भक्तितः ॥ ८८ ॥ स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ अमित्रद-मनं पार्थ यदा कर्तुं समारभेत् ॥ ८९ ॥ तदा प्रतिकृतिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः ॥ आक्रम्य वामपादेन ह्यादित्यहृदयं जपेत् ॥ ९० ॥ एतन्मंत्रं समाहूय सर्वसिद्धिकरं परम् ॥ ॐ ह्रीं मालीढं स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं निलीढं स्वाहा॥ॐ ह्रीं मालीढं स्वाहा ॥ इति मंत्रः ॥ त्रिभिश्च रोगी भवति ज्वरी भवति पंचभिः ॥ जपैस्तु सप्तभिः पार्थ राक्षसीं तनुमाविशेत् ॥९१॥ राक्षसेनाभिभूतस्य विकारान् शृणु पांडव ॥ गीयते नृत्यते नग्न आस्फोटयति धावति ॥ ९२ ॥ शिवारुतं च कुरुते हसते क्रंदते पुनः ॥ एवं संपीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः ॥ ९३ ॥ किं पुनर्मा-

नुषः कश्चिच्छौचाचारविवर्जितः ॥ पीडितस्य न संदेहो ज्वरो भवति दारुणः ॥ ९४ ॥ यदा चानुग्रहं तस्य कर्तुमिच्छेच्छुभंकरम् ॥ तदा सलिलमादाय जपेन्मंत्रमिमं बुधः ॥ ९५ ॥ नमो भगवते तु- [illegible] नमो नमः ॥ [illegible]य जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ९६ ॥ स्नापयेत्तेन मंत्रेण शुभं भवति नान्यथा ॥ अन्यथा च भवेद्दोषो नश्यते नात्र संशयः ॥ ९७ ॥ अतस्ते निखिलः प्रोक्तः पूजां चैव निबोध मे ॥ उपलिप्ते शुचौ देशे नियतो वाग्यतः शुचिः ॥ ९८ ॥ वृत्तं वा चतुरस्रं वा लिप्तभूमौ लिखेच्छुचिः ॥ त्रिधा तत्र लिखेत्पद्ममष्टपत्रं सकर्णिकम् ॥ ९९ ॥ अष्टपत्रं लिखेत्पद्मं लिप्तगोमयमंडले ॥ पूर्वपत्रे लिखेत् सूर्यमाग्नेय्यां तु रविं न्यसेत् ॥ १०० ॥ याम्यायां च विवस्वंतं नैर्ऋत्यां तु भगं न्यसेत् ॥ प्रतीच्यां वरुणं विद्याद्वायव्यां मित्रमेव च ॥ १ ॥ आदित्यमुत्तरे पत्रे ई-

वां शतसहस्रस्य सम्यग्दत्तस्य यत्फलम् ॥ तत्फलं लभते विद्वान् शांतात्मा स्तौति यो रविम् ॥१३०॥ योऽधीते सूर्यहृदयं सकलं सफलं भवेत् ॥ अष्टानां ब्राह्मणानां च लेखयित्वा समर्पयेत् ॥ ३१ ॥ ब्रह्मलोके ऋषीणां च नायो प्राप्नोऽपि वा ॥ जातिस्मरत्वमाप्नोति शुद्धात्मा नात्र संशयः ॥ ३२ ॥ अजाय लोकत्रयपावनाय भूतात्मने गोपतये वृषाय ॥ सूर्याय सर्वप्रलयांतकाय नमो महाकारुणिकोत्तमाय ॥ ३३ ॥ विवस्वते ज्ञानभृदंतरात्मने जगत्प्रदीपाय जगद्धितैषिणे ॥ स्वयंभुवे दीप्तसहस्रचक्षुषे सुरोत्तमायामिततेजसे नमः ॥ ३४ ॥ सुरैरनेकैः परिसेविताय हिरण्यगर्भाय हिरण्मयाय ॥ महात्मने मोक्षपदाय नित्यं नमोऽस्तु ते वासरकारणाय ॥ ३५ ॥ आदित्यश्चार्चितो देव आदित्यः परमं पदम् ॥ आदित्यो मातृको भूत्वा आदित्यो वाङ्मयं जगत् ॥ ३६ ॥ आदित्यं पश्यते भ-

त्त्या मां पश्यति ध्रुवं नरः॥नादित्यं पश्यते भक्त्या न स पश्यति मां नरः ॥ ३७ ॥ त्रिगुणं च त्रितत्त्वं च त्रयो देवास्त्रयोऽग्नयः ॥ त्रयाणां च त्रिमूर्तिस्त्वं तुरीयस्त्वं नमोऽस्तु ते ॥ ३८ ॥ नमः सवित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरिंचिनारायणशंकरात्मने ॥ ३९ ॥ यस्योदयेनेह जगत्प्रबुध्यते प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मेंद्रनारायणरुद्रवंदितः स नः सदा यच्छतु मंगलं रविः ॥ १४० ॥ नमोऽस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशाखान्वितसंभवात्मने ॥ सहस्रयोगोद्भवभावभागिने सहस्रसंख्यायुगधारिणे नमः ॥ ४१ ॥ यन्मंडलं दीप्तिकरं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिरूपम् ॥ दारिद्र्यदुःखं क्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४२ ॥ यन्मंडलं देवगणैः सुपूजितं विप्रैः स्तुतं भावनमुक्तिकोविदम् ॥ तं देवदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां

तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥ ४३ ॥ यन्मंडलं ज्ञानघनं त्वग-
म्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् ॥ समस्ततेजो-
मयदिव्यरूपं पुनातु मां तत्सवि० ॥ ४४ ॥ यन्मंड-
लं गूढमतिप्रबोधं धर्मस्य वृद्धिं कुरुते जनानाम् ॥
यत्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु मां तत्स० ॥४५॥ य-
न्मंडलं व्याधिविनाशदुःखं यदृग्यजुःसामसु संप्र-
गीतम् ॥ प्रकाशितं येन च भूर्भुवः स्वः पुनातु मां त-
त्स० ॥ ४६ ॥ यन्मंडलं वेदविदो वदंति गायंति य-
च्चारणसिद्धसंघाः ॥ यद्योगिनो योगजुषां च संघाः
पुनातु मां तत्स० ॥ ४७ ॥ यन्मंडलं सर्वजनेषु पूजि-
तं ज्योतिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके ॥ यत्कालकाला-
दिमनादिरूपं पुनातु मां तत्स० ॥ ४८ ॥ यन्मंडलं
विष्णुचतुर्मुखाख्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् ॥ य-
त्कालकल्पक्षयकारणं च पुनातु मां तत्स० ॥ ४९ ॥
यन्मंडलं विश्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रग-
ल्भम् ॥ यस्मिञ्जगत्संहरतेऽखिलं च पुनातु मां

तत्स० ॥ १५० ॥ यन्मंडलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा परं धाम विशुद्धतत्त्वम् ॥ सूक्ष्मांतरैर्योगपथानुगम्यं पुनातु मां तत्स० ॥ ५१ ॥ यन्मंडलं ब्रह्मविदो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ यन्मंडलं वेदविदः स्मरन्ति पुनातु मां तत्स० ॥ ५२ ॥ यन्मंडलं वेदविदोपगीतं यद्योगिनां योगपथानुगम्यम् ॥ तत्सर्वदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां तत्स० ॥५३॥ मंगलाष्टमिदं पुण्यं यः पठेत्सततं नरः ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ ५४ ॥ ध्येयः सदा सवितृमंडलमध्यवर्ती नारायणः सरसिजासनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटी हारी हिरण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ ५५ ॥ सशंखचक्रं रविमंडले स्थितं कुशेशयाक्रांतमनंतमच्युतम् ॥ भजामि बुद्ध्या तपनीयमूर्तिं सुरोत्तमं चित्रविभूषणोज्ज्वलम् ॥ ५६ ॥ एवं ब्रह्मादयो देवा ऋषयश्च तपोधनाः ॥ कीर्तयंति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं विभुम्

॥ ५७ ॥ वेदवेदांगशारीरं दिव्यदीप्तिकरं परम् ॥ रक्षोघ्नं रक्तवर्णं च सृष्टिसंहारकारकम् ॥ ५८ ॥ एकचक्ररथो यस्य दिव्यः कनकभूषितः ॥ स मे भवतु सुप्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः ॥५९॥ आदित्यः प्रथमं नाम द्वितीयं तु दिवाकरः ॥ तृतीयं भास्करः प्रोक्तं चतुर्थं तु प्रभाकरः ॥ १६० ॥ पंचमं तु सहस्रांशुः षष्ठं चैव त्रिलोचनः ॥ सप्तमं हरिदश्वश्च अष्टमं तु विभावसुः ॥६१॥ नवमं दिनकृत्प्रोक्तं दशमं द्वादशात्मकः ॥ एकादशं त्रयीमूर्तिर्द्वादशं सूर्य एव च ॥६२ ॥ द्वादशादित्यनामानि प्रातःकाले पठेन्नरः ॥ दुःस्वप्ननाशनं चैव सर्वदुःखं च नश्यति ॥६३॥ दद्रुकुष्ठहरं चैव दारिद्र्यं हरते ध्रुवम्॥ सर्वतीर्थप्रदं चैव सर्वकामप्रवर्धनम् ॥६४॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय भक्त्या नित्यमिदं नरः ॥सौख्यमायुस्तथाऽरोग्यं लभते मोक्षमेव च ॥६५॥ अग्निमीळे नमस्तुभ्यमिषेत्वोर्जेस्वरूपिणे ॥ अग्न आयाहिवीतिस्त्वं नमस्ते ज्योतिषां

पते ॥ ६६ ॥ शन्नोदेवि नमस्तुभ्यं जगच्चक्षुर्नमोऽस्तु ते ॥ पंचमायोपवेदाय नमस्तुभ्यं नमो नमः ॥ ॥ ६७ ॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मगर्भसमद्युतिः ॥ सप्ताश्वरथसंयुक्तो द्विभुजः स्यात्सदाः रविः ॥६८॥ आदित्यस्य नमस्कारं ये कुर्वंति दिने दिने ॥ जन्मांतरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते ॥ ६९ ॥ उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमेयम् ॥ तिमिरकरिमृगेंद्रं बोधकं पद्मिनीनां सुरवरमभिवंदे सुंदरं विश्ववंद्यम् ॥ १७० ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे आदित्यहृदयस्तोत्रं संपूर्णम्॥श्रीसूर्यनारायणार्पणम०॥८३॥

॥ अथ सूर्याष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ साम्ब उवाच ॥ आदिदेव नमस्तुभ्यं प्रसीद मम भास्कर ॥ दिवाकर नमस्तुभ्यं प्रभाकर नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ सप्ताश्वरथमारूढं प्रचण्डं कश्यपात्मजम् ॥ श्वेतपद्मधरं देवं तं सूर्यं

प्रणमाम्यहम् ॥ २ ॥ लोहितं रथमारूढं सर्वलोकपितामहम् ॥ महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥३॥ त्रैगुण्यं च महाशूरं ब्रह्मविष्णुमहेश्वरम् ॥ महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ४ ॥ बृंहितं तेजःपुंजं च वायुमाकाशमेव च ॥ प्रभुस्त्वं सर्वलोकानां तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥ बंधूकपुष्पसंकाशं हारकुंडलभूषितम् ॥ एकचक्रधरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ६ ॥ तं सूर्यं जगत्कर्तारं महातेजःप्रदीपनम् ॥ महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥७॥ तं सूर्यं जगतां नाथं ज्ञानविज्ञानमोक्षदम् ॥ महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ८ ॥ सूर्याष्टकं पठेन्नित्यं ग्रहपीडाप्रणाशनम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो धनवान्भवेत् ॥ ९ ॥ आमिषं मधुपानं च यः करोति रवेर्दिने ॥ सप्तजन्म भवेद्रोगी जन्मजन्मदरिद्रता ॥१०॥ स्त्रीतैलमधुमांसानि यस्त्यजेत्तु रवेर्दिने ॥ न व्याधिः शोकदारिद्र्यं सूर्यलोकं स गच्छति

॥११॥ इति श्रीशिवप्रोक्तं सूर्याष्टकं समाप्तम्॥८४॥

॥ अथ रामगीताप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ततो जगन्मंगलमंगलात्मना विधाय रामायणकीर्तिमुत्तमाम् ॥ चचार पूर्वाचरितं रघूत्तमो राजर्षिवर्यैरभिसेवितं यथा ॥ १ ॥ सौमित्रिणा पृष्ट उदारबुद्धिना रामः कथाः प्राह पुरातनीः शुभाः॥ राज्ञः प्रमत्तस्य नृगस्य शापतो द्विजस्य तिर्यक्त्वमथाह राघवः ॥ ॥ २ ॥ कदाचिदेकांत उपस्थितं प्रभुं रामं रमालालितपादपंकजम् ॥ सौमित्रिरासादितशुद्धभावनः प्रणम्य भक्त्या विनयान्वितोऽब्रवीत् ॥ ३ ॥ सौमित्रिरुवाच ॥ त्वं शुद्धबोधोसि हि सर्वदेहिनामात्माऽस्यधीशोऽसि निराकृतिः स्वयम् ॥ प्रतीयसे ज्ञानदृशां महामते पादाब्जभृंगाहितसंगसंगिनाम्॥ ४ ॥ अहं प्रपन्नोस्मि पदांबुजं प्रभो भवापवर्गं तव योगिभावितम् ॥ यथांजसा ज्ञानमपारवारिधिं सुखं

तरिष्यामि तथानुशाधि माम् ॥ ५ ॥श्रुत्वाथ सौमित्रिवचोऽखिलं तदा प्राह प्रपन्नार्तिहरः प्रसन्नधीः ॥ विज्ञानमज्ञानतमोपशांतये श्रुतिप्रपन्नं क्षितिपालभूषणः ॥ ६ ॥ श्रीराम उवाच ॥ आदौ स्ववर्णाश्रमवर्णिताः क्रिया कृत्वा समासादितशुद्धमानसः ॥ समाप्य तत्पूर्वमुपात्तसाधनः समाश्रयेत्सद्गुरुमात्मलब्धये ॥ ७ ॥ क्रिया शरीरोद्भवहेतुराहृता प्रियाप्रियौ तौ भवतः सुरागिणः ॥ धर्मेतरौ तत्र पुनः शरीरकं पुनः क्रियाचक्रवदीर्यते भवः॥८ ॥ अज्ञानमेवास्य हि मूलकारणं तद्धानमेवात्र विधौ विधीयते ॥ विद्यैव तन्नाशविधौ पटीयसी न कर्म तज्जं सविरोधमीरितम् ॥ ९ ॥ नाज्ञानहानिर्न च रागसंक्षयो भवेत्ततः कर्म सदोषमुद्भवेत् ॥ ततः पुनः संसृतिरप्यवारिता तस्माद्बुधो ज्ञानविचारवान्भवेत् ॥ १० ॥ ननु क्रिया वेदमुखेन चोदिता यथैव विद्या पुरुषार्थसाधनम् ॥ कर्तव्यता प्राणभृतः

प्रचोदिता विद्या सहायत्वमुपैति सा पुनः ॥ ११ ॥ कर्माकृतौ दोषमपि श्रुतिर्जगौ तस्मात्सदा कार्यमिदं मुमुक्षुणा ॥ ननु स्वतंत्रा ध्रुवकार्यकारिणी विद्या न किंचिन्मनसाऽप्यपेक्षते ॥१२॥ न सत्यकार्योऽपि हि यद्वदध्वरः प्रकांक्षतेऽन्यानपि कारकादिकान् ॥ तथैव विद्या विधितः प्रकाशितैर्विशिष्यते कर्मभिरेव मुक्तये ॥ १३ ॥ केचिद्वदंतीति वितर्कवादिनस्तदप्यसद्दृष्टविरोधकारणात् ॥ देहाभिमानादभिवर्धते क्रिया विद्या गताहंकृतितः प्रसिध्यति ॥ १४ ॥ विशुद्धविज्ञानविरोचनांचिता विद्यात्मवृत्तिश्च रमेति भण्यते॥उदेति कर्माखिलकारकादिभिर्निहंति विद्याऽखिलकारकादिकम् ॥ १५ ॥ तस्मात्त्यजेत्कार्यमशेषतः सुधीर्विद्याविरोधान्न समुच्चयो भवेत् ॥ आत्मानुसंधानपरायणः सदा निवृत्तसर्वेंद्रियवृत्तिगोचरः ॥ १६ ॥ यावच्छरीरादिषु माययात्मधीस्तावद्विधेयो विधिवादकर्मणाम् ॥

नेतीति वाक्यैरखिलं निषिध्य तज्ज्ञात्वा परात्मानमथ त्यजेत्क्रियाः ॥ १७ ॥ यदा परात्मात्मविभेदभेदकं विज्ञानमात्मन्यवभाति भास्वरम् ॥ तदैव माया प्रविलीयतेऽञ्जसा सकारका कारणमात्मसंसृतेः ॥ १८ ॥ श्रुतिप्रमाणाभिविनाशिता च सा कथं भविष्यत्यपि कार्यकारिणी ॥ विज्ञानमात्रादमला द्वितीयतस्तस्मादविद्या न पुनर्भविष्यति ॥ ॥ १९ ॥ यदि स्म नष्टा न पुनः प्रसूयते कर्त्ताहमस्येति मतिः कथं भवेत् ॥ तस्मात्स्वतंत्रा न किमप्यपेक्षते विद्या विमोक्षाय विभाति केवला ॥ २० ॥ सा तैत्तिरीयश्रुतिराह सादरं न्यासं प्रशस्ताखिलकर्मणां स्फुटम् ॥ एतावदित्याह च वाजिनां श्रुतिर्ज्ञानं विमोक्षाय न कर्मसाधनम् ॥ २१ ॥ विद्यासमत्वेन तु दर्शितस्त्वया क्रतुर्न दृष्टांत उदाहृतः समः॥ फलैः पृथक्त्वाद्बहुकारकैः क्रतुः संसाध्यते ज्ञानमतो विपर्ययम् ॥ २२ ॥ सप्रत्यवायो ह्यहमित्य-

नात्मधीरज्ञप्रसिद्धा न तु तत्त्वदर्शिनः ॥ तस्माद्बुधैस्त्याज्यमपि क्रियात्मभिर्विधानतः कर्म विधिप्रकाशितम् ॥२३॥ श्रद्धान्वितस्तत्त्वमसीति वाक्यतो गुरोः प्रसादादपि शुद्धमानसः ॥ विज्ञाय चैकात्म्यमथात्मजीवयोः सुखी भवेन्मेरुरिवाप्रकंपनः ॥ ॥ २४ ॥ आदौ पदार्थावगतिर्हि कारणं वाक्यार्थविज्ञानविधौ विधानतः ॥ तत्त्वंपदार्थौ परमात्मजीवकावसीति चैकात्म्यमथानयोर्भवेत् ॥ २५ ॥ प्रत्यक्परोक्षादिविरोधमात्मनो विहाय संगृह्य तयोश्चिदात्मताम् ॥ संशोधितां लक्षणया च लक्षितां ज्ञात्वा स्वमात्मानमथाद्वयो भवेत् ॥ २६ ॥ एकात्मकत्वाज्जहती न संभवेत्तथा जहल्लक्षणता विरोधतः ॥ सोयं पदार्थाविव भागलक्षणा युज्येत तत्त्वंपदयोरदोषतः ॥ २७ ॥ रसादिपंचीकृतभूतसंभवं भोगालयं दुःखसुखादिकर्मणाम् ॥ शरीरमाद्यंतवदादिकर्मजं मायामयं स्थूलमुपाधिमात्म-

नः ॥ २८ ॥ सूक्ष्मं मनो बुद्धिवशेंद्रियैर्युतं प्राणैरपंचीकृतभूतसंभवम् ॥ भोक्तुः सुखादेरनुसाधनं भवेच्छरीरमन्याद्विदुरात्मनो बुधाः ॥ २९ ॥ अनाद्यनिर्वाच्यमपीह कारणं मायाप्रधानं तु परं शरीरकम् ॥ उपाधिभेदात्तु यतः पृथक्स्थितं स्वात्मानमात्मन्यवधारयेत्क्रमात् ॥ ३० ॥ कोशेषु पंचस्वपि तत्तथाकृतिर्विभाति संगात्स्फटिकोपलो यथा ॥ असंगरूपोऽयमजो यतोऽद्वयो विज्ञायतेऽस्मिन्परितो विचारिते ॥३१॥ बुद्धेस्त्रिधा वृत्तिरपीह दृश्यते स्वप्नादिभेदेन गुणत्रयात्मनः ॥ अन्योऽन्यतोस्मिन्व्यभिचारतो मृषा नित्ये परे ब्रह्मणि केवले शिवे ॥ ॥ ३२ ॥ देहेंद्रियप्राणमनश्चिदात्मनां संघादजस्रं परिवर्तते धियः ॥ वृत्तिस्तमोमूलतयाऽज्ञलक्षणा यावद्भवेत्तावदसौ भवोद्भवः ॥ ३३ ॥ नेति प्रमाणेन निराकृताखिलो हृदा समास्वादितचिद्घनामृतः ॥ त्यजेदशेषं जगदात्तसद्रसं पीत्वा यथांऽ-

भः प्रजहाति तत्फलम् ॥ ३४ ॥ कदाचिदात्मा न मृतो न जायते न क्षीयते नापि विवर्धते नवः ॥ निरस्तसर्वातिशयः सुखात्मकः स्वयंप्रभः सर्वगतोऽयमद्वयः ॥३५॥ एवंविधे ज्ञानमये सुखात्मके कथं भवो दुःखमयः प्रतीयते॥ अज्ञानतोऽध्यासवशात्प्रकाशते ज्ञाने विलीयेत विरोधतः क्षणात् ॥३६॥ यदन्यदन्यत्र विभाव्यते भ्रमादध्यासमित्याहुरमुं विपश्चितः ॥ असर्पभूतेऽहिविभावनं यथा रज्ज्वादिके तद्वदपीश्वरे जगत् ॥ ३७ ॥ विकल्पमायारहिते चिदात्मकेऽहंकार एष प्रथमः प्रकल्पितः ॥ अध्यास एवात्मनि सर्वकारके निरामये ब्रह्मणि केवले परे ॥ ३८ ॥ इच्छादिरागादिसुखादिधर्मिकाः सदा धियः संसृतिहेतवः परे ॥ यस्मात्प्रसुप्तौ तदभावतः परः सुखस्वरूपेण विभाव्यते हि नः ॥ ३९ ॥ अनाद्यविद्योद्भवबुद्धिबिंबितो जीवः प्रकाशोऽयमितीर्यते चितः॥आत्मा धि-

यः साक्षितया पृथक्स्थितो बुद्ध्या परिच्छिन्नपरः स एव हि ॥ ४० ॥ चिद्बिंबसाक्षात्मधियां प्रसंगतस्त्वेकत्र वासादनलाक्तलोहवत् ॥ अन्योऽन्यमध्यासवशात्प्रतीयते जडाजडत्वं च चिदात्मचेतसोः ॥ ॥ ४१ ॥ गुरोः सकाशादपि वेदवाक्यतः संजातविद्यानुभवो निरीक्ष्य तम् ॥ स्वात्मानमात्मस्थमुपाधिवर्जितं त्यजेदशेषं जडमात्मगोचरम् ॥ ४२ ॥ प्रकाशरूपोऽहमजोऽहमद्वयोऽसकृद्विभातोऽहमतीव निर्मलः ॥ विशुद्धविज्ञानघनो निरामयः संपूर्ण आनंदमयोऽहमक्रियः ॥ ४३ ॥ सदैवमुक्तोऽहमचिंत्यशक्तिमानतींद्रियज्ञानमविक्रियात्मकः ॥ अनंतपारोक्ष्यमहर्निशं बुधैर्विभावितोऽहं हृदि वेदवादिभिः ॥ ४४ ॥ एवं सदात्मानमखंडितात्मना विचारमाणस्य विशुद्धभावना ॥ हन्यादविद्यामचिरेण कारकै रसायनं यद्वदुपासितं रुजः॥४५॥ विविक्त आसीन उपारतेंद्रियो विनिर्जितात्मा विमलांतराश-

यः ॥ विभावयेदेकमनन्यसाधनो विज्ञानदृक्केवल आत्मसंस्थितः ॥ ४६ ॥ विश्वं यदेतत्परमात्मदर्शनं विलापयेदात्मनि सर्वकारणे ॥ पूर्णश्चिदानंदमयोऽवतिष्ठते न वेदबाह्यं न च किंचिदांतरम् ॥४७॥ पूर्वं समाधेरखिलं विचिंतयेदोंकारमात्रं सचराचरं जगत् ॥ तदेव वाच्यं प्रणवो हि वाचको विभाव्यते ज्ञानवशान्न बोधतः ॥ ४८ ॥ अकारसंज्ञः पुरुषो हि विश्वको ह्युकारकस्तैजस ईर्यते क्रमात् ॥ प्राज्ञो मकारः परिपठ्यतेऽखिलैः समाधिपूर्वं न तु तत्त्वतो भवेत् ॥ ४९ ॥ विश्वं त्वकारं पुरुषं विलापयेदुकारमध्ये बहुधा व्यवस्थितम् ॥ ततो मकारे प्रविलाप्य तैजसं द्वितीयवर्णं प्रणवस्य चांतिमम् ॥ ५० ॥ मकारमप्यात्मनि चिद्घने परे विलापयेत्प्राज्ञमपीह कारणम् ॥ सोऽहं परं ब्रह्म सदा विमुक्तिमद्विज्ञानदृङ् मुक्त उपाधितोऽमलः ॥ ५१ ॥ एवं सदा जातपरात्मभावनः स्वानंदतुष्टः परिविस्मृता-

खिलः ॥ आस्ते स नित्यात्मसुखप्रकाशकः साक्षाद्विमुक्तोऽचलवारिसिंधुवत् ॥ ५२ ॥ एवं सदाऽभ्यस्तसमाधियोगो निवृत्तसर्वेंद्रियगोचरस्य हि ॥ विनिर्जिताशेषरिपोरहं सदा दृश्यो भवेयं जितषड्गुणात्मनः ॥ ५३ ॥ ध्यात्वैवमात्मानमहर्निशं मुनिस्तिष्ठेत्सदा मुक्तसमस्तबंधनः ॥प्रारब्धमश्नन्नभिमानवर्जितो मय्येव साक्षात्प्रविलीयते ततः॥५४॥ आदौ च मध्यं च तथैव चांततो भवं विदित्वा भयशोककारणम्॥ हित्वा समस्तं विधिवादचोदितं भजेत्स्वमात्मानमथाखिलात्मनाम् ॥ ५५ ॥ आत्मन्यभेदेन विभावयन्निदं भवत्यभेदेन मयात्मना तदा ॥ यथा जलं वारिनिधौ यथा पयः क्षीरे वियद्व्योम्न्यनिले यथानिलः ॥५६॥ इत्थं यदीक्षेत हि लोकसंस्थितो जगन्मृषैवेति विभावयन्मुनिः ॥ निराकृतत्वाच्छ्रुतियुक्तिमानतो यथेंदुभेदो दिशि दिग्भ्रमादयः ॥ ॥ ५७ ॥ यावन्न पश्येदखिलं मदात्मकं तावन्मदा-

राधनतत्परो भवेत् ॥ श्रद्धालुरत्यूर्जितभक्तिलक्षणो यस्तस्य दृश्योहमहर्निशं हृदि ॥ ५८ ॥ रहस्यमेतच्छ्रुतिसारसंग्रहं मया विनिश्चित्य तवोदितं प्रिय ॥ यस्त्वेतदालोचयतीह बुद्धिमान्स मुच्यते पातकराशिभिः क्षणात् ॥ ५९ ॥ आत्मैदीदं परिदृश्यते जगन्मायैव सर्वं परिहृत्य चेतसा ॥ मद्भावनाभावितशुद्धमानसः सुखी भवानंदमयो निरामयः ॥ ॥ ६० ॥ यः सेवते मामगुणं गुणापरं हृदा कदा वा यदि वा गुणात्मकम् ॥ सोहं स्वपादांचितरेणुभिः स्पृशन्पुनाति लोकत्रितयं यथा रविः ॥ ६१ ॥ विज्ञानमेतदखिलं श्रुतिसारमेकं वेदांतवेद्यचरणेन मयैव गीतम् ॥ यः श्रद्धया परिपठेद्गुरुभक्तियुक्तो मद्रूपमेति यदि मद्वचनेषु भक्तिः ॥ ६२ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे उत्तरकांडे रामगीता समाप्ता ॥ ८५ ॥

॥ अथ रामरक्षास्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामरक्षास्तोत्रमंत्रस्य बुधकौशिक ऋषिः ॥ श्रीसीतारामचंद्रो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ सीता शक्तिः ॥ श्रीमद्धनूमान् कीलकम् ॥ श्रीरामचंद्रप्रीत्यर्थे रामरक्षास्तोत्रजपे विनियोगः ॥ ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॥ ध्यायेदाजानुबाहुं धृतशरधनुषं बद्धपद्मासनस्थं पीतं वासो वसानं नवकमलदलस्पर्धिनेत्रं प्रसन्नम् ॥ वामांकारूढसीतामुखकमलमिलल्लोचनं नीरदाभं नानालंकारदीप्तं दधतमुरुजटामंडनं रामचंद्रम् ॥ १ ॥ ॥ इति ध्यानम् ॥ चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्रविस्तरम् ॥ एकैकमक्षरं पुंसां महापातकनाशनम् ॥ १ ॥ ध्यात्वा नीलोत्पलश्यामं रामं राजीवलोचनम् ॥ जानकीलक्ष्मणोपेतं जटामुकुटमंडितम् ॥२॥ सासितूणधनुर्बाणपाणिं नक्तंचरांतकम् ॥ स्वलीलया जगत्रातुमाविर्भूतमजं विभुम् ॥ ३ ॥ राम-

रक्षां पठेत्प्राज्ञः पापघ्नीं सर्वकामदाम् ॥ शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ॥ ४ ॥ कौसल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती ॥ घ्राणं पातु मखत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः ॥ ५ ॥ जिह्वां विद्यानिधिः पातु कंठं भरतवंदितः ॥ स्कंधौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकार्मुकः ॥ ६ ॥ करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् ॥ मध्यं पातु खरध्वंसी नाभिं जांबवदाश्रयः ॥७॥ सुग्रीवेशः कटी पातु सक्थिनी हनुमत्प्रभुः ॥ ऊरू रघूत्तमः पातु रक्षःकुलविनाशकृत् ॥ ८ ॥ जानुनी सेतुकृत्पातु जंघे दशमुखांतकः ॥ पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः ॥ ९ ॥ एतां रामबलोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत् ॥ स चिरायुः सुखी पुत्री विजयी विनयी भवेत् ॥ १० ॥ पातालभूतलव्योमचारिणश्छद्मचारिणः ॥ न द्रष्टुमपि शक्तास्ते रक्षितं रामनामभिः ॥ ११ ॥ रामेति रामभद्रेति रामचंद्रेति

वा स्मरन् ॥ नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिं च विंदति ॥ १२ ॥ जगज्जैत्रैकमंत्रेण रामनाम्नाऽभिरक्षितम् ॥ यः कंठे धारयेत्तस्य करस्थाः सर्वसिद्धयः ॥१३॥ वज्रपंजरनामेदं यो रामकवचं स्मरेत् ॥ अव्याहताज्ञः सर्वत्र लभते जयमंगलम् ॥ १४ ॥ आदिष्टवान्यथा स्वप्ने रामरक्षामिमां हरः ॥ तथा लिखितवान्प्रातः प्रबुद्धो बुधकौशिकः ॥ १५ ॥ आरामः कल्पवृक्षाणां विरामः सकलापदाम् ॥ अभिरामस्त्रिलोकानां रामः श्रीमान्स नः प्रभुः ॥ १६ ॥ तरुणौ रूपसंपन्नौ सुकुमारौ महाबलौ ॥ पुंडरीकविशालाक्षौ चीरकृष्णाजिनांबरौ ॥ १७ ॥ फलमूलाशिनौ दांतौ तापसौ ब्रह्मचारिणौ ॥ पुत्रौ दशरथस्यैतौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥ १८ ॥ शरण्यौ सर्वसत्त्वानां श्रेष्ठौ सर्वधनुष्मताम् ॥ रक्षःकुलनिहंतारौ त्रायेतां नो रघूत्तमौ ॥ १९ ॥ आत्तसज्जधनुषाविषुस्पृशावक्षयाशुगनिषंगसंगिनौ ॥ रक्षणा-

य मम रामलक्ष्मणावग्रतः पथि सदैव गच्छताम्
॥ २० ॥ सन्नद्धः कवची खड्गी चापबाणधरो युवा॥
गच्छन्मनोरथोऽस्माकं रामः पातु सलक्ष्मणः ॥
॥ २१ ॥ रामो दाशरथिः शूरो लक्ष्मणानुचरो ब-
ली॥ काकुत्स्थः पुरुषः पूर्णः कौसल्येयो रघूत्तमः॥
॥ २२ ॥ वेदांतवेद्यो यज्ञेशः पुराणपुरुषोत्तमः ॥
जानकीवल्लभः श्रीमानप्रमेयपराक्रमः ॥ २३ ॥ इ-
त्येतानि जपेन्नित्यं मद्भक्तः श्रद्धयाऽन्वितः ॥ अश्व-
मेधाधिकं पुण्यं संप्राप्नोति न संशयः ॥ २४ ॥ रा-
मं दूर्वादलश्यामं पद्माक्षं पीतवाससम् ॥ स्तुवंति
नामभिर्दिव्यैर्न ते संसारिणो नरः ॥ २५ ॥ रामं
लक्ष्मणपूर्वजं रघुवरं सीतापतिं सुंदरं काकुत्स्थं
करुणार्णवं गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्मिकम् ॥ राजेंद्रं
सत्यसंधं दशरथतनयं श्यामलं शांतमूर्तिं वंदे लो-
काभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं रावणारिम् ॥२६॥
रामाय रामभद्राय रामचंद्राय वेधसे ॥ रघुनाथाय

नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥ २७ ॥ श्रीराम राम रघुनंदन राम राम श्रीराम राम भरताग्रज राम राम ॥ श्रीराम राम रणकर्कश राम राम श्रीराम राम शरणं भव राम राम ॥ २८ ॥ श्रीरामचंद्रचरणौ मनसा स्मरामि श्रीरामचंद्रचरणौ वचसा गृणामि ॥ श्रीरामचंद्रचरणौ शिरसा नमामि श्रीरामचंद्रचरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ २९ ॥ माता रामो मत्पिता रामचंद्रः स्वामी रामो मत्सखा रामचंद्रः ॥ सर्वस्वं मे रामचंद्रो दयालुर्नान्यं जाने नैव जाने न जाने ॥ ३० ॥ दक्षिणे लक्ष्मणो यस्य वामे च जनकात्मजा ॥ पुरतो मारुतिर्यस्य तं वंदे रघुनंदनम् ॥ ३१ ॥ लोकाभिरामं रणरंगधीरं राजीवनेत्रं रघुवंशनाथम् ॥ कारुण्यरूपं करुणाकरं तं श्रीरामचंद्रं शरणं प्रपद्ये ॥ ३२ ॥ मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् ॥ वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शरणं प्रपद्ये ॥ ३३ ॥ कूजंतं राम रामेति

मधुरं मधुराक्षरम् ॥ आरुह्य कविताशाखां वंदे वाल्मीकिकोकिलम् ॥ ३४ ॥ आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसंपदाम् ॥ लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥ ३५ ॥ भर्जनं भवबीजानामर्जनं सुखसंपदाम् ॥ तर्जनं यमदूतानां राम रामेति गर्जनम् ॥ ३६ ॥ रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे रामेणाभिहता निशाचरचमू रामाय तस्मै नमः ॥ रामान्नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासोऽस्म्यहं रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामुद्धर ॥ ३७ ॥ राम रामेऽतिरामेऽतिरमे रामे मनोरमे ॥ सहस्रनामतत्तुल्यं रामनाम वरानने ॥ ३८ ॥ इति श्रीबुधकौशिकविरचितं श्रीरामरक्षास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ८६ ॥

॥ अथ रामस्तवराजप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामचंद्रस्तवराजस्तोत्रमंत्रस्य ॥ सनत्कुमार ऋषिः ॥ श्रीरामो देवता ॥

अनुष्टुप् छंदः ॥ सीता बीजम् ॥ हनुमान् शक्तिः ॥ श्रीरामप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ ॥ सूत उवाच ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं व्यासं सत्यवतीसुतम् ॥ धर्मपुत्रः प्रहृष्टात्मा प्रत्युवाच मुनीश्वरम् ॥ १ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ ॥ भगवन्योगिनां श्रेष्ठ सर्वशास्त्रविशारद ॥ किं तत्त्वं किं परं जाप्यं किं ध्यानं मुक्तिसाधनम् ॥ २ ॥ श्रोतुमिच्छामि तत्सर्वं ब्रूहि मे मुनिसत्तम ॥ वेदव्यास उवाच ॥ ॥ धर्मराज महाभाग शृणु वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥ ३ ॥ यत्परं यद्गुणातीतं यज्ज्योतिरमलं शिवम् ॥ तदेव परमं तत्त्वं कैवल्यपदकारणम् ॥ ४ ॥ श्रीरामेति परं जाप्यं तारकं ब्रह्मसंज्ञकम् ॥ ब्रह्महत्यादिपापघ्नमिति वेदविदो विदुः ॥ ५ ॥ श्रीराम रामेति जना ये जपंति च सर्वदा ॥ तेषां भुक्तिश्च मुक्तिश्च भविष्यति न संशयः ॥ ६ ॥ स्तवराजं पुरा प्रोक्तं नारदेन च धीमता ॥ तत्सर्वं संप्रवक्ष्यामि हरिध्यानपुरःसर-

म् ॥ ७ ॥ तापत्रयाग्निशमनं सर्वाघौघनिकृंतनम् ॥ दारिद्र्यदुःखशमनं सर्वसंपत्करं शिवम् ॥ ८ ॥ विज्ञानफलदं दिव्यं मोक्षैकफलसाधनम् ॥ नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि रामं कृष्णं जगन्मयम् ॥ ९ ॥ अयोध्यानगरे रम्ये रत्नमंडपमध्यगे ॥ स्मरेत्कल्पतरोर्मूले रत्नसिंहासनं शुभम् ॥ १० ॥ तन्मध्येऽष्टदलं पद्मं नानारत्नैश्च वेष्टितम् ॥ स्मरेन्मध्ये दाशरथिं सहस्रादित्यतेजसम् ॥ ११ ॥ पितुरंकगतं राममिंद्रनीलमणिप्रभम् ॥ कोमलांगं विशालाक्षं विद्युद्वर्णांबरावृतम् ॥ १२ ॥ भानुकोटिप्रतीकाशं किरीटेन विराजितम् ॥ रत्नग्रैवेयकेयूररत्नकुंडलमंडितम् ॥ १३ ॥ रत्नकंकणमंजीरं कटिसूत्रैरलंकृतम् ॥ श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं मुक्ताहारोपशोभितम् ॥ १४ ॥ दिव्यरत्नसमायुक्तमुद्रिकाभिरलंकृतम् ॥ राघवं द्विभुजं बालं राममीषत्स्मिताननम् ॥ १५ ॥ तुलसीकुंदमंदारपुष्पमाल्यैरलंकृतम् ॥ कर्पूरागुरुकस्तूरीदिव्यगंधानुलेपनम् ॥ १६ ॥ योगशास्त्रेष्व-

भिरतं योगेशं योगदायकम् ॥ सदा भरतसौमित्रि-शत्रुघ्नैरुपशोभितम् ॥ १७ ॥ विद्याधरसुराधीशसिद्धगंधर्वकिन्नरैः ॥ योगींद्रैर्नारदाद्यैश्च स्तूयमानमहर्निशम् ॥ १८ ॥ विश्वामित्रवसिष्ठादिमुनिभिः परिसेवितम् ॥ सनकादिमुनिश्रेष्ठैर्योगिवृंदैश्च सेवितम् ॥ १९ ॥ रामं रघुवरं वीरं धनुर्वेदविशारदम् ॥ मंगलायतनं देवं रामं राजीवलोचनम् ॥ २० ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञमानंदकरसुंदरम् ॥ कौसल्यानंदनं रामं धनुर्बाणधरं हरिम् ॥ २१ ॥ एवं संचिंतयन्विष्णुं यज्ज्योतिरमलं विभुम् ॥ प्रहृष्टमानसो भूत्वा मुनिवर्यः स नारदः ॥ २२ ॥ सर्वलोकहितार्थाय तुष्टाव रघुनंदनम् ॥ कृतांजलिपुटो भूत्वा चिंतयन्नद्भुतं हरिम् ॥२३॥ यदेकं यत्परं नित्यं यदनंतं चिदात्मकम् ॥ यदेकं व्यापकं लोके तद्रूपं चिंतयाम्यहम् ॥ २४ ॥ विज्ञानहेतुं विमलायताक्षं प्रज्ञानरूपं स्वसुखैकहेतुम् ॥ श्रीरामचंद्रं हरिमादिदेवं परात्प-

रं राममहं भजामि ॥ २५ ॥ कविं पुराणं पुरुषं पुरस्तात्सनातनं योगिनमीशितारम् ॥ अणोरणीयांसमनंतवीर्यं प्राणेश्वरं राममसौ ददर्श ॥ २६ ॥ नारद उवाच ॥ नारायणं जगन्नाथमभिरामं जगत्पतिम् ॥ कविं पुराणं वागीशं रामं दशरथात्मजम् ॥२७॥ राजराजं रघुवरं कौसल्यानंदवर्धनम् ॥ भर्गं वरेण्यं विश्वेशं रघुनाथं जगद्गुरुम् ॥ २८ ॥ सत्यं सत्यप्रियं श्रेष्ठं जानकीवल्लभं विभुम् ॥ सौमित्रिपूर्वजं शांतं कामदं कमलेक्षणम् ॥ २९ ॥ आदित्यं रविमीशानं घृणिं सूर्यमनामयम् ॥ आनंदरूपिणं सौम्यं राघवं करुणामयम् ॥ ३० ॥ जामदग्न्यं तपोमूर्तिं रामं परशुधारिणम् ॥ वाक्पतिं वरदं वाच्यं श्रीपतिं पक्षिवाहनम् ॥ ३१ ॥ श्रीशार्ङ्गधारिणं रामं चिन्मयानंदविग्रहम् ॥ हलधृग्विष्णुमीशानं बलरामं कृपानिधिम् ॥ ३२ ॥ श्रीवल्लभं कृपानाथं जगन्मोहनमच्युतम् ॥ मत्स्यकूर्मवराहादिरूपध

रिणमव्ययम् ॥ ३३ ॥ वासुदेवं जगद्योनिमनादिनिधनं हरिम् ॥ गोविंदं गोपतिं विष्णुं गोपीजनमनोहरम् ॥ ३४ ॥ गोगोपालपरीवारं गोपकन्यासमावृतम् ॥ विद्युत्पुंजप्रतीकाशं रामं कृष्णं जगन्मयम् ॥ ३५ ॥ गोगोपिकासमाकीर्णं वेणुवादनतत्परम् ॥ कामरूपं कलावंतं कामिनीकामदं विभुम् ॥ ३६ ॥ मन्मथं मथुरानाथं माधवं मकरध्वजम् ॥ श्रीधरं श्रीकरं श्रीशं श्रीनिवासं परात्परम् ॥ ३७ ॥ भूतेशं भूपतिं भद्रं विभूतिं भूतिभूषणम् ॥ सर्वदुःखहरं वीरं दुष्टदानववैरिणम् ॥ ३८ ॥ श्रीनृसिंहं महाबाहुं महांतं दीप्ततेजसम् ॥ चिदानंदमयं नित्यं प्रणवं ज्योतिरूपिणम् ॥ ३९ ॥ आदित्यमंडलगतं निश्चितार्थस्वरूपिणम् ॥ भक्तप्रियं पद्मनेत्रं भक्तानामीप्सितप्रदम् ॥ ४० ॥ कौसल्येयं कलामूर्तिं काकुत्स्थं कमलाप्रियम् ॥ सिंहासने समासीनं नित्यव्रतमकल्मषम् ॥ ४१ ॥ विश्वामित्रप्रियं

दांतं स्वदारनियतव्रतम् ॥ यज्ञेशं यज्ञपुरुषं यज्ञपालनतत्परम् ॥ ४२ ॥ सत्यसंधं जितक्रोधं शरणागतवत्सलम् ॥ सर्वक्लेशापहरणं विभीषणवरप्रदम् ॥ ४३ ॥ दशग्रीवहरं रौद्रं केशवं केशिवर्धनम् ॥ वालिप्रमथनं वीरं सुग्रीवेप्सितराज्यदम् ॥ ४४ ॥ नरवानरदेवैश्च सेवितं हनुमत्प्रियम् ॥ शुद्धं सूक्ष्मं परं शांतं तारकब्रह्मरूपिणम् ॥ ४५ ॥ सर्वभूतात्मभूतस्थं सर्वाधारं सनातनम् ॥ सर्वकारणकर्तारं निदानं प्रकृतेः परम् ॥ ४६ ॥ निरामयं निराभासं निरवद्यं निरंजनम् ॥ नित्यानंदं निराकारमद्वैतं तमसः परम् ॥ ४७ ॥ परात्परतरं तत्त्वं सत्यानंदं चिदात्मकम् ॥ मनसा शिरसा नित्यं प्रणमामि रघूत्तमम् ॥ ४८ ॥ सूर्यमंडलमध्यस्थं रामं सीतासमन्वितम् ॥ नमामि पुंडरीकाक्षममेयं गुरुतत्परम् ॥ ४९ ॥ नमोऽस्तु वासुदेवाय ज्योतिषां पतये नमः ॥ नमोऽस्तु रामदेवाय जगदानंदरूपिणे ॥५०॥

नमो वेदांतनिष्ठाय योगिने ब्रह्मवादिने ॥ मायामयनिरस्ताय प्रपन्नजनसेविने ॥ ५१ ॥ वंदामहे महेशानचंडकोदंडखंडनम् ॥ जानकीहृदयानंदवर्धनं रघुनंदनम्॥५२॥ उत्फुल्लामलकोमलोत्पलदलश्यामाय रामाय ते कामाय प्रमदामनोहरगुणग्रामाय रामात्मने ॥ योगारूढमुनींद्रमानससरोहंसाय संसारविध्वंसाय स्फुरदोजसे रघुकुलोत्तंसाय पुंसे नमः ॥ ५३ ॥ भवोद्भवं वेदविदां वरिष्ठमादित्यचंद्रानलसुप्रभावम् ॥ सर्वात्मकं सर्वगतस्वरूपं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥५४ ॥ निरंजनं निष्प्रतिमं निरीहं निराश्रयं निष्कलमप्रपंचम् ॥ नित्यध्रुवं निर्विषयस्वरूपं निरंतरं राममहं भजामि ॥ ५५ ॥ भवाब्धिपोतं भरताग्रजं तं भक्तप्रियं भानुकुलप्रदीपम् ॥ भूतात्रिनाथं भुवनाधिपं तं भजामि रामं भवरोगवैद्यम् ॥ ५६ ॥ सर्वाधिपत्यं समरांगधीरं सत्यं चिदानंदमयस्वरूपम् ॥ स-

त्यं शिवं शांतिमयं शरण्यं सनातनं राममहं भजा-
मि ॥ ५७ ॥ कार्यक्रियाकारणमप्रमेयं कविं पुरा-
णं कमलायताक्षम् ॥ कुमारवेद्यं करुणामयं तं क-
ल्पद्रुमं राममहं भजामि ॥ ५८ ॥ त्रैलोक्यनाथं
सरसीरुहाक्षं दयानिधिं द्वंद्वविनाशहेतुम् ॥ महा-
बलं वेदनिधिं सुरेशं सनातनं राममहं भजामि ॥
॥ ५९ ॥ वेदांतवेद्यं कविमीशितारमनादिमध्यां-
तमचिंत्यमाद्यम् ॥ अगोचरं निर्मलमेकरूपं नमा-
मि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६० ॥ अशेषवेदात्मक-
मादिसंज्ञमजं हरिं विष्णुमनंतमाद्यम् ॥ अपारसं-
वित्सुखमेकरूपं परात्परं राममहं भजामि ॥ ६१ ॥
तत्त्वस्वरूपं पुरुषं पुराणं स्वतेजसा पूरितविश्वमे-
कम् ॥ राजाधिराजं रविमंडलस्थं विश्वेश्वरं रामम-
हं भजामि ॥ ६२ ॥ लोकाभिरामं रघुवंशनाथं ह-
रिं चिदानंदमयं मुकुंदम् ॥ अशेषविद्याधिपतिं क-
वींद्रं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६३ ॥ योगीं-

द्रसंघैश्च सुसेव्यमानं नारायणं निर्मलमादिदेवम् ॥ नतोऽस्मि नित्यं जगदेकनाथमादित्यवर्णं तमसः परस्तात् ॥ ६४ ॥ विभूतिदं विश्वसृजं विरामं राजेंद्रमीशं रघुवंशनाथम् ॥ अचिंत्यमव्यक्तमनंतमूर्तिं ज्योतिर्मयं रामहं भजामि ॥ ६५ ॥ अशेषसंसारविहारहीनमादित्यगं पूर्णसुखाभिरामम् ॥ समस्तसाक्षिं तमसः परस्तान्नारायणं विष्णुमहं भजामि ॥ ६६ ॥ मुनींद्रगुह्यं परिपूर्णकामं कलानिधिं कल्मषनाशहेतुम् ॥ परात्परं यत्परमं पवित्रं नमामि रामं महतो महांतम् ॥ ६७ ॥ ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च देवेंद्रो देवतास्तथा ॥ आदित्यादिग्रहाश्चैव त्वमेव रघुनंदन ॥ ६८ ॥ तापसा ऋषयः सिद्धाः साध्याश्च मरुतस्तथा ॥ विप्रा वेदास्तथा यज्ञाः पुराणं धर्मसंहिता ॥ ६९ ॥ वर्णाश्रमास्तथा धर्मा वर्णधर्मास्तथैव च ॥ यक्षराक्षसगंधर्वा दिक्पाला दिग्गजादिभिः ॥ ७० ॥ सनकादिमुनिश्रेष्ठा-

स्त्वमेव रघुपुंगव ॥ वसवोऽष्टौ त्रयः काला रुद्रा एकादश स्मृताः॥७१॥ तारका दश दिक् चैव त्वमेव रघुनंदन ॥ सप्त द्वीपाः समुद्राश्च नगा नद्यस्तथा द्रुमाः ॥ ७२ ॥ स्थावरा जंगमाश्चैव त्वमेव रघुनायक ॥ देवतिर्यङ्मनुष्याणां दानवानां तथैव च ॥७३॥ माता पिता तथा भ्राता त्वमेव रघुवल्लभ ॥ सर्वेषां त्वं परं ब्रह्म त्वन्मयं सर्वमेव हि ॥ ७४ ॥ त्वमक्षरं परं ज्योतिस्त्वमेव पुरुषोत्तम ॥ त्वमेव तारकं ब्रह्म त्वत्तोऽन्यन्नैव किंचन ॥ ७५ ॥ शांतं सर्वगतं सूक्ष्मं परं ब्रह्म सनातनम् ॥ राजीवलोचनं रामं प्रणमामि जगत्पतिम् ॥ ७६ ॥ व्यास उवाच ॥ ॥ ततः प्रसन्नः श्रीरामः प्रोवाच मुनिपुंगवम् ॥ तुष्टोऽस्मि मुनिशार्दूल वृणीष्व वरमुत्तमम् ॥ ॥७७॥ नारद उवाच॥यदि तुष्टोऽसि सर्वज्ञ श्रीराम करुणानिधे ॥ त्वन्मूर्तिदर्शनेनैव कृतार्थोऽहं च सर्वदा॥७८॥ धन्योऽहं कृतकृत्योहं पुण्योऽहं पुरुषोत्तम

॥ अद्य मे सफलं जन्म जीवितं सफलं च मे ॥७९॥ अद्य मे सफलं ज्ञानमद्य मे सफलं तपः ॥ अद्य मे सफलं कर्म त्वत्पादांभोजदर्शनात् ॥ अद्य मे सफलं सर्वं त्वन्नामस्मरणं तथा ॥ ८० ॥ त्वत्पादांभोरुहद्वंद्वसद्भक्तिं देहि राघव ॥ ततः परमसंप्रीतः स रामः प्राह नारदम् ॥ ८१ ॥ श्री राम उवाच ॥ ॥ मुनिवर्य महाभाग मुने त्विष्टं ददामि ते ॥ यत्त्वया चेप्सितं सर्वं मनसा तद्भविष्यति ॥ ८२ ॥ नारद उवाच ॥ वरं न याचे रघुनाथ युष्मत्पादाब्जभक्तिः सततं ममास्तु ॥ इदं प्रियं नाथ वरं प्रयाचे पुनः पुनस्त्वामिदमेव याचे ॥ ॥ ८३ ॥ व्यास उवाच ॥ ॥ इत्येवमीडितो रामः प्रादात्तस्मै वरान्तरम् ॥ वीरो रामो महातेजाः सच्चिदानंदविग्रहः ॥ ८४ ॥ अद्वैतममलं ज्ञानं स्वनामस्मरणं तथा ॥ अंतर्दधौ जगन्नाथः पुरतस्तस्य राघवः ॥ ८५ ॥ इति श्रीरघुनाथस्य स्तवराजमनु-

त्तमम् ॥ सर्वसौभाग्यसंपत्तिदायकं मुक्तिदं शुभम् ॥ ८६ ॥ कथितं ब्रह्मपुत्रेण वेदानां सारमुत्तमम् ॥ गुह्याद्गुह्यतमं दिव्यं तव स्नेहात्प्रकीर्तितम् ॥ ८७ ॥ यः पठेच्छृणुयाद्वापि त्रिसंध्यं श्रद्धयान्वितः ॥ ब्रह्महत्यादिपापानि तत्समानि बहूनि च ॥ ८८ ॥ स्वर्णस्तेयं सुरापानं गुरुतल्पगतिस्तथा॥गोवधाद्युपपापानि अनृतात्संभवानि च॥ ८९॥ सर्वैः प्रमुच्यते पापैः कल्पायुतशतोद्भवैः ॥ मानसं वाचिकं पापं कर्मणा समुपार्जितम् ॥ ९० ॥ श्रीरामस्मरणेनैव तत्क्षणान्नश्यति ध्रुवम् ॥ इदं सत्यमिदं सत्यं सत्यमेतदिहोच्यते ॥ ९१ ॥ रामः सत्यं परं ब्रह्म रामात्किंचिन्न विद्यते ॥ तस्माद्रामस्वरूपं हि सत्यं सत्यमिदं जगत् ॥ ९२ ॥ श्रीरामचंद्र रघुपुंगव राजवर्य राजेंद्र राम रघुनायक राघवेश ॥ राजाधिराज रघुनंदन रामचंद्र दासोऽहमद्य भवतः शरणागतोऽस्मि ॥ ९३ ॥ वैदेहीसहितं सुरद्रुमत-

ले हैमे महामंडपे मध्येपुष्पकमासने मणिमये वी-
रासने संस्थितम् ॥ अग्रे वाचयति प्रभंजनसुते त-
त्त्वं मुनींद्रैः परं व्याख्यातं भरतादिभिः परिवृतं
रामं भजे श्यामलम् ॥ १४ ॥ रामं रत्नकिरीटकुंड-
लयुतं केयूरहारान्वितं सीतालंकृतवामभागममलं
सिंहासनस्थं विभुम् ॥ सुग्रीवादिहरीश्वरैः सुर-
गणैः संसेव्यमानं सदा विश्वामित्रपराशरादिमु-
निभिः संस्तूयमानं प्रभुम् ॥१५॥ सकलगुणनिधानं
योगिभिः स्तूयमानं भुजविजितसमानं राक्षसेंद्रा-
दिमानम् ॥ महितनृपभयानं सीतया शोभमानं
स्मर हृदय विमानं ब्रह्म रामाभिधानम् ॥ १६ ॥ र-
घुवर तव मूर्तिर्मामके मानसाब्जे नरकगतिहरं ते
नामधेयं मुखे मे॥अनिशमतुलभक्त्या मस्तकं त्व-
त्पदाब्जे भवजलनिधिमग्नं रक्ष मामार्तबंधो॥ १७ ॥
रामरत्नमहं वंदे चित्रकूटपतिं हरिम् ॥ कौसल्याभ-
क्तिसंभूतं जानकीकंठभूषणम् ॥१८॥ ॥ इति श्री-

सनत्कुमारसंहितायां नारदोक्तः श्रीरामचंद्रस्तवः सं०

॥ अथ संक्षिप्तमूलरामायणप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपःस्वाध्यायनिरतं तपस्वी वाग्विदांवरम् ॥ नारदं परिपप्रच्छ वाल्मीकिर्मुनिपुंगवम्॥१॥ कोन्वस्मिन्सांप्रतं लोके गुणवान्कश्च वीर्यवान् ॥ धर्मज्ञश्च कृतज्ञश्च सत्यवाक्यो दृढव्रतः ॥ २ ॥ चारित्रेण च को युक्तः सर्वभूतेषु को हितः॥ विद्वान्कः कः समर्थश्च कश्चैकः प्रियदर्शनः॥३॥आत्मवान्को जितक्रोधो द्युतिमान्कोऽनसूयकः ॥ कस्य बिभ्यति देवाश्च जातरोषस्य संयुगे ॥ ४ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं परं कौतूहलं हि मे ॥ महर्षे त्वं समर्थोऽसि ज्ञातुमेवंविधं नरम् ॥ ५ ॥ श्रुत्वा चैतत्रिलोकज्ञो वाल्मीकेर्नारदो वचः ॥ श्रूयतामिति चामंत्र्य प्रहृष्टो वाक्यमब्रवीत् ॥ ६ ॥ बहवो दुर्लभाश्चैव ये त्वया कीर्तिता गुणाः ॥ मुने वक्ष्याम्यहं बुद्ध्वा तैर्युक्तः श्रूयतां नरः ॥ ७ ॥ इक्ष्वाकुवंशप्रभ-

वो रामो नाम जनैः श्रुतः ॥ नियतात्मा महावी-
र्यो द्युतिमान्धृतिमान्वशी ॥ ८ ॥ बुद्धिमान्नीतिमा-
न्वाग्मी श्रीमान् शत्रुनिबर्हणः ॥ विपुलांसो महा-
बाहुः कुंबुग्रीवो महाहनुः ॥ ९ ॥ महोरस्को महे-
ष्वासो गूढजत्रुररिंदमः ॥ आजानुबाहुः सुशिराः
सुललाटः सुविक्रमः ॥ १० ॥ समः समविभक्तांगः
स्निग्धवर्णः प्रतापवान् ॥ पीनवक्षा विशालाक्षो ल-
क्ष्मीवान् शुभलक्षणः ॥ ११ ॥ धर्मज्ञः सत्यसंधश्च
प्रजानां च हिते रतः ॥ यशस्वी ज्ञानसंपन्नः शुचि-
र्वश्यः समाधिमान् ॥ १२ ॥ प्रजापतिसमः श्रीमा-
न्धाता रिपुनिषूदनः ॥ रक्षिता जीवलोकस्य धर्म-
स्य परिरक्षिता ॥ १३ ॥ रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्व-
जनस्य च रक्षिता ॥ वेदवेदांगतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च
निष्ठितः ॥ १४ ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिमान्प्र-
तिभानवान् ॥ सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा वि-
चक्षणः ॥ १५ ॥ सर्वदाऽभिगतः सद्भिः समुद्र इव

सिंधुभिः ॥ आर्यः सर्वसमश्चैव सदैव प्रियदर्शनः ॥
॥ १६ ॥ स च सर्वगुणोपेतः कौसल्यानंदवर्धनः ॥
समुद्र इव गांभीर्ये धैर्येण हिमवानिव ॥ १७ ॥ वि-
ष्णुना सदृशो वीर्ये सोमवत्प्रियदर्शनः ॥ काला-
ग्निसदृशः क्रोधे क्षमया पृथिवीसमः॥ १८ ॥ धन-
देन समस्त्यागे सत्ये धर्म इवापरः ॥ तमेवं गुण-
संपन्नं रामं सत्यपराक्रमम् ॥ १९ ॥ ज्येष्ठं श्रेष्ठगुणै-
र्युक्तं प्रियं दशरथात्मजम् ॥ प्रकृतीनां हितैर्युक्तं प्र-
कृतिप्रियकाम्यया ॥ २० ॥ यौवराज्येन संयो-
क्तुमैच्छत्प्रीत्या महीपतिः ॥ तस्याभिषेकसंभारा-
न्दृष्ट्वा भार्याऽथ कैकयी ॥ २१ ॥ पूर्वं दत्तवरा
देवी वरमेनमयाचत ॥ विवासनं च रामस्य भरत-
स्याभिषेचनम् ॥ २२ ॥ स सत्यवचनाद्राजा
धर्मपाशेन संयुतः ॥ विवासयामास सुतं रामं दश-
रथः प्रियम् ॥ २३ ॥ स जगाम वनं वीरः प्रतिज्ञा-
मनुपालयन् ॥ पितुर्वचननिर्देशात्कैकेय्याः प्रिय-

कारणात् ॥ २४ ॥ तं व्रजंतं प्रियो भ्राता लक्ष्मणोऽनुजगाम ह ॥ स्नेहाद्विनयसंपन्नः सुमित्रानंदवर्धनः ॥ भ्रातरं दयितो भ्रातुः सौभ्रात्रमनुदर्शयन् ॥ ॥ २५ ॥ रामस्य दयिता भार्या नित्यं प्राणसमाहिता ॥ जनकस्य कुले जाता देवमायेव निर्मिता ॥ ॥ २६ ॥ सर्वलक्षणसंपन्ना नारीणामुत्तमा वधूः ॥ सीताप्यनुगता रामं शशिनं रोहिणी यथा ॥ २७ ॥ पौरैरनुगतो दूरं पित्रा दशरथेन च ॥ शृंगवेरपुरे सूतं गंगाकूले व्यसर्जयत् ॥ २८ ॥ गुहमासाद्य धर्मात्मा निषादाधिपतिं प्रियम् ॥ २९ ॥ गुहेन सहितो रामो लक्ष्मणेन च सीतया ॥ ते वनेन वनं गत्वा नदीस्तीर्त्वा बहूदकाः ॥ ३० ॥ चित्रकूटमनुप्राप्य भरद्वाजस्य शासनात् ॥ रम्यमावसथं कृत्वा रममाणा वने त्रयः ॥ ३१ ॥ देवगंधर्वसंकाशास्तत्र ते न्यवसन्त्सुखम् ॥ चित्रकूटं गते रामे पुत्रशोकातुरस्तदा ॥ ३२ ॥ राजा दशरथः स्वर्गं जगाम

विलपन्सुतम् ॥ मृते तु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमुखैर्द्विजैः ॥ ३३ ॥ नियुज्यमाने राज्याय नैच्छद्राज्यं महाबलः ॥ स जगाम वनं वीरो रामपादप्रसादकः ॥ ३४ ॥ गत्वा तु सुमहात्मानं रामं सत्यपराक्रमम् ॥ अयाचद् भ्रातरं राममार्थनामपुरस्कृतम् ॥ ३५ ॥ त्वमेव राजा धर्मज्ञ इति रामं वचोऽब्रवीत् ॥ रामोऽपि परमोदारः सुमुखः सुमहायशाः ॥ ॥३६॥नचैच्छत्पितुरादेशाद्राज्यं रामो महाबलः ॥ पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनः पुनः॥३७॥ निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः ॥ स तु काममवाप्यैव रामपादावुपस्पृशन् ॥ ३८ ॥ नंदिग्रामेऽकरोद्राज्यं रामागमनकांक्षया ॥ गते तु भरते श्रीमान्तसत्यसंधो जितेंद्रियः॥३९॥ रामस्तु पुनरालक्ष्य नागरस्य जनस्य च ॥ तत्रागमनमेकाग्रो दंडकान्प्रविवेश ह ॥४०॥ प्रविश्य तु महाऽरण्यं रामो राजीवलोचनः॥विराधं राक्षसं हत्वा शरभंगं ददर्श ह॥४१॥

सुतीक्ष्णं चाप्यगस्त्यं च अगस्त्यभ्रातरं तथा॥अगस्त्यवचनाच्चैव जग्राहैंद्रं शरासनम्॥४२॥खड्गं च परमं प्रीतस्तूणी चाक्षय्यसायकौ॥ वसतस्तस्य रामस्य वने वनचरैः सह ॥४३॥ ऋषयोऽभ्यागमन्त्सर्वे वधायासुररक्षसाम्॥स तेषां प्रतिशुश्राव राक्षसानां तथा वने ॥ ४४ ॥ प्रतिज्ञातश्च रामेण वधः संयति रक्षसाम् ॥ ऋषीणामग्निकल्पानां दंडकारण्यवासिनाम् ॥ ४५ ॥ तेन तत्रैव वसता जनस्थाननिवासिनी ॥ विरूपिता शूर्पणखा राक्षसी कामरूपिणी ॥ ४६ ॥ ततः शूर्पणखावाक्यादुद्युक्तान्सर्वराक्षसान्॥खरं त्रिशिरसं चैव दूषणं चैव राक्षसम् ॥ ४७ ॥ निजघान रणे रामस्तेषां चैव पदानुगान् ॥ वने तस्मिन्निवसता जनस्थाननिवासिनाम् ॥ ४८ ॥ रक्षसां निहतान्यासन्सहस्राणि चतुर्दश ॥ ततो ज्ञातिवधं श्रुत्वा रावणः क्रोधमूर्च्छितः॥४९॥सहायं वरयामास मारीचं नाम राक्षसम् ॥ वार्यमाणः सुबहु-

शो मारीचेन स रावणः ॥ ५० ॥ न विरोधो बलवता क्षमो रावण तेन ते ॥ अनादृत्य तु तद्वाक्यं रावणः कालचोदितः ॥ ५१ ॥ जगाम सहमारीचस्तस्याश्रमपदं तदा ॥ तेन मायाविना दूरमपवाह्य नृपात्मजौ ॥ ५२ ॥ जहार भार्यां रामस्य गृध्रं हत्वा जटायुषम् ॥ गृध्रं च निहतं दृष्ट्वा हृतां श्रुत्वा च मैथिलीम् ॥ ५३ ॥ राघवः शोकसंतप्तो विललापाकुलेंद्रियः ॥ ततस्तेनैव शोकेन गृध्रं दग्ध्वा जटायुषम् ॥ ५४ ॥ मार्गमाणो वने सीतां राक्षसं संददर्श ह ॥ कबंधं नाम रूपेण विकृतं घोरदर्शनम् ॥५५॥तं निहत्य महाबाहुर्ददाह स्वर्गतश्च सः ॥ स चास्य कथयामास शबरीं धर्मचारिणीम् ॥ ५६ ॥ श्रमणां धर्मनिपुणामभिगच्छेति राघवम् ॥ सोऽभिगच्छन्महातेजाः शबरीं शत्रुसूदनः ॥ ५७ ॥ शबर्या पूजितः सम्यग्रामो दशरथात्मजः ॥ पंपातीरे हनुमता संगतो वानरेण ह ॥ ५८ ॥ हनुमद्वचना-

च्चैव सुग्रीवेण समागमः ॥ सुग्रीवाय च तत्सर्वं शं-सद्रामो महाबलः ॥ ५९ ॥ आदितस्तद्यथा वृत्तं सीतायाश्च विशेषतः ॥ सुग्रीवश्चापि तत्सर्वं श्रुत्वा रामस्य वानरः ॥ ६० ॥ चकार सख्यं रामेण प्रीतश्चैवाग्निसाक्षिकम् ॥ ततो वानरराजेन वैरानुकथनं प्रति ॥ ६१ ॥ रामायावेदितं सर्वं प्रणयाद्दुःखितेन च ॥ प्रतिज्ञातं च रामेण तदा वालिवधं प्रति ॥ ६२ ॥ वालिनश्च बलं तत्र कथयामास वानरः ॥ सुग्रीवः शंकितश्चासीन्नित्यं वीर्येण राघवे ॥ ६३ ॥ राघवप्रत्ययार्थं तु दुंदुभेः कायमुत्तमम् ॥ दर्शयामास सुग्रीवो महापर्वतसन्निभम् ॥ ६४ ॥ उत्स्मयित्वा महाबाहुः प्रेक्ष्य चास्थि महाबलः ॥ पादांगुष्ठेन चिक्षेप संपूर्णं दशयोजनम् ॥ ६५ ॥ बिभेद च पुनस्तालान्सप्तैकेन महेषुणा ॥ गिरिं रसातलं चैव जनयन्प्रत्ययं तदा ॥ ६६ ॥ ततः प्रीतमनास्तेन विश्वस्तः स महाकपिः ॥ किष्किंधां रामसहितो जगाम च

गुहां तदा ॥ ६७ ॥ ततोऽगर्जद्धरिवरः सुग्रीवो हेम-
पिंगलः ॥ तेन नादेन महता निर्जगाम हरीश्वरः ॥
॥ ६८ ॥ अवमान्य तदा तारां सुग्रीवेण समागतः ॥
निजघान च तत्रैवं शरेणैकेन राघवः ॥ ६९ ॥ ततः
सुग्रीववचनाद्धत्वा वालिनमाहवे ॥ सुग्रीवमेव त-
द्राज्ये राघवः प्रत्यपादयत् ॥ ७० ॥ स च सर्वान्स-
मानीय वानरान्वानरर्षभः ॥ दिशः प्रस्थापयामा-
स दिदृक्षुर्जनकात्मजाम् ॥ ७१ ॥ ततो गृध्रस्य व-
चनात्संपातेर्हनुमान्बली ॥ शतयोजनविस्तीर्णं पु-
प्लुवे लवणार्णवम् ॥ ७२ ॥ तत्र लंकां समासाद्य पु-
रीं रावणपालिताम् ॥ ददर्श सीतां ध्यायंतीमशो-
कवनिकागताम् ॥ ७३ ॥ निवेदयित्वाऽभिज्ञानं प्र-
वृत्तिं विनिवेद्य च ॥ समाश्वास्य च वैदेहीं मर्दया-
मास तोरणम् ॥ ७४ ॥ पंच सेनाग्रगान्हत्वा सप्तमं-
त्रिसुतानपि ॥ शूरमक्षं च निष्पिष्य ग्रहणे समुपा-
गमत् ॥ ७५ ॥ अस्त्रेणोन्मुक्तमात्मानं ज्ञात्वा पैता-

महाद्द्रात् ॥ मर्षयन्राक्षसान्वीरो मंत्रिणस्तान्यदृच्छया ॥ ७६ ॥ ततो दग्ध्वा पुरीं लंकामृते सीतां च मैथिलीम् ॥ रामाय प्रियमाख्यातुं पुनरायान्महाकपिः ॥ ७७ ॥ सोऽभिगम्य महात्मानं कृत्वा रामं प्रदक्षिणम् ॥ न्यवेदयदमेयात्मा दृष्टा सीतेति तत्त्वतः ॥ ७८ ॥ ततः सुग्रीवसहितो गत्वा तीरं महोदधेः ॥ समुद्रं क्षोभयामास शरैरादित्यसन्निभैः॥७९॥ दर्शयामास चात्मानं समुद्रः सरितां पतिः ॥ समुद्रवचनाच्चैव नलः सेतुमकारयत् ॥ ८० ॥ तेन गत्वा पुरीं लंकां हत्वा रावणमाहवे ॥ रामः सीतामनुप्राप्य परां व्रीडामुपागमत् ॥ ८१ ॥ तामुवाच ततो रामः परुषं जनसंसादि ॥ अमृष्यमाणा सा सीता विवेश ज्वलनं सती ॥ ८२ ॥ ततोऽग्निवचनात्सीतां ज्ञात्वा विगतकल्मषाम् ॥ कर्मणा तेन महता त्रैलोक्यं सचराचरम्॥८३॥ सदेवर्षिगणं तुष्टं राघवस्य महात्मनः ॥ बभौ रामः सुसंहृष्टः पूजितः सर्वदेव-

तैः ॥ ८४॥ अभिषिच्य च लंकायां राक्षसेंद्रं विभीषणम् ॥ कृतकृत्यस्तदा रामो विज्वरः प्रमुमोद ह ॥ ८५ ॥ देवताभ्यो वरं प्राप्य समुत्थाप्य च वानरान्॥अयोध्यां प्रस्थितो रामः पुष्पकेण सुहृद्वृतः ॥ ८६ ॥ भरद्वाजाश्रमं गत्वा रामः सत्यपराक्रमः ॥ भरतस्यांतिकं रामो हनुमंतं व्यसर्जयत् ॥ ८७ ॥ पुनराख्यायिकां जल्पन्सुग्रीवसहितस्तदा ॥ पुष्पकं तत्समारुह्य नंदिग्रामं ययौ तदा ॥ ८८ ॥ नंदिग्रामे जटां हित्वा भ्रातृभिः सहितोऽनघः ॥रामः सीतामनुप्राप्य राज्यं पुनरवाप्तवान् ॥८९॥ प्रहृष्टो मुदितो लोकस्तुष्टः पुष्टः सुधार्मिकः ॥ निरामयो ह्यरोगश्च दुर्भिक्षभयवर्जितः ॥ ९०॥ न पुत्रमरणं केचिद्द्रक्ष्यंति पुरुषाः क्वचित् ॥ नार्यश्चाविधवा नित्यं भविष्यंति पतिव्रताः ॥ ९१ ॥ न चाग्निजं भयं किंचिन्नाप्सु मज्जंति जंतवः ॥ न वातजं भयं किंचिन्नापि ज्वरकृतं तथा ॥ ९२ ॥ न चापि क्षुद्भयं तत्र

न तस्करभयं तथा॥नगराणि च राष्ट्राणि धन्यधान्य-युतानि च ॥ ९३ ॥ नित्यं प्रमुदिताः सर्वे यथा कृ-तयुगे तथा ॥ अश्वमेधशतैरिष्ट्वा बहुवस्त्रसुवर्णकैः ॥९४॥गवां कोटच्ययुतं दत्त्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति ॥ असंख्येयं धनं दत्त्वा ब्राह्मणेभ्यो महायशाः ॥९५॥ राजवंशाञ्छतगुणान्स्थापयिष्यति राघवः ॥ चातुर्व-र्ण्यं च लोकेऽस्मिन् स्वे स्वे धर्मे नियोक्ष्यति॥९६॥ दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥ रामो राज्य-मुपासित्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति ॥ ९७ ॥ इदं पवि-त्रं पापघ्नं पुण्यं वेदैश्च संमितम् ॥ यः पठेद्रामचरि-तं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ९८ ॥ एतदाख्यानमायुष्यं पठन्रामायणं नरः ॥ सपुत्रपौत्रः सगणः प्रेत्य स्व-र्गे महीयते ॥ ९९ ॥ पठन् द्विजो वागृषभत्वमीयात् क्षत्रस्तथा भूमिपतित्वमीयात् ॥ वणिग्जनः सत्य-फलत्वमीयाज्जनश्च शूद्रोऽपि महत्त्वमीयात्॥१००॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये

नारदवाक्ये संक्षिप्तः प्रथमः सर्गः ॥ १ ॥ श्रीरामचं-
द्रार्पणमस्तु ॥ ८८ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ ब्रह्मदेवकृतरामस्तुतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ वंदे देवं वि-
ष्णुमशेषस्थितिहेतुं त्वामध्यात्मज्ञानिभिरंतर्हृदि
भाव्यम् ॥ हेयाहेयद्वंद्वविहीनं परमेकं सत्तामात्रं स-
र्वहृदिस्थं दृशिरूपम् ॥ १ ॥ प्राणापानौ निश्चयबु-
द्ध्या हृदि रुद्ध्वा छित्त्वा सर्वं संशयबंधं विषयौघा-
न् ॥ पश्यंतीशं यं गतमोहा यतयस्तं वंदे रामं रत्नकि-
रीटं रविभासम् ॥ २ ॥ मायातीतं माधवमाद्यं ज-
गदादिं मानातीतं मोहविनाशं मुनिवंद्यम् ॥ योगि-
ध्येयं योगविधानं परिपूर्णं वंदे रामं रंजितलोकं र-
मणीयम् ॥ ३ ॥ भावाभावप्रत्ययहीनं भवमुख्यै-
र्भोगासक्तैरर्चितपादांबुजयुग्मम् ॥ नित्यं शुद्धं बुद्ध-
मनंतं प्रणवाख्यं वंदे रामं वीरमशेषासुरदावम् ॥
॥ ४ ॥ त्वं मे नाथो नाथितकार्याखिलकारी माना-

तीतो माधवरूपोऽखिलधारी ॥ भक्त्या गम्यो भावितरूपो भवहारी योगाभ्यासैर्भावितचेतःसहचारी ॥ ५ ॥ त्वामाद्यं तं लोकततीनां परमीशं लोकानां नो लौकिकमानैरधिगम्यम् ॥ भक्तिश्रद्धाभावसमेतैर्भजनीयं वंदे रामं सुंदरमिंदीवरनीलम् ॥ ६ ॥ को वा ज्ञातुं त्वामतिमानं गतमानं मानासक्तो माधव शक्तो मुनिमान्यम् ॥ वृंदारण्ये वंदितवृंदारकवृंदं वंदे रामं भवमुखवंद्यं सुखकंदम् ॥ ७ ॥ नानाशास्त्रैर्वेदकदंबैः प्रतिपाद्यं नित्यानंदं निर्विषयज्ञानमनादिम् ॥ मत्सेवार्थं मानुषभावं प्रतिपन्नं वंदे रामं मरकतवर्णं मथुरेशम् ॥ ८ ॥ श्रद्धायुक्तो यः पठतीमं स्तवमाद्यं ब्राह्मं ब्रह्मज्ञानविधानं भुवि मर्त्यः ॥ रामं श्यामं कामितकामप्रदमीशं ध्यात्वा ध्याता पातकजालैर्विगतः स्यात् ॥ ९ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकांडे ब्रह्मदेवकृतरामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८९ ॥

॥ अथ रामहृदयप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ततो रामः स्वयं प्राह हनूमंतमुपस्थितम् ॥ शृणु तत्त्वं प्रवक्ष्यामि ह्यात्मानात्मपरात्मनाम् ॥ १ ॥ आकाशस्य यथा भेदस्त्रिविधो दृश्यते महान् ॥ जलाशये महाकाशस्तदवच्छिन्न एव हि ॥ प्रतिबिंबाख्यमपरं दृश्यते त्रिविधं नभः ॥२ ॥ बुद्ध्यवच्छिन्नचैतन्यमेकं पूर्णमथापरम् ॥ आभासस्त्वपरं बिंबभूतमेवं त्रिधा चितिः ॥३॥ साभासबुद्धेः कर्तृत्वमविच्छिन्नेऽविकारिणि ॥ साक्षिण्यारोप्यते भ्रांत्या जीवत्वं च तथाऽबुधैः ॥४॥ आभासस्तु मृषाबुद्धिरविद्याकार्यमुच्यते॥अविच्छिन्नं तु तद्ब्रह्म विच्छेदस्तु विकल्पितः॥५॥अविच्छिन्नस्य पूर्णेन एकत्वं प्रतिपाद्यते ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्यैश्च साभासस्याहमस्तथा ॥ ६ ॥ ऐक्यज्ञानं यदोत्पन्नं महावाक्येन चात्मनोः ॥ तदाविद्या स्वकार्यैश्च नश्यत्येव न संशयः ॥७॥ एतद्वि-

ज्ञाय मद्भक्तो मद्भावायोपपद्यते ॥ मद्भक्तिविमुखा-
नां हि शास्त्रगर्तेषु मुह्यताम् ॥ न ज्ञानं न च मो-
क्षः स्यात्तेषां जन्मशतैरपि ॥ ८ ॥ इदं रहस्यं हृदयं
ममात्मनो मयैव साक्षात्कथितं तवानघ ॥ मद्भक्ति-
हीनाय शठाय न त्वया दातव्यमैंद्रादपि राज्यतो-
ऽधिकम् ॥ ९ ॥ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे बा-
लकांडे श्रीरामहृदयं संपूर्णम् ॥ १० ॥ ॥

॥ अथ जटायुकृतरामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ जटायुरुवाच ॥ ॥ अगणि-
तगुणमप्रमेयमाद्यं सकलजगत्स्थितिसंयमादिहेतु-
म् ॥ उपरमपरमं परात्मभूतं सततमहं प्रणतोऽ-
स्मि रामचंद्रम् ॥ १ ॥ निरवधिसुखमिंदिराकटाक्षं
क्षपितसुरेंद्रचतुर्मुखादिदुःखम् ॥ नरवरमनिशं न-
तोऽस्मि रामं वरदमहं वरचापबाणहस्तम् ॥ २ ॥
त्रिभुवनकमनीयरूपमीड्यं रविशतभासुरमीहित-
प्रदानम् ॥ शरणदमनिशं सुरागमूले कृतनिलयं र-

घुनंदनं प्रपद्ये ॥ ३ ॥ भवविपिनदवाग्निनामधेयं भवसुखदैवतदैवतं दयालुम् ॥ दनुजपतिसहस्रकोटिनाशं रवितनयासदृशं हरिं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ अविरतभवभावनातिदूरं भवविमुखैर्मुनिभिः सदैव दृश्यम् ॥ भवजलधिसुतारणांघ्रिपोतं शरणमहं रघुनंदनं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ गिरिशगिरिसुतामनोनिवासं गिरिवरधारिणमीहिताभिरामम् ॥ सुरवरदनुजेंद्रसेवितांघ्रिं सुरवरदं रघुनायकं प्रपद्ये ॥ ६ ॥परधनपरदारवर्जितानां परगुणभूतिषु तुष्टमानसानाम् ॥ परहितनिरतात्मनां सुसेव्यं रघुवरमंबुजलोचनं प्रपद्ये ॥ ७ ॥ स्मितरुचिरविकासिताननाब्जमतिसुलभं सुरराजनीलनीलम् ॥ सितजलरुहचारुनेत्रशोभं रघुपतिमीश गुरोर्गुरुं प्रपद्ये ॥८॥ हरिकमलजशंभुरूपभेदात्त्वमिह विभासि गुणत्रयानुवृत्तः ॥ रविरिव जलपूरितोदपात्रेष्वमरपतिस्तुतिपात्रमीशमीडे ॥ ९ ॥ रतिपतिशतकोटिसुंदरांगं शतपथगो-

चरभावनाविदूरम् ॥ यतिपतिहृदये सदा विभातं रघुपतिमार्तिहरं प्रभुं प्रपद्ये ॥ १० ॥ इत्येवं स्तुवतस्तस्य प्रसन्नोऽभूद्रघूत्तमः ॥ उवाच गच्छ भद्रं ते मम विष्णोः परं पदम् ॥ ११ ॥ शृणोति य इदं स्तोत्रं लिखेद्वा नियतः पठेत् ॥ स याति मम सारूप्यं मरणे मत्स्मृतिं लभेत् ॥ १२ ॥ इति राघवभाषितं तदा श्रुतवान्हर्षसमाकुलो द्विजः ॥ रघुनंदनसाम्यमास्थितः प्रययौ ब्रह्मसुपूजितं पदम् ॥ ॥ १३ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे आरण्यकांडे जटायुकृतरामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९१ ॥ ॥

॥ अथ श्रीसीतारामाष्टकप्रारंभः ॥

ब्रह्ममहेंद्रसुरेंद्रमरुद्गणरुद्रमुनींद्रगणैरतिरम्यं क्षीरसरित्पतितीरमुपेत्य नुतं हि सतामवितारमुदारम् ॥ भूमिभरप्रशमार्थमथ प्रथितप्रकटीकृतचिद्घनमूर्तिं त्वां भजतो रघुनंदन देहि दयाघन मे स्वपदांबुजदास्यम् ॥ १ ॥ पद्मदलायतलोचन हे रघुवंशविभूषण

देव दयालो निर्मलनीरदनीलतनोऽखिललोकहृ-
दंबुजभासकभानो ॥ कोमलगात्र पवित्रपदाब्जर-
जःकणपावितगौतमकांतं त्वां भजतो० ॥ २ ॥ पू-
र्ण परात्पर पालय मामतिदीनमनाथमनंतसुखा-
ब्धे प्रावृडदभ्रतडित्सुमनोहरपीतवरांबर राम नम-
स्ते ॥ कामविभंजन कांततरानन कांचनभूषण रत्न-
किरीटं त्वां भजतो० ॥ ३ ॥ दिव्यशरच्छशिकांति-
हरोज्ज्वलमौक्तिकमालविशालसुमौले कोटिरविप्र-
भ चारुचरित्र पवित्र विचित्रधनुःशरपाणे ॥ चंड-
महाभुजदंडविखंडितराक्षसराजमहागजदंडं त्वां भ-
जतो० ॥ ४ ॥ दोषविहिंस्रभुजंगसहस्रसुरोषदहा-
नलकीलकलापे जन्मजरामरणोर्मिमनोमदमन्म-
थनक्रविचक्रभवाब्धौ ॥ दुःखनिधौ च चिरं पतिते
कृपयाऽद्य समुद्धर राम ततो मां त्वां भजतो० ॥
॥ ५ ॥ संसृतिघोरमदोत्कटकुंजरतृट्क्षुन्नीरदपिंडि-
ततुंडं दंडकरोन्मथितं च रजस्तमउन्मदमोहपदो-

ज्झितमार्तम् ॥ दीनमनन्यगतिं कृपणं शरणागत-
माशु विमोचय मूढं त्वां भजतो० ॥ ६ ॥ जन्मश-
तार्जितपापसमन्वितहृत्कमले पतिते पशुकल्पे हे
रघुवीर महारणधीर दयां कुरु मय्यतिमंदमनीषे ॥
त्वं जननी भगिनी च पिता मम तावदसि त्ववि-
ताऽपि कृपालो त्वां भजतो० ॥ ७ ॥ त्वं तु दयालु-
मकिंचनवत्सलमुत्पलहारमपारमुदारं राम विहा-
य कमन्यमनामयमीश जनं शरणं ननु यायाम् ॥
त्वत्पदपद्ममतः श्रितमेव मुदा खलु देव सदाऽव स-
सीतं त्वां भजतो० ॥ ८ ॥ यः करुणामृतसिंधुरना-
थजनोत्तमबंधुरजोत्तमकारी भक्तभयोर्मिभवाब्धि-
तरीसरयूतटिनीतटचारुविहारी ॥ तस्य रघुप्रवर-
स्य निरंतरमष्टकमेतदनिष्टहरं वै यस्तु पठेदमरः
स नरो लभतेऽच्युतरामपदांबुजदास्यम् ॥ ९ ॥ इ-
ति श्रीमन्मधुसूदनाश्रमशिष्याऽच्युतयतिविरचि-
तं श्रीमत्सीतारामाष्टकं संपूर्णम् ॥ ९२ ॥

॥ अथ रामाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ भजे विशेषसुंदरं समस्तपाप-
खंडनम् ॥ स्वभक्तचित्तरंजनं सदैव राममद्वयम्॥१॥
जटाकलापशोभितं समस्तपापनाशकम् ॥ स्वभ-
क्तभीतिभंजनं भजे ह राममद्वयम् ॥ २ ॥ निजस्व-
रूपबोधकं कृपाकरं भवापहम् ॥ समं शिवं निरंजनं
भजे ह राममद्वयम्॥३॥ सदा प्रपंचकल्पितं ह्यनाम-
रूपवास्तवम् ॥ निराकृतिं निरामयं भजे ह रामम-
द्वयम् ॥ ४ ॥ निष्प्रपंचनिर्विकल्पनिर्मलं निरामय-
म् ॥ चिदेकरूपसंततं भजे ह राममद्वयम् ॥ ५ ॥
भवाब्धिपोतरूपकं ह्यशेषदेहकल्पितम् ॥ गुणाकरं
कृपाकरं भजे ह राममद्वयम् ॥ ६ ॥ महावाक्यबो-
धकैर्विराजमानवाक्पदैः ॥ परब्रह्म व्यापकं भजे ह
राममद्वयम् ॥ ७ ॥ शिवप्रदं सुखप्रदं भवच्छिदं
भ्रमापहम् ॥ विराजमानदैशिकं भजे ह राममद्वय-
म् ॥८॥ रामाष्टकं पठति यः सुकरं सुपुण्यं व्यासे-

न भाषितमिदं शृणुते मनुष्यः ॥ विद्यां श्रियं विपुलसौख्यमनंतकीर्तिं संप्राप्य देहविलये लभते च मोक्षम् ॥ ९ ॥ इति श्रीव्यासविरचितं रामाष्टकं संपूर्णम् ॥ ९३ ॥

॥ अथ श्रीमहादेवकृतरामस्तुतिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ नमोस्तु रामाय सशक्तिकाय नीलोत्पलश्यामलकोमलाय ॥ किरीटहारांगदभूषणाय सिंहासनस्थाय महाप्रभाय ॥१॥ त्वमादिमध्यांतविहीन एकः सृजस्यवस्यत्सि च लोकजातम् ॥ स्वमायया तेन न लिप्यसे त्वं यत्स्वे सुखेऽजस्त्ररतोनवद्यः ॥ २ ॥ लीलां विधत्से गुणसंवृतस्त्वं प्रपन्नभक्तानुविधानहेतोः ॥ नानाऽवतारैः सुरमानुषाद्यैः प्रतीयसे ज्ञानिभिरेव नित्यम् ॥ ३ ॥ स्वांशेन लोकं सतलं विधाय तं बिभर्पि च त्वं तदधः फणीश्वरः ॥ उपर्यधो भान्वनिलोडुपौपधीप्रवर्परूपोऽवसि नैकधा जगत् ॥४॥त्व-

मिह देहभृतां शिखिरूपः पचासि भक्तमशेषमजस्रम् ॥ पवनपंचकरूपसहायो जगदखंडमनेन बिभर्षि ॥ ५ ॥ चंद्रसूर्यशिखिमध्यगतं यत्तेज ईश चिदशेषतनूनाम् ॥ प्राभवत्तनुभृतामिह धैर्यं शौर्यमायुरखिलं तव सत्त्वम् ॥ ६ ॥ त्वं विरिंचिशिवविष्णुविभेदात्कालकर्मशशिसूर्यविभागात् ॥ वादिनां पृथगिवेश विभासि ब्रह्मनिश्चितमनन्यदिहैकम् ॥७॥ मत्स्यादिरूपेण यथा त्वमेकः श्रुतौ पुराणेषु च लोकसिद्धः ॥ तथैव सर्वं सदसद्विभागस्त्वमेव नान्यद्भवतो विभाति ॥ ८ ॥ यद्यत्समुत्पन्नमनंतसृष्टावुत्पत्स्यते यच्च भवच्च यच्च ॥ न दृश्यते स्थावरजंगमादौ त्वया विनातः परतः परस्त्वम् ॥ ९ ॥ तत्त्वं न जानंति परात्मनस्ते जनाः समस्तास्तव मायया ऽतः ॥ त्वद्भक्तसेवामलमानसानां विभाति तत्त्वं परमेकमैशम् ॥ १० ॥ ब्रह्मादयस्ते न विदुः स्वरूपं चिदात्मतत्त्वं बहिरर्थभावाः ॥ ततो बुध-

स्त्वामिदमेव रूपं भक्त्या भजन्मुक्तिमुपैत्यदुःखः ॥११॥अहं भवन्नामगुणैः कृतार्थो वसामि काश्यामनिशं भवान्या॥मुमूर्षमाणस्य विमुक्तयेऽहं दिशामि मंत्रं तव रामनाम ॥१२॥इमं स्तवं नित्यमनन्यभक्त्या शृण्वंति गायंति लिखंति ये वै ॥ ते सर्वसौख्यं परमं च लब्ध्वा भवत्पदं यांतु भवत्प्रसादात् ॥ १३ ॥ इति श्रीमहादेवकृतं रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ९४ ॥

॥ अथ अहल्याकृतरामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अहल्योवाच ॥ अहो कृतार्थाऽस्मि जगन्निवास ते पादाब्जसंलग्नरजःकणादहम् ॥ स्पृशामि यत्पद्मजशंकरादिभिर्विमृग्यते रंधितमानसैः सदा ॥ १ ॥ अहो विचित्रं तव राम चेष्टितं मनुष्यभावेन विमोहितं जगत् ॥ चलस्यजस्रं चरणादिवर्जितः संपूर्ण आनंदमयोऽतिमायिकः ॥ २ ॥ यत्पादपंकजपरागपवित्रगात्रा भागीरथी भवविरिं

न्विमुखान्पुनाति ॥ साक्षात्स एव मम दृग्विषयो य-
दास्ते किं वर्ण्यते मम पुराकृतभागधेयम् ॥३॥ म-
र्त्यावतारे मनुजाकृतिं हरिं रामाभिधेयं रमणीयदे-
हिनम् ॥ धनुर्धरं पद्मविशाललोचनं भजामि नित्यं
न परान्भजिष्ये ॥ ४ ॥ यत्पादपंकजरजःश्रुतिभि-
र्विमृग्यं यन्नाभिपंकजभवः कमलासनश्च ॥ यन्नाम-
साररसिको भगवान्पुरारिस्तं रामचंद्रमनिशं हृदि
भावयामि ॥ ५ ॥ यस्यावतारचरितानि विरंचि-
लोके गायंति नारदमुखा भवपद्मजाद्याः ॥ आनंद-
जाश्रुपरिषिक्तकुचाग्रसीमा वागीश्वरी च तमहं श-
रणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ सोयं परात्मा पुरुषः पुराण एष
स्वयंज्योतिरनंत आद्यः ॥ मायातनुं लोकविमोह-
नीयां धत्ते परानुग्रह एष रामः ॥ ७ ॥ अयं हि वि-
श्वोद्भवसंयमानामेकः स्वमायागुणबिंबितो यः ॥
विरंचिविष्णवीश्वरनामभेदान् धत्ते स्वतंत्रः परिपू-
र्ण आत्मा॥८॥नमोस्तु ते राम तवांघ्रिपंकजं श्रि-

या धृतं वक्षसि लालितं प्रियात् ॥ आक्रांतमेकेन जगत्त्रयं पुरा ध्येयं मुनींद्रैरभिमानवर्जितैः ॥९॥ जगतामादिभूतस्त्वं जगत्त्वं जगदाश्रयः ॥ सर्वभूतेष्वसंयुक्त एको भाति भवान्परः ॥ १० ॥ ॐकारवाच्यस्त्वं राम वाचामविषयः पुमान् ॥ वाच्यवाचकभेदेन भवानेव जगन्मयः ॥ ११ ॥ कार्यकारणकर्तृत्वफलसाधनभेदतः॥एको विभासि रामस्त्वं मायया बहुरूपया ॥ १२ ॥ त्वन्मायामोहितधियस्त्वां न जानंति तत्त्वतः ॥ मानुषं त्वाभिमन्यंते मायिनं परमेश्वरम् ॥ १३ ॥ आकाशवत्त्वं सर्वत्र बहिरंतर्गतोऽमलः ॥ असंगो ह्यचलो नित्यः शुद्धो बुद्धः सदव्ययः ॥ १४ ॥ योषिन्मूढाहमज्ञा ते तत्त्वं जाने कथं विभो ॥ तस्मात्ते शतशो राम नमस्कुर्यामनन्यधीः ॥ १५ ॥ देव मे यत्रकुत्रापि स्थितया अपि सर्वदा ॥ त्वत्पादकमले सक्ता भक्तिरेव सदाऽस्तु मे ॥१६॥ नमस्ते पुरुषाध्यक्ष नमस्ते भक्तवत्सल ॥ न-

मस्तेऽस्तु हृषीकेश नारायण नमोस्तु ते ॥ १७ ॥
भवभयहरमेकं भानुकोटिप्रकाशं करधृतशरचापं
कालमेघावभासम्॥ कनकरुचिरवस्त्रं रत्नवत्कुंडला-
ढ्यं कमलविशदनेत्रं सानुजं राममीडे ॥ १८ ॥
स्तुत्वैवं पुरुषं साक्षाद्राघवं पुरतः स्थितम् ॥ परि-
क्रम्य प्रणम्याशु सानुज्ञाता ययौ पतिम् ॥ १९ ॥
अहल्यया कृतं स्तोत्रं यः पठेद्भक्तिसंयुतः॥स मुच्य-
तेऽखिलैः पापैः परब्रह्माधिगच्छति ॥ २० ॥पुत्राद्य-
र्थे पठेद्भक्त्या रामं हृदि निधाय च ॥ संवत्सरेण ल-
भते वंध्या अपि सुपुत्रकम् ॥ सर्वान्कामानवाप्नो-
ति रामचंद्रप्रसादतः॥ २१ ॥ ब्रह्मघ्नो गुरुतल्पगोपि
पुरुषः स्तेयी सुरापोऽपि वा मातृभ्रातृविहिंसकोऽपि
सततं भोगैकबद्धातुरः ॥ नित्यं स्तोत्रमिदं जपन्
रघुपतिं भक्त्या हृदिस्थं स्मरन् ध्यायन्मुक्तिमुपै-
ति किं पुनरसौ स्वाचारयुक्तो नरः ॥ २२ ॥ इति
श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे बालकां-

डांतर्गतमहल्याकृतं रामचंद्रस्तोत्रं समाप्तम् ॥९५॥
॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥

॥ अथ इंद्रकृतरामस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ भजेऽहं सदा रामिंदीवराभं भवारण्यदावानलाभाभिधानम् ॥ भवानीहृदाभावितानंदरूपं भवाभावहेतुं भवादिप्रपन्नम् ॥ १ ॥ सुरानीकदुःखौघनाशैकहेतुं नराकारदेहं निराकारमीड्यम् ॥ परेशं परानंदरूपं वरेण्यं हरिं राममीशं भजे भारनाशम् ॥२॥ प्रपन्नाखिलानंददोहं प्रपन्नं प्रपन्नार्तिनिःशेषनाशाभिधानम् ॥ तपोयोगयोगीशभावाभिभाव्यं कपीशादिमित्रं भजे राममित्रम् ॥ ३ ॥ सदा भोगभाजां सुदूरे विभातं सदा योगभाजामदूरे विभातम् ॥ चिदानंदकंदं सदा राघवेशं विदेहात्मजानंदरूपं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ महायोगमायाविशेषानुयुक्तो विभासीश लीलानराकारवृत्तिः ॥ त्वदानंदलीलाकथापूर्णकर्णाः सदानं-

दरूपा भवंतीह लोके ॥ ५ ॥ अहंमानपानाभिम-
त्तप्रमत्तो न वेदाखिलेशाभिमानाभिमानः ॥ इदा-
नीं भवत्पादपद्मप्रसादात्रिलोकाधिपत्याभिमानो
विनष्टः ॥ ६ ॥ स्फुरद्रत्नकेयूरहाराभिरामं धराभार-
भूतासुरानीकदावम् ॥ शरच्चंद्रवक्रं लसत्पद्मनेत्रं दु-
रावारपारं भजे राघवेशम् ॥ ७ ॥ सुराधीश नीला-
भ्रनीलांगकांतिं विराधादिरक्षोवधाल्लोकशांतिम् ॥
किरीटादिशोभं पुरारातिलाभं भजे रामचंद्रं रघूणा-
मधीशम् ॥ ८ ॥ लसच्चंद्रकोटिप्रकाशादिपीठे समा-
सीनमंके समाधाय सीताम् ॥ स्फुरद्धेमवर्णं तडि-
त्पुंजभासं भजे रामचंद्रं निवृत्तार्तितंद्रम् ॥ ९ ॥
इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकांडे इंद्रकृतं रा-
मस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १६ ॥ ॥ ॥

॥ अथ धन्याष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ तज्ज्ञानं प्रशमकरं यदींद्रि-
याणां तज्ज्ञेयं यदुपनिषत्सु निश्चितार्थम् ॥ ते ध-

न्या भुवि परमार्थनिश्चितेहाः शेषास्तु भ्रमनिलये परिभ्रमंति ॥ १ ॥ आदौ विजित्य विषयान्मदमोहरागद्वेषादिशत्रुगणमाहृतयोगराज्याः ॥ ज्ञात्वाऽमृतं समनुभूय परात्मविद्याकांतासुखा बत गृहे विचरंति धन्याः ॥ २ ॥ त्यक्त्वा गृहे रतिमनोगतिहेतुभूतामात्मेच्छयोपनिषदर्थरसं पिबंतः ॥ वीतस्पृहा विषयभोगपदे विरक्ता धन्याश्चरंति विजनेषु विरक्तसंगाः ॥ ३ ॥ त्यक्त्वा ममाहमिति बंधकरे पदे द्वे मानावमानसदृशाः समदर्शिनश्च ॥ कर्तारमन्यमवगम्य तदर्पितानि कुर्वंति कर्मपरिपाकफलानि धन्याः ॥ ४ ॥ त्यक्त्वैषणात्रयमवेक्षितमोक्षमार्गा भैक्ष्यामृतेन परिकल्पितदेहयात्राः ॥ ज्योतिःपरात्परतरं परमात्मसंज्ञं धन्या द्विजा रहसि हृद्यवलोकयंति ॥ ५ ॥ नासन्न सन्न सदसन्न महन्न चाणु न स्त्री पुमान्न च नपुंसकमेकबीजम् ॥ यैर्ब्रह्मतः समनुपासितमेकचित्ता धन्या विरेजुरितरे भवपा-

शबद्धाः ॥ ६ ॥ अज्ञानपंकपरिमग्नमपेतसारं दुःखालयं मरणजन्मजरावसक्तम् ॥ संसारबंधनमनित्यमवेक्ष्य धन्या ज्ञानासिना तदवशीर्य विनिश्चयंति ॥ ७ ॥ शांतैरनन्यमतिभिर्मधुरस्वभावैरेकत्वनिश्चितमनोभिरपेतमोहैः ॥ साकं वनेषु विजितात्मपदस्वरूपं शास्त्रेषु सम्यगनिशं विमृशंति धन्याः ॥८॥ अहिमिव जनयोगं सर्वदा वर्जयेद्यः कुणपमिव सुनारीं त्यक्तुकामो विरागी ॥ विषमिव विषयान्यो मन्यमानो दुरंताञ्जयति परमहंसो मुक्तिभावं समेति ॥ ९ ॥ संपूर्णं जगदेकनंदनवनं सर्वेऽपि कल्पद्रुमा गांगं वारि समस्तवारिनिवहः पुण्याः समस्ताः क्रियाः ॥ वाचः प्राकृतसंस्कृताः श्रुतिशिरो वाराणसी मेदिनी सर्वावस्थितिरस्य वस्तुविषया दृष्टे परब्रह्मणि ॥ १० ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं धन्याष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९७ ॥

॥ अथ विज्ञाननौकाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धि-
र्विरक्तो नृपादौ पदे तुच्छबुद्ध्या॥परित्यज्य सर्वं य-
दाप्नोति तत्त्वं परं ब्रह्म नित्यं तदेवाहमस्मि ॥ १ ॥
दयालुं गुरुं ब्रह्मनिष्ठं प्रशांतं समाराध्य मत्या वि-
चार्य स्वरूपम् ॥ यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य वि-
द्वान्परं ब्रह्म० ॥२॥ यदानंदरूपं प्रकाशस्वरूपं नि-
रस्तप्रपंचं परिच्छेदशून्यम् ॥ अहंब्रह्मवृत्त्यैकगम्यं
तुरीयं परं ब्रह्म०॥३॥ यदज्ञानतो भाति विश्वं सम-
स्तं विनष्टं च सद्यो यदात्मप्रबोधे ॥ मनोवागतीतं
विशुद्धं विमुक्तं परं ब्रह्म० ॥ ४ ॥ निषेधे कृते नेति
नेतीति वाक्यैः समाधिस्थितानां यदाभाति पूर्ण-
म् ॥ अवस्थात्रयातीतमेकं तुरीयं परं ब्रह्म० ॥ ५ ॥
यदानंदलेशैः समानंदि विश्वं यदाभाति सत्त्वे त-
दाभाति सर्वम्॥यदालोचने रूपमन्यत्समस्तं परं
ब्रह्म० ॥ ६ ॥ अनंतं विभुं सर्वयोनिं निरीहं शिवं सं-

गहीनं यदोंकारगम्यम् ॥ निराकारमत्युज्ज्वलं मृत्युहीनं परं ब्रह्म०॥७॥ यदानंदसिंधौ निमग्नः पुमान्स्यादविद्याविलासः समस्तप्रपंचः ॥ यदा न स्फुरत्यद्भुतं यन्निमित्तं परं ब्रह्म० ॥ ८ ॥ स्वरूपानुसंधानरूपां स्तुतिं यः पठेदादराद्भक्तिभावो मनुष्यः॥ शृणोतीह वा नित्यमुद्युक्तचित्तो भवेद्विष्णुरत्रैव वेदप्रमाणात् ॥ ९ ॥ विज्ञाननावं परिगृह्य कश्चित्तरेद्यदज्ञानमयं भवाब्धिम् ॥ ज्ञानासिना योहि विच्छिद्य तृष्णां विष्णोः पदं याति स एव धन्यः ॥ १० ॥ इति श्रीमत्पर०शंक० वि० विज्ञाननौका संपूर्णा ॥९८॥

॥ अथ द्वादशपंजरिकास्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥मूढ जहीहि धनागमतृष्णां कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम् ॥ यल्लभसे निजकर्मोपात्तं वित्तं तेन विनोदय चित्तम्॥१॥अर्थमनर्थं भावय नित्यं नास्ति ततः सुखलेशः सत्यम् ॥ पुत्रादपि धनभाजां भीतिः सर्वत्रैषा विहिता नीतिः ॥ २ ॥

का ते कांता कस्ते पुत्रः संसारोयमतीव विचित्रः ॥ कस्य त्वं कः कुत आयातस्तत्त्वं चिंतय यदिदं भ्रांतः ॥ ३ ॥ मा कुरु जनधनयौवनगर्वं हरति निमेषात्कालः सर्वम् ॥ मायामयमिदमखिलं हित्वा ब्रह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥ ४ ॥ कामं क्रोधं मोहं लोभं त्यक्त्वात्मानं भावय कोऽहम् ॥ आत्मज्ञानविहीना मूढास्ते पच्यंते नरकनिगूढाः ॥५॥ सुरमंदिरतरुमूलनिवासः शय्या भूतलमजिनं वासः ॥ सर्वपरिग्रहभोगत्यागः कस्य सुखं न करोति विरागः ॥ ६ ॥ शत्रौ मित्रे पुत्रे बंधौ मा कुरु यत्नं विग्रहसंधौ ॥ भव समचित्तः सर्वत्र त्वं वांछस्यचिराद्यदि विष्णुत्वम् ॥ ७ ॥ त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णुर्व्यर्थं कुप्यसि सर्वसहिष्णुः ॥ सर्वस्मिन्नपि पश्यात्मानं सर्वत्रोत्सृज भेदज्ञानम् ॥ ८ ॥ प्राणायामं प्रत्याहारं नित्यानित्यविवेकविचारम् ॥ जाप्यसमेतसमाधिविधानं कुर्ववधानं महदवधानम् ॥ ९ ॥

नलिनीदलगतसलिलं तरलं तद्वज्जीवितमतिशय-
चपलम् ॥ विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं लोकं शोक-
हतं च समस्तम् ॥ १० ॥ का तेऽष्टादशदेशे चिंता
वातुल तव किं नास्ति नियंता ॥ यस्त्वां हस्ते सु-
दृढनिबद्धं बोधयति प्रभवादिविरुद्धम् ॥ ११ ॥ गु-
रुचरणांबुजनिर्भरभक्तः संसारादचिराद्भव मुक्तः ॥
सेंद्रियमानसनियमादेवं द्रक्ष्यसि निजहृदयस्थं दे-
वम् ॥ १२ ॥ द्वादशपंजरिकामय एष शिष्याणां क-
थितो ह्युपदेशः ॥ येषां चित्ते नैव विवेकस्ते पच्यंते
नरकमनेकम् ॥ १३ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविर-
चितं द्वादशपंजरिकास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९९ ॥

॥ अथ चर्पटपंजरिकास्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ दिनमपि रजनी सायं प्रातः
शिशिरवसंतौ पुनरायातः ॥ कालः क्रीडति गच्छ-
त्यायुस्तदपि न मुंचत्याशावायुः ॥ १ ॥ भज गोविं-
दं भज गोविंदं भज गोविंदं मूढमते ॥ प्राप्ते सन्निहि-

ते मरणे नहि नहि रक्षति डुकृञ्करणे ॥ ध्रुवपदम् ॥ अग्रे वह्निः पृष्ठे भानू रात्रौ चुबुकसमर्पितजानुः॥करतलभिक्षातरुतलवासस्तदपि न मुंचत्याशापाशः ॥ भज गो० ॥२॥ यावद्वित्तोपार्जनसक्तस्तावन्निजपरिवारो रक्तः॥ पश्चाद्धावति जर्जरदेहे वार्तां पृच्छति कोऽपि न गेहे ॥ भज गोविंदं भज० ॥३॥ जटिली मुंडी लुंचितकेशः काषायांबरबहुकृतवेषः ॥ पश्यन्नपि च न पश्यति मूढ उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः ॥ भज गोविंदं भज० ॥४॥ भगवद्गीता किंचिदधीता गंगाजललवकणिका पीता ॥ सकृदपि यस्य मुरारिसमर्चा तस्य यमः किं कुरुते चर्चाम्॥भज गोविंदं भज०॥५॥अंगं गलितं पलितं मुंडं दशनविहीनं जातं तुंडम् ॥ वृद्धो याति गृहीत्वा दंडं तदपि न मुंचत्याशापिंडम्॥भज गोविंदं भ० ॥६॥ बालस्तावत्क्रीडासक्तस्तरुणस्तावत्तरुणीरक्तः ॥ वृद्धस्तावच्चिंतामग्नः परे ब्रह्मणि कोऽपि न लग्नः॥भज गोविं

दं भज०॥७॥पुनरपि जननं पुनरपि मरणं पुनरपि जननीजठरे शयनम्॥इह संसारे खलु दुस्तारे कृपयाऽपारे पाहि मुरारे ॥ भज गोविंदं भज० ॥८॥ पुनरपि रजनी पुनरपि दिवसः पुनरपि पक्षः पुनरपि मासः ॥ पुनरप्ययनं पुनरपि वर्षं तदपि न मुंचत्याशामर्षम् ॥ भज गोविंदं भज गोविं०॥ ९॥ वयसि गते कः कामविकारः शुष्के नीरे कः कासारः॥ नष्टे द्रव्ये कः परिवारो ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः॥भज गोविंदं भज० ॥ १० ॥ नारीस्तनभरनाभिनिवेशं मिथ्यामायामोहावेशम् ॥ एतन्मांसवसादिविकारं मनसि विचारय वारंवारम् ॥ भज गोविंदं भज गो० ॥ ११ ॥ कस्त्वं कोऽहं कुत आयातः का मे जननी को मे तातः ॥ इति परिभावय सर्वमसारं विश्वं त्यक्त्वा स्वप्नविचारम् ॥ भज गोविंदं भज० ॥ १२ ॥ गेयं गीतानामसहस्रं ध्येयं श्रीपतिरूपमजस्रम् ॥ नेयं सज्जनसंगे चित्तं देयं दीनजनाय च वित्तम् ॥

भज गोविंदं० ॥१३॥ यावज्जीवो निवसति देहे कु-
शलं तावत्पृच्छति गेहे ॥ गतवति वायौ देहापाये
भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये ॥ भज गोविंदं भज०
॥१४॥ सुखतः क्रियते रामायोगः पश्चाद्धंत शरीरे
रोगः ॥ यद्यपि लोके मरणं शरणं तदपि न मुंचति
पापाचरणम् ॥ भज गोविंदं भज० ॥ १५ ॥ रथ्याच-
र्पटविरचितकंथः पुण्यापुण्यविवर्जितपंथः ॥ नाहं
न त्वं नायं लोकस्तदपि किमर्थं क्रियते शोकः॥भ-
ज गोविंदं भज० ॥ १६ ॥ कुरुते गंगासागरगमनं
व्रतपरिपालनमथवा दानम् ॥ ज्ञानविहीने सर्वमने-
न मुक्तिर्न भवति जन्मशतेन ॥ भज गोविंदं भज०
॥ १७ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं चर्पटपंज-
रिकास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १०० ॥ श्रीब्रह्मार्पणमस्तु ॥

॥ अथ हस्तामलकस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कस्त्वं शिशो कस्य कुतोऽसि
गंता किं नाम ते त्वं कुत आगतोऽसि॥एतन्मयो-

त्कं वद चार्भक त्वं मत्प्रीतये प्रीतिविवर्धनोऽसि॥१॥ हस्तामलक उवाच ॥ नाहं मनुष्यो न च देवयक्षौ न ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः ॥ न ब्रह्मचारी न गृही वनस्थो भिक्षुर्न चाहं निजबोधरूपः ॥ २ ॥ निमित्तं मनश्चक्षुरादिप्रवृत्तौ निरस्ताखिलोपाधिराकाशकल्पः ॥ रविर्लोकचेष्टानिमित्तं यथा यः स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥ ३ ॥ यमग्न्युष्णवन्नित्यबोधस्वरूपं मनश्चक्षुरादीन्यबोधात्मकानि ॥ प्रवर्तन्त आश्रित्य निष्कंपमेकं स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽह० ॥ ४ ॥ मुखाभासको दर्पणे दृश्यमानो मुखत्वात्पृथक्त्वेन नैवास्ति वस्तु ॥ चिदाभासको धीषु जीवोऽपि तद्वत्स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽह० ॥ ५ ॥ यथा दर्पणाभाव आभासहानौ मुखं विद्यते कल्पनाहीनमेकम् ॥ तथा धीवियोगे निराभासको यः स नित्योप० ॥ ६ ॥ मनश्चक्षुरादेर्वियुक्तः स्वयं यो मनश्चक्षुरादेर्मनश्चक्षुरादिः ॥ मनश्चक्षुरादेरगम्य-

स्वरूपः स नित्योपल० ॥ ७ ॥ य एको विभाति स्वतः शुद्धचेताः प्रकाशस्वरूपोऽपि नानेव धीषु ॥ शरावोदकस्थो यथा भानुरेकः स नित्योपल० ॥८॥ यथाऽनेकचक्षुः प्रकाशो रविर्न क्रमेण प्रकाशी करोति प्रकाश्यम् ॥ अनेका धियो यस्तथैकः प्रबोधः स नित्योपल० ॥ ९ ॥ विवस्वत्प्रभातं यथारूपमक्षं प्रगृह्णाति नाभातमेवं विवस्वान् ॥ यदाभात आभासयत्यक्षमेकः स नित्योपल० ॥१०॥ यथा सूर्य एकोऽप्स्वनेकश्चलासु स्थिरास्वप्यनन्याद्विभाव्यस्वरूपः ॥ चलासु प्रभिन्नासु धीष्वेक एव स नित्योपल० ॥ ११ ॥ घनच्छन्नदृष्टिर्घनच्छन्नमर्कं यथा निष्प्रभं मन्यते चातिमूढः ॥ तथा बद्धवद्भाति यो मूढदृष्टेः स नित्योपल० ॥ १२ ॥ समस्तेषु वस्तुष्वनुस्यूतमेकं समस्तानि वस्तूनि यन्न स्पृशंति ॥ वियद्वत्सदा शुद्धमच्छस्वरूपं स नित्योपल० ॥१३॥ उपाधौ यथा भेदता सन्मणीनां तथा भेदता बुद्धि-

भेदेषु तेऽपि ॥ यथा चंद्रिकाणां जले चंचलत्वं तथा चंचलत्वं तवापीह विष्णो ॥ १४ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यकृतहस्तामलकसंवादस्तोत्रं संपूर्णम् ॥१०१॥

॥ अथ पंचरत्नमालिकास्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ वेदो नित्यमधीयतां तदुदितं कर्म स्वनुष्ठीयतां तेनेशस्य विधियतामपचितिः काम्ये मतिस्त्यज्यताम् ॥ पापौघः परिधूयतां भवसुखे दोषोऽनुसंधीयतामात्मेच्छा व्यवसीयतां निजगृहात्तूर्णं विनिर्गम्यताम् ॥ १ ॥ संगः सत्सु विधीयतां भगवतो भक्तिर्हढा धीयतां शांत्यादिः परिचीयतां हढतरं कर्माशु संन्यस्यताम् ॥ सद्विद्वानुपसर्पतामनुदिनं तत्पादुके सेव्यतां ब्रह्मैकाक्षरमर्थ्यतां श्रुतिशिरोवाक्यं समाकर्ण्यताम् ॥ २ ॥ वाक्यार्थश्च विचार्यतां श्रुतिशिरःपक्षः समाश्रीयतां दुस्तर्कात्सुविरम्यतां श्रुतिमतस्तर्कोऽनुसंधीयताम् ॥ ब्रह्मास्मीति विभाव्यतामहरहो गर्वः परित्यज्यतां दे-

ह्येऽहंमतिरुज्झ्यतां बुधजनैर्वादः समुत्सृज्यताम्॥३॥ क्षुद्व्याधिश्च चिकित्स्यतां प्रतिदिनं भिक्षौषधं भुज्यतां स्वाद्वन्नं न च याच्यतां विधिवशात्प्राप्तेन संतुष्यताम्॥ औदासीन्यमभीप्स्यतां जनकृपानैष्ठुर्यमुत्सृज्यतां शीतोष्णादि विषह्यतां न तु वृथा वाक्यं समुच्चार्यताम् ॥ ४ ॥ एकांते सुखमास्यतां परतरे चेतः समाधीयतां पूर्णात्मा सुसमीक्ष्यतां जगदिदं तद्बाधितं दृश्यताम् ॥ प्राक्कर्म प्रविलाप्यतां चितिबलान्नाप्युत्तरैः श्लिष्यतां प्रारब्धं त्विह भुज्यतामथ परब्रह्मात्मना स्थीयताम् ॥ ५ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्य० पंचरत्नमालिकास्तोत्रं संपूर्णम्॥ १०२॥

॥ अथ वैराग्यपंचकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिलं किमनलं भवेदनलमोदरं बाधितुं पयःप्रसृतिपूरकं किमु न धारकं सारकम् ॥ अयत्नमलमल्पकं पथि पटच्चरं कच्चरं भजंति विबुधा मुधा अहह कुक्षितः कुक्षितः ॥ १ ॥ दुरीश्वरद्वा-

रवाहिर्वितर्दिकादुरासिकायै रचितोयमंजलिः ॥ यदं-
जनाभं निरपायमस्ति नो धनंजयस्यंदनभूषणं ध-
नम् ॥ २ ॥ काचाय नीचं कमनीयवाचा मोचाफल-
स्वादमुचा न याचे॥दया कुचेले धनदत्कुचेले स्थि-
तेऽकुचेले श्रितमाकुचेले ॥ ३ ॥ क्षोणीकोणशतांश-
पालनखलद्दुर्वारगर्वानलक्षुभ्यत्क्षुद्रनरेन्द्रचाटुरच-
नां धन्यां न मन्यामहे ॥ देवं सेवितुमेव निश्चिनुम-
हे योसौ दयालुः पुरा धानामुष्टिमुचे कुचेलमुनये
धत्ते स्म वित्तेशताम्॥४॥ शरीरपतनावधि प्रभुनि-
षेवणापादनादबिंधनधनंजयप्रशमदं धनं दंधनम् ॥
धनंजयाविवर्धनं धनमुदूढगोवर्धनं सुसाधनमबाध-
नं सुमनसां समाराधनम् ॥ ५ ॥ इति श्रीसर्वतंत्र-
स्वतंत्रवेदां० कृतं वैराग्यपंचकं संपूर्णम् ॥ १०३ ॥

॥ गुरुवरप्रार्थनापंचरत्नस्तोत्रम् ॥

श्रीशं वंदे ॥ यं विज्ञातुं भृगुः स्वं पितरमुपगतः पंच-
वारं यथावज्ज्ञानादेवामृतातेः सततमनुपमं चिद्धि-

वेकादि लब्ध्वा ॥ तस्मै तुभ्यं नमः श्रीहरिहरगुरवे सच्चिदानंदमुक्तानंताद्वैतप्रतीते न कुरु कितवतां पाहि मां दीनबंधो ॥ १ ॥ यस्माद्दृश्यस्य जन्मस्थितिविलयमिमे तैत्तिरीयाः पठंति स्वाविद्यामात्रयोगात्सुखशयनतले मुक्तः स्वप्नवच्च ॥ तस्मै० ॥ २ ॥ यो वेदांतैकलभ्यः श्रुतिषु नियमितस्तैत्तिरीयैश्च कण्वैरन्यैरप्यानिषेकादुदयपरिमितं चारुसंस्कारभाजाम् ॥ तस्मै० ॥३॥ यस्मिन्नेवावसन्नाः सकलनिगमवाङ्मौलयः सुप्तपुंसि प्रोक्तं तन्नाम यद्भ्रान्तिजमहिमगतध्वांततत्कार्यरूपे॥तस्मै० ॥४॥चित्त्वात्संकल्पपूर्वं सृजति जगदिदं योगिवन्मायया यः स्वात्मन्येवामितीये परमसुखदृशि स्वप्नवद्भ्रान्ति नित्ये ॥ तस्मै० ॥ ५ ॥ इत्यच्युतविरचितं गुरुवरप्रार्थनापंचरत्नस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १०४ ॥ ॥ ॥

॥ अथात्मबोधप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपोभिः क्षीणपापानां शांता-

नां वीतरागिणाम् ॥ मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबो-
धो विधीयते॥१॥ बोधोऽन्यसाधनेभ्यो हि साक्षान्मो-
क्षैकसाधनम् ॥ पाकस्य वह्निवज्ज्ञानं विना मोक्षो न
सिध्यति ॥२॥ अविरोधितया कर्म नाविद्यां विनि-
वर्तयेत् ॥ विद्याऽविद्यां निहन्त्येव तेजस्तिमिरसंघ-
वत् ॥३॥ परिच्छिन्न इवाज्ञानात्तन्नाशे सति केव-
लः ॥ स्वयं प्रकाशते ह्यात्मा मेघापायेंऽशुमानिव
॥ ४ ॥ अज्ञानकलुषं जीवं ज्ञानाभ्यासाद्धि निर्मल-
म्॥कृत्वाऽज्ञानं स्वयं नश्येज्जलं कतकरेणुवत् ॥५॥
संसारः स्वप्नतुल्यो हि रागद्वेषादिसंकुलः ॥ स्वका-
ले सत्यवद्भाति प्रबोधे सत्यवद्भवेत् ॥ ६ ॥ ताव-
त्सत्यं जगद्भाति शुक्तिकारजतं यथा ॥ यावन्न ज्ञा-
यते ब्रह्म सर्वाधिष्ठानमद्वयम् ॥ ७ ॥ सच्चिदात्मन्य-
नुस्यूते नित्ये विष्णौ प्रकल्पिताः ॥ व्यक्तयो विवि-
धाः सर्वा हाटके कटकादिवत् ॥ ८ ॥ यथाकाशो
हृषीकेशो नानोपाधिगतो विभुः ॥ तद्भेदाद्भिन्नव-

द्भाति तन्नाशे सति केवलः ॥ ९ ॥ नानोपाधिवशादेव जातिवर्णाश्रमादयः ॥ आत्मन्यारोपितास्तोये रसवर्णादिभेदवत् ॥ १० ॥ पंचीकृतमहाभूतसंभवं कर्म संचितम्॥शरीरं सुखदुःखानां भोगायतनमुच्यते ॥ ११ ॥ पंचप्राणमनोबुद्धिदशेंद्रियसमन्वितम् ॥ अपंचीकृतभूतोत्थं सूक्ष्मांगं भोगसाधनम् ॥१२॥ अनाद्यविद्याऽनिर्वाच्या कारणोपाधिरुच्यते ॥ उपाधित्रितयादन्यमात्मानमवधारयेत् ॥१३॥ पंचकोशावियोगेन तत्तन्मय इव स्थितः॥शुद्धात्मा नीलवस्त्रादियोगेन स्फटिको यथा॥१४॥वपुस्तुपादिभिः कोशैर्युक्तं युक्त्यावघाततः॥आत्मानमंतरं शुद्धं विविच्यात्तंदुलं यथा ॥१५॥सदा सर्वगतोप्यात्मा न सर्वत्रावभासते ॥ बुद्धावेवावभासेत स्वच्छेषु प्रतिबिंबवत् ॥१६॥ देहेंद्रियमनोबुद्धिप्रकृतिभ्यो विलक्षणम् ॥ तद्वृत्तिसाक्षिणं विद्यादात्मानं राजवत्सदा ॥१७॥ व्यापृतेष्विंद्रियेष्वात्मा व्यापारीवा-

विवेकिनाम् ॥ दृश्यतेऽभ्रेषु धावत्सु धावन्निव यथा शशी ॥ १८ ॥ आत्मचैतन्यमाश्रित्य देहेंद्रियमनोधियः ॥ स्वकीयार्थेषु वर्तंते सूर्यालोकं यथा जनाः ॥ १९ ॥ देहेंद्रियगुणान्कर्माण्यमले सच्चिदात्मनि ॥ अध्यस्यंत्यविवेकेन गगने नीलतादिवत् ॥२०॥ अज्ञानान्मानसोपाधेः कर्तृत्वादीनि चात्मनि ॥ कल्प्यंतेंऽबुगते चंद्रे चलनादि यथांभसः॥२१॥रागेच्छासुखदुःखादिबुद्धौ सत्यां प्रवर्तते॥सुषुप्तौ नास्ति तन्नाशे तस्माद्बुद्धेस्तु नात्मनः॥२२॥प्रकाशोऽर्कस्य तोयस्य शैत्यमग्नेर्यथोष्णता ॥ स्वभावः सच्चिदानंदनित्यनिर्मलतात्मनः॥२३॥आत्मनः सच्चिदंशश्च बुद्धेर्वृत्तिरिति द्वयम् ॥ संयोज्य चाविवेकेन जानामीति प्रवर्तते ॥ २४ ॥ आत्मनो विक्रिया नास्ति बुद्धेर्बोधो न जात्विति ॥ जीवः सर्वमलं ज्ञात्वा कर्ता द्रष्टेति मुह्यति ॥ २५ ॥ रज्जुसर्पवदात्मानं जीवं ज्ञात्वा भयं वहेत् ॥ नाहं जीवः परात्मेति ज्ञातं चेन्निर्भयो

भवेत् ॥ २६ ॥ आत्मावभासयत्येको बुद्ध्यादीनीन्द्रियाणि हि ॥ दीपो घटादिवत्स्वात्मा जडैस्तैर्नावभास्यते ॥२७॥ स्वबोधेनान्यबोधेच्छा बोधरूपतयात्मनः॥न दीपस्यान्यदीपेच्छा यथा स्वात्मा प्रकाशते ॥ २८ ॥ निषिध्य निखिलोपाधीन्नेति नेतीति वाक्यतः ॥ विद्यादैक्यं महावाक्यैर्जीवात्मपरमात्मनोः॥२९॥आविद्यकं शरीरादि दृश्यं बुद्बुदवत्क्षरम् ॥ एतद्विलक्षणं विद्यादहं ब्रह्मेति निर्मलम्॥॥३०॥ देहान्यत्वान्न मे जन्मजराकार्श्यलयादयः ॥ शब्दादिविषयैः संगो निरिंद्रियतया न च ॥ ३१ ॥ अमनस्त्वान्न मे दुःखरागद्वेषभयादयः॥अप्राणो ह्यमनाः शुभ्र इत्यादिश्रुतिशासनात् ॥ ३२ ॥निर्गुणो निष्क्रियो नित्यो निर्विकल्पो निरंजनः ॥ निर्विकारो निराकारो नित्यमुक्तोऽस्मि निर्मलः ॥ ३३ ॥ अहमाकाशवत्सर्वंबहिरंतर्गतोऽच्युतः ॥ सदा सर्वसमः शुद्धो निःसंगो निर्मलोऽचलः ॥३४ ॥ नित्यशुद्धवि-

मुक्तैकमखंडानंदमद्वयम् ॥ सत्यं ज्ञानमनंतं यत्परं ब्रह्माहमेव तत् ॥३५॥ एवं निरंतराभ्यस्ता ब्रह्मैवास्मीति वासना ॥ हरत्यविद्याविक्षेपान् रोगानिव रसायनम् ॥३६॥ विविक्तदेश आसीनो विरागो विजितेंद्रियः ॥ भावयेदेकमात्मानं तमनंतमनन्यधीः ॥ ३७ ॥ आत्मन्येवाखिलं दृश्यं प्रविलाप्य धिया सुधीः ॥ भावयेदेकमात्मानं निर्मलाकाशवत्सदा ॥ ॥ ३८ ॥ रूपवर्णादिकं सर्वं विहाय परमार्थवित् ॥ परिपूर्णचिदानंदस्वरूपेणावतिष्ठते ॥ ३९ ॥ ज्ञातृज्ञानज्ञेयभेदः परात्मनि न विद्यते ॥ चिदानंदैकरूपत्वाद्दीप्यते स्वयमेव हि ॥ ४० ॥ एवमात्मारणौ ध्यानमंथने सततं कृते ॥ उदितावगतिज्वाला सर्वाज्ञानेंधनं दहेत् ॥४१॥अरुणेनेव बोधेन पूर्वसंतमसे हृते॥तत आविर्भवेदात्मा स्वयमेवांशुमानिव ॥ ॥४२॥ आत्मा तु सततं प्राप्तोऽप्यप्राप्तवदविद्यया ॥ तन्नाशे प्राप्तवद्भाति स्वकंठाभरणं यथा ॥ ४३ ॥

स्थाणौ पुरुषवद्भ्रांत्या कृता ब्रह्मणि जीवता॥ जीवस्य तात्त्विके रूपे तस्मिन् दृष्टे निवर्तते॥४४॥तत्त्वस्य रूपानुभवादुत्पन्नं ज्ञानमंजसा॥अहं ममेति चाज्ञानं बाधते दिग्भ्रमादिवत् ॥४५॥ सम्यग्विज्ञानवान् योगी स्वात्मन्येवाखिलं स्थितम्॥एवं च सर्वमात्मानमीक्षते ज्ञानचक्षुषा ॥४६॥ आत्मैवेदं जगत्सर्वमात्मनोऽन्यन्न विद्यते॥मृदो यद्वद् घटादीनि स्वात्मानं सर्वमीक्षते ॥४७॥ जीवन्मुक्तस्तु तद्विद्वान्पूर्वोपाधिगुणांस्त्यजेत् ॥ सच्चिदानंदरूपत्वाद्भवेद् भ्रमरकीटवत् ॥ ४८ ॥ तीर्त्वा मोहार्णवं हत्वा रागद्वेषादिराक्षसान् ॥ योगी शांतिसमायुक्तो ह्यात्मारामो विराजते ॥ ४९ ॥ उपाधिस्थोपि तद्धर्मैर्न लिप्तो व्योमवन्मुनिः ॥ सर्वविन्मूढवत्तिष्ठेदसक्तो वायुवच्चरेत् ॥ ५० ॥ बाह्यां नित्यसुखासक्तिं हित्वात्मसुखनिर्वृतः॥घटस्थदीपवत् स्वच्छः स्वांतरेव प्रकाशते ॥ ५१ ॥ उपाधिविलयाद्विष्णौ निर्विशेषं विशे-

न्मुनिः ॥ जले जलं वियद्व्योम्नि तेजस्तेजसि वा यथा॥५२॥ यल्लाभान्नापरो लाभो यत्सुखान्नापरं सुखम्॥यज्ज्ञानान्नापरं ज्ञानं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५३ ॥ यद्दृष्ट्वा न परं दृश्यं यद्भूत्वा न पुनर्भवः ॥ यज्ज्ञात्वा न परं ज्ञेयं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥५४॥तिर्यगूर्ध्वमधः पूर्णं सच्चिदानंदमव्ययम् ॥ अनंतं नित्यमेकं यत्तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५५ ॥ अतद्व्यावृत्तिरूपेण वेदांतैर्लक्ष्यतेऽव्ययम् ॥ अखंडानंदमेकं यत्तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥५६॥ अखंडानंदरूपस्य तस्यानंदलवाश्रिताः ॥ ब्रह्माद्यास्तारतम्येन भवंत्यानंदिनोऽखिलाः ॥ ५७ ॥ तद्युक्तमखिलं वस्तु व्यवहारस्तदन्वितः ॥ तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म क्षीरे सर्पिरिवाखिले ॥ ५८ ॥ अनण्वस्थूलमह्रस्वमदीर्घमजमव्ययम्॥अरूपगुणवर्णाख्यं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥५९॥ यद्भासा भासतेऽर्कादिर्भास्यैर्यत्तु न भास्यते ॥ येन सर्वमिदं भाति तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ६० ॥ स्वयमं-

तर्बहिर्व्याप्य भासयन्नखिलं जगत् ॥ ब्रह्म प्रकाशते वह्निप्रतप्तायसपिंडवत् ॥ ६१ ॥ जगद्विलक्षणं ब्रह्म ब्रह्मणोऽन्यन्न किंचन ॥ ब्रह्मान्यद्भाति चेन्मिथ्या यथा मरुमरीचिका ॥ ६२ ॥ दृश्यते श्रूयते यद्यद्ब्रह्मणोऽन्यन्न तद्भवेत् ॥ तत्त्वज्ञानाच्च तद्ब्रह्म सच्चिदानंदमद्वयम् ॥ ६३ ॥ सर्वगं सच्चिदात्मानं ज्ञानचक्षुर्निरीक्षते ॥ अज्ञानचक्षुर्नेक्षेत भास्वंतं भानुमंधवत् ॥ ६४ ॥ श्रवणादिभिरुद्दीप्तो ज्ञानाग्निपरितापितः ॥ जीवः सर्वमलान्मुक्तः स्वर्णवद् द्योतते स्वयम् ॥ ६५ ॥ हृदाकाशोदितो ह्यात्मा बोधभानुस्तमोपहृत् ॥ सर्वव्यापी सर्वधारी भाति सर्वं प्रकाशते ॥ ६६ ॥ दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगं शीतादिहृन्नित्यसुखं निरंजनम् ॥ यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः स सर्ववित्सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥ ६७ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यकृत आत्मबोधः समाप्तः ॥ १०५ ॥ ॥

॥ अथात्मषट्कस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि नाहं न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ॥ न च व्योमभूमी न तेजो न वायुश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम्॥१॥ अहं प्राणवर्गो न पंचानिला मे न तोयं न मे धातवो नैव कोशाः॥न वाक् पाणिपादौ न चोपस्थपायू चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम्॥२॥न मे द्वेषरागौ न मे लोभमोहौ मदो नैव मे नैव मात्सर्यभानम् ॥ न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ३ ॥ न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं न मंत्रो न तीर्थं न वेदा न यज्ञः ॥ अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ४ ॥ न मे मृत्युशंका न मे जातिभेदः पिता नैव मे नैव माता न जन्म ॥ न बंधुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्यश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥५॥ अहं निर्विकल्पो निराकाररू-

पो विभुर्व्याप्य सर्वत्र सर्वेंद्रियाणि ॥ सदा मे समत्वं न मुक्तिर्न बंधश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ६ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितमात्मषट्क-स्तोत्रं समाप्तम् ॥ १०६ ॥ श्रीशंकरार्पणमस्तु ॥

॥ अथ सिद्धांतबिंदुप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ न भूमिर्न तोयं न तेजो न वा-युर्न खं नेंद्रियं वा न तेषां समूहः ॥ अनैकांतिक-त्वात्सुषुप्त्यैकसिद्धस्तदेकोवशिष्टः शिवः केवलोऽह-म् ॥ १ ॥ न वर्णा न वर्णाश्रमाचारधर्मा न मे धार-णाध्यानयोगादयोऽपि ॥ अनात्माश्रयोऽहं ममाध्या-सहानात्तदेको० ॥ २ ॥ न माता पिता वा न देवा न लोका न वेदा न यज्ञा न तीर्थं ब्रुवंति ॥ सुषु-प्तौ निरस्तातिशून्यात्मकत्वात्तदेको० ॥३॥ न सां-ख्यं न शैवं न तत्पांचरात्रं न जैनं न मीमांसकादे-र्मतं वा ॥ विशिष्टानुभूत्या विशुद्धात्मकत्वात्तदेको० ॥ ४ ॥ न चोर्ध्वं न चाधो न चांतर्न बाह्यं न मध्यं

न तिर्यङ् न पूर्वापरा दिक् ॥ वियद्व्यापकत्वादखंडैकरूपस्तदेको० ॥ ५ ॥ न शुक्लं न कृष्णं न रक्तं न पीतं न कुब्जं न पीनं न ह्रस्वं न दीर्घम् ॥ अरूपं तथा ज्योतिराकारकत्वात्तदेको० ॥ ६ ॥ न शास्ता न शास्त्रं न शिष्यो न शिक्षा न च त्वं न चाहं न चायं प्रपंचः ॥ स्वरूपावबोधो विकल्पासहिष्णुस्तदेको० ॥ ७ ॥ न जाग्रन्न मे स्वप्नको वा सुषुप्तिर्न विश्वो न वा तैजसः प्राज्ञको वा ॥ अविद्यात्मकत्वात्त्रयाणां तुरीयस्तदेको० ॥ ८ ॥ अपि व्यापकत्वाद्धि तत्त्वप्रयोगात्स्वतःसिद्धभावादनन्याश्रयत्वात् ॥ जगत्तुच्छमेतत्समस्तं तदन्यत्तदेको० ॥ ९ ॥ न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कुतः स्यान्न वा केवलत्वं न चाकेवलत्वम् ॥ न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात्कथं सर्ववेदांतसिद्धं ब्रवीमि ॥ १० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितः सिद्धांतबिंदुः समाप्तः ॥ १०७ ॥

॥ अथ मनीषापंचकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सत्याचार्यस्य गमने कदाचिन्मु-
क्तिदायकम् ॥ काशीक्षेत्रं प्रति सह गौर्या मार्गे तु शं-
करम् ॥ १ ॥ अंत्यवेषधरं दृष्ट्वा गच्छ गच्छेति चाब्रवी-
त् ॥ शंकरः सोपि चांडालस्तं पुनः प्राह शंकरम् ॥ २ ॥
अन्नमयादन्नमयमथवा चैतन्यमेव चैतन्यात् ॥
द्विजवर दूरीकर्तुं वाञ्छसि किं ब्रूहि गच्छ गच्छेति
॥ ३ ॥ किं गंगांबुनि बिंबितेऽम्बरमणौ चांडालवाटीप-
यःपूरे चांतरमस्ति कांचनघटीमृत्कुंभयोर्वांबरे ॥ प्र-
त्यग्वस्तुनि निस्तरंगसहजानंदावबोधांबुधौ विप्रोयं
श्वपचोयमित्यपि महान् कोऽयं विभेदभ्रमः ॥ ४ ॥
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु स्फुटतरा या संविदुज्जृंभते या
ब्रह्मादिपिपीलिकांततनुषु प्रोता जगत्साक्षिणी ॥
सैवाहं न च दृश्यवस्त्विति दृढप्रज्ञापि यस्यास्ति चे-
च्चांडालोस्तु स तु द्विजोस्तु गुरुरित्येषा मनीषा म-
म ॥ ५ ॥ ब्रह्मैवाहमिदं जगच्च सकलं चिन्मात्रवि-

स्तारितं सर्वं चैतदविद्यया त्रिगुणया शेषं मया कल्पितम् ॥ इत्थं यस्य दृढा मतिः सुखतरे नित्ये परे निर्मले चांडालोस्तु स, तु० ॥६॥शश्वन्नश्वरमेव विश्वमखिलं निश्चित्य वाचा गुरोर्नित्यं ब्रह्म निरंतरं विमृशता निर्व्याजशांतात्मना ॥ भूतं भावि च दुष्कृतं प्रदहता संविन्मये पावके प्रारब्धाय समर्पितं स्ववपुरित्येषा मनीषा मम ॥ ७ ॥ या तिर्यङ्नरदेवताभिरहमित्यंतः स्फुटा गृह्यते यद्भासा हृदयाक्षदेहविषया भांति स्वतोऽचेतनाः॥तां भास्यैः पिहितार्कमंगलनिभां स्फूर्तिं सदा भावयन्योगी निर्वृतमानसो हि गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥८॥यत्सौख्यांबुधिलेशलेशत इमे शक्रादयो निर्वृता यश्चित्ते नितरां प्रशांतकलने लब्ध्वा मुनिर्निर्वृतः ॥ यस्मिन्नित्यसुखांबुधौ गलितधीर्ब्रह्मैव न ब्रह्मविद्यः कश्चित्स सुरेंद्रवंदितपदो नूनं मनीषा मम ॥ ९ ॥ इति मनीषापंचकं संपूर्णम् ॥ १०८ ॥ ॥ ॥ छ ॥

॥ अथ वाक्यवृत्तिप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सर्गस्थितिप्रलयहेतुमचिंत्यशक्तिं विश्वेश्वरं विदितविश्वमनंतमूर्तिम् ॥ निर्मुक्तबंधनमपारसुखांबुराशिं श्रीवल्लभं विमलबोधघनं नमामि ॥ १ ॥ यस्य प्रसादादहमेव विष्णुर्मय्येव सर्वं परिकल्पितं च ॥ इत्थं विजानामि सदात्मरूपं तस्यांघ्रिपद्मं प्रणतोस्मि नित्यम् ॥ २ ॥ तापत्रयार्कसंतप्तः कश्चिदुद्विग्नमानसः ॥ शमादिसाधनैर्युक्तः सद्गुरुं परिपृच्छति ॥ ३ ॥ अनायासेन येनास्मान्मुच्येयं भवबंधनात् ॥ तन्मे संक्षिप्य भगवन्कैवल्यं कृपया वद ॥ ४ ॥ साध्वी ते वचनव्यक्तिः प्रतिभाति वदामि ते ॥ इदं तदिति विस्पष्टं सावधानमनाः शृणु ॥ ५ ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्योत्थं यज्जीवपरमात्मनोः ॥ तादात्म्यविषयं ज्ञानं तदिदं मुक्तिसाधनम् ॥ ६ ॥ को जीवः कः परश्चात्मा तादात्म्यं वा कथं तयोः ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्यं वा कथं तत्प्रतिपाद-

येत् ॥ ७ ॥ अत्र ब्रूमः समाधानं कोन्यो जीवस्त्वमेव हि ॥ यस्त्वं पृच्छसि मां कोहं ब्रह्मैवासि न संशयः ॥ ८ ॥ पदार्थमेव जानामि नाद्यापि भगवन्न् स्फुटम् ॥ अहं ब्रह्मेति वाक्यार्थं प्रतिपद्ये कथं वद ॥ ९ ॥ सत्यमाह भवानत्र विज्ञानं नैव विद्यते ॥ हेतुः पदार्थबोधो हि वाक्यार्थावगतेरिह॥ १० ॥अंतःकरणतद्वृत्तिसाक्षी चैतन्यविग्रहः ॥ आनंदरूपः सत्यः सन् किं नात्मानं प्रपद्यसे ॥ ११ ॥ सत्यानंदस्वरूपं धीसाक्षिणं बोधविग्रहम् ॥ चिंतयात्मतया नित्यं त्यक्त्वा देहादिगां धियम् ॥ १२ ॥ रूपादिमान्यतः पिंडस्ततो नात्मा घटादिवत् ॥ वियदादिमहाभूतविकारत्वाच्च कुंभवत् ॥ १३ ॥ अनात्मा यदि पिण्डोयमुक्तहेतुबलान्मतः ॥ करामलकवत्साक्षादात्मानं प्रतिपादय ॥ १४ ॥ घटद्रष्टा घटाद्भिन्नः सर्वथा न घटो यथा ॥ देहद्रष्टा तथा देहो नाहमित्यवधारय ॥ १५ ॥ एवमिंद्रियदृङ्नाहमिंद्रियाणीति

निश्चिनु ॥ मनो बुद्धिस्तथा प्राणो नाहमित्यवधारय ॥ १६ ॥ संघातोऽपि तथा नाहमिति दृश्यविलक्षणम् ॥ द्रष्टारमनुमानेन निपुणं संप्रधारय ॥ १७ ॥ देहेन्द्रियादयो भावा हानादिव्यापृतिक्षमाः ॥ यस्य सन्निधिमात्रेण सोहमित्यवधारय ॥ १८ ॥ अनापन्नविकारः सन्नयस्कांतवदेव यः ॥ बुद्ध्यादींश्चालयेत्प्रत्यक् सोहमित्यवधारय ॥१९॥ अजडात्मवदाभांति यत्सांनिध्याज्जडा अपि ॥ देहेंद्रियमनःप्राणाः सोहमित्यवधारय ॥ २० ॥ अगमन्मे मनोऽन्यत्र सांप्रतं च स्थिरीकृतम् ॥ एवं यो वेत्ति धीवृत्तिं सोहमित्यवधारय ॥ २१ ॥ स्वप्नजागरिते सुप्तिं भावाभावौ धियां तथा ॥ यो वेत्त्यविक्रियः साक्षात्सोहमित्यवधारय ॥ २२ ॥ घटावभासको दीपो घटादन्यो यथेष्यते ॥ देहावभासको देही तथाहंबोधविग्रहः ॥ २३ ॥ पुत्रवित्तादयो भावा यस्य शेषतया प्रियाः ॥ द्रष्टा सर्वप्रियतमः सो-

हमित्यवधारय ॥ २४ ॥ परप्रेमास्पदतया मानभूतमहं सदा ॥ भूयासमिति यो द्रष्टा सोहमित्यवधारय ॥ २५ ॥ यः साक्षिलक्षणो बोधस्त्वंपदार्थः स उच्यते ॥ साक्षित्वमपि बोद्धृत्वमविकारितयाऽऽत्मनः ॥ २६ ॥ देहेंद्रियमनःप्राणाहंकृतिभ्यो विलक्षणः ॥ प्रोज्झिताशेषषड्भावविकारस्त्वंपदाभिधः ॥ २७ ॥ त्वमर्थमेवं निश्चित्य तदर्थं चिंतयेत्पुनः ॥ अतद्व्यावृत्तिरूपेण साक्षाद्विधिमुखेन च ॥ २८ ॥ निरस्ताशेषसंसारदोषोऽस्थूलादिलक्षणः ॥ अदृश्यत्वादिगुणकः पराकृततमोमलः ॥ २९ ॥ निरस्तातिशयानंदः सत्यप्रज्ञानविग्रहः ॥ सत्तास्वलक्षणः पूर्णः परमात्मेति गीयते ॥ ३० ॥ सर्वज्ञत्वं परेशत्वं तथा संपूर्णशक्तिता ॥ वेदैः समर्थ्यते यस्य तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३१ ॥ यज्ज्ञानात्सर्वविज्ञानं श्रुतिषु प्रतिपादितम् ॥ मृदाद्यनेकदृष्टांतैस्तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३२ ॥ यदानंत्यं प्रतिज्ञाय श्रुतिस्त-

त्सिद्धये जगौ ॥ तत्कार्यत्वं प्रपंचस्य तद्ब्रह्मेत्यवधारय॥३३॥विजिज्ञास्यतया यच्च वेदांतेषु मुमुक्षुभिः॥ समर्थ्यतेति यत्नेन तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३४ ॥ जीवात्मना प्रवेशश्च नियंतृत्वं च तान्प्रति ॥ श्रूयते यस्य वेदेषु तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३५ ॥ कर्मणां फलदातृत्वं यस्यैव श्रूयते श्रुतौ ॥ जीवानां हेतुकर्तृत्वं तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३६ ॥ तत्त्वंपदार्थौ निर्णीतौ वाक्यार्थश्चिंत्यतेऽधुना ॥ तादात्म्यमत्र वाक्यार्थस्तयोरेव पदार्थयोः ॥ ३७ ॥ संसर्गो वा विशिष्टो वा वाक्यार्थो नात्र संमतः ॥ अखंडैकरसत्वेन वाक्यार्थो विदुषां मतः ॥ ३८ ॥ प्रत्यग्बोधो य आभाति सोऽद्वयानंदलक्षणः ॥ अद्वयानंदरूपश्च प्रत्यग्बोधैकलक्षणः ॥३९॥ इत्थमन्योन्यतादात्म्यप्रतिपत्तिर्यदा भवेत् ॥ अब्रह्मत्वं त्वमर्थस्य व्यावर्त्तेत तदैव हि ॥ ॥४०॥तदर्थस्य च पारोक्ष्यं यद्येवं किं ततः शृणु ॥ पूर्णानंदैकरूपेण प्रत्यग्बोधोवतिष्ठते ॥ ४१ ॥ त-

त्त्वमस्यादिवाक्यं च तादात्म्यप्रतिपादने ॥ लक्ष्यौ तत्त्वंपदार्थौ द्वावुपादाय प्रवर्तते ॥ ४२ ॥ हित्वा द्वौ शबलौ वाच्यौ वाक्यं वाक्यार्थबोधने ॥ यथा प्रवर्ततेऽस्माभिस्तथा व्याख्यातमादरात् ॥ ४३ ॥ आलंबनतया भाति योस्मत्प्रत्ययशब्दयोः ॥ अंतःकरणसंभिन्नबोधः स त्वंपदाभिधः ॥ ४४ ॥ मायोपाधिर्जगद्योनिः सर्वज्ञत्वादिलक्षणः ॥पारोक्ष्यशबलः सत्याद्यात्मकस्तत्पदाभिधः ॥ ४५ ॥ प्रत्यक्परोक्षतैकस्य सद्वितीयत्वपूर्णता ॥ विरुध्यते यतस्तस्माल्लक्षणा संप्रवर्तते ॥ ४६ ॥ मानांतरविरोधे तु मुख्यार्थस्य परिग्रहे ॥ मुख्यार्थेनाविनाभूते प्रतीतिर्लक्षणोच्यते ॥ ४७ ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्येषु लक्षणा भागलक्षणा ॥ सोहमित्यादिवाक्यस्थपदयोरेव नापरा ॥ ४८ ॥ अहंब्रह्मेति वाक्यार्थबोधो यावद्दृढीभवेत् ॥ शमादिसहितस्तावदभ्यसेच्छ्रवणादिकम् ॥ ४९ ॥ श्रुत्याचार्यप्रसादेन दृढो बोधो

यदा भवेत् ॥ निरस्ताशेषसंसारनिदानः पुरुषस्तदा ॥ ९० ॥ विशीर्णकार्यकरणो भूतसूक्ष्मैरनावृतः ॥ विमुक्तकर्मनिगडः सद्य एव विमुच्यते ॥ ९१ ॥ प्रारब्धकर्मवेगेन जीवन्मुक्तो यदा भवेत् ॥ किंचित्कालमनारब्धकर्मबंधस्य संक्षये ॥ ९२ ॥ निरस्तातिशयानंदं वैष्णवं परमं पदम् ॥ पुनरावृत्तिरहितं कैवल्यं प्रतिपद्यते ॥ ९३ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचिता वाक्यवृत्तिः समाप्ता ॥ १०९ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

॥ अथ परा पूजा प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ पूर्णस्यावाहनं कुत्र सर्वाधारस्य चासनम्॥स्वच्छस्य पाद्यमर्घ्यं च शुद्धस्याचमनं कुतः ॥ १ ॥ निर्मलस्य कुतः स्नानं वस्त्रं विश्वोदरस्य च ॥ निरालंबस्योपवीतं पुष्पं निर्वासनस्य च ॥२ ॥ निर्लेपस्य कुतो गंधो रम्यस्याभरणं कुतः॥ नित्यतृप्तस्य नैवेद्यं तांबूलं च कुतो विभोः ॥ ३ ॥

प्रदक्षिणा ह्यनंतस्य ह्यद्वयस्य कुतो नतिः ॥ वेद-वाक्यैरवेद्यस्य कुतः स्तोत्रं विधीयते ॥ ४ ॥ स्वयं प्रकाशमानस्य कुतो नीराजनं विभोः ॥ अंतर्बहि-श्च पूर्णस्य कथमुद्वासनं भवेत्॥५॥एवमेव परा पूजा सर्वावस्थासु सर्वदा ॥ एकबुद्ध्या तु देवेशे विधेया ब्रह्मवित्तमैः ॥ ६ ॥ इति परा पूजा समाप्ता ॥११०॥

॥ अथ हरिहरात्मकस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ गोविंद माधव मुकुंद हरे मुरारे शंभो शिवेश शशिशेखर शूलपाणे ॥ दामोदराच्युत जनार्दन वासुदेव त्याज्या भटा य इति संततमामनंति॥१॥गंगाधरांधकरिपो हर नीलकंठ वैकुंठ कैटभरिपो कमठाब्जपाणे ॥ भूतेश खंडपरशो मृडचंडिकेश त्याज्या भटा य इति संततमामनंति ॥ २॥ विष्णो नृसिंह मधुसूदन चक्रपाणे गौरीपते गिरिश शंकर चंद्रचूड ॥ नारायणासुरनिबर्हण शार्ङ्गपाणे त्याज्या भटा य इति संततमा० ॥ ३ ॥ मृत्युंजयो-

ग्र विषमेक्षण कामशत्रो श्रीकांत पीतवसनांबुदनील शौरे ॥ ईशान कृत्तिवसन त्रिदशैकनाथ त्याज्या भटा य० ॥ ४ ॥ लक्ष्मीपते मधुरिपो पुरुषोत्तमाद्य श्रीकंठ दिग्वसन शांत पिनाकपाणे ॥ आनंदकंद धरणीधर पद्मनाभ त्याज्या भटा य इति० ॥ ५ ॥ सर्वेश्वर त्रिपुरसूदन देवदेव ब्रह्मण्यदेव गरुडध्वज शंखपाणे ॥ त्र्यक्षोरगाभरण बालमृगांकमौले त्याज्या भटा य०॥ ६ ॥ श्रीराम राघव रमेश्वर रावणारे भूतेश मन्मथरिपो प्रमथाधिनाथ ॥ चाणूरमर्दन हृषीकपते मुरारे त्याज्या भटा० ॥ ७ ॥ शूलिन् गिरीश रजनीशकलावतंस कंसप्रणाशन सनातन केशिनाश ॥ भर्ग त्रिनेत्र भव भूतपते पुरारे त्याज्या भटा० ॥ ८ ॥ गोपीपते यदुपते वसुदेवसूनो कर्पूरगौर वृषभध्वज भालनेत्र ॥ गोवर्धनोद्धरण धर्मधुरीण गोप त्याज्या भ०॥ ९ ॥ स्थाणो त्रिलोचन पिनाकधर स्मरारे कृष्णानिरुद्ध कमलाकर कल्मषारे ॥

विश्वेश्वर त्रिपथगार्द्रजटाकलाप त्याज्या० ॥ १० ॥ अष्टोत्तराधिकशतेन सुचारुनाम्नां संदर्भितां ललितरत्नकदंबकेन ॥ सन्नायकां दृढगुणां निजकंठगां यः कुर्यादिमां स्रजमहो स यमं न पश्येत् ॥ ११ ॥ गणावूचतुः ॥ इत्थं द्विजेंद्र निजभृत्यगणान्सदैव संशिक्षयेदवनिगान्स हि धर्मराजः ॥ अन्येऽपि ये हरिहरांकधरा धरायां ते दूरतः पुनरहो परिवर्जनीयाः ॥ १२ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यो धर्मराजरचितां ललितप्रबंधां नामावलिं सकलकल्मषबीजहंत्रीम् ॥ धीरोऽत्र कौस्तुभभृतः शशिभूषणस्य नित्यं जपेत्स्तनरसं न पिबेत्स मातुः ॥ १३ ॥ इति शृण्वन्कथां रम्यां शिवशर्मा प्रियेऽनघाम् ॥ प्रहर्षवक्त्रः पुरतो ददर्शाप्सरसां पुरीम् ॥ १४ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे काशीखंडे धर्मराजविरचिता हरिहराष्टोत्तरशतनामावलिः समाप्ता ॥ १११ ॥ ॥

॥ अथ दत्तात्रेयस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटाधरं पांडुरंगं शूलहस्तं कृपानिधिम् ॥ सर्वरोगहरं देवं दत्तात्रेयमहं भजे ॥ १ ॥ अस्य श्रीदत्तात्रेयस्तोत्रमंत्रस्य भगवान्नारदऋषिः ॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ श्रीदत्तः परमात्मा देवता ॥ श्रीदत्तप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ जगदुत्पत्तिकर्त्रे च स्थितिसंहारहेतवे ॥ भवपाशविमुक्ताय दत्तात्रेय नमोस्तु ते ॥ १ ॥ जराजन्मविनाशाय देहशुद्धिकराय च ॥ दिगंबर दयामूर्ते दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥ कर्पूरकांतिदेहाय ब्रह्ममूर्तिधराय च ॥ वेदशास्त्रपरिज्ञाय दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥ ह्रस्वदीर्घकृशस्थूलनामगोत्रविवर्जित ॥ पंचभूतकदीताय दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ ४ ॥ यज्ञभोक्त्रे च यज्ञाय यज्ञरूपधराय च ॥ यज्ञप्रियाय सिद्धाय दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ ५ ॥ आदौ ब्रह्मा मध्ये विष्णुरंते देवः सदाशिवः ॥ मूर्तित्रयस्वरूपाय दत्तात्रेय नमो-

स्तु ते ॥ ६ ॥ भोगालयाय भोगाय योगयोग्याय धारिणे ॥ जितेंद्रियजितज्ञाय दत्तात्रेय० ॥ ७ ॥ दिगंबराय दिव्याय दिव्यरूपधराय च ॥ सदोदितपरब्रह्म दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ ८ ॥ जंबुद्वीपे महाक्षेत्रे मातापुरनिवासिने ॥ जयमान सतां देव दत्तात्रेय नमोस्तु ते॥९॥भिक्षाटनं गृहे ग्रामे पात्रं हेममयं करे ॥ नानास्वादमयी भिक्षा दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ १० ॥ ब्रह्मज्ञानमयी मुद्रा वस्त्रमाकाशभूतले॥प्रज्ञानघनबोधाय दत्तात्रेय नमोस्तु ते ॥ ११॥ अवधूत सदानंद परब्रह्मस्वरूपिणे ॥ विदेहदेहरूपाय दत्तात्रेय० ॥ १२ ॥ सत्यरूप सदाचार सत्यधर्मपरायण॥सत्याश्रय परोक्षाय दत्तात्रेय० ॥ १३ ॥ शूलहस्त गदापाणे वनमालासुकंधर ॥ यज्ञसूत्रधर ब्रह्म दत्तात्रेय० ॥१४ ॥ क्षराक्षरस्वरूपाय परात्परतराय च ॥ दत्तमुक्तिपरस्तोत्र दत्तात्रेय० ॥ १५ ॥ दत्तविद्याय लक्ष्मीशदत्तस्वात्मस्वरूपिणे ॥ गुणानि-

गुणरूपाय दत्तात्रेय० ॥ १६॥ शत्रुनाशकरं स्तोत्रं ज्ञानविज्ञानदायकम् ॥ सर्वपापं शमं याति दत्तात्रेय न० ॥ १७ ॥ इदं स्तोत्रं महद्दिव्यं दत्तप्रत्यक्षकारकम् ॥ दत्तात्रेयप्रसादाच्च नारदेन प्रकीर्तितम् ॥ ॥ १८ ॥ इति नारदपुराणे नारदविरचितं दत्तात्रेयस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११२ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ शिवरामाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिव हरे शिवरामसखे प्रभो त्रिविधतापनिवारण हे विभो ॥ अज जनेश्वर यादव पाहि मां शिव हरे विजयं कुरु मे वरम् ॥ १ ॥कमललोचन राम दयानिधे हर गुरो गजरक्षक गोपते ॥ शिवतनो भव शंकर पाहि मां शिव हरे वि० ॥२॥ स्वजनरंजनमंगलमंदिरं भजति ते पुरुषाः परमं पदम् ॥ भवति तस्य सुखं परमाद्भुतं शिव हरे वि०॥ ॥ ३ ॥ जय युधिष्ठिरवल्लभ भूपते जय जयार्जित पुण्यपयोनिधे ॥ जय कृपामय कृष्ण नमोस्तु ते

शिव हरे विज० ॥ ४ ॥ भवविमोचन माधव मापते सुकविमानसहंस शिवारते ॥ जनकजारत राघव रक्ष मां शिव हरे वि० ॥ ५ ॥ अवनिमंडलमंगल मापते जलद सुंदरराम रमापते ॥ निगमकीर्तिगुणार्णव गोपते शिव हरे वि० ॥ ६ ॥ पतितपावन नाममयी लता तव यशो विमलं परिगीयते ॥ तदपि माधव मां किमुपेक्षसे शिव हरे वि० ॥ ७ ॥ अमरतापरदेव रमापते विजयतस्तव नाम घनोपमा॥ मयि कथं करुणार्णव जायते शिव हरे ह० ॥ ८ ॥ हनुमतः प्रियतापकर प्रभो सुरसरिद्धृतशेखर हे गुरो ॥ मम विभो किमु विस्मरणं कृतं शिव ह०॥९॥ नरहरेरतिरंजनसुंदरं पठति यः शिवरामकृतस्तवम्॥ विशति रामरमाचरणांबुजे शिव ह० ॥ १० ॥ प्रातरुत्थाय यो भक्त्या पठेदेकाग्रमानसः ॥ विजयो जायते तस्य विष्णुमाराध्यमाप्नुयात् ॥ ११ ॥ इति श्रीरामानंदविरचितं शिवरामस्तोत्रं संपूर्णम्॥ ११३॥

॥ अथ शंकराचार्यकृतगुर्वष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ शरीरं सुरूपं तथा वा कलत्रं यशश्चारु चित्रं धनं मेरुतुल्यम् ॥ मनश्चेन्न लग्नं हरेरंघ्रिपद्मे ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम्॥१॥ कलत्रं धनं पुत्रपौत्रादि सर्वं गृहं बांधवाः सर्वमेतद्धि जातम् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे मनश्चेन्न लग्नं ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम् ॥ २ ॥ षडंगादिवेदो मुखे शास्त्रविद्या कवित्वादि गद्यं सुपद्यं करोति ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ३ ॥ विदेशेषु मान्यः स्वदेषु धन्यः सदाचारवृत्तेषु मत्तो न चान्यः ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ॥ ४ ॥ क्षमामंडले भूपभूपालवृंदैः सदा सेवितं यस्य पादारविंदम् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ५ ॥ यशो मे गतं दिक्षु दानप्रतापाज्जगद्वस्तु सर्वं करे यत्प्रसादात्॥ गुरोरंघ्रिपद्मे०॥ ६ ॥ न भोगे न योगे न वा वाजिराजौ न कांतामुखे नैव वित्तेषु चित्तम् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ७ ॥ अरण्यं न वा स्वस्य गेहे न कार्यं

न देहे मनो वर्तते मे त्वनर्घ्ये ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥८॥ अनर्घ्याणि रत्नानि मुक्तानि सम्यक्समालिंगिता कामिनी यामिनीषु ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥९॥ गुरोरष्टकं यः पठेत्पुण्यदेही यतिर्भूपतिर्ब्रह्मचारी च गेही ॥ लभेद्वांछितार्थं पदं ब्रह्मसंज्ञं गुरोरुक्तवाक्ये मनो यस्य लग्नम् ॥१०॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यवि०गुरोरष्टकं संपूर्णम् ॥११४

॥ अथ प्रश्नोत्तररत्नमालिकाप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कः खलु नालंक्रियते दृष्टादृष्टार्थसाधनपटीयान् ॥ अनया कंठस्थितया प्रश्नोत्तररत्नमालिकया ॥ १ ॥ भगवन्किमुपादेयं गुरुवचनं हेयमपि च किमकार्यम् ॥ को गुरुरधिगततत्त्वः शिष्यहितायोद्यतः सततम् ॥ २ ॥ त्वरितं किं कर्तव्यं सुधिया संसारसंततिच्छेदः ॥ किं मोक्षतरोर्बीजं सम्यग्ज्ञानं क्रियासहितम् ॥ ३ ॥ कः पथ्यतरो धर्मः कः शुचिरिह यस्य मानसं शुद्धम् ॥ कः पंडि-

त्तो विवेकी किं विषमवधीरणा गुरुषु ॥ ४ ॥ किं संसारे सारं बहुशो विंचित्यमानमिदमेव ॥ मनुजेषु दृष्टतत्त्वं स्वपरहितायोद्यतं जन्म ॥ ५ ॥ मदिरेव मोहजनकः कः स्नेहः के च दस्यवो विषयाः ॥ का भववल्ली तृष्णा कोऽवैरी यस्त्वनुद्योगः ॥ ६ ॥ कस्माद्भयमिह मरणादंधादपि को विशिष्यते रोगी ॥ कः शूरो यो ललनालोचनबाणैर्न च व्यथितः ॥७॥ पातुं कर्णांजलिभिः किममृतमिव युज्यते सदुपदेशः ॥ किं गुरुताया मूलं यदेतदप्रार्थनं नाम॥ ८ ॥ किं गहनं स्त्रीचरितं कश्चतुरो यो न खंडितस्तेन ॥ किं दारिद्र्यमतोषं किं लाघवमन्यधनपरा याच्ञा ॥ ॥ ९ ॥ किं जीवितमनवद्यं किं जाड्यं पाटवेप्यनभ्यासः ॥ को जागर्ति विवेकी का निद्रा मूढता जंतोः ॥ १० ॥ नलिनीदलगतजलवत्तरलं किं यौवनं धनं चायुः ॥ के शशधरकरनिकरानुकारिणः सज्जना एव ॥ ११ ॥ को नरकः परवशता किं

सौख्यं सर्वसंगविरतिर्या ॥ किं साध्यं भूतहितं किमु प्रियं प्राणिनामसवः ॥ १२ ॥ किं दानमनाकांक्षं किं मित्रं यन्निवर्तयति पापात् ॥ १३ ॥ कोऽलंकारः शीलं किं वाचां मंडनं सत्यम् ॥ किमनर्थफलं मानः सुसंगतिः का सुखावहा मैत्री ॥ १४ ॥ सर्वव्यसनविनाशे को दक्षः सर्वथा परित्यागी॥कोऽधो योऽकार्यरतः को बधिरो यः शृणोति न हितानि ॥१५॥को मूको यः काले प्रियाणि वक्तुं न जानाति ॥किं मरणं मूर्खत्वं किमनर्घ्यं दत्तमवसरे यच्च॥१६॥ आमरणात्किं शल्यं प्रच्छन्नं यत्कृतं पापम् ॥ कुत्र विधेयो यत्नो विद्याभ्यासे सदौषधे दाने ॥ १७ ॥ अवधीरणा क्व कार्या खलपरयोषित्परधनेषु॥काऽहर्निशमनुचिंत्या संसारासारता न तु प्रमदा ॥१८॥ का प्रेयसी विधेया करुणा दीनेषु सज्जने मैत्री ॥ कंठगतैरप्यसुभिः कस्यात्मा न वशमुपयाति॥१९॥ मूर्खस्य विषादवतो गर्ववतोऽपि च कृतघ्नस्य॥ कः

पूज्यः सद्वृत्तः कमधममाचक्षते चलितवृत्तम् ॥२०॥
केन जितं जगदेतत्सत्यतितिक्षावता पुंसा ॥ कुत्र
विधेयो वासः सज्जननिकटेऽथवा काश्याम् ॥ २१ ॥
कस्मै नमस्क्रिया स्याद्देवानामपि दयाप्रधानस्य ॥
कस्मादुद्वेजितव्यं संसारारण्यतः सुधिया ॥ २२ ॥
कस्य वशे प्राणिगणः सत्यप्रियभाषिणो विनीत-
स्य ॥ क्व स्थातव्यं न्याय्ये पथि दृष्टार्थलाभाय
॥ २३ ॥ विद्युद्विलसितचपलं किं दुर्जनसंगतिर्यु-
वतयश्च ॥ कुलशीलनिष्प्रकंपाः के कलिकालेऽपि
सत्पुरुषाः ॥ २४ ॥ किं शोच्यं कार्पण्यं सति विभ-
वे किं प्रशस्यमौदार्यम्॥ तनुतरविभवस्य प्रभविष्णो-
र्वा किं यत्सहिष्णुत्वम् ॥ २५ ॥ चिंतामणिरिव दु-
र्लभमिह किं कथयामि चतुर्भद्रम् ॥ किं तद्वदंति
भूयो विधूततमसो विशेषेण ॥ २६ ॥ दानं प्रिय-
वाक्सहितं ज्ञानमगर्वं क्षमान्वितं शौर्यम् ॥ वित्तं
त्यागसमेतं दुर्लभमेतच्चतुर्भद्रम् ॥ २७ ॥ इति कं-

ठगता विमलप्रश्नोत्तररत्नमालिका येषाम् ॥ ते-
ऽमुक्ताभरणा अपि विभांति विद्वत्समाजेषु ॥ २८॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरा-
चार्यविरचिता प्रश्नोत्तररत्नमालिका समाप्ता॥ ११५

॥ अथ कल्किस्तवप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ राजान ऊचुः ॥ गद्यानि ॥ ज-
य जय निजमायया कल्पिताशेषविशेषकल्पनापरि-
णामजलाप्लुतलोकत्रयोपकरणमाकलय्य मनुमनि-
शम्य पूरितमविजनाविजनाविर्भूतमहामीनशरीरत्वं
निजकृतधर्मसेतुसंरक्षणकृतावतारः ॥ १ ॥ पुनरि-
ह जलधिमथनाहृतदेवदानवगणानां मंदराचलान-
यनव्याकुलितानां साहाय्येनाहृतचित्तः पर्वतोद्धर-
णामृतप्राशनरचनावतारः कूर्माकारः प्रसीद परेश
त्वं दीननृपाणाम् ॥ २ ॥ पुनरिह दितिजबल-
परिलंघितवासवसूदनाहृताजितभुवनपराक्रमहिर-
ण्याक्षनिधनपृथिव्युद्धरणसंकल्पाभिनिवेशेन धृत-

कोलावतार पाहि नः ॥ ३ ॥ पुनरिह त्रिभुवनजयिनो महाबलपराक्रमस्य हिरण्यकशिपोरर्दितानां देववराणां भयभीतानां कल्याणाय दितिसुतवधप्रेप्सुर्ब्रह्मणो वरदानादवध्यस्य न शस्त्रास्त्रै रात्रिदिवास्वर्गमर्त्यपातालतले देवगंधर्वकिन्नरनरनागैरिति विचिंत्य नरहरिरूपेण नखाग्रभिन्नोरुं दष्टदंतच्छदं त्यक्तासुं कृतवानसि ॥ ४ ॥ पुनरिह त्रिजगज्जयिनो बलेः सत्रे शक्रानुजो बटुवामनो दैत्यसंमोहनाय त्रिपदभूमियाच्ञाछलेन विश्वकायस्तदुत्सृष्टजलसंस्पर्शविवृद्धमनोऽभिलाषस्त्वं भूतले बलेर्दौवारिकत्वमंगीकृतमुचितं दानफलम् ॥ ॥ ५ ॥ पुनरिह हैहयादिनृपाणाममितबलपराक्रमाणां नानामदोल्लंघितमर्यादावर्त्मनां निधनाय भृगुवंशजो जामदग्न्यः पितृहोमधेनुहरणप्रवृद्धमन्युवशात् त्रिःसप्तकृत्वो निःक्षत्रियां पृथिवीं कृतवानसि परशुरामावतारः ॥ ६ ॥ पुनरिह पुलस्त्य-

वंशावतंसस्य विश्रवसः पुत्रस्य निशाचरस्य रावणस्य लोकत्रयतापनस्य निधनमुररीकृत्य रविकुलजातदशरथात्मजो विश्वामित्रादस्त्राण्युपलभ्य वने सीताहरणवशात्प्रवृद्धमन्युनाऽम्बुधिं वानरैर्निबध्य सगणं दशकंधरं हतवानसि रामावतारः ॥ ७ ॥ पुनरिह यदुकुलजलधिकलानिधिः सकलसुरगणसेवितपादारविंदद्वंद्वो विविधदानवदैत्यदलनलोकत्रयदुरिततापनो वसुदेवात्मजो रामावतारो बलभद्रस्त्वमसि ॥ ८ ॥ पुनरिह विधिकृतवेदधर्मानुष्ठानविहितनानादर्शनसघृणः संसारकर्मत्यागविधिना ब्रह्मभासविलासचातुरीं प्रकृतिविमाननामसंपादयन् बुद्धावतारस्त्वमसि ॥ ९ ॥ अधुना कलिकुलनाशावतारो बौद्धपाषंडम्लेच्छादीनां च वेदधर्मसेतुपरिपालनाय कृतावतारः कल्किरूपेणास्मान् स्त्रीत्वनिरयादुद्धृतवानसि तवानुकम्पां किमिह कथयामः ॥ १० ॥ क्व ते ब्रह्मादीनाम-

विदितविलासावतरणं क्व नः कामावामाकुलित-
मृगतृष्णार्त्तमनसाम् ॥ सुदुष्प्राप्यं युष्मच्चरणजल-
जालोकनमिदं कृपापारावारः प्रमुदितदृशाश्वासय
निजान्॥११॥इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भ-
विष्ये द्वितीयांशे नृपकृतकल्किस्तवः संपूर्णः११६॥

॥ अथ प्रातःस्मरणस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रातः स्मरामि हृदि संस्फुरदा-
त्मतत्त्वं सच्चित्सुखं परमहंसगतिं तुरीयम् ॥ यत्स्व-
प्नजागरसुषुप्तमवैति नित्यं तद्ब्रह्म निष्कलमहं न
च भूतसंघः ॥ १ ॥ प्रातर्भजामि मनसो वचसाम-
गम्यं वाचो विभांति निखिला यदनुग्रहेण ॥ य-
न्नेति नेति वचनैर्निगमा अवोचंस्तं देवदेवमजम-
च्युतमाहुरग्र्यम् ॥ २ ॥ प्रातर्नमामि तमसः परम-
र्कवर्णं पूर्णं सनातनपदं पुरुषोत्तमाख्यम् ॥ य-
स्मिन्निदं जगदशेषमशेषमूर्तौ रज्ज्वां भुजंगम इव
प्रतिभाति तं वै॥३॥श्लोकत्रयमिदं पुण्यं लोकत्रय-

विभूषणम् ॥ प्रातःकाले पठेद्यस्तु स गच्छेत्परमं पदम् ॥४॥ इति श्रीभगवत्पादाचार्यविरचितं प्रातःस्मरणस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११७॥

॥ अथ अश्वत्थस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनारद उवाच ॥ अनायासेन लोकोयं सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ सर्वदेवात्मकं चैकं तन्मे ब्रूहि पितामह ॥१॥ ब्रह्मोवाच ॥ शृणु देव मुनेऽश्वत्थं शुद्धं सर्वात्मकं तरुम् ॥ यत्प्रदक्षिणतो लोकः सर्वान्कामान्समश्नुते ॥ २ ॥ अश्वत्थाद्दक्षिणे रुद्रः पश्चिमे विष्णुरास्थितः ॥ ब्रह्मा चोत्तरदेशस्थः पूर्वे त्विन्द्रादिदेवताः ॥ ३ ॥ स्कंधोपस्कंधपत्रेषु गोविप्रमुनयस्तथा ॥ मूलं वेदाः पयो यज्ञास्संस्तुता मुनिपुंगव ॥ ४ ॥ पूर्वादिदिक्षु संयाता नदीनदसरोऽब्धयः ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन ह्यश्वत्थं संश्रयेद्बुधः ॥ ५ ॥ त्वं क्षीर्यफलकश्चैव शीतलश्च वनस्पते ॥ त्वामाराध्य नरो विंद्यादैहिकामुष्मिकं फलम् ॥ ६ ॥

चलद्दलाय वृक्षाय सर्वदाश्रितविष्णवे ॥ बोधितत्वाय देवाय ह्यश्वत्थाय नमो नमः ॥ ७ ॥ अश्वत्थ यस्मात्त्वयि वृक्षराज नारायणस्तिष्ठति सर्वकाले ॥ अतः श्रुतस्त्वं सततं तरूणां धन्योऽसि चारिष्टविनाशकोसि ॥ ८ ॥ क्षीरदस्त्वं च येनेह येन श्रीस्त्वां निषेवते॥सत्येन तेन वृक्षेन्द्र मामपि श्रीर्निषेवताम् ॥ ९ ॥ एकादशात्मरुद्रोसि वसुनाथशिरोमणिः ॥ नारायणोसि देवानां वृक्षराजोसि पिप्पल ॥ १० ॥ अग्निगर्भः शमीगर्भो देवगर्भः प्रजापतिः ॥ हिरण्यगर्भो भूगर्भो यज्ञगर्भो नमोस्तु ते ॥ ११ ॥ आयुर्बलं यशो वर्चः प्रजाः पशुवसूनि च ॥ ब्रह्मप्रज्ञां च मेधां च त्वं नो देहि वनस्पते ॥ १२ ॥ सततं वरुणो रक्षेत्त्वामाराद्वृष्टिराश्रयेत् ॥ परितस्त्वां निषेवंतां तृणानि सुखमस्तु ते ॥१३॥ आक्षिस्पंदं भुजस्पंदं दुःस्वप्नं दुर्विचिंतनम् ॥ शत्रूणां च समुत्थानं ह्यश्वत्थ शमय प्रभो ॥ १४ ॥ अश्वत्थाय वरेण्याय सर्वैश्व-

र्थप्रदायिने ॥ नमो दुःस्वप्ननाशाय सुस्वप्नफलदा-
यिने ॥ १५ ॥ मूलतो ब्रह्मरूपाय मध्यतो विष्णु-
रूपिणे ॥ अंततः शिवरूपाय वृक्षराजाय ते नमः
॥ १६ ॥ यं दृष्ट्वा मुच्यते रोगैः स्पृष्ट्वा पापैः प्रमुच्यते ॥
यदाश्रयाच्चिरंजीवी तमश्वत्थं नमाम्यहम् ॥ १७ ॥
अश्वत्थ सुमहाभाग सुभग प्रियदर्शन ॥ इष्टान् कामां-
श्च मे देहि शत्रुभ्यस्तु पराभवम् ॥ १८ ॥ आयुः
प्रजां धनं धान्यं सौभाग्यं सर्वसंपदम् ॥ देहि देव
महावृक्ष त्वामहं शरणं गतः ॥ १९ ॥ ऋग्यजुःसाम-
मंत्रात्मा सर्वरूपी परात्परः ॥ अश्वत्थो वेदमूलो-
सावृषिभिः प्रोच्यते सदा ॥ २० ॥ ब्रह्महा गुरुहा
चैव दरिद्रो व्याधिपीडितः ॥ आवृत्य लक्षसंख्यं
तत्स्तोत्रमेतत्सुखी भवेत् ॥ २१ ॥ ब्रह्मचारी हवि-
ष्याशी त्वधःशायी जितेंद्रियः ॥ पापोपहतचित्तोपि
व्रतमेतत्समाचरेत् ॥ २२ ॥ एकहस्तं द्विहस्तं वा

कुर्याद्गोमयलेपनम् ॥ अर्चेत्पुरुषसूक्तेन प्रणवेन विशेषतः ॥ २३ ॥ मौनी प्रदक्षिणं कुर्यात्प्रागुक्तफलभाग्भवेत् ॥ विष्णोर्नामसहस्रेण ह्यच्युतस्यापि कीर्तनात् ॥ २४ ॥ पदे पदांतरं गत्वा करचेष्टाविवर्जितः ॥ वाचा स्तोत्रे मनो ध्याने चतुरंगप्रदक्षिणम् ॥ २५ ॥ अश्वत्थः स्थापितो येन तत्कुलं स्थापितं ततः ॥ धनायुषां समृद्धिस्तु नरकात्तारयेत्पितॄन् ॥२६॥अश्वत्थमूलमाश्रित्य शाकान्नोदकदानतः ॥ एकस्मिन्भोजिते विप्रे कोटिब्राह्मणभोजनम् ॥२७॥ अश्वत्थमूलमाश्रित्य जपहोमसुरार्चनात् ॥ अक्षयं फलमाप्नोति ब्रह्मणो वचनं तथा ॥ २८ ॥ एवमाश्वासितोऽश्वत्थः सदाश्वासाय कल्पते॥यज्ञार्थं छेदितेऽश्वत्थे ह्यक्षय्यं स्वर्गमाप्नुयात् ॥ २९ ॥ छिन्नो येन वृथाऽश्वत्थश्छेदिताः पितृदेवताः ॥ अश्वत्थः पूजितो यत्र पूजिताः सर्वदेवताः ॥ ३० ॥ इति ब्रह्मनारदसंवादे अश्वत्थस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११८ ॥

॥ अथ नवग्रहस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् ॥ तमोरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोस्मि दिवाकरम्॥१॥ दधिशंखतुषाराभं क्षीरार्णवसमुद्भवम् ॥ नमामि शशिनं सोमं शंभोर्मुकुटभूषणम् ॥ २ ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कांतिसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं तं मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ३ ॥ प्रियंगुकलिकाश्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधम् ॥ सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥ ४ ॥ देवानां च ऋषीणां च गुरुं कांचनसन्निभम् ॥ बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥ ५ ॥ हिमकुंदमृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥ ६ ॥ नीलांजनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम् ॥ छायामार्तंडसंभूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥ ७ ॥ अर्धकायं महावीर्यं चंद्रादित्यविमर्दनम्॥सिंहिकागर्भसंभूतं तं राहुं प्रणमाम्य-

हम् ॥ ८ ॥ पलाशपुष्पसंकाशं तारकाग्रहमस्तकम् ॥ रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥ ॥ ९ ॥ इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत्सुसमाहितः ॥ दिवा वा यदि वा रात्रौ विघ्नशांतिर्भविष्यति ॥ १० ॥ नरनारीनृपाणां च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम् ॥ ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टिवर्धनम् ॥ ११ ॥ ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निसमुद्भवाः ॥ ताः सर्वाः प्रशमं यांति व्यासो ब्रूते न संशयः ॥१२॥ इति श्रीव्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११९ ॥

॥ अथ शनिस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशनैश्वरस्तोत्रमंत्रस्य दशरथ ऋषिः ॥ शनैश्वरो देवता ॥ त्रिष्टुप् छंदः शनैश्वरप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ दशरथ उवाच ॥ कोणांतको रौद्रयमोथ बभ्रुः कृष्णः शनिः पिंगलमंदसौरिः ॥ नित्यं स्मृतो यो हरते च पीडां तस्मै

नमः श्रीरविनंदनाय ॥ १ ॥ सुरासुराः किंपुरुषोरगेंद्रा गंधर्वविद्याधरपन्नगाश्च ॥ पीडयंति सर्वे विषमस्थितेन तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ २ ॥ नरा नरेंद्राः पशवो मृगेंद्रा वन्याश्च ये कीटपतंगभृंगाः ॥ पिडयंति सर्वे विषमस्थितेन तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ ३ ॥ देशाश्च दुर्गाणि वनानि यत्र सेनानिवेशाः पुरपत्तनानि ॥ पीडयंति सर्वे विषमस्थितेन तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ ४ ॥ तिलैर्यवैर्माषगुडान्नदानैर्लोहेन नीलांबरदानतो वा ॥ प्रीणाति मंत्रैर्निजवासरे च तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥५॥ प्रयागकूले यमुनातटे च सरस्वतीपुण्यजले गुहायाम् ॥ यो योगिनां ध्यानगतोपि सूक्ष्मस्तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय॥६॥अन्यप्रदेशात्स्वगृहं प्रविष्टस्तदीयवारे स नरः सुखी स्यात् ॥ गृहाद्गतो यो न पुनः प्रयाति तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ ७ ॥ स्रष्टा स्वयंभूर्भुवनत्रयस्य त्राता हरीशो हरते पिनाकी ॥ एक-

स्त्रिधा ऋग्यजुःसाममूर्तिस्तस्मै नमः श्रीरविनंद-नाय ॥ ८ ॥ शन्यष्टकं यः प्रयतः प्रभाते नित्यं स पुत्रैः पशुबांधवैश्च ॥ पठेच्च सौख्यं भुवि भोगयुक्तः प्राप्नोति निर्वाणपदं तदंते ॥ ९ ॥ कोणस्थः पिंगलो बभ्रुः कृष्णो रौद्रांतको यमः ॥ सौरिः शनैश्चरो मंदः पिप्पलादेन संस्तुतः ॥ १० ॥ एतानि दश नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ शनैश्चरकृता पीडा न कदाचिद्भविष्यति ॥११॥ इति दशरथप्रोक्तं श्रीशनैश्चरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीशनैश्चरार्पणमस्तु॥ १२० ॥

॥ अथ ऋणमोचकमंगलस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मंगलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता धनप्रदः ॥ स्थिरासनो महाकायः सर्वकामविरोधकः ॥ १ ॥ लोहितो लोहिताक्षश्च सामगानां कृपाकरः ॥ धरात्मजः कुजो भौमो भूतिदो भूमिनंदनः ॥ २ ॥ अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः ॥ वृष्टिकर्ताऽपहर्ता च सर्वकामफलप्रदः ॥ ३ ॥ एतानि

कुजनामानि नित्यं यः श्रद्धया पठेत् ॥ ऋणं न जायते तस्य धनं शीघ्रमवाप्नुयात् ॥ ४॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कांतिसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥ स्तोत्रमंगारकस्यैतत्पठनीयं सदा नृभिः ॥ न तेषां भौमजा पीडा स्वल्पापि भवति क्वचित् ॥ ६ ॥ अंगारक महाभाग भगवन्भक्तवत्सल ॥ त्वां नमामि ममाशेषमृणमाशु विनाशय ॥ ७ ॥ ऋणरोगादिदारिद्र्यं ये चान्ये चापमृत्यवः ॥ भयक्लेशमनस्तापा नश्यंतु मम सर्वदा ॥ ८ ॥ अतिवक्र दुराराध्य भोगमुक्तजितात्मनः ॥ तुष्टो ददासि साम्राज्यं रुष्टो हरसि तत्क्षणात् ॥ ९ ॥ विरिंचिशक्रविष्णूनां मनुष्याणां तु का कथा ॥ तेन त्वं सर्वसत्त्वेन ग्रहराजो महाबलः ॥ १० ॥ पुत्रान्देहि धनं देहि त्वामास्मि शरणं गतः ॥ ऋणदारिद्र्यदुःखेन शत्रूणां च भयात्ततः ॥ ११ ॥ एभिर्द्वादशभिः श्लोकैर्यः स्तौति च धरासुतम् ॥ महतीं

श्रियमाप्नोति ह्यपरो धनदो युवा ॥ १२ ॥ ॥इति श्रीस्कंदपुराणे भार्गवप्रोक्तमृणमोचकमंगलस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीमन्मंगलार्पणमस्तु ॥ १२१ ॥ ॥

॥ अथ श्रीमच्छंक०गंगाष्टकप्रा० ॥

श्रीगणेशाय नमः० ॥ भगवति भवलीलामौलिमाले तवांभःकणमणुपरिमाणं प्राणिनो ये स्पृशंति ॥ अमरनगरनारीचामरग्राहिणीनां विगतकलिकलंकातंकमंके लुठंति ॥ १ ॥ ब्रह्मांडं खंडयंती हरशिरसि जटावल्लिमुल्लासयंती स्वर्लोकादापतंती कनकगिरिगुहागंडशैलात्स्खलंती ॥ क्षोणीपृष्ठे लुठंती दुरितचयचमूनिर्भरं भर्त्सयंती पाथोधिं पूरयंती सुरनगरसरित्पावनी नः पुनातु ॥ २ ॥ मज्जन्मातंगकुंभच्युतमदमदिरामोदमत्तालिजालं स्नानैः सिद्धांगनानां कुचयुगविलसत्कुंकुमासंगपिंगम् ॥ सायंप्रातर्मुनीनां कुशकुसुमचयैश्छन्नतीरस्थनीरं पायान्नो गांगमंभः करिकरमकराक्रांतरंहस्तरं-

गम् ॥ ३ ॥ आदावादिपितामहस्य नियमव्यापारपात्रे जलं पश्चात्पन्नगशायिनो भगवतः पादोदकं पावनम् ॥ भूयः शंभुजटाविभूषणमणिर्जह्नोर्महर्षेरियं कन्या कल्मषनाशिनी भगवती भागीरथी भूतले ॥ ४ ॥ शैलेंद्रादवतारिणी निजजले मज्जज्जनोत्तारिणी पारावारविहारिणी भवभयश्रेणीसमुत्सारिणी ॥ शेषांगैरनुकारिणी हरशिरोवल्लीदलाकारिणी काशीप्रांतविहारिणी विजयते गंगा मनोहारिणी ॥ ५ ॥ कुतो वीचिर्वीचिस्तव यदि गता लोचनपथं त्वमापीता पीतांबरपुरनिवासं वितरसि ॥ त्वदुत्संगे गंगे पतति यदि कायस्तनुभृतां तदा मातः शातः क तव पदलाभोप्यतिलघुः ॥ ६॥ भगवति तव तीरे नीरमात्राशनोऽहं विगतविषयतृष्णः कृष्णमाराधयामि ॥ सकलकलुषभंगे स्वर्गसोपानसंगे तरलतरतरंगे देवि गंगे प्रसीद ॥ ७ ॥ मातः शांभवि शंभुसंगमिलिते मौलौ निधायांज-

लिं त्वत्तीरे वपुषोऽवसानसमये नारायणांघ्रिद्वयम् ॥ सानंदं स्मरतो भविष्यति मम प्राणप्रयाणोत्सवे भूयाद्भक्तिरविच्युता हरिहराद्वैतात्मिका शाश्वती॥८॥गंगाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेत्प्रयतो नरः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ ९ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं गंगाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ १२२ ॥

॥ अथ वाल्मीकिकृतगंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मातः शैलसुतासपत्नि वसुधाशृंगारहारावलि स्वर्गारोहणवैजयंति भवतीं भागीरथीं प्रार्थये ॥ त्वत्तीरे वसतस्त्वदंबु पिबतस्त्वद्वीचिषु प्रेंखतस्त्वन्नाम स्मरतस्त्वदर्पितदृशः स्यान्मे शरीरव्ययः ॥ १ ॥ त्वत्तीरे तरुकोटरांतरगतो गंगे विहंगो वरं त्वन्नीरे नरकांतकारिणि वरं मत्स्योऽथवा कच्छपः ॥ नैवान्यत्र मदांधसिंधुरघटासंघट्टघंटारणत्कारत्रस्तसमस्तवैरिवनितालब्धस्तुतिर्भू- र

पतिः॥२॥उक्षा पक्षी तुरग उरगः कोऽपि वा वारणो
वाऽवारीणः स्यां जननमरणक्लेशदुःखासहिष्णुः॥
न त्वन्यत्र प्रविरलरणत्कंकणक्काणमिश्रं वारस्त्रीभि-
श्चमरमरुता वीजितो भूमिपालः ॥ ३ ॥ काकैर्नि-
ष्कुषितं श्वभिः कवलितं गोमायुभिर्लुंठितं स्रोतो-
भिश्चलितं तटांबुलुलितं वीचीभिरांदोलितम् ॥ दि-
व्यस्त्रीकरचारुचामरमरुत्संवीज्यमानः कदा द्रक्ष्येहं
परमेश्वरि त्रिपथगे भागीरथि स्वं वपुः ॥४॥ अभि-
नवबिसवल्ली पादपद्मस्य विष्णोर्मदनमथनमौले-
र्मालतीपुष्पमाला ॥ जयति जयपताका काप्य-
सौ मोक्षलक्ष्म्याः क्षपितकलिकलंका जाह्नवी नः
पुनातु ॥ ५ ॥ एतत्तालतमालसालसरलव्यालोलव-
ल्लीलताच्छन्नं सूर्यकरप्रतापरहितं शंखेंदुकुंदोज्ज्व-
लम् ॥ गंधर्वामरसिद्धकिन्नरवधूत्तुंगस्तनास्फालि-
तं स्नानाय प्रतिवासरं भवतु मे गांगं जलं निर्मल-
म् ॥६॥ गांगं वारि मनोहारि मुरारिचरणच्युतम् ॥

त्रिपुरारिशिरश्चारि पापहारि पुनातु माम् ॥ ७ ॥
पापापहारि दुरितारि तरंगधारि शैलप्रचारि गिरि-
राजगुहाविदारि ॥ झंकारकारि हरिपादरजोपहारि
गांगं पुनातु सततं शुभकारि वारि ॥ ८ ॥ गंगाष्टकं
पठति यः प्रयतः प्रभाते वाल्मीकिना विरचितं शु-
भदं मनुष्यः ॥ प्रक्षाल्य गात्रकलिकल्मषपंकमाशु
मोक्षं लभेत्पतति नैव नरो भवाब्धौ ॥ ९ ॥ इति
श्रीवाल्मीकिना विरचितं गंगाष्टकं संपूर्णम् ॥१२३॥

॥ अथ कालिदासकृतगंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कत्यक्षीणि करोटयः कति क-
ति द्वीपिद्विपानां त्वचः काकोलाः कति पन्नगाः क-
ति सुधाधाम्नश्च खंडाः कति ॥ किं च त्वं च कति
त्रिलोकजननि त्वद्वारिपूरोदरे मज्जज्जंतुकदंबकं स-
मुदयत्येकैकमादाय यत् ॥ १ ॥ देवि त्वत्पुलिनां-
गणे स्थितिजुषां निर्मानिनां ज्ञानिनां स्वल्पाहार-
निबद्धशुद्धवपुषां तार्णं गृहं श्रेयसे ॥ नान्यत्र क्षि-

तिमंडलेश्वरशतैः संरक्षितो भूपतेः प्रासादो ललनागणैरधिगतो भोगींद्रभोगोन्नतः ॥ २ ॥ तत्तत्तीर्थगतैः कदर्थनशतैः किं तैरनर्थाश्रितैर्ज्योतिष्टोममुखैः किमीशविमुखैर्यज्ञैरवज्ञाहतैः ॥ सूते केशववासवादिविबुधागाराभिरामां श्रियं गंगे देवि भवत्तटे यदि कुटीवासः प्रयासं विना ॥ ३ ॥ गंगातीरमुपेत्य शीतलशिलामालंब्य हैमाचलीं यैराकीर्णकुतूहलाकुलतया कल्लोलकोलाहलः ॥ ते शृण्वंति सुपर्वपर्वतशिलासिंहासनाध्यासनाः संगीतागमशुद्धसिद्धरमणीमंजीरधीरध्वनिम् ॥ ४ ॥ दूरं गच्छ सकच्छगं च भवतो नालोकयामो मुखं रे पाराक्वराक साकमितरैर्नाकप्रदैर्गम्यताम् ॥ सद्यः प्रोद्यतमंदमारुतरजःप्राप्ता कपोलस्थले गंगांभःकणिकाविमुक्तगणिका संगाय संभाव्यते ॥ ५ ॥ विष्णोः संगतिकारिणी हरजटाजूटाटवीचारिणी प्रायश्चित्तनिवारिणी जलकणैः पुण्यौघविस्तारिणी ॥ भूभृ-

रकंदरदारिणी निजजले मज्जज्जनोद्धारिणी श्रेयः स्वर्गविहारिणी विजयते गंगा मनोहारिणी ॥ ६ ॥ वाचालं विकलं खलं श्रियमलं कामाकुलं व्याकुलं चांडालं तरलं निपीतगरलं दोषाविलं चाखिलम् ॥ कुंभीपाकगतं तमंतककरादाकृष्य कस्तारयेन्मातर्जह्नुनरेंद्रनंदिनि तव स्वल्पोदबिंदुं विना ॥ ७ ॥ श्लेष्मश्लेषणयानलेऽमृतबिले काशाकुले व्याकुले कंठे घर्घरघोषनादमलिने काये च संमीलति ॥ यां ध्यायन्नपि भारभंगुरतरां प्राप्नोति मुक्तिं नरः स्नातुश्चेतसि जाह्नवी निवसतां संसारसंतापहृत् ॥ ८ ॥ इति श्रीमत्कालिदासविरचितं गंगाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १२४ ॥ ॥ ॥ श्रीमद्गंगार्पणमस्तु ॥ ॥

॥ अथ गंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ नमस्तेऽस्तु गंगे त्वदंगप्रसंगाद्भुजंगास्तुरंगाः कुरंगाः प्लवंगाः ॥ अनंगारिरंगाः ससंगाः शिवांगा भुजंगाधिपांगीकृतांगा भवंति ॥ १ ॥

नमो जह्नुकन्ये नमन्ये त्वदन्यैर्निसर्गेंदुचिह्नादिभिर्लोकभर्तुः ॥ अतोऽहं नतोहं सतो गौरतोये वसिष्ठादिभिर्गीयमानाभिधेये ॥ २ ॥ त्वदामज्जनात्सज्जनो दुर्जनो वा विमानैः समानैः समानैर्हि मानः ॥ समायाति तस्मिन्पुरारातिलोके पुरद्वारसंरुद्धदिक्पाललोके ॥ ३ ॥ स्वरावासदंभोलिदंभोऽपि रंभापरीरंभसंभावनाधीरचेतः ॥ समाकांक्षते त्वत्तटे वृक्षवाटीकुटीरे वसन्नेतुमायुर्दिनानि ॥ ४ ॥ त्रिलोकस्य भर्तुर्जटाजूटबंधात्स्वसीमांतभागे मनाक्प्रस्खलंतः ॥ भवान्या रुषा प्रौढसापत्नभावात्करेणाहतास्त्वत्तरंगा जयंति ॥ ५ ॥ जलोन्मज्जदैरावतोद्दानकुंभस्फुरत्प्रस्खलत्सांद्रसिंदूररागे ॥ क्वचित्पाद्मिनीरेणुभंगे प्रसंगे मनः खेलतां जह्नुकन्यातरंगे ॥ ६ ॥ भवत्तीरवानीरवातोत्थधूलीलवस्पर्शतस्तत्क्षणं क्षीणपापः ॥ जनोऽयं जगत्पावने त्वत्प्रसादात्पदे पौरुहूतेऽपि धत्तेऽवहेलाम् ॥ ७ ॥ त्रिसं-

ध्यानमल्लेखकोटीरनानाविधानेकरत्नांशुबिंबप्रभा-भिः ॥ स्फुरत्पादपीठे हठेनाष्टमूर्तेर्जटाजूटवासे न-ताः स्मः पदं ते ॥८॥इदं यः पठेदष्टकं जह्नुपुत्र्या-स्त्रिकालं कृतं कालिदासेन रम्यम् ॥ समायास्यतीं-द्रादिभिर्गीयमानं पदं कैशवं शैशवं नो लभेत्सः ॥ ९ ॥ इति श्रीकालिदासकृतं गंगाष्टकस्तोत्रं संपू-र्णम् ॥ १२८ ॥ ॥ श्रीमद्गंगार्पणमस्तु ॥ ॥

॥ अथ गंगास्तवप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ सूत उवाच ॥ ॥ शृणुध्वं मुनयः सर्वे गंगास्तवमनुत्तमम् ॥ शोकमोहहरं पुं-सामृषिभिः परिकीर्तितम् ॥ १ ॥ ऋषय ऊचुः ॥ इ-यं सुरतरंगिणी भवनवारिधेस्तारिणी स्तुता हरि-पदांबुजादुपगता जगत्संसदः ॥ सुमेरुशिखरामर-प्रियजलामलक्षालिनी प्रसन्नवदना शुभा भवभ-यस्य विद्राविणी ॥ २ ॥ भगीरथरथानुगा सुरकरीं-द्रदर्पापहा महेशमुकुटप्रभा गिरिशिरःपताका सि-

ता ॥ सुरासुरनरोरगैरजभवाच्युतैः संस्तुता विमु-
क्तिफलशालिनी कलुषनाशिनी राजते ॥ ३ ॥ पि-
तामहकमंडलुप्रभवमुक्तिबीजा लता श्रुतिस्मृति-
गणस्तुतद्विजकुलालवालावृता ॥ सुमेरुशिखराद्भि-
दा निपतिता त्रिलोकावृता सुधर्मफलशालिनी सु-
खपलाशिनी राजते ॥ ४ ॥ चरद्विहगमालिनी
सगरवंशमुक्तिप्रदा मुनींद्रवरनंदिनी दिवि मता
च मंदाकिनी ॥ सदा दुरितनाशिनी विमलवा-
रिसंदर्शनप्रणामगुणकीर्तनादिषु जगत्सु संराजते
॥ ५ ॥ महाभिषसुतांगना हिमगिरीशकूटस्तना स-
फेनजलहासिनी सितमरालसञ्चारिणी ॥ चलल्ल-
हरिसत्करा वरसरोजमालाधरा रसोल्लसितगामि-
नी जलधिकामिनी राजते॥६॥क्वचिन्मुनिगणैः स्तु-
ता क्वचिदनंतसंपूजिता क्वचित्कलकलस्वना क-
च्चिदधीरयादोगणा ॥क्वचिद्रविकरोज्ज्वला क्वचिदु-
दग्रपाताकुला क्वचिज्जनविगाहिता जयति भीष्म-

माता सती ॥ ७ ॥ स एव कुशली जनः प्रणमतीह भागीरथीं स एव तपसां निधिर्जपति जाह्नवीमादरात् ॥ स एव पुरुषोत्तमः स्मरति साधु मंदाकिनीं स एव विजयी प्रभुः सुरतरंगिणीं सेवते ॥ ८ ॥ तवामलजलाचितं खगसृगालमीनक्षतं चलल्लहरिलोलितं रुचिरतीरजंबालितम् ॥ कदा निजवपुर्मुदा सुरनरोरगैः संस्तुतोऽप्यहं त्रिपथगामिनि प्रियमतीव पश्याम्यहो ॥ ९ ॥ त्वत्तीरे वसतिं तवामलजलस्नानं तव प्रेक्षणं त्वन्नामस्मरणं तवोदयकथासंलापनं पावनम् ॥ गंगे मे तव सेवनैकनिपुणोप्यानंदितश्चादृतः स्तुत्वा त्वोद्गतपातको भुवि कदा शांतश्चरिष्याम्यहम् ॥१० ॥ इत्येतदृषिभिः प्रोक्तं गंगास्तवमनुत्तमम्॥स्वर्ग्यं यशस्यमायुष्यं पठनाच्छ्रवणादपि ॥ ११ ॥ सर्वपापहरं पुंसां बलमायुर्विवर्धनम् ॥ प्रातर्मध्याह्नसायाह्ने गंगासान्निध्यता भवेत् ॥ १२ ॥ इत्येतद्भार्गवाख्यानं शुकदेवान्मया

श्रुतम्॥पठितं श्रावितं चात्र पुण्यं धन्यं यशस्करम्
॥१३॥अवतारं महाविष्णोः कल्केः परममद्भुतम् ॥
पठतां शृण्वतां भक्त्या सर्वाशुभविनाशनम् ॥१४॥
इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये तृतीयांशे ऋषिकृतो गंगास्तवः संपूर्णः॥ १२६ ॥ ॥

॥ अथ सत्यज्ञानानंदतीर्थकृतगंगाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ यदवधि तव नीरं पातकी नैति गंगे तदवधि मलजालैर्नैव मुक्तः कलौ स्यात् ॥
तव जलकणिकाऽलं पापिनां पापशुद्ध्यै पतितपरमदीनांस्त्वं हि पासि प्रपन्नान् ॥१॥ तव शिवजललेशं वायुनीतं समेत्य सपदि निरयजालं शून्यतामेति गंगे ॥ शमलगिरिसमूहाः प्रस्फुटंति प्रचंडास्त्वयि सखि विशतां नः पापशंका कुतः स्यात्॥ २ ॥
तव शिवजलजालं निःसृतं यर्हि गंगे सकलभुवनजालं पूतपूतं तदाऽभूत् ॥ यमभटकलिवार्ता देवि लुप्ता यमोऽपि व्यधिकृतवरदेहाः पूर्णकामाः सका-

मा: ॥ ३॥ मधुमधुवनपूगे रत्नपूगैर्नृपूगैर्मधुमधुवनपूगैर्देवपूगैः सपूगैः ॥ पुरहरपरमांगे भासि मायेव गंगे शमयसि विषतापं देवदेवस्य वंद्यम्॥४॥चलितशशिकुलाभैरुत्तरंगैस्तरंगैरमितनदनदीनामंगसंगैरसंगैः ॥ विहरसि जगदंडे खंडयंती गिरींद्रान् रमयसि निजकांतं सागरं कांतकांते ॥५॥ तव परमहिमानं चित्तवाचाममानं हरिहरविधिशक्रा नादि गंगे विदंति ॥ श्रुतिकुलमभिधत्ते शंकितं तं गुणांतं गुणगणसुविलापैर्नेति नेतीति सत्यम् ॥ ६ ॥ तव स्तुतिनतिनामान्यप्यघं पावयंति ददति परमशांतिं दिव्यभोगाञ्जनानाम् ॥ इति पतितशरण्ये त्वां प्रपन्नोऽस्मि मातर्ललिततरतरंगे चांग गंगे प्रसीद॥७॥ शुभतरकृतयोगाद्विश्वनाथप्रसादाद्भवहरवरविद्यां प्राप्य काश्यां हि गंगे ॥ भगवति तव तीरे नीरसारं निपीय मुदितहृदयकंजे नंदसूनुं भजेऽहम्॥८॥ गंगाष्टकमिदं कृत्वा भुक्तिमुक्तिप्रदं नृणाम् ॥ सत्य-

ज्ञानानंदतीर्थयतिना स्वर्पितं शिवे ॥ ९ ॥ तेन प्रीणातु भगवान् शिवो गंगाधरो विभुः॥करोतु शंकरः काश्यां जनानां सततं शिवम्॥ १० ॥इति सत्यज्ञानानंदतीर्थयतिना विरचितं गंगाष्टकं संपूर्णम् १२७॥

॥ अथ नर्मदाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सबिंदुसिंधुसुस्खलत्तरंगभंगरंजितं द्विषत्सु पापजातजातकारिवारिसंयुतम् ॥ कृतांतदूतकालभूतभीतिहारिवर्मदे त्वदीयपादपंकजं नमामि देवि नर्मदे ॥ १ ॥ त्वदंबुलीनदीनमीनदिव्यसंप्रदायकं कलौ मलौघभारहारिसर्वतीर्थनायकम् ॥ सुमच्छकच्छनक्रचक्रचक्रवाकशर्मदे त्वदीयपादपंकजं नमामि देवि नर्मदे ॥ २ ॥ महागभीरनीरपूरपापधूतभूतलं ध्वनत्समस्तपातकारिदारितापदाचलम् ॥ जगल्लये महाभये मृकंडुसूनुहर्म्यदे त्वदीयपादपं० ॥ ३ ॥ गतं तदैव मे भयं त्वदंबु वीक्षितं यदा मृकंडुसूनुशौनकासुरारिसेवि सर्व-

दा ॥ पुनर्भवाब्धिजन्मजं भवाब्धिदुःखवर्मदे त्वदीयपादपं० ॥ ४ ॥ अलक्षलक्षकिन्नरामरासुरादिपूजितं सुलक्षनीरतीरधीरपक्षिलक्षकूजितम् ॥ वसिष्ठशिष्टपिप्पलादिकर्दमादिशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ॥ ५ ॥ सनत्कुमारनाचिकेतकश्यपात्रिषट्पदैर्धृतं स्वकीयमानसेषु नारदादिषट्पदैः ॥ रवींदुरंतिदेवदेवराजकर्मशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ६ ॥ अलक्षलक्षलक्षपापलक्षसारसायुधं ततस्तु जीवजंतुतंतुभुक्तिमुक्तिदायकम् ॥ विरिंचिविष्णुशंकरस्वकीयधामवर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ७ ॥ अहोमृतं स्वनं श्रुतं महेशकेशजातटे किरातसूतवाडवेषु पंडिते शठे नटे ॥ दुरंतपापतापहारि सर्वजंतुशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ॥ ८ ॥ इदं तु नर्मदाष्टकं त्रिकालमेव ये सदा पठंति ते निरंतरं न यांति दुर्गतिं कदा ॥ सुलभ्यदेहदुर्लभं महेशधामगौरवं पुनर्भवा नरा न वै विलोकयंति रौरवम् ॥ ९ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविर-

चितं नर्मदाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १२८ ॥ ॥

॥ अथ यमुनाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुरारिकायकालिमाललामवारिधारिणी तृणीकृतत्रिविष्टपा त्रिलोकशोकहारिणी ॥ मनोऽनुकूलकूलकुंजपुंजधूतदुर्मदा धुनोतु मे मनोमलं कलिंदनंदिनी सदा ॥ १ ॥ मलापहारिवारिपूरिभूरिमंडितामृता भृशं प्रपातकप्रपंचनातिपंडितानिशा ॥ सुनंदनंदिनांगसंगरागरंजिताहिता धुनो० ॥ २ ॥ लसत्तरंगसंगधूतभूतजातपातका नवीनमाधुरीधुरीणभक्तिजातचातका ॥ तटांतवासदासहंससंसृताह्निकामदा धुनोतु० ॥ ३ ॥ विहाररासखेदभेदधीरतीरमारुता गता गिरामगोचरे यदीयनीरचारुता ॥ प्रवाहसाहचर्यपूतमेदिनीनदीनदा धुनोतु० ॥ ४ ॥ तरंगसंगसैकतांतरांतितं सदासिता शरन्निशाकरांशुमंजुमंजरीसभाजिता ॥ भवार्चनाप्रचारुणांबुनाधुनानिशारदा धुनोतु० ॥

॥ ५ ॥ जलांतकेलिकारिचारुराधिकांगरागिणी स्वभर्तुरन्यदुर्लभांगतांगतांशभागिनी ॥ स्वदत्तसुप्तसप्तसिंधुभेदिनातिकोविदा धुनो० ॥६॥ जलच्युताच्युतांगरागलंपटालिशालिनी विलोलराधिकाकचांतचंपकालिमालिनी ॥ सदावगाहनावतीर्णभर्तृभृत्यनारदा धुनोतु० ॥ ७ ॥ सदैव नंदिनंदकेलिशालिकुंजमंजुला तटोत्थफुल्लमल्लिकाकदंबरेणुसूज्ज्वला ॥ जलावगाहिनां नृणां भवाब्धिसिंधुपारदा धुनोतु० ॥ ॥ ८ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं यमुनाष्टकं संपूर्णम् ॥ १२९ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ यमुनाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ कृपापारावारां तपनतनयां तापशमनीं मुरारिप्रेयस्यां भवभयदवां भक्तिवरदाम् ॥ वियज्ज्वालान्मुक्तां श्रियमपि सुखाप्तेः परिदिनं सदा धीरो नूनं भजति यमुनां नित्यफलदाम् ॥ १ ॥ मधुवनचारिणि भास्करवाहिनि जाह्नविसंगिनि

सिंधुसुते मधुरिपुभूषिणि माधवतोषिणि गोकुलभीतिविनाशकृते ॥ जगदघमोचनि मानसदायिनि केशवकेलिनिदानगते जय यमुने जय भीतिनिवारिणि संकटनाशिनि पावय माम् ॥ २ ॥ अयि मधुरे मधुमोदविलासिनि शैलविदारिणि वेगभरे परिजनपालिनि दुष्टनिषूदिनि वांछितकामविलासधरे ॥ व्रजपुरवासिजनार्जितपातकहारिणि विश्वजनोद्धारिके जय यमुने जय भीति० ॥ ३ ॥ अतिविपदाम्बुधिमग्नजनं भवतापशताकुलमानसकं गतिमतिहीनमशेषभयाकुलमागतपादसरोजयुगम् ॥ ऋणभयभीतिमनिष्कृतिपातककोटिशतायुतपुंजतरं जय यमुने० ॥ ४ ॥ तवजलद्युतिकोटिलसत्तनुहेमभयाभरणांचितके तडिदवहेलिपदांचलचंचलशोभितपीतसुचैलधरे ॥ मणिमयभूषणचित्रपटासनरंजितगंजितभानुकरे जय यमुने० ॥ ५ ॥ शुभपुलिने मधुमत्तयदूद्भवरासमहोत्सवकेलिभरे उच्चकुलाच-

लराजितमौक्तिकहारमयाभररोदसिके ॥ नवमणिकोटिकभास्करकंचुकिशोभिततारकहारयुते जय यमुने० ॥ ६ ॥ करिवरमौक्तिकनासिकभूषणवातचमत्कृतचंचलके ॥ मणिगणकुंडललोलपरिस्फुरदाकुलगण्डयुगामलके जय यमुने० ॥ ७ ॥ कलरवनूपुरहेममयांचितपादसरोरुहसारुणिके धिमिधिमिधिमिधिमितालविनोदितमानसमंजुलपादगते ॥ तव पदपंकजमाश्रितमानवचित्तसदाखिलतापहरे जय यमुने० ॥ ८ ॥ भवोत्तापांभोधौ निपतितजनो दुर्गतियुतो यदि स्तौति प्रातः प्रतिदिनमनन्याश्रयतया ॥ हयाह्रेषैः कामं करकुसुमपुंजै रविसुतां सदा भोक्ता भोगान्मरणसमये याति हरिताम् ॥ ९ ॥ इति श्रीमत्पर० श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं यमुनाष्टकं संपूर्णम् ॥ १३० ॥ ॥ ॥

॥ अथ सरस्वत्यष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ शतानीक उवाच ॥ ॥

महामते महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ अक्षीणकर्मबंधस्तु पुरुषो द्विजसत्तम ॥ १ ॥ मरणे यज्जपेज्जप्यं यं च भावमनुस्मरन् ॥ परं पदमवाप्नोति तन्मे ब्रूहि महामुने ॥ २ ॥ शौनक उवाच ॥ इदमेव महाराज पृष्टवांस्ते पितामहः ॥ भीष्मं धर्मविदां श्रेष्ठं धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ ३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ पितामह महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ बृहस्पतिस्तुता देवी वागीशाय महात्मने ॥ आत्मानं दर्शयामास सूर्यकोटिसमप्रभम्॥ ४ ॥ सरस्वत्युवाच ॥ वरं वृणीष्व भद्रं ते यत्ते मनसि वर्तते ॥ बृहस्पतिरुवाच ॥ यदि मे वरदा देवि दिव्यज्ञानं प्रयच्छ नः ॥ ५ ॥ देव्युवाच ॥ हंत ते निर्मलं ज्ञानं कुमतिध्वंसकारकम् ॥ स्तोत्रेणानेन ये भक्त्या मां स्तुवंति मनीषिणः ॥ ६ ॥ बृहस्पतिरुवाच ॥ लभते परमं ज्ञानं यत्सुरैरपि दुर्लभम् ॥ प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः ॥ ७ ॥ सरस्वत्युवाच ॥ त्रिसंध्यं

प्रयतो नित्यं पठेदष्टकमुत्तमम् ॥ तस्य कंठे सदा वासं करिष्यामि न संशयः॥८॥ इति श्रीपद्मपुराणे दिव्यज्ञानप्रदायकं सरस्वत्यष्टकस्तोत्रं सं०॥१३१॥

॥ अथ पुष्कराष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रिया युतं त्रिदेहतापपापराशिनाशकं मुनींद्रसिद्धसाध्यदेवदानवैरभिष्टुतम् ॥ तटेऽस्ति यज्ञपर्वतस्य मुक्तिदं सुखाकरं नमामि ब्रह्मपुष्करं सवैष्णवं सशंकरम् ॥ १ ॥ सदार्यमासशुष्कपंचवासरे वरागतं तदन्यथांतरिक्षगं सुतंत्रभावनानुगम् ॥ तदंबुपानमज्जनं हशां सदामृताकरं नमामि० ॥ २ ॥ त्रिपुष्कर त्रिपुष्कर त्रिपुष्करेति संस्मरेत्स दूरदेशगोऽपि यस्तदंगपापनाशनम् ॥ प्रपन्नदुःखभंजनं सुरंजनं सुधाकरं नमामि० ॥ ३ ॥ मृकंडुमंकणौ पुलस्त्यकण्वपर्वतासिता अगस्त्यभार्गवौ दधीचिनारदौ शुकादयः॥ सपद्मतीर्थपावनैकहृष्टयो दयाकरं नमामि० ॥ ४ ॥ सदा पितामहे-

क्षितं वराहविष्णुनेक्षितं तथाऽमरेश्वरेक्षितं सुरासुरैः समीक्षितम् ॥ इहैव भुक्तिमुक्तिदं प्रजाकरं घनाकरं नमामि० ॥५॥ त्रिदंडिदंडिब्रह्मचारितापसैः सुसेवितं पुरार्द्धचंद्रप्रातदेवनंदिकेश्वराभिधैः ॥ सवैद्यनाथनीलकंठसेवितं सुधाकरं नमामि०॥६॥सुपंचधा सरस्वती विराजते यदंतरे तथैकयोजनायतं विभाति तीर्थनायकम् ॥ अनेकदैवपैत्रतीर्थसागरं रसाकरं नमामि०॥७॥ यमादिसंयुतो नरस्त्रिपुष्करं निमज्जति पितामहश्च माधवोप्युमाधवः प्रसन्नताम्॥ प्रयाति तत्पदं ददात्ययत्नतो गुणाकरं नमामि० ॥८ ॥ इदं हि पुष्कराष्टकं सुनीतिनीरजाश्रितं स्थितं मदीयमानसे कदापि माऽपगच्छतु ॥ त्रिसंध्यमापठंति ये त्रिपुष्कराष्टकं नराः प्रदीप्तदेहभूषणा भवंति मेशकिंकराः ॥९॥ इति श्रीपुष्क०॥१२३॥

॥ अथ श्रीमणिकर्णिकाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ त्वत्तीरे मणिकर्णिके हरिहरै

सायुज्यमुक्तिप्रदौ वादं तौ कुरुतः परस्परभुजौ जंतोः प्रयाणोत्सवे ॥ मद्रूपो मनुजोऽयमस्तु हरिणा प्रोक्तः शिवस्तत्क्षणात्तन्मध्याद्भृगुलांछनो गरुडगः पीतांबरो निर्गतः ॥ १ ॥ इंद्राद्यास्त्रिदशाः पतंति नियतं भोगक्षये ये पुनर्जायंते मनुजास्ततोपि पशवः कीटाः पतंगादयः ॥ ये मातर्मणिकर्णिके तव जले मज्जंति निष्कल्मषाः सायुज्येऽपि किरीटकौस्तुभधरा नारायणाः स्युर्नराः ॥ २ ॥ काशी धन्यतमा विमुक्तिनगरी सालंकृता गंगया तत्रेयं मणिकर्णिका सुखकरी मुक्तिर्हि तत्किंकरी ॥ स्वर्लोकस्तुलितः सहैव विबुधैः काश्या समं ब्रह्मणा काशी क्षोणितले स्थिता गुरुतरा स्वर्गो लघुः खे गतः ॥ ३ ॥ गंगातीरमनुत्तमं हि सकलं तत्रापि काश्युत्तमा तस्यां सा मणिकर्णिकोत्तमतमा यत्रेश्वरो मुक्तिदः ॥ देवानामपि दुर्लभं स्थलमिदं पापौघनाशक्षमं पूर्वोपार्जितपुण्यपुंजगमकं पुण्यैर्जनैः प्राप्य-

ते ॥ ४ ॥ दुःखांभोनिधिमग्नजंतुनिवहास्तेषां कथं निष्कृतिर्ज्ञात्वा तद्धि विरंचिना विरचिता वाराणसी शर्मदा ॥ लोकाः स्वर्गसुखास्ततोपि लघवो भोगांतपातप्रदाः काशी मुक्तिपुरी सदा शिवकरी धर्मार्थकामोत्तरा ॥ ५ ॥ एको वेणुधरो धराधरधरः श्रीवत्सभूषाधरो योप्येकः किल शंकरो विषधरो गंगाधरो माधवः ॥ ये मातर्मणिकर्णिके तव जले मज्जंति ते मानवा रुद्रा वा हरयो भवंति बहवस्तेषां बहुत्वं कथम् ॥ ६ ॥ त्वत्तीरे मरणं तु मंगलकरं देवैरपि श्लाघ्यते शक्रस्तं मनुजं सहस्रनयनैर्द्रष्टुं सदा तत्परः ॥ आयांतं सविता सहस्रकिरणैः प्रत्युद्गतोऽभूत्सदा पुण्योऽसौ वृषभोऽथ वा गरुडगः किं मंदिरं यास्यति ॥ ७ ॥ मध्याह्ने मणिकर्णिकास्नपनजं पुण्यं न वक्तुं क्षमः स्वीयैरब्दशतैश्चतुर्मुखसुरा वेदार्थदीक्षागुरुः ॥ योगाभ्यासबलेन चंद्रशिखरस्तत्पुण्यपारं गतस्त्वत्तीरे प्रकरोति सुप्तपुरुषं नाराय-

णं वा शिवम् ॥ ८ ॥ कृच्छ्रैः कोटिशतैः स्वपापनिधनं यच्चाश्वमेधैः फलं तत्सर्वं मणिकर्णिकास्नपनजे पुण्ये प्रविष्टं भवेत् ॥ स्नात्वा स्तोत्रमिदं नरः पठति चेत्संसारपाथोनिधिं तीर्त्वा पल्वलवत्प्रयाति सदनं तेजोमयं ब्रह्मणः ॥ ९ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं मणिकर्णिकाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १३४ ॥

॥ अथ प्रयागाष्टकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुनय ऊचुः ॥ सुरमुनिदितिजेंद्रैः सेव्यते योऽस्ततंद्रैर्गुरुतरदुरितानां का कथा मानवानाम् ॥ स भुवि सुकृतकर्तुर्वांछितावाप्तिहेतुर्जयति विजितयागस्तीर्थराजः प्रयागः ॥ १ ॥ श्रुतिः प्रमाणं स्मृतयः प्रमाणं पुराणमप्यत्र परं प्रमाणम् ॥ यत्रास्ति गंगा यमुना प्रमाणं स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ २ ॥ न यत्र योगाचरणप्रतीक्षा न यत्र यज्ञेष्टिविशिष्टदीक्षा ॥ न तारकज्ञानगुरोरपेक्षा स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ३ ॥ चिरं नि-

चासं न समीक्षते यो ह्युदारचित्तः प्रददाति च क्रमात् ॥ यः कल्पितार्थांश्च ददाति पुंसः स तीर्थरा० ॥ ४ ॥ यत्राप्लुतानां न यमो नियंता यत्रास्थितानां सुगतिप्रदाता ॥ यत्राश्रितानाममृतप्रदाता स तीर्थराजो० ॥ ५ ॥ पुर्यः सप्त प्रसिद्धाः प्रतिवचनकरीस्तीर्थराजस्य नार्यो नैकट्यान्मुक्तिदाने प्रभवति सुगुणा काश्यते ब्रह्म यस्याम् ॥ सेयं राज्ञी प्रधाना प्रियवचनकरी मुक्तिदानेन युक्ता येन ब्रह्मांडमध्ये स जयति सुतरां तीर्थराजः प्रयागः ॥ ६ ॥ तीर्थावली यस्य तु कंठभागे दानावली वल्गति पापमूले ॥ व्रतावली दक्षिणपादमूले स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ७ ॥ आज्ञापि यज्ञा प्रभवोपि यज्ञाः सप्तर्षिसिद्धाः सुकृतानभिज्ञाः ॥ विज्ञापयंतः सततं हि काले स तीर्थरा० ॥ ८ ॥ सितासिते यत्र तरंगचामरे नद्यौ विभाते मुनिभानुकन्यके ॥ लीलातपत्रं वट एव साक्षात्स तीर्थराजो ज०॥९॥तीर्थरा-

जप्रयागस्य माहात्म्यं कथयिष्यतः ॥शृण्वतः सततं भक्त्या वांछितं फलमाप्नुयात्॥१०॥इति श्रीमत्स्यपुराणे प्रयागराजमाहात्म्याष्टकं सम्पूर्णम् ॥१३८॥

॥ अथ काशीपंचकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोवृत्तिः परमोपशांतिः सा तीर्थवर्या मणिकर्णिका च ॥ ज्ञानप्रवाहा विमलादिगंगा सा काशिकाहं निजबोधरूपा॥ १ ॥ यस्यामिदं कल्पितमिंद्रजालं चराचरं भाति मनोविलासम् ॥ सच्चित्सुखैका परमात्मरूपा सा का० ॥ ॥ २ ॥ कोशेषु पंचस्वधिराजमानबुद्धिर्भवानी प्रतिदेहगेहम् ॥ साक्षी शिवः सर्वगतोंतरात्मा सा का० ॥ ३ ॥ काश्यां हि काशते काशी काशी सर्वप्रकाशिका ॥ सा काशी विदिता येन तेन प्राप्ता हि काशिका ॥ ४ ॥ काशीक्षेत्रं शरीरं त्रिभुवनजननी व्यापिनी ज्ञानगंगा भक्तिः श्रद्धा गयेयं निजगुरुचरणध्यानयोगः प्रयागः ॥ विश्वेशोयं तुरीयः स-

कलजनमनःसाक्षिभूतोऽन्तरात्मा देहे सर्वे मदीये यदि वसति पुनस्तीर्थमन्यत्किमस्ति॥५॥इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं काशीपंचकं संपूर्णम्१३६॥

॥ संकटानामाष्टकम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नारद उवाच ॥ जैगीषव्य मुनिश्रेष्ठ सर्वज्ञ सुखदायक॥ आख्यातानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वत्प्रसादतः॥ १ ॥न तृप्तिमधिगच्छामि तव वागमृतेन च ॥ वदस्वैकं महाभाग संकटाख्यानमुत्तमम् ॥२॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा जैगीषव्योऽब्रवीत्ततः ॥ संकष्टनाशनं स्तोत्रं शृणु देवर्षिसत्तम ॥ ३ ॥ द्वापरे तु पुरावृत्ते भ्रष्टराज्यो युधिष्ठिरः ॥ भ्रातृभिः सहितो राज्यनिर्वेदं परमं गतः ॥४॥तदानीं तु ततः काशीं पुरीं यातो महामुनिः॥ मार्कंडेय इति ख्यातः सह शिष्यैर्महायशाः ॥ ५ ॥ तं दृष्ट्वा स समुत्थाय प्रणिपत्य सुपूजितः ॥ किमर्थं म्लानवदन एतत्त्वं मां निवेदय ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर

उवाच॥संकटं मे महत्प्राप्तमेताद्दग्वदनं ततः ॥ एत-
न्निवारणोपायं किंचिद्ब्रूहि मुने मम ॥ ७॥ मार्कंडे-
य उवाच ॥ आनन्दकानने देवी संकटा नाम वि-
श्रुता ॥ वीरेश्वरोत्तरे भागे पूर्वं चन्द्रेश्वरस्य च॥८॥
शृणु नामाष्टकं तस्याः सर्वसिद्धिकरं नृणाम्॥संकटा
प्रथमं नाम द्वितीयं विजया तथा ॥९॥ तृतीयं काम-
दा प्रोक्तं चतुर्थं दुःखहारिणी ॥ शर्वाणी पंचमं नाम
षष्ठं कात्यायनी तथा ॥ १० ॥ सप्तमं भीमन-
यना सर्वरोगहराऽष्टमम् ॥ नामाष्टकमिदं पुण्यं त्रि-
संध्यं श्रद्धयान्वितः ॥ ११ ॥ यः पठेत्पाठयेद्वा-
पि नरो मुच्येत संकटात् ॥ इत्युक्त्वा तु नरश्रेष्ठमृ-
षिर्वाराणसीं ययौ॥१२॥इति तस्य वचः श्रुत्वा नार-
दो हर्षनिर्भरः॥ततः संपूज्य तां देवीं वीरेश्वरसमन्वि-
ताम्॥ १३ ॥ भुजैस्तु दशभिर्युक्तां लोचनत्रयभूषि-
ताम्॥मालाकमंडलुयुतां पद्मशंखगदायुताम्॥१४॥
त्रिशूलडमरुधरां खड्गचर्मविभूषिताम् ॥ वरदाभय-

हस्तां तां प्रणम्य विधिनंदनः॥१५॥वारत्रयं गृहीत्वा तु ततो विष्णुपुरं ययौ॥एतत्स्तोत्रस्य पठनं पुत्रपौत्रविवर्धनम्॥१६॥संकष्टनाशनं चैव त्रिषु लोकेषु विश्रुतम्॥गोपनीयं प्रयत्नेन महावंध्याप्रसूतिकृत्॥१७॥ इति श्रीपद्मपुराणे संकटानामाष्टकं संपूर्णम्॥१३७॥

॥ सत्यव्रतोक्तदामोदरस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ सिंधुदेशोद्भवो विप्रो नाम्ना सत्यव्रतः सुधीः ॥ विरक्त इंद्रियार्थेभ्यस्त्यक्त्वा पुत्रगृहादिकम् ॥ १ ॥ वृंदावने स्थितः कृष्णमारराध दिवानिशम्॥निःस्वः सत्यव्रतो विप्रो निर्जने व्यग्रमानसः ॥ २ ॥ कार्तिके पूजयामास प्रीत्या दामोदरं नृप ॥ तृतीयेऽह्नि सकृद्भुंक्ते पत्रं मूलं फलं तथा ॥ ॥ ३ ॥ पूजयित्वा हरिं स्तौति प्रीत्या दामोदराभिधम् ॥ ४ ॥ सत्यव्रत उवाच ॥ नमामीश्वरं सच्चिदानंदरूपं लसत्कुंडलं गोकुले भ्राजमानम्॥यशोदाभियोलूखले धावमानं परामृष्टमत्यंततो द्रुतगो-

प्या ॥ ५ ॥ रुदंतं मुहुर्नेत्रयुग्मं मृजंतं कराम्भोजयुग्मेन सातंकनेत्रम् ॥ मुहुः श्वासकंपत्रिरेखांककंठस्थितं नौमि दामोदरं भक्तवंद्यम् ॥६॥ वरं देव देहीश मोक्षावधिं वा न चान्यं वृणेऽहं वरेशादपीह ॥ इदं ते वपुर्नाथ गोपालबालं सदा मे मनस्याविरास्तां किमन्यैः ॥ ७ ॥ इदं ते मुखांभोजमत्यंतनीलैर्वृतं कुंतलैः स्निग्धवक्त्रैश्च गोप्या ॥ मुहुश्चुंबितं बिंबरक्ताधरं मे मनस्याविरास्तामलं लक्षलाभैः ॥ ॥ ८ ॥ नमो देवदामोदरानंत विष्णो प्रसीद प्रभो दुःखजालाब्धिमग्नम् ॥ कृपादृष्टिवृष्ट्याऽतिदीनं च रक्ष गृहाणेश मामज्ञमेवाक्षिदृश्यम् ॥ ९ ॥ कुबेरात्मजौ वृक्षमूर्ती च यद्वत्त्वया मोचितौ भक्तिभाजौ कृतौ च ॥ तथा प्रेमभक्तिं स्वकां मे प्रयच्छ न मोक्षे ग्रहो मेऽस्ति दामोदरेह ॥ १० ॥ नमस्ते सुदाम्ने स्फुरद्दीप्रधाम्ने तथोदरस्थविश्वस्य धाम्ने नमस्ते ॥ नमो राधिकायै त्वदीयप्रियायै नमोनंतलीलाय दे-

वाय तुभ्यम् ॥ ११ ॥ नारद उवाच ॥ सत्यव्रत-द्विजस्तोत्रं श्रुत्वा दामोदरो हरिः ॥ विद्युल्लीलाचमत्कारो हृदये शनकैरभूत् ॥१२॥ इति श्रीसत्यव्रतकृतदामोदरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १३८ ॥

॥ श्रीविष्णोः षोडशनामस्तोत्रम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ औषधे चिन्तयेद्विष्णुं भोजने च जनार्दनम् ॥ शयने पद्मनाभं च विवाहे च प्रजापतिम् ॥ १ ॥ युद्धे चक्रधरं देवं प्रवासे च त्रिविक्रमम् ॥ नारायणं तनुत्यागे श्रीधरं प्रियसंगमे ॥ २ ॥ दुःस्वप्ने स्मर गोविन्दं संकटे मधुसूदनम् ॥ कानने नरसिंहं च पावके जलशायिनम् ॥ ३ ॥ जलमध्ये वराहं च पर्वते रघुनंदनम् ॥ गमने वामनं चैव सर्वकार्येषु माधवम् ॥ ४ ॥ षोडशैतानि नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके महीयते ॥५॥ इति विष्णुस्तो०समाप्तम् ॥१३९॥

॥ अथ दशावतारस्तोत्रप्रारंभः ॥

श्रीगणेशाय० ॥ चलल्लोलकल्लोलकल्लोलिनीशस्फुरन्नक्रचक्रातिवक्त्रांबुलीनः ॥ हतो येन मीनावतारेण शंखः स पाया दपायाज्जगद्वासुदेवः ॥ १ ॥ धरानिर्जरारातिभारादपाराद्कूपारनीरातुराधःपतंती ॥ धृता कूर्मरूपेण पृष्ठोपरिष्टे स देवो मुदेवोऽस्तु शेषांगशायी ॥ २ ॥ उदग्रे रदाग्रे सगोत्रापि गोत्रा स्थिता तस्थुषः केतकाग्रे षडंघ्रेः ॥ तनोति श्रियं साश्रियं नस्तनोतु प्रभुः श्रीवराहावतारो मुरारिः ॥ ३ ॥ उरोदार आरंभसंराभिणोसौ रमासंभ्रमाभंगुराग्रैर्नखाग्रैः ॥ स्वभक्तातिभक्त्याभिव्यक्तेन दारुण्यघौघं सदा वः स हिंस्यान्नृसिंहः ॥ ४ ॥ छलादाकलय्य त्रिलोकीं बलीयान् बलिं संबबंध त्रिलोकीबलीयः ॥ तनुत्वं दधानां तनुं संदधानो विमोहं मनो वामनो वः स कुर्यात् ॥ ५ ॥ हतक्षत्रियासृक्प्रपानप्रमत्तप्रनृत्यत्पिशाचप्रगीतप्रतापः ॥ धराकारि येनाग्रजन्माग्रहार-

विहारं क्रियान्मानसे वः स रामः ॥ ६ ॥ नतग्री-
वसुग्रीवसाम्राज्यहेतुर्दशग्रीवसंतानसंहारकेतुः ॥
धनुर्येन भग्नं महत्कामहंतुः स मे जानकीजानिरे-
नांसि हंतु ॥ ७ ॥ घनाद् गोधनं येन गोवर्धनेन
व्यरक्षि प्रतापेन गोवर्धनेन ॥ हतारातिचक्री रण-
ध्वस्तचक्री पदध्वस्तचक्री स नः पातु चक्री ॥ ८ ॥
धराबद्धपद्मासनस्थांघ्रियष्टिर्नियम्यानिलं न्यस्तना-
साग्रदृष्टिः ॥ य आस्ते कलौ योगिनां चक्रवर्ती स
बुद्धः प्रबुद्धोऽस्तु निश्चिंतवर्त्ती ॥ ९ ॥ दुरापारसं-
सारसंहारकारी भवत्यश्वचारः कृपाणप्रहारी ॥ मु-
रारिर्दशाकारधारीह कल्की करोतु द्विषां ध्वंसनं
वः स कल्की ॥ १० इति श्रीमच्छंकराचार्यवि-
रचितं दशावतारस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १४० ॥

॥ अथ आर्तत्राणपारायणाष्टादशकम् ॥

श्रीगणे०॥प्रल्हाद प्रभुरस्ति चेत् तव हरिः सर्वत्र मे
दर्शय स्तंभे चैनमिति ब्रुवंतमसुरं तत्राविरासीद्धरिः॥

वक्षस्तस्य विदारयन्निजनखैर्वात्सल्यमावेदयन्नार्त-
त्राणपरायणः स भगवान्नारायणो मे गतिः॥१॥श्री-
रामात्र विभीषणोयमधुना त्वार्तो भयादागतः सुग्री-
वानय पालयेहमधुना पौलस्त्यमेवागतम् ॥ एवं यो-
ऽभयमस्य सर्वविदितं लंकाधिपत्यं ददावार्तत्रा-
णपरायणः०॥ २ ॥ नक्रग्रस्तपदं समुद्यतकरं ब्रह्मे-
श देवेश मां पाहीति प्रचुरार्तरावकरिणं देवेश
शक्तीश च ॥ मा शोचेति ररक्ष नक्रवदनाच्चक्र-
श्रिया तत्क्षणादार्त० ॥३॥ हा कृष्णाच्युत हा कृपा-
जलनिधे हा पांडवानां गते क्वासि क्वासि सुयोध-
नादवगतां हा रक्ष मां द्रौपदीम् ॥ इत्युक्तोऽक्षयव-
स्त्ररक्षिततनुं योरक्षदापद्गणादार्त०॥४॥ यत्पादा-
ब्जनखोदकं त्रिजगतां पापौघविध्वंसनं यन्नामामृ-
तपूरणं च पिबतां संतापसंहारकम् ॥ पाषाणश्च
यदंघ्रितो निजवधूरूपं मुनेराप्तवानार्त० ॥ ५ ॥
यन्नामश्रुतिमात्रतोऽपरिमितं संसारवारांनिधिं त्य-

क्त्वा गच्छति दुर्जनोपि परमं विष्णोः पदं शाश्वतम्॥ तन्नैवाद्भुतकारणं त्रिजगतां नाथस्य दासोस्म्यहमार्त० ॥ ६ ॥ पित्रा भ्रातरमुत्तमांकगमितं भक्तोत्तमं यो ध्रुवं दृष्ट्वा तत्सममारुरुक्षुमुदितं मात्रावमानं गतम् ॥ योदात् तं शरणागतं नु तपसा हेमाद्रिसिंहासनं ह्यार्त०॥ ७ ॥ नाथेति श्रुतयो न तत्त्वमतयो घोषस्थिता गोपिका जारिण्यः कुलजातिधर्मविमुखा अध्यात्मभावं ययुः ॥ भक्तिर्यस्य ददाति मुक्तिमतुलां जारस्य यः सद्गतिर्ह्या० ॥ ८ ॥ क्षुत्तृष्णार्तसहस्रशिष्यसहितं दुर्वाससं क्षोभितं द्रौपद्या भयभक्तियुक्तमनसा शाकं स्वहस्तार्पितम्॥ भुक्त्वा तर्पयदात्मवृत्तिमखिलामावेदयन् यः पुमानार्त० ॥ ९ ॥ येनारक्षि रघूत्तमेन जलधेस्तीरे दशास्यानुगस्त्वायातं शरणं रघूत्तम विभो रक्षातुरं मामिति ॥ पौलस्त्येन निराकृतोथ सदसि भ्रात्रा च लंकापुरे ह्यार्त० ॥ १० ॥ येनावाहि महाहवे

वसुमती संवर्तकाले महालीलाक्रोडवपुर्धरेण हरि-
णा नारायणेन स्वयम् ॥ यः पापिद्रुमसंप्रवर्तम-
चिराद्धत्वा च योऽगात् प्रियमार्त० ॥११॥ योद्धा-
सौ भुवनत्रये मधुपतिर्भर्ता नराणां बले राधा-
या अक्ररोद्रते रतिम्लनःपूर्तीं सुरेन्द्रानुजः ॥ यो वा
रक्षति दीनपांडुतनयान् नाथेति भीतिं गता-
नार्त०॥१२॥ यः सांदीपिनिदेशतश्च तनयं लोकां-
तरात्सन्नतं चानीय प्रतिपाद्य पुत्रमरणादुज्जृंभ-
माणार्तये॥ संतोषं जनयन्नमेयमहिमा पुत्रार्थसंपाद-
नादार्तत्राणपराय० ॥ १३॥ यन्नामस्मरणादघौघस-
हितो विप्रः पुराजामिलः प्राणान्मुक्तिमशेषितामनु
च यः पापौघदावार्तिमुक् ॥सद्यो भागवतोत्तमात्मनि
मतिं प्रापांबरीषाभिधश्चार्तत्रा०॥१४ ॥ योरक्षद्वस-
नादिनित्यरहितं विप्रं कुचैलाभिधं दीनादीनच-
कोरपालनपरः श्रीशंखचक्रोज्ज्वलः ॥ तज्जीर्णाव-
रमुष्टिमात्रपृथुकानादाय भुक्त्वा क्षणादार्त०॥१५॥

यत्कल्याणगुणाभिराममममलं मंत्राणि संशिक्षते यत्संशेतिपतिप्रतिष्ठितमिदं विश्वं वदत्यागमः ॥ यो योगीन्द्रमनःसरोरुहतमःप्रध्वंसविद्वानुमानार्त० ॥१६॥कालिंदीह्रदयाभिरामपुलिने पुण्ये जगन्मंगले चंद्रांभोजवटे पुटे परिसरे धात्रा समाराधिते ॥ श्रीरंगे भुजगेंद्रभोगशयने शेते सदा यः पुमानार्त-त्राणपरायणः स भगवान्नारायणो मे गतिः ॥ १७ ॥ वात्सल्यादभयप्रदानसमयादार्तार्तिनिर्वापणादौदा-र्यादघशोषणादगणितश्रेयःपदप्रापणात् ॥ सेव्यः श्रीपतिरेव सर्वजगतामेते हि तत्साक्षिणः प्रह्ला-दश्च विभीषणश्च करिराट् पांचाल्यहल्या ध्रुवः ॥ ॥ १८ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितमार्तत्राणप-रायणनारायणाष्टादशकं संपूर्णम् ॥ १४१ ॥

॥ अथ पंचमहायुधस्तोत्रम् ॥

विष्णोर्मुखोत्थानिलपूरितस्य यस्य ध्वनिर्दानवद-र्पहंता॥तं पांचजन्यं शशिकोटिशुभ्रं शंखं सदाहं श-

रणं प्रपद्ये ॥ १ ॥ स्फुरत्सहस्रारशिखातितीव्रं सुदर्शनं भास्करकोटितुल्यम् ॥ स्फुरद्विषां प्राणविनाशदक्षं चक्रं सदाहं शरणं प्रपद्ये ॥ २ ॥ हिरण्मयीं मेरुसमानसारां कौमोदकीं दैत्यकुलस्य हंत्रीम् ॥ वैकुंठवामाग्रकराभिमृष्टां गदां सदाहं शरणं प्रपद्ये ॥३॥ रक्षोऽसुराणां कठिनोऽग्रकंठच्छेदोच्छलच्छोणितादिग्धधारम् ॥ तं नंदकं नाम हरेः प्रदीप्तं खड्गं सदाहं शरणं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ यस्यातिनादश्रवणात् सुराणां चेतांसि निर्मुक्तभयानि सद्यः ॥ भवंति दैत्याशनिबाणवर्षं शार्ङ्गं सदाहं शरणं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ प्रातर्हरेः पंचमहायुधानां स्तवं पठेद्यः कृतसर्वरक्षः ॥ जीवेच्छतं सर्वजनैः स पूज्यो निर्वाणकाले विशतीह विष्णुम् ॥ ६ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं पंचमहायुधस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १४२ ॥ ॥ छ ॥

॥ अथ मार्कण्डेयकृतश्रीनृसिंहगद्यस्तोत्रम् ॥

॥ श्रीः ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ॥ नमोऽस्तु ते दे-

च देव महाचित्त महाकाय महाप्राज्ञ महोद्भव महाकीर्ते ब्रह्मेन्द्रचन्द्रसूर्यार्चितपादयुगल श्रीपद्महस्त संमर्दितदैत्यदेह अनंतभोगशयनार्पितसर्वाङ्ग सनकसनन्दनसनातनसनत्कुमाराद्यैर्योगिभिर्नासाग्रन्यस्तलोचनैरनवरतमभिचिन्तित मोक्षतत्त्वगन्धर्वविद्याधरयक्षकिंनरकिंपुरुषैरहरहर्गीयमानदिव्ययशः नृसिंह नारायण पद्मनाभ गोविन्द गोवर्द्धन गुहानिवास योगीश्वर देवेश्वर जलेश्वर महेश्वर योगधर महामायाधर विद्याधर यशोधर कीर्तिधर त्रिगुणनिवास त्रितत्त्वधर त्रेताग्निधर त्रिवेदभाक् त्रिनिकेत त्रिसुपर्ण त्रिदण्डधर स्निग्धमेघाभाचितिद्युतिविराजित पीताम्बरधर किरीटकटककेयूरहारमणिरत्नांशुदीप्तिविद्योतितसर्वदिश कनकमणिकुण्डलमण्डितगण्डस्थल मधुसूदन विश्वमूर्ते लोकनाथ यज्ञेश्वर यज्ञप्रिय तेजोमय भक्तिप्रिय वासुदेव दुरितापहाऽऽराध्य पुरुषोत्तम नमो-

स्तु ते नमोऽस्तु ते ॥ एतन्नृसिंहगद्यं तु त्रिकालं यः पठेन्नरः ॥ मार्कंण्डेय इवासौ स्याच्चिरंजीवी न संशयः ॥ इति श्रीनृ० श्रीनृसिंहगद्यस्तोत्रं॥१४३॥

॥ अथ नारकिकृतश्रीनृसिंहस्तोत्रम् ॥

ॐनमो भगवते तस्मै केशवाय महात्मने ॥ यन्नामकीर्तनात्सद्यो नरकाग्निः प्रशाम्यति ॥ १ ॥ भक्तप्रियाय देवाय रक्षाय हरये नमः ॥ लोकनाथाय शान्ताय यज्ञेशायादिमूर्तये ॥ २ ॥ अनन्तायाप्रमेयाय नरसिंहाय ते नमः॥नारायणाय गुरवे शंखचक्रगदाभृते ॥ ३ ॥ वेदप्रियाय महते विक्रमाय नमो नमः ॥ वाराहायाप्रतर्क्याय वेदाङ्गाय महीभृते ॥ ॥ ४ ॥ नमो द्युतिमते नित्यं ब्राह्मणाय नमो नमः ॥ वामनाय बहुज्ञाय वेदवेदांगधारिणे ॥ ५ ॥ बलिबन्धनदत्ताय वेदपालाय ते नमः ॥ विष्णवे सुरनाथाय व्यापिने परमात्मने ॥ ६ ॥ चतुर्भुजाय शुद्धाय शुद्धद्रव्याय ते नमः ॥ जामदग्न्याय रामाय दुष्ट-

क्षत्रान्तकारिणे ॥ ७ ॥ रामाय रावणान्तकाय नमस्तुभ्यं महात्मने ॥ अस्मानुद्धर गोविंद पूतिगन्धान्नमोस्तु ते ॥ ८ ॥ स्तोत्रमेतत्पठेद्यस्तु निरयान्मुच्यते च सः ॥ नास्त्यत्र संशयः स्वल्पः प्रत्यहं पाठमाचरेत् ॥ ९ ॥ इति श्रीनृसिंहपुराणे नारकिकृतं श्रीनृसिंहस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १४१ ॥

॥ अथ श्रीबलरामस्तोत्रप्रारंभः ॥

॥ श्रीः ॥ जय राम सदाराम सच्चिदानन्दविग्रह ॥ अविद्यापङ्कगलित निर्मलाकार ते नमः ॥ १ ॥ जयाखिलजगद्भारधारणश्रमवार्जित ॥ तापत्रयविकर्षाय हलं कलयते सदा ॥ २ ॥ प्रपन्नदीनत्राणाय बलरामाय ते नमः॥त्वमेवेशपराशेष कलुषक्षालनप्रभुः॥३॥ प्रपन्नकरुणासिन्धो भक्तप्रिय नमोऽस्तु ते॥चराचरा फणाग्रेण धृता येन वसुन्धरा ॥४॥मामुद्धरास्माद्दुष्पाराद्भवाम्भोधेरपारतः ॥ परापराणां परम परमेश नमोऽस्तु ते ॥५॥ इमं स्तवं यः पठ-

ति बलरामाधिदैवतम् ॥ बलिष्ठः सर्वकार्येषु गरिष्ठः
सोऽभिजायते ॥६॥ इति बलरामस्तोत्रम् ॥१४५॥

॥ श्रीवेंकटेश्वरमंगलस्तोत्रम् ॥

श्रीवेंकटेश्वराय नमः ॥ श्रियः कांताय देवाय क-
ल्याणनिधयेऽर्थिनाम् ॥ श्रीवेंकटनिवासाय श्री-
निवासाय मंगलम् ॥ १ ॥ लक्ष्मीसविभ्रमालोक-
सभ्रूविभ्रमचक्षुषे ॥ चक्षुषे सर्वलोकानां वेंकटेशाय
मंगलम् ॥ २ ॥ श्रीवेंकटाद्रिशृंगाय मंगलाभर-
णांघ्रये ॥ मंगलानां निवासाय श्रीनिवासाय मंग-
लम् ॥ ३ ॥ सर्वावयवसौंदर्यसंपदा सर्वचेतसाम् ॥
सदा संमोहनायास्तु वेंकटेशाय मंगलम् ॥ ४ ॥ नि-
त्याय निरवद्याय सत्यानंदचिदात्मने ॥ सर्वांतरा-
त्मने श्रीमद्वेंकटेशाय मंगलम् ॥ ५ ॥ स्वतस्सर्ववि-
दे सर्वशक्तये सर्वशेषिणे ॥ सुलभाय सुशीलाय वें-
कटेशाय मंगलम् ॥ ६ ॥ परस्मै ब्रह्मणे पूर्णकामा-
य परमात्मने ॥ प्रपन्नपरतत्त्वाय वेंकटेशाय मंग

लम् ॥ ७ ॥ अकालतत्त्वविश्रांतावात्मानमनुपश्यताम् ॥ अतृप्तामृतरूपाय वेंकटेशाय मंगलम् ॥८॥ प्रायस्स्वचरणौ पुंसां शरणत्त्वेन पाणिना ॥ कृपया दृश्यते श्रीमद्वेंकटेशाय मंगलम् ॥ ९ ॥ दयामृततरंगिण्यास्तरंगैरपि शीतलैः ॥ अपांगैस्सिंचते विश्वं वेंकटेशाय मंगलम् ॥ १० ॥ स्रग्भूषांबरहेतीनां सुषमावहमूर्तये ॥ सर्वार्तिशमनायास्तु वेंकटेशाय मंगलम् ॥ ११ ॥ श्रीवैकुंठविरक्ताय स्वामिपुष्करिणीतटे ॥ रमया रममाणाय वेंकटेशाय मंगलम् ॥ ॥ १२ ॥ श्रीमत्सुंदरजामातृमुनिमानसवासिने ॥ सर्वलोकनिवासाय श्रीनिवासाय मंगलम् ॥ १३ ॥ नमः श्रीवेंकटेशाय शुद्धज्ञानस्वरूपिणे ॥ वासुदेवाय शांताय श्रीनिवासाय मं० ॥१४॥ मंगलाशासनपरैर्मदाचार्यपुरोगमैः ॥सर्वैश्च पूर्वैराचार्यैः सत्कृतायास्तु मं०॥१५॥इति श्रीवेंकटेशमंगलस्तोत्रं संपूर्णं १४६॥

मंगलेन सह स्तोत्राणि ॥ १४७ ॥

सूचना.

अपने यन्त्रालयमें वैदिक, वेदान्त, पुराण, धर्मशास्त्र, न्याय, व्याकरण, छन्द, ज्योतिष, काव्य, अलंकार, चम्पू, नाटक, कोश, वैद्यक, सांप्रदायिक, स्तोत्रादि संस्कृतग्रन्थ और हिन्दीभाषाके अनेकानेक ग्रन्थ विक्रयार्थ प्रस्तुत हैं. जिन महाशयोंको सब पुस्तकोंका नाम और भाव तपास करना होय तो आधआनेका टिकट भेजनेसे सूचीपत्र विनादाम भेजेंगे.

पुस्तकें मिलनेका ठिकाना—

गंगाविष्णु श्रीकृष्णदास,
"लक्ष्मीवेङ्कटेश्वर" छापाखाना
कल्याण—मुंबई.